

asoscongress

ULUSLARARASI HUKUK SEMPOZYUMU
INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LAW

SEMPOZYUM
ÖZET KİTAPÇIĞI
CONFERENCE ABSTRACTS

27-29 Mayıs/May 2021
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

www.asoscongress.com

7. Uluslararası Asos Congress Hukuk Sempozyumu Özet Kitabı

ISBN: 978-625-7813-80-8

Editörler

Prof. Dr. Fulya Erlüle

Erişime Açıldığı Tarih

9.07.2021

Asos Yayınevi

1.baskı

Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

Telefon: 0532 643 75 23

Mail Adresi: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

Instagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

Sempozyum Onursal Başkanı

Prof. Dr. Dr. jur. h.c. Kemal Şenocak (Ankara Üniversitesi)

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Fulya Erlüle (Marmara Üniversitesi)

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Mehmet Akçaal (Selçuk Üniversitesi)

Doç. Dr. Hüseyin Melih Çakır (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Arzu Arslan Ertürk (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Zafer Kahraman (Bahçeşehir Üniversitesi)

Doç. Dr. Birgül Sopacı Öztuna (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. İpek Sağlam (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Canan Yılmaz (Marmara Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Nurten İnce Akman (Marmara Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Bahar Öcal Apaydın (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi İdil Tuncer Kazancı (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Adem Yelmen (İnönü Üniversitesi)

Öğr. Gör. Nagehan İlemin Alan (Kocaeli Üniversitesi)

Ar. Gör. Burcu Erdiç (İnönü Üniversitesi)

Ar. Gör. Egemen Işık (Marmara Üniversitesi)

Ar. Gör. Simge Saraçoğlu (Galatasaray Üniversitesi)

Bilim Kurulu

Kısmi Statülü Prof. Dr. Björn Arp (American University Washington College of Law/ABD)

Prof. Dr. Erdem Büyüksağış (Université de Fribourg/İsviçre ve Yeditepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Riccardo Cardilli (Università degli Studi Roma "Tor Vergata"/İtalya)

Prof. Dr. Michel Heinzmann (Université de Fribourg/İsviçre)

Prof. Dr. Osman Isfen (Fern Universität Hagen/Almanya)

Prof. Dr. Dr. Dres. h.c. Philip Kunig (Freie Universität Berlin/Almanya ve Türk-Alman Üniversitesi)

Prof. Dr. Luc Lavrysen (Ghent University/Belçika)

Prof. Dr. Carlos Aurelio Esplugues Mota (Universidad de Valencia/İspanya)

Prof. Dr. Salvatore Randazzo (Università di LUM-Bari/İtalya)

Prof. Dr. Pascal Pichonnaz (Université de Fribourg/İsviçre)

Prof. Dr. Dr. h.c. Silvia Barona Vilar (Universidad de Valencia/İspanya)

Prof. Dr. Ali Yarayan (Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg/Almanya)

Doç. Dr. Salvatore Antonio Cristaldi (Università degli Studi di Enna "Kore"/ İtalya)

Doç. Dr. Roberta Marini (Università degli Studi Roma "Tor Vergata"/İtalya)

Doç. Dr. Stefano Porcelli (Università degli Studi di Bologna/İtalya)

Dr. Öğretim Üyesi Egzonis Hajdari (Universiteti AAB - Prishtinë, Kosova)

Prof. Dr. Faruk Acar (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Levent Akın (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Şebnem Akipek Öcal (TED Üniversitesi)

Prof. Dr. Bahtiyar Akyılmaz (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Sevgi Gül Akyılmaz (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Sıtkı Anlam Altay (Galatasaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Atilla Altop (İstanbul Kültür Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Altunkaya (Akdeniz Üniversitesi)

Prof. Dr. O. Gökhan Antalya (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Çetin Arslan (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Serkan Ayan (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Murat Aydoğdu (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Oğuz Sadık Aydos (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Ayli (Dicle Üniversitesi)

Prof. Dr. Tolga Ayoğlu (Galatasaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Tahir İrfan Barlass (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Aslı Makaracı Başak (Bahçeşehir Üniversitesi)

Prof. Dr. Cem Baygın (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)

Prof. Dr. Başak Baysal (Kadir Has Üniversitesi)

Prof. Dr. Nurettin Bilici (Çankaya Üniversitesi)

Prof. Dr. Enver Bozkurt (Hasan Kalyoncu Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Cem Budak (İstanbul Ticaret Üniversitesi)

Prof. Dr. Haluk Burcuoğlu (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Prof. Dr. Dilek Özkök Çubukçu (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. H. Murat Develioğlu (Galatasaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Bihterin Dinçkol (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Murat Doğan (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Erdem (Galatasaray Üniversitesi)

Prof. Dr. Fikret Eren (Başkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Halûk Emirođlu (Bilkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Özlem Söđütlü Erişgin (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)
Prof. Dr. Baki İlkay Engin (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeynep Özlem Üskül Engin (Galatasaray Üniversitesi)
Prof. Dr. Fulya Erlüle (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Rifat Erten (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hamide Özden Özkaya Ferendeci (Türk - Alman Üniversitesi)
Prof. Dr. Emrah Ferhatođlu (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kadir Emre Gökyayla (Bahçeşehir Üniversitesi)
Prof. Dr. Devrim Güngör (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Meltem Kutlu Gürsel (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Helvacı (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Serap Helvacı (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Sibel İnceođlu (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nur Kaman (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Cihan Osmanađaođlu Karahasanođlu (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Tayyar Karayiđit (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa İsmail Kaya (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Selami Kuran (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Yüksel Metin (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Halûk Nami Nomer (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Saim Ocak (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Tufan Öđüz (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Zehra Şeker Öđüz (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Hayrunnisa Özdemir (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
Prof. Dr. Saibe Oktay Özdemir (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Sibel Özel (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Burak Özen (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ercüment Özkaraca (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Seda Özmumcu (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Fügen Sargın (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdurrahman Saygılı (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. A. Lale Sirmen (Bilkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Kemal Şenocak (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Zarife Şenocak (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Şükran Şıpka (Altınbaş Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali D. Ulusoy (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Ünal (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Cevdet Yavuz (Medipol Üniversitesi)
Prof. Dr. Feridun Yenisey (Bahçeşehir Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Kamil Yıldırım (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Fadıl Yıldırım (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Turan Yıldırım (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Akçaal (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Bülent Algan (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Güçlü Akyürek (MEF Üniversitesi)
Doç. Dr. Özge Ayan (Celal Bayar Üniversitesi)
Doç. Dr. Mesut Aygün (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Taylan Barın (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat Batı (Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Doç. Dr. Levent Börü (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Tolga Candan (Türk-Alman Üniversitesi)
Doç. Dr. Hüseyin Melih Çakır (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Anıl Çamyamaç (İzmir Bakırçay Üniversitesi)
Doç. Dr. Seda Öktem Çevik (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali Ekin (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Doç. Dr. Gökhan Erbaş (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Ozan Ergül (Atılım Üniversitesi)
Doç. Dr. Güneş Okuyucu Ergün (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. İbrahim Ermenek (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Arzu Arslan Ertürk (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Seda Örsten Esirgen (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Çınar Can Evren (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. İlke Göçmen (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Cenker Göker (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Kürşat Göktürk (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Neslihan Göktürk (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatma Ebru Gündüz (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. Gökhan Güneysu (Anadolu Üniversitesi)

Doç. Dr. Nilüfer Boran Güneysu (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Damla Gürpınar (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Burak Huysal (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Zafer Kahraman (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Karakocalı (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Kılınç (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. Burcu Savaş Kutsal (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Birgül Sopacı Öztuna (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. İpek Sağlam (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Öz Seçer (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Sedat Sirmen (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Selin Sert Sütçü (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Fahri Gökçen Taner (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Nihat Taşdelen (Dicle Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat Topuz (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat Tumay (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Yayla (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Bilgehan Yeşilova (Yaşar Üniversitesi)
Doç. Dr. Burçak Yıldız (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Gaye Burcu Yıldız (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Didem Yılmaz (Bahçeşehir Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi M. Beşir Acabey (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Canan Ünal Adınır (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Neslihan Akça (İnönü Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Nurten İnce Akman (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Sabah Altay (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Bahar Öcal Apaydın (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Deniz Tekin Apaydın (Marmara Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Eylem Apaydın (Kocaeli Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Arslan (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Ahu Ayanoğlu Moralı (Bahçeşehir Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Duygu Hatipoğlu Aydın (Hacettepe Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Cemal Başar (Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Şafak Parlak Börü (Ankara Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ersun Civan (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Sümeyra Altiner Coşkun (Ufuk Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Serdar Demirci (İnönü Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Derya Doğru (Başkent Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Ünsal Dönmez (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Zeynep Dönmez (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Yard. Doç. Dr. Mustafa Erçakıca (Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Salim Işık (Özyeğin Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Hamdi Deniz Ege Göktuna (Özyeğin Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Pelin Karaaslan (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Akasya Kansu Karadağ (Ufuk Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Furkan Kararmaz (Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Fahri Erdem Kaşak (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Esra Çalışkan Kaşak (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Ebru Kayabaş (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi İdil Tuncer Kazancı (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Hakan Kolçak (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi İlknur Serdar (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Zafer Ertunç Şirin (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Neva Övünç Öztürk (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Aybars Pamir (Uludağ Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Ufuk Tekin (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Barış Toraman (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Emre Tulay (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Ali Turan (İnönü Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Dilek Dulay Yangın (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Adem Yelmen (İnönü Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Mehtap Yücel (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi Hale Akdağ Yüksel (Antalya Bilim Üniversitesi)
Dr. Öğretim Üyesi İsmail Yüksel (Antalya Bilim Üniversitesi)

İçindekiler

Diş Hekimlerinin Hukuki Sorumluluğu	1
Roma Hukuku'nda Şirket Sözleşmesinin Unsurları	2
1924 Anayasası Döneminde Uluslararası Andlaşmaların Yapılışı ile İlgili Uygulamanın Anayasa'ya Uygunluğu	4
25.12.2019 Tarih, 2019/1 E. ve 2019/8 K. Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının Zamanaşımına Uğramış Bononun Hukuki Niteliği Hakkında Düşündürdükleri	5
6356 Sayılı Kanun Kapsamında Çerçeve Sözleşme	7
659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamında İdari Uyuşmazlıklarda Sulh Yolu	9
7102 Sayılı Kanun ile Yasal Hale Gelen Seçim İttifaklarının Temsilde Adalet İlkesi Bağlamında Değerlendirilmesi	10
7251 Sayılı Kanun ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 177. Maddesinde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi	11
A Comperative Analysis On Engagement Contract	13
Ab Şirketler Hukuku Mevzuatına Uyum Kapsamında Türk Hukuku'nda Pay Alım Teklifine İlişkin Düzenlemeler	14
Ab ve Abd'nin Dış İlişkilerinde İnsan Hakları Koşulluluğu	16
Abd Yüksek Mahkemesinin Booking.Com'la İlgili Kararının Türk Marka Hukukuna Etkisi	18
Abdurrahman Adil Eren'in Gözünden Cumhuriyet Sonrası İlk İstanbul Barosu Toplantısı, Baro Tarihçesi ve Baro Münakaşaları	20
Adi Konkordato Çerçevesinde "Kayyım"	21
Aile Hukuku Açısından Nişanlılıkta Şiddet ve Sonuçları	22
Alman Hukukunda Saklı Paydan Uzaklaştırma Sebeplerine Genel Bir Bakış	23
Alman Karayolları Trafik Kanunu Değişiklikleri Kapsamında Otonom Aracın İncelenmesi	25
Anayasa Mahkemesi Ali Kılık Kararının Metodolojik Olarak İncelenmesi	26
Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları Işığında Vergilerin Kanuniliği İlkesi	27
Anayasa Romantizminden Anayasa Bunalımına Türkiye'de Anayasa Tartışmaları	28
Anayasal Vergilendirme İlkeleri ve Hukuki Güvenlik İlkesi Çerçevesinde Öngörülebilirlik İlkesi	29
Anlaşmalı Boşanmanın Çekişmesiz Yargı Bağlamında Değerlendirilmesi	30
Anonim Şirket Yönetiminde Yapay Zekânın Rolü Hakkında Bir Gelecek Tasarımı	31
Anonim Şirketlerde Özel Denetim Prosedürünün Etkinliği	32
Anonim Şirketlerin Kamu Düzenine Aykırı İşlemleri Sebebiyle Feshi Davasının Yönetim Kurulunun Sorumluluğuna Dair Hükümlerle İlişkisi	34
Anonim Şirkette Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Üçte İkisinin Kaybının Hukuki Sonuçları	36
Arabuluculuk Bürosunun Yetkisine İtiraz Edilmesi ve Sonuçları	37

Arbitrage Privé (Arbitrage) Dans La Résolution Des Conflits Relatifs Au Droit Du Travail Individuel.....	39
Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Işığında Link Vermek Telif Hakkı İhlali midir?	41
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi'nin Güncel Kararları Işığında Bir Adli Kontrol Yükümlülüğü Olarak Konutunu Terk Etmeme	42
Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinin Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Kanununa Etkileri.....	43
Baba ile Çocuk Arasında Soybağının Kurulmasında Karşılaşılabilecek Sorunlar	44
Barter Sözleşmesinin Önemi ve Etkin Kullanılma Önerileri	46
Başkanlık Sistemlerinde Bölünmüş İktidar	48
Birleşme Amaçlı Ortaklıklar ve Hedef Ortaklıkla Birleşmesine İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar	50
Birleşmede Ayrılma Akçesi ve Pay Sahipliği Yapısı Üzerindeki Etkileri Bakımından Değerlendirilmesi	52
Bitcoin'in Şirketlere Sermaye Olarak Getirilme Olanığı'	53
Bm Barış Operasyonlarına Çatışmalar Hukukunun Uygulanması Sorunsalı	54
Bm İnsan Hakları Komitesi'nin Ioane Teitiota Kararı Çerçevesinde İklim Mültecileri	55
Boşanma Sonrasında Birlikte Velâyetin Kullanılması.....	57
Bozma Kararından Yararlandırılan Sanığın Bozmadan Sonra Kurulan Hükmü Temyiz Edememesi Mahkemeye Erişim Hakkını İhlal Eder Mi'	58
Bütçe Hakkının Anayasalcılık İlkesi ve 2017 Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi	59
Çalışma Özgürlüğü ve Sözleşme Özgürlüğü Kapsamında Acentenin Rekabet Yasağı Anlaşmasının Sınırları.....	60
Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu.....	61
Çevresel Irkçılık.....	63
Ceza Hukukunun Gelişimi ve Günümüz Suç Politikasının Temel İlkeleri	64
Ceza Hukukunun Metalaşması Olarak Uzlaştırma	65
Cezaların Şahsiliği İlkesi Çerçevesinde Petrol Piyasasındaki İdari Yaptırımların Değerlendirilmesi	67
Cimer'e Yapılan Başvuruların İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11'inci Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi.....	68
Çocuğun Korunmasında İdarenin Yükümlülüğü	69
Covid 19 Salgını Sürecinde Vergi Denetimi ve Mükellef Hakları	70
Covid-19 Döneminde Kısa Çalışma Uygulamasına İlişkin Getirilen Düzenlemeler.....	72
Covid-19 Nedeniyle Ortaya Çıkan Taşıma Krizinin Sebep Olduğu İfa Engelleri.....	73
Covid-19 Pandemisinde Sağlık Hakkının Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Boyutuyla İncelenmesi	75
Covid-19 Salgınının Kamu Hizmetlerinin Dijitalleşmesi Sürecine Etkisi ve Sonuçları.....	76

Covid-19 Sonrası Dünya Ticaret Örgütü'nün Geleceği.....	77
Covid-19'un İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Kapsamında Değerlendirilmesi	79
Covid-19'un Sözleşmelerin Yorumuna Etkisi	81
Danıştay Kararları Işığında Türk İdari Yargı Hukukunda Yorum	82
Die Gemeinsame Elterliche Sorge Nach Der Ehescheidung Im Europäischen Rechtsvergleich	83
Digital Service Tax in Comparative Law	84
Dijitalleşme Çağında Türk Anonim Şirketler Hukuku	85
Disiplin Hukukunda Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi	87
Dolandırıcılık Suçunda Doğüstü İddialarla Gerçekleştirilen Hile	89
Ecowas'ın Gambiya Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk.....	90
Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Zorunlu ve İsteğe Bağlı Sosyal Güvenlik Ödemelerinin Hukuki Durumu	91
Effects of Covid -19 in Turkish Contract Law	92
Ekonomi Ceza Hukukunda Cezasızlığı Görmek	93
Eleştirel Irk Teorisi: Irk ve Hukuk Arasında Kurulan İlişkiye Genel Bir Bakış	94
Eser Sözleşmelerinde Müteahhidin İşe Zamanında Başlama ve Devam Etme Borcuna Aykırı Davranışının Hukukî Sonuçlarının Yargıtay İçtihatları Işığında Değerlendirilmesi	95
Frustration Doctrine Vs. Civil Law Remedies in the Shade of Covid-19.....	98
Gebeliğin Kadının Mağduru Olduğu Bir Suçun Sonucu Olması Halinde Çocuk Düşürtme Suçuna İlişkin Değerlendirmeler	100
Genel Kolluk Disiplin Kanununa Hakim Olan Anayasal İlkeler	102
Genişletilmiş Benlik Teorisi Perspektifinde Velayet Altındaki Küçüğün Görüntüsünün Sosyal Ağ Sitelerinde Paylaşılmasının Hukuki Yönü: Sharenting.....	104
Gizleme Suretiyle Haksız Rekabet.....	106
Göçmenlere Karşı Yapılan Ayrımcılık ve Türk Ceza Kanunu'nun 122. Maddesinde Düzenlenen Nefret ve Ayrımcılık Suçunun Göçmenler Bakımından Değerlendirilmesi...107	
Göreve İlişkin Hükümler Bakımından Anayasa Mahkemesi'nin Başvuran Mahkemenin "yetkisizliği" Sebebiyle Reddettiği Başvurular	108
Gürültü Kirliliğinden Dolayı Yapı Malikinin Sorumluluğu	109
Hâkimin Yargı Kararını Oluşturmasında Uyması Gereken Metodolojik On İki Temel İlke	111
Hapis Cezasını Gerektiren Kasıtlı Suç İşlenmesi Nedeniyle Koşullu Salıverilme Kararının Geri Alınması.....	112
Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Uzlaştırma Kurumundaki Uygulamasının Değerlendirilmesi	113
Hukukî Dinlenilme Hakkının ve Tarafların Eşitliği İlkesinin İhlâli Sebebiyle Hakem Kararlarının İptali.....	114

Hukuki İşlemlerde İhtiyaç Duyulan Yeni Bir Geçersizlik Kategorisi Olarak Uygunuz Etki (Undue Influence)	115
Hukuksal Boyutu, Teşkilat Yapısı ve Finansman Bağlamında Bm Kuvvetlerinin Kullanımı (Kongo Örneği)	116
Hukukun Nefesi Olarak Vicdan	118
Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması Suçu (Tck m. 292): Hakkında Tazyik Hapsi Uygulanan Kişilerin Suç Faili Olup Olamayacağı Özelinde Bir Değerlendirme	119
İcra ve İflas Kanunu'nun 362/a Maddesine İlişkin Anayasa Mahkemesi'nin 22.10.2020 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi	120
İdare Teşkilatta Bir Zümrüdüanka - "Ekonomik ve Sosyal Konsey"	121
İdarenin Sorumluluğunda Bilimsel Nedensellik ve Hukuki Nedensellik İlişkisi	123
İdarenin Taraf Olduğu Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk: Türkiye ve Fransa Örnekleri	124
İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında "ön Karar" Başvurusu İçin Öngörülen Süreleri Genişleten İctihadi Yaklaşım Üzerine Bir Değerlendirme	125
İdari Vesayetın Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Ofisleri Bağlamında Değerlendirilmesi	126
İdari Yargı Kararlarının Uygulamasında Hukuki İmkânsızlık İddiası	127
İdari Yargıda Davanın İhbarı Meselesine Anayasa Mahkemesi'nin Yaklaşımı	129
İdari Yargıda İptal Davasına Eleştirel Bir Bakış	130
İfade Özgürlüğü İhlali Araştırılırken Uygulanması Gereken 3 Aşamalı Test ve Bu Testin Uygulanmaması Sonucunda Ortaya Çıkabilecek Tehlike: Chilling Effect	131
İflâsta Sıra Cetveline İtiraz Davasının Zorunlu Arabuluculuğa Tâbi Olup Olmadığı Meselesi	132
İklim Değişikliği ve Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması	133
İlo Normları ve Eleştirileri Bağlamında Türkiye'de Grev Ertelemeleri	134
İnşaat Sözleşmesinde Ayıp Halinde Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetleri	135
İnşaatla İlgili Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yöntemiyle Çözümüne Yönelik Güncel Gelişmeler	136
İrade Bozukluğu Sebebiyle İptal Edilen Sözleşmelerde Tasfiye	137
İş İlişkisinde Bildirim Usulü ve Tek Tip Bildirim Usulü Gerekliliği	138
İşçinin Sonradan Engelli Hale Gelmesinin Devam Eden İş Sözleşmesine Etkisi	139
İsrarlı Takip Davranışları Neden Bağımsız Bir Suç Haline Getirilmelidir'	140
Kambiyo Senetlerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği	142
Kamu Görevlisi Sağlık Mesleği Mensubu Tarafından İşlenen Resmi Belgede Sahtecilik Suçu (Tck m.204/2)	143
Kanunî Temsilcilerin Vergi Borçlarından Sorumluluğunun Bir Şartı Olarak "mükelleften Tahsil Olanaksızlığı" Danıştay'ın Son İctihatları Çerçevesinde Bir Değerlendirme	144
Kanunlar İhtilâfı Hukukunda Yapay Zekâ	145

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Kapsamındaki Tazminatlara Uygulanacak Hükümlerin Normlar Hiyerarşisi Bakımından Değerlendirilmesi	147
Kira Bedelinde Artışa İlişin Güncel Değişikliklerin Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi	148
Kişinin Kendisine Zarar Verici Eylemlerinden Dolayı Başkasının Cezai Sorumluluğu	150
Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması Bağlamında İdarenin Hukuki Sorumluluğu	152
Kişisel Verilerin Korunması Alanındaki Kabahatlerin İşlenmesinden Doğan İdari Para Cezaları Hakkında Bazı Düşünceler	153
Kıyı Devletinin Açık Denizlerdeki Gemilere Müdahale Hakkı Kapsamında Güncel Bir Örneklem: “Kıyı Devletinin Karasularına Ulaşmadan Önce Göçmen Botlarının Hareket Noktasına Geri İtilmesi”	155
Konsültan Hekimin Sorumluluğu	156
Kripto Para ve Türevlerinin Vergilendirilmesi: Gelir Vergisi Çerçevesinde Bir Tartışma	157
Kripto Paraların Türev Araç Sözleşmelerine Dayanak Varlık Olarak Kabul Edilme Sorunu	159
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türk İdari Yargı Sistemi'nin Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi	160
Limited Şirketten Ortağın Çıkması ve Çıkarılması Halinde Ayrılma Akçesinin Ödenmesi	161
Lozan Barış Antlaşması'nda Yer Verilen Uluslararası Antlaşmalar ve Sözleşmeler	162
Lozan'da Katılımı Öngörülen Uluslararası Sözleşmelere Bir Örnek: Kadın Ticaretinin Yasaklanması Sözleşmeleri	164
Masumiyet Karinesinin Bir İhlali Olarak 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu M.116/1 Kapsamında Tescil Plakasına Göre Düzenlenen Tutanağa Binaen Uygulanan İdari Yaptırımın Anayasa'ya Aykırılığı	165
Medeni Usul Hukuku Bakımından Boşanma ve Boşanmanın Fer'i Sonuçları Hakkında Mahkeme İçi Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Konusunda Öneriler	167
Müdafi ile Görüşme Hakkı ve Kısıtlanması	168
Münhasır Ekonomik Bölge'de Askeri İstihbarat Toplamının Hukuki Niteliği	170
Negatif Faiz Kavramı	171
Neoliberalizmin Sonucu Olarak Arabuluculuk ve Uzlaştırma: Benzerlikler ve Farklılıklar	172
Normatif Dayanaktan Yoksun Bir Hapsetme Yöntemi Olarak "Hükmen Tutukluluk"	173
Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davasını Tamamlayan Edim Davasının Temeli	174
Orta Çağda Hukukun Üstünlüğü: Jurisdictio Vs. Gubernaculum	175
Osmanlı Devleti Uluslararası Hukuk Konseptinin Uluslararası Hukukun Alternatif Modeli Olarak Analizi	176
Özel Muhakeme Usulü Olarak Memurların Ceza Muhakemesinin Gerekliliği	178

Özgül Suçlara İştirak Meselesinin Türk Ceza Kanunu'nun 40/2. Maddesi Bağlamında Değerlendirilmesi	179
Pandemi (Covid-19) Döneminde Uçuş İptallerinde Yolcuların Hakları	180
Pandemi Döneminde Sağlık Hakkı	181
Patent Hukuku Bakımından Yerli Covid Açısında Hak Sahipliği	183
Patent Lisansı ve Know How Sözleşmelerinde Yer Alan Rekabet Yasağı Düzenlemelerinin Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi	184
Potestas ve Potentia İlişkisi Açısından İnsan Hakları Tarihine Yönelik Bir Değerlendirme	185
Pozisyon Markalarında Ayırt Edicilik Unsuru Üzerine Bir Değerlendirme	186
Prohibition of Abuse of Right Within the Scope of Individual Application to the Constitutional Court	188
Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçunun Mağdur ile Arasında Evlenme Yasağı Bulunan Kişi Tarafından İşlenmesinin Enest Bakımından Değerlendirilmesi	189
Rethinking the Concept of Legal Personality in the Age of Pandemics, Environmental Crisis and Artificial Intelligence	190
Şahsi Cezasızlık Sebeplerinde Hata	191
Sayıştay Kararları Yargısal Emir Müessesesi Bağlamında İncelenebilir Mi?	192
Scope of Lawyers' Professional Liability Insurance	194
Sığınmacıların Denizde Geri İtilmesinin Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi	195
Sigorta Hukukunda Zenginleşme Yasağı İlkesi ve Manevi Zararlar Bakımından Uygulanabilirliği	197
Şili'de Başlayan Yeni Anayasa Yapım Süreci ve Bu Sürecin Anayasa Yapım Yöntemleri Açısından Değerlendirilmesi	198
Sınai Mülkiyet Kanunu Örneği Üzerinden "Numerus Clausus (Sınırlı Sayı)" Kavramına ve Kıyas Yasağına İlişkin Bazı Değerlendirmeler	199
Sınırlı Ehliyetsizlerden Oluşan Tam Ehliyetli: Çocuk Dernekleri	200
Sosyo-Hukuki Açıdan Dijital Toplum ve Hukuk İlişkisi	202
Sözleşmenin Kurulmasında Robotlar'	203
Suçü Bildirmeme Suçu: Nemo Tenatur İlkesi ve Önleme Yükümlülüğü Bağlamında Bir Değerlendirme	204
Sürdürülebilir Kamu Alımı: Çevresel ve Sosyal Ölçütlerin Kamu İhalelerine Dahil Edilmesi	206
Takdiri İndirim Nedenlerinin Uygulanması Açısından Hakimın Takdir Hakkında Ölçü Sorunu	207
Tasarruf Yetkisinin Ailenin Korunması Amacıyla Kısıtlanması	208
Tbk m. 331 Çerçevesinde Kira Sözleşmesinin Önemle Sebeple Feshi: Hükmün Uygulama Alanı ve Uygulama Örnekleri	209
Tck m. 29 Hükmüne İlişkin Bazı Tartışmalı Noktalar	210

Tck'daki Ayrımcılık Suçunun Cinsel Yönelimi Koruma Fonksiyonu	211
Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu Kapsamındaki Kuluçka Merkezlerine Yönelik Mali Desteklerin Değerlendirilmesi	212
Teminat Amaçlı İnançlı Taşınmaz Devirlerinde Teminat Konusunun Teminat Verene İadesi Bağlamında Bir Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararının Düşündükleri	213
The Defects of Consent in Contractual Relationships According to Kosovo Contract Law	215
Time Bar Clauses in Construction Contracts	217
Tocqueville'in Amerika Birleşik Devleti'nin Anayasal Yapısına İlişkin Düşüncelerini Claus Offe ile Okumak	218
Trafik Kazalarında Bedensel Zarar ve Tazmini	219
Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Hukuki Sorumluluk	221
Tüketici İşlemleri Dolayısıyla Verilen/Verildiği İddia Edilen Kambiyo Senetlerinde Görevli Mahkeme Meselesi	223
Tüketici İşlemlerinde Ağır Kusur ve Hilenin Satıcının Ayıplı Maldan Sorumluluğunun Tabi Olduğu Zamanaşımına Etkisi	225
Tüketici Uyuşmazlıklarında Kolektif Hukuki Koruma Yöntemine Bir Örnek: Alman Hukukunda Emsal Tespit Davası (Musterfeststellungsklage)	226
Türk Hukukunda Hasta Talimatı ve Varsayılan Rıza	227
Türk Hukukunda Milli Parkların Hukuki Niteliği ve Tabi Olduğu Hukuki Rejim	228
Türk İdari Teşkilatında Yeni Bir Statü: Kırsal Mahalle	229
Türk Ticaret Kanunu m.420 Bağlamında Finansal Tabloların Müzakeresinin ve Buna Bağlı Konuların Ertelenmesi Hususunun Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimi ve Azline İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümleri ile Birlikte Değerlendirilmesi	230
Türk Ticaret Kanunu, İkincil Mevzuat ve Ticaret Sicili Uygulamalarının Birbiriyle Uyum"U"suzluğu ve Pratikte Yaşanan Sorunlar	231
Türk ve Alman Hukuku Perspektifinden İdarenin İç Düzen İşlemleri	233
Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Hâkimler ve Savcılar Kurulu'na Üye Seçimi	234
Türkiye'de Sanal Varlık Tartışmalarına Yönelik Bir Değerlendirme: "Kripto Para"	235
Ücretinin Ödenmemesi Nedeniyle İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı	237
Uluslararası Çevre Hukukunda Geriye Gidilemezlik İlkesi: Öneriler ve Öngörüler	238
Uluslararası Deniz Yatağı Faaliyetlerinden Kaynaklı Deniz Kirliliği	240
Uluslararası Hukuk Açısından Rosalina - a Gemisine Yapılan Müdahalenin Değerlendirilmesi	241
Uluslararası Hukuk Açısından Siber Saldırlara Karşı Meşru Müdafaa Hakkı	242
Uluslararası Hukuk Tarihi Işığında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Veto Yetkisine İlişkin Reform Talepleri	244
Uluslararası Hukuka Ontolojik Bir Meydan Okuma	245
Uluslararası Hukukta Devletlere - Devlet Büyüklerine Hakaret Suçu	246
Uluslararası Taşıyıcı Annelik Sonucu Doğan Çocuğun Soybağına Uygulanacak Hukuk	248

Üstün Kamu Yararı Bağlamında Madencilik Faaliyetleri ile Diğer Yatırımların Çakışması ve Bundan Doğabilecek Hukuki Sorunlar	249
Üvey Çocukla Üvey Ana/baba Arasındaki İlişkinin Hukuken Değerlendirilmesi.....	250
Uyuşmazlık Çözümünde Yeni Bir Alternatif: Çevrimiçi Tahkim	251
Uzman Arabuluculuk Uygulamasının Yaratacağı Usuli Sorunlar	253
Vakıf Üniversitelerinde Çalışan Akademisyenlerin Hukuki Statüsü	255
Vergi Denetim Kurulu Danışma Komisyonu Kararlarının Vergi Hukuku Kaynaklarındaki Yeri.....	256
Vergi Hukukunda Tanık Delili: Ceza Muhakemesi Kanununun Vergi Yargılamasında Uygulanabilirliği	257
Vergi Kanunlarında Hazine ve Maliye Bakanlığına Verilen Usul ve Esasları Belirleme Yetkisinin Sınırı	259
Vergi Kanunlarının Geriye Yürümezliği İlkesi	260
Vergi Yargısında Birleştirme Kararları ve Yaşanan Hukuki Sorunlar	261
Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı İlkesi Üzerine Bazı Düşünceler	262
Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi Müessesesinin Anayasal Vergilendirme İlkelerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi	263
Yargı Kararları Işığında İnşaat Hukukunda Arabuluculuk Uygulamaları	264
Yargı Kararları Işığında Kişilik Hakkı Açısından Unutulma Hakkı	266
Yargıtay Kararları Işığında Eşyayı Kullanım Olanğından Yoksunluk Halinde Meydana Gelen Zarar	267
Yargıtay Kararları Işığında Evlilik Mallarından Doğan Uyuşmazlıklara Uygulanacak Hukuk	268
Yaşam Hakkı Özelinde Güncel Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İdarenin Sorumluluğı.....	270
Yeni Çitlemeler: Pandemi Koşullarında Fikri Mülkiyet Kurumu	272
Yığınların Etkisiyle İşlenen Suçlarda Bireyin Cezai Sorumluluğı	273
Yıllık İşyeri Kira Bedelinin Pandemiden Önce Peşin Ödenmiş Olması Halinde Kiracının Uyarılma Talebi	275
Yönetim Kurulu Toplantısına Davet	276
Yönetim Yetkisini Devreden Yönetim Kurulu Üyelerinin Türk Ticaret Kanunu 553/2 Hükmü Doğrultusunda Gözetim Yükümlülüğünün Kapsam ve Sınırlarının Mevaz İşviçre Hukuku Düzenlemesi ile Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi	277
Akdî Önalım Hakkında Önalım Olgusu Olarak Trampa Sözleşmesi	278
Ceza Muhakemesi Hukukunda Re'sen Araştırma İlkesi	279
Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasına İlişkin Muhtelif Sorunlar ve Çözüm Önerileri ..	281
Vergi Hukukunda Kanun Yolundan Vazgeçme.....	282
Dijital Teknolojilerle İle Desteklenen Gözetim Toplumunda Özerklik ve Mahremiyet	283

Makale ID= 7

ORCID NO: 0000-0003-0501-7912

Sözlü Sunum

Diş Hekimlerinin Hukuki Sorumluluğu

Arş. Gör. Hasan Ali Güçlü¹

¹Ufuk Üniversitesi

Özet

Tıp hukuku alanında genelde hekimlerin hukuki sorumlulukları ele alınmıştır. Diş hekimlerinin de gerçekleştirdikleri tıbbi müdahaleler sebebiyle hukuki sorumlulukları önem arz etmektedir. Kamu sektöründe çalışan diş hekiminin hukuki sorumluluğu kamu hukukuna tâbidir. Özel muayenehanesinde çalışan diş hekiminin fiili sonucu zarar gören kişiler, diş hekimlerine özel hukuk hükümlerine göre başvurabilecektir. Diş hekiminin fiilinden zarar gören hasta, diş hekimine sözleşme öncesi sorumluluğu, sözleşme, haksız fiil ve vekâletsiz iş görmeye dayanarak dava açabilecektir. Bu tebliğ ile özel muayenehanesinde çalışan diş hekimlerinin hukuki sorumluluğu ele alınacaktır. Kamu sektöründe çalışan diş hekimlerinin hukuki sorumluluğu tebliğin kapsamının dışındadır. Diş hekimlerinin cezai sorumluluğu da tebliğin kapsamının dışındadır. Bu tebliğ ile özel muayenehanesinde çalışan diş hekiminin tıbbi müdahale uygularken hastasına verdiği zarar sebebiyle oluşacak hukuki sorumluluğun niteliği belirlenmeye çalışılacaktır. Yargıtay'ın diş hekimlerinin hukuki sorumlulukları ile ilgili verdiği kararlar sınırlı sayıdadır. Yargıtay'ın verdiği kararlarda genelde diş hekimi ve hasta arasında "eser sözleşmesi" olduğu kabul edilmektedir. Yargıtay kararları incelendiğinde diş hekimi açısından asıl yıkıcı olacak sorumluluğun tazminat sorumluluğu olduğu görülmektedir. Mahkemelerin son zamanlarda çok yüksek miktarlarda tazminata hükmettiği görülmektedir. Hekimlerin yaptırmış oldukları mali sorumluluk sigortası da tazminatı karşılamaya yöneliktir. Tebliğ kapsamında sınırlı sayıda olan bu kararlar da değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Diş Hekimi, Sorumluluk, Tazminat, Eser Sözleşmesi

Roma Hukuku'nda Şirket Sözleşmesinin Unsurları

Dr. Öğretim Üyesi Bengi Sermet Sayın Korkmaz¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Roma Hukuku'nda şirket sözleşmesi (societas), iki veya daha fazla kimsenin, müşterek ve meşru bir menfaat gayesiyle, mal ve emeklerini bir araya getirmeyi taahhüt ettikleri, tam iki taraflı, rızai bir sözleşme olarak tanımlanmaktadır. Roma Hukuku'nda, rızai bir sözleşme olması nedeniyle şirket sözleşmesinin meydana gelmesi için bir şeyin verilmesine ya da belirli bir şekilde uyulmasına gerek yoktur. Şirket sözleşmesinin kökeninde, bir aile babasının ölümü halinde mirasçılar arasında aile malvarlığının bölünmeden korunması ve idaresi fikrinin yattığı kabul edilmektedir. Mirasın paylaşılmamış bu hali consortium olarak ifade edilmekte ve bu durumda mirasçılar arasında bir şirketin varlığından söz edilmektedir. Roma'nın ekonomik yapısının değişmeye başlamasıyla birlikte aralarında aile bağı olmayan kişilerin de malvarlıklarını bir araya getirebilecekleri, consortium'a benzer nitelikte bir ortaklığı oluşturabilecekleri düşüncesi gelişmeye başladı. Bu gereksinimi karşılamak amacıyla M.Ö. 2. yy.da praetor'lar, miras ortaklığı modelinden hareket ederek, Romalılar ve yabancılar arasındaki ticaretin gelişmesi üzerine, hem Ius Civile'den [ortağın ancak malvarlığı oranında mahkûm olacağı kuralı (beneficium competentiae), ortakların haklarının kardeşler arasındaki haklar gibi gözetilmesi kuralı (ius fraternitatis)] hem de Ius Gentium'dan (iyiniyet sözleşmesi olması) gelen kurallarla bezeli, rızai bir sözleşme olan şirket sözleşmesini geliştirdiler. Şirket sözleşmesi; affectio societatis unsuru, katılma payı unsuru ve müşterek gaye unsurundan oluşmaktadır. Çalışmamızın ağırlık noktasını, katılma payı unsuru oluşturacaktır. Ortaklardan her birinin getirmeyi taahhüt ettiği sermaye ve emek, onun katılma payıdır. Katılma payı bir miktar para, bir malvarlığı değeri ya da emek olabilir. Katılma payı bağlamında, ortakların sorumluluğuna; kâr ve zararın nasıl dağıtılacağına ve eski bir Roma masalına atfen “aslan payı şirket (societas leonina)” olarak adlandırılan şirkete ilişkin bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Şirket Sözleşmesi, Roma Hukuku, Affectio Societatis, Katılma Payı, Müşterek Gaye.

Elements of the Company Contract in Roman Law

Abstract

In Roman law, a company contract (*societas*) is defined as a full bilateral, consent contract in which two or more people undertake to bring together their goods and labor for a common and legitimate interest. In Roman law, it is not necessary to give something or to comply with a certain form in order for the company contract to occur, as it is a consent contract. It is accepted that the idea of protecting and managing family assets among inheritors from division in the event of the death of a family father lies at the origin of the company contract. This undivided state of the inheritance is expressed as *consortium* and in this case, the existence of a company among the heirs is mentioned. As the economic structure of Rome began to change, the idea that people without family ties could gather their assets together and form a partnership similar to the *consortium* began to develop. In order to meet this requirement, in the BC. 2nd century, the praetors, based on the model of inheritance partnership, upon the development of trade between Romans and foreigners, both from *Ius Civile* [the rule that the partner will be condemned only in proportion to his assets (*beneficium competentiae*), the rule of protecting the rights of the partners as the rights between the brothers (*ius fraternitatis*)] and they developed the company agreement, a consensual agreement with rules from both *Ius Gentium* (having a goodwill agreement). Company contract consist of the *affectio societatis* element, participation share element and the common purpose element. The main point of our work will be the participation share. The capital and labor that each of the partners undertakes to bring is his participation share. The participation share may be a sum of money, an asset value or a labor. In the context of participation share, the responsibility of the partners; information will be given on how to distribute profits and losses and on the so-called "lion's share company (*societas leonina*)" with reference to an ancient Roman tale.

Keywords: Company Contract, Roman Law, *Affectio Societatis*, Participation Share, Common Purpose.

1924 Anayasası Döneminde Uluslararası Andlaşmaların Yapılışı ile İlgili Uygulamanın Anayasa'ya Uygunluğu

Dr. Öğretim Üyesi Tuğçe İsayev¹

¹Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

1924 Anayasası'nın uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili düzenlemesi 26. maddesinde yer almıştır. 1924 Anayasası'nın 26. maddesinde Büyük Millet Meclisi'nin yetkileri sayılmıştır ve Büyük Millet Meclisi'nin Devletlerle mukavele, muahede ve sulh akdi gibi vezai fi bizzat kendi ifa ettiği ifade edilmiştir. Başka bir ifade ile, Büyük Millet Meclisi'nin yetkileri arasında uluslararası andlaşma yapmak olduğu belirtilmiştir ve Büyük Millet Meclisi'nin uluslararası andlaşma yapma yetkisine bir sınırlama getirilmemiştir. Bu durum, 1924 Anayasası'nın uluslararası andlaşmaların yapılışı aşamalarının tamamı bakımından Büyük Millet Meclisi'ni yetkilendirdiğini ortaya koymuştur. Ancak, 1924 Anayasası döneminde uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili uygulamada farklı bir yol izlenmiştir. Bu çalışmanın amacı, 1924 Anayasası döneminde uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili uygulamanın Anayasa'ya uygunluğunu ayrıntılı şekilde incelemektir. 1924 Anayasası döneminde uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili uygulamada uluslararası andlaşmaların yapılışı aşamalarının ilkinin teşkil eden uluslararası andlaşmaların metinlerinin oluşturulup resmileştirilmesi işlemleri yürütme organı tarafından gerçekleştirilmiştir. Uluslararası andlaşmaların yapılışı aşamalarının ikincisini ve üçüncüsünü teşkil eden uluslararası andlaşmaların bağlayıcılık kazanması ve yürürlüğe girmesi konusunda ise Büyük Millet Meclisi çeşitli uluslararası andlaşmalar bakımından yürütme organını yetkilendirmiştir. Bu çalışma ile varılan sonuca göre, 1924 Anayasası döneminde uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili uygulama Anayasa'ya aykırılık teşkil etmiştir. Çünkü, 1924 Anayasası 26. maddesi ile uluslararası andlaşmaların yapılışı aşamalarının tamamı bakımından Büyük Millet Meclisi'ni yetkilendirmesine rağmen, 1924 Anayasası döneminde uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili uygulamada uluslararası andlaşmaların yapılışı ile ilgili çeşitli işlemler yürütme organı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 1924 Anayasası, Uluslararası Andlaşmalar, Uluslararası Andlaşmaların Yapılışı Aşamaları.

25.12.2019 Tarih, 2019/1 E. ve 2019/8 K. Sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının Zamanaşımına Uğramış Bononun Hukuki Niteliği Hakkında Düşündürdükleri

Dr. Öğretim Üyesi Ferhat Kayış¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu, verdiği bir kararla zamanaşımına uğramış bonoların kambiyo senedi vasfını yitirdiği ve delil başlangıcı niteliğinde olduğu kanaatine varmıştır. Bu kararlar hukuk daireleri arasındaki görüş ayrılıkları giderilirken, zamanaşımına uğramış bonoların asıl alacağın varlığını ispatta tek başına yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Zamanaşımı, borcu sona erdiren bir neden olmayıp, ancak bir defa olarak ileri sürüldüğünde dikkate alınabilen bir durumdur. Keza zamanaşımına uğramış bir borcun ifası da geçerli bir ifa olarak kabul edilmektedir (TBK 78/2). Bonolar ise, hukuki nitelik bakımından ödeme vaadi ve soyut borç ikrarı niteliğinde bir belgedir. Bu bağlamda bononun zamanaşımına uğramış olması, kambiyo senedine bağlı başvuru hakkının kullanılmasına engel olsa da, bononun soyut borç ikrarı olma özelliğini ortadan kaldırmaz. Bu durumun göz ardı edilerek zamanaşımına uğramış bononun temel ilişki veya asıl borçlu yönünden salt delil başlangıcı kabul edilmesi eleştiriye açıktır. Çünkü delil başlangıcı, iddia konusu hukuki işlemin tamamen ispatında yeterli kabul edilmeyen ve ancak iddianın tanık ile desteklenmesi durumunda delil işlevine sahip bir belgedir (HMK 202). Delil başlangıcı senetten farklı olarak ispatı istenen hukuki ilişkinin varlığı hakkında tam bir kanaat edinilmesine elverişli değildir. Oysa bononun kambiyo senedi vasfını yitirmesi, ondan adi senet olarak yararlanılmasına engel değildir. Çünkü soyut borç ikrarı niteliğindeki bono, özellikle aralarında temel ilişki bulunan kambiyo borçluları arasında, delil başlangıcından öte bir anlam ifade etmektedir. Keza kararda alacaklı açısından zamanaşımına uğramış bonoların tahvil yoluyla emre yazılı ödeme vaadi olarak kabul edilip edilmeyeceği de hiç tartışılmamıştır. Tüm bu yönleriyle söz konusu karar, alacaklının haklarını kanunun öngörmediği şekilde kısıtlayan ve bononun hukuki niteliği ile temel ispat kuralları çerçevesinde yerindeliği tartışmaya açık bir karardır. Bu çalışmada bonoların hukuki niteliği, zamanaşımının bonolar üzerindeki etkisi, zamanaşımına uğramış bonoların delil başlangıcı haricinde tahvil yoluyla emre yazılı ödeme vaadi ya da adi senet kabul edilip edilemeyeceği ve Yargıtay'ın varmış olduğu sonucun mevcut düzenlemeler ve doktrindeki görüşler çerçevesinde yerinde olup olmadığı irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Zamanaşımı, Bono, Ödeme Vaadi, Soyut Borç İkrarı, Delil Başlangıcı.

Considerations of Decision of Joint Chambers 25.12.2019 Date, 2019/1 Merits No and 2019/8 Decision Number About the Legal Character of Prescribed Bond

Abstract

Court of Appeal's General Assembly on the unification of Judgments has reached the conclusion that prescribed bonds lost the qualification of bills of exchange and were the prima facie evidence. Prescription is not a reason to ending debt, but it is a situation that can be taken into account when it is contested as a defense. Likewise, the fulfillment of a prescribed debt is accepted as a valid performance. In this context, even though the fact that the bond has expired, prevents the use of the right of application based on the bills of exchange, it does not eliminate the abstract debt acknowledgment of the bond. Because the as prima facie evidence is a document that is not considered sufficient to fully prove the legal action subject to the claim and has the function of evidence only if the claim is supported by a witness. The prima facie evidence is not adequate to obtain a complete opinion about the existence of the legal relationship that is required to be proven, unlike the deed. However, the loss of the bond's qualification of bills of exchange does not prevent it from being used as deed. In all these aspects, the aforementioned decision is a decision that restricts the rights of the creditor in a way not prescribed by law and is open to discussion within the framework of the legal characteristic of the bond and its legitimated within the framework of basic proof rules. In this study, it will be clarified bond's legal characteristic, the effect of prescription on the bonds, whether accept the written payment promise to the order or deed through debenture bond except for prima facie evidence and whether the conclusion reached by the Appeals Court regarding the prescribed bonds is appropriate.

Keywords: Prescription, Bond, Promise of Payment, Abstract Debt Acknowledgment, Prima Facie Evidence.

6356 Sayılı Kanun Kapsamında Çerçeve Sözleşme

Dr. Öğretim Üyesi Asiye Şahin Emir¹

¹İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu (6356 s. K.) ile hukukumuzda ilk kez çerçeve sözleşme düzenlenmiştir. Kanunda yer alan tanıma göre çerçeve sözleşme, “Ekonomik ve Sosyal Konseyde temsil edilen işçi ve işveren konfederasyonlarına üye işçi ve işveren sendikaları arasında işkolu düzeyinde yapılan sözleşmeyi (6356 s. K. md. 2)” ifade etmektedir. Kanunda mesleki eğitim, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal sorumluluk ve istihdam politikalarına ilişkin hususların çerçeve sözleşme ile düzenlenebileceği belirtilmiştir (6356 s. K. md. 33/2). Sözleşmenin sosyal politika konularını ilgilendiren genel ve soyut nitelikte hükümler içerdiğini söylemek mümkündür. Bu kapsamda belirtmek gerekir ki, sözleşmenin Kanunda sayılan tüm konulara ilişkin hükümler içermeye zorunluluğu bulunmamaktadır. 6356 sayılı Kanun’daki düzenlemeden çerçeve sözleşmenin her iki tarafın isteği ile yapılacağı anlaşılmaktadır (6356 s. K. md 33/4). Bu nedenle de taraflar birbirlerini grev ve lokavt baskısı ile sözleşme imzalamaya zorlayamaz. Sözleşmenin imzalanmasında gönüllülük esası hakimdir. Kanunda çerçeve sözleşmeye ilişkin hükümlerde toplu iş sözleşmesi ifadesinin kullanılmaması, sözleşmede düzenlenecek konular arasında toplu iş sözleşmesinin normatif hükümlerinin sayılmaması ve sözleşmenin hukuki sonuçlarına ilişkin hususlarda sessiz kalınması sözleşmenin hukuki niteliği konusunda tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Çerçeve sözleşmeye ilişkin Kanunda yer alan düzenlemeler uygulamada ortaya çıkabilecek bazı sorunlara cevap vermemektedir. Bu durum sorunların çözümünde görüş ayrılıklarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tebliğimizde öncelikle ilk kez 6356 sayılı Kanun’da düzenlenen çerçeve sözleşmeye ilişkin genel esaslar ardından sözleşmenin tarafları, hükümleri ve yürürlüğe girmesi son olarak da hukuk niteliği ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çerçeve Sözleşme, Toplu İş Sözleşmesi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, İşkolu Düzeyi.

Framework Agreement Under Law No. 6356

Abstract

With the Law No. 6356 on Trade Unions and Collective Bargaining Agreement (Law No. 6356), a framework agreement was drafted for the first time in our law. According to the definition in the law, the framework agreement refers to the “contract made at the level of line of business between the workers and employers' unions that are members of the workers and employers confederations represented in the Economic and Social Council (Law No. 6356 art. 2)”. It is stated in the law that issues related to vocational training, occupational health and safety, social responsibility and employment policies can be regulated by a framework agreement (Law No. 6356 art. 33/2). It is possible to say that the convention includes general and abstract provisions regarding social policy issues. In this context it should be noted that the contract isn't obliged to contain provisions regarding all the issues listed in the Law. It is understood from the regulation in the Law No. 6356 that the framework agreement will be made at the request of both parties (Law No. 6356 art. 33/4). For this reason, the parties cannot force each other to sign contracts with strike and lockout pressure. Signing of the contract is on a voluntary basis. Failure to use the term of collective agreement in the provisions of the framework agreement in the law, not counting the normative provisions of the collective agreement among the issues to be regulated in the agreement, and silencing the issues regarding the legal consequences of the agreement brought along discussions about the legal nature of the agreement. The regulations in the Law on the framework agreement don't respond to some problems that may arise in practice. This situation causes differences of opinion in solving the problems. In our study, primarily the general principles regarding the framework contract regulated in the Law No. 6356, then the parties of the contract, its provisions and its entry into force, and finally the legal nature will be discussed

Keywords: Framework Agreement, Collective Bargaining Agreement, Economic and Social Council, Line of Business.

659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Kapsamında İdari Uyuşmazlıklarda Sulh Yolu

Dr. Öğretim Üyesi Özge Okay Tekinsoy¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

02.11.2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) 12. maddesinde, KHK kapsamındaki idarelerin taraf oldukları idari uyuşmazlıkların sulh yolu ile çözümlenmesi öngörülmüştür. Sulh; doğmuş bir uyuşmazlığa son vermek veya doğacak bir uyuşmazlığı önlemek amacıyla tarafların karşılıklı ve birbirine uygun iradeleri ile kurulan ve karşılıklı fedakârlık temeline dayanan bir anlaşma mahiyetindedir. Bu tanımı esas aldığımızda kanımızca 659 sayılı KHK’nin 12. maddesinde düzenlenen sulh yolu hukuki bir uyuşmazlık çözümü olarak teknik anlamda sulh değildir. Bir alternatif uyuşmazlık çözümü olarak sulh akdinin konusunu, tarafların sözleşme ile düzenleme, üzerinde tasarruf etme erkine sahip oldukları iş ve işlemlerin oluşturduğu kabul edilmektedir. Oysa idarenin tazminat sorumluluğu kapsamında üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği bir hak ve konu bulunmamaktadır. 1982 Anayasası’nın 125. maddesinin son fıkrası uyarınca “İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.” Sulh başvurusu, bir idari başvuru olup idarenin tazminat ödemeyi kabul etmesi de yine tek taraflı tesis edilen idari bir karar gibidir. İdarenin sulh başvurusuyla ilgili karar verebilmek için tam yargı davasında yargı yerinin kullandığı tüm hukuki araçları kullanarak somut olayda idarenin sorumluluğunun şartlarının bulunup bulunmadığına ve zararın miktarına ilişkin tespit yapması gerekmektedir. 659 sayılı KHK’nin 12/1 maddesi uyarınca sulh başvurusunun konusu olan tazminat istemine sebep olan zarar, idari işlemde veya eylemden kaynaklanmalıdır. Söz konusu düzenlemeye göre İdari Yargılama Usulü Kanununun 13. maddesi kapsamında idari eylemlerden doğan zararlar için yapılacak başvurular 659 sayılı KHK kapsamında yapılmış sayılmaktadır. 12. maddenin tam yargı davasına konu olabilecek uyuşmazlıklar için düzenleme getirdiği açıktır. Amaç tam yargı davası açılmasına gerek kalmadan idarenin sebep olduğu zararı tazmin etmesidir. Bildiri kapsamında, 659 sayılı KHK’nin 12. maddesinde düzenlenen sulh yolunun usul ve esasları, dava hakkı üzerindeki etkileri ile uygulamada işlevsellik kazanamamasının nedenleri analiz edilecek ve tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sulh, 659 Sayılı Khk, İdarenin Mali Sorumluluğu, İdari Uyuşmazlık, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, Tam Yargı Davası

7102 Sayılı Kanun ile Yasal Hale Gelen Seçim İttifaklarının Temsilde Adalet İlkesi Bağlamında Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Hatice Derya Ormanoğlu¹

¹Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

13.03.2018 tarihli ve 7102 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla birlikte Türkiye’de seçim ittifakları yasal bir statüye kavuşmuştur. Seçim ittifaklarının yasal hale gelmesinden önce 1990’lı yıllarda çeşitli görünümde fiili seçim ittifakları anayasal tarihimizde yerini almıştır. Söz konusu fiili ittifaklarda bazen küçük bir siyasi parti güçlü bir siyasi partiyle gerçekleştirdiği ittifak neticesinde eriyip gitmiş bazen de seçim barajından kaynaklanan engeller nedeniyle parlamentoda tek başına temsil edilme olanağı bulunmayan partiler bir araya gelerek seçimlere katılmıştır. Seçim ittifaklarıyla, anayasal bir ilke olan temsilde adalet ilkesini zedeleyen ve seçmen davranışı üzerinde de etkisi olan bir kurum olan seçim barajlarının etkisi azalacaktır. Ancak barajın etkisinin azalması ittifakın toplam oy oranının geçerli oyların %10’unu aşmasına bağlıdır. Seçim ittifakları, ittifak içinde yer alan partiler açısından bir avantaj sağlasa da mevcut %10 barajlı d’Hondt sistemi herhangi bir ittifak ortağı olmayan ve seçim barajını aşamayan partilerin temsil edilmesine engel olmaya devam edecektir. Bu nedenle de seçim ittifaklarının ittifak içerisinde yer alan partiler açısından temsilde adalet ilkesine katkısı ifade edilmekle birlikte, temsilde adalet ilkesinin daha etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için seçim barajının daha düşük bir seviyeye düşürülmesi gerekmektedir. Bu çalışmada da seçim ittifakları temsilde adalet ilkesi açısından anlamlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Seçim, Seçim Barajı, Temsilde Adalet İlkesi, Seçim İttifakları

7251 Sayılı Kanun ile Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 177. Maddesinde Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Cansu Atıcı¹

¹İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

7251 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 18. maddesi ile Hukuk Muhakemeleri Kanununun 177. maddesine yeni bir fıkra eklenmiştir. Bu değişiklik ile ıslahın kanun yolu incelemesinden sonra hangi şartlarda yapılabileceği düzenlenmiştir. Yeni getirilen bu hukuki düzenleme ile Yargıtay'ın bozma kararından ve bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya, ilk derece mahkemesine geldiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin işlem yapması halinde ıslahın da yapılabileceği, ancak bozma kararına uymakla oluşan durumun ortadan kaldırılamayacağı kabul edilmiştir. Hükmün gerekçesinde bu düzenlemenin temel amacının iş yükünün azaltılması ve usûl ekonomisi ilkesinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum, ıslah hakkının kullanılması ile ortadan kaldırılamayacaktır. Kanun metninde her ne kadar usûli kazanılmış hak ve aleyhe bozma yasağı kavramlarının kullanılması tercih edilmemiş olsa da fıkra gerekçesinde bu değişikliğin sebebi belirtilirken bu kavramlara atıf yapılmıştır. İlk derece mahkemesi kararının istinaf incelemesi sonucunda kaldırılması veya temyiz incelemesi sonucunda bozulmasından sonra ilk derece mahkemesince tahkikata yönelik bir işlemin yapılması durumunda ıslahın mümkün olup olmadığı hususu bu değişiklikten önce de öğreti ve uygulamada tartışma konusu oluşturmuştur. Tebliğimizde öncelikle Kanun maddesindeki bu değişiklik, öğretilerdeki farklı görüşler ve yargı kararları çerçevesinde ele alınacaktır. Müteakiben uygulamada ortaya çıkabilecek bir takım durumlar tartışılacak ve bu husustaki görüşlerimiz paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Islah, Kanun Yolu, Usûli Kazanılmış Hak, Aleyhe Bozma Yasağı

Evaluation of the Amendments Made in the Article 177 of the Code of Civil Procedure With the Law Which Is Numbered 7251

Abstract

A new paragraph has been added to Article 177 of the Code of Civil Procedure with Article 18 of the Law About Some Amendments on the Code of Civil Procedure and Some Laws which is numbered 7251. With this amendment, the conditions under which the improvement can be made after the legal remedy examination are regulated. With this new legal arrangement, it has been accepted that after the reversal decision of the Supreme Court and the abolition decision of the regional court of appeal, when the file comes to the court of first instance, if the court of first instance takes action on the investigation, the correction can be made, however the situation that occurs by complying with the reversal decision cannot be eliminated. In the justification of the provision, it is stated that this regulation aims at reducing the workload and effectively applying the principle of procedural economy. However, the legal situation that arises by complying with the decision of reversal cannot be eliminated by the exercise of the right of correction. Although it is not preferred to use the concepts of procedural vested right, prohibition of Reformatio in Peius in the text of the law, these concepts are referred to in the justification of the paragraph. The issue of whether the correction is possible in the event that the first instance court's decision is revoked as a result of the appeal review or is reversed as a result of the appeal review has been a matter of debate before this change. In our paper, first of all, this change in the article of the Code will be discussed within the framework of different opinions and judicial decisions in the doctrine. Subsequently, some situations that may arise in practice will be discussed and our views on this issue will be shared.

Keywords: Correction, Legal Remedy, Procedural Vested Right, Prohibition of Reformatio in Peius

Makale ID= 244

ORCID NO: 0000-0002-3745-9347

Sözlü Sunum

A Comperative Analysis On Engagement Contract

Doç. Dr. İpek Sağlam¹

¹Marmara Üniversitesi

Özet

Engagement is a family law contract that could be met in all societies and it carries great importance as a social event. The mentioned institution can be the source of many legal disputes if it is not terminated through marriage. Turkish Civil Law just like Swiss, German and United Kingdom legal systems has acknowledged engagement as a legal institution and there are many articles in the Turkish Civil Code regarding engagement. As we all know, engagement is a transaction where a man and a woman mutually promise each other to marry as per Art. 118 of the TCC. We also have to mention that the engagement is a contract that is subject to family law principles rather than a contract subject to law of obligations principles. This fact could be observed through the Art. 119\1 of the TCC stating that: “An engagement does not give rise to any enforceable claim to conclude the marriage”. The Legislator admits that the engagement in any time could be terminated with a just or an unjust cause or without submitting any reason at all. If a person discovers that his or her fiance is not the person he\she desires to marry, than the party who wishes to discountinue with marriage, must not feel obligated. A regulation otherwise would be grabbing away a vital personal freedom. This regulation is the same with the Family Law Act 1981 revised and updated in June 30th, 2016 in United Kingdom. The Art. 2 states that the engagement is not an enforceable contract. It is not possible to take a legal action for the breach of promise following a broken engagement. This is the same according to the Swiss Family Law, Art. 90\paragraph 3 and according to the German Family Law Section 1297\paragraph 1. Throughout our speech we will make a comperative analysis on the legal results arising from the termination of the engagement with the exemption of marriage. Material compensation, immaterial compensation and returning of the gifts are the subjects, that are going to be reviewed.

Anahtar Kelimeler: Termination of the Engagement in Turkish Legal System, Material Compensation, İmmaterial Compensation, Returning of the Gifts, Comperative Analysis On Engagement Law

Ab Şirketler Hukuku Mevzuatına Uyum Kapsamında Türk Hukuku'nda Pay Alım Teklifine İlişkin Düzenlemeler

Dr. M. Ash Küçükgüngör¹

¹Sermaye Piyasası Kurulu

Özet

Halka açık ortaklıklarda yönetim kontrolünü sağlayan payların veya oy haklarının iktisap edilmesi, sermaye piyasası aracılığıyla pay sahibi olan yatırımcıların menfaatlerinin korunması bakımından özel bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, halka açık bir ortaklığın sermaye ve yönetiminde kontrolü sağlamak amacıyla paylarını satın almak üzere o anonim ortaklığın (hedef ortaklık) ortaklarına açık bir teklif yapılmasını ifade eden pay alım teklifi yoluyla pay senedi toplanması, pek çok ülke hukukunda düzenleme konusu olmuştur. AB mevzuatında ise pay alım teklifleri, AB düzeyinde ortak kurallar oluşturulması amacına yönelik olarak, 2004/25/EC Direktifi aracılığıyla düzenlenmiştir. Halka açık şirketlerde yönetim kontrolünün devri, ilgili ülkede dağınık veya blok pay sahipliği yapısının hâkim olmasına bağlı olarak, farklı sonuçlar yaratabilmektedir. Dolayısıyla bu hususta yeknesak bir yapı oluşturulması önemli bir güçlük arz etmektedir. 2004/25/EC Direktifi, payları düzenlenmiş bir piyasada işlem gören hedef ortaklıklara yönelik olan ve esasen ihtiyari olarak gerçekleştirilen pay alım tekliflerini düzenlemektedir. Bununla birlikte zorunlu pay alım tekliflerine ilişkin olarak tüm üye ülkeler için bağlayıcı olan ve pay sahiplerinin korunması açısından temel prensipleri de ihtiva etmektedir. Direktifte ayrıca, pay alım tekliflerine karşı hedef şirketin uygulayabileceği savunma mekanizmalarının uygulanması, pay alım teklifinin kabulü için öngörülen süre zarfında belirli pay devirleri ve oy kullanımına ilişkin sınırlamaların ortadan kaldırılması belirli kurallara bağlanmış, ancak bu mekanizmaların uygulanması, üye ülkelerin ihtiyarına bırakılmıştır. Son olarak pay alım teklifi sürecine ilişkin olarak ayrıntılı kamuyu aydınlatma zorunlulukları getirilmiştir. AB Şirketler hukuku mevzuatına uyum kapsamında, Türkiye'nin Ulusal Program taahhütlerinden birini oluşturan pay alım teklifleri, Türk hukukunda sermaye piyasası mevzuatı aracılığıyla düzenlenmiştir. Özellikle 2013 yılında yürürlüğe giren 6362 sayılı SPKn ve buna bağlı olarak çıkarılan ikincil mevzuat aracılığıyla, AB mevzuatıyla uyumlaştırmaya yönelik kapsamlı kurallar öngörülmüştür. Bu çalışmada öncelikle AB mevzuatında pay alım tekliflerine ilişkin düzenleme yaklaşımı ve temel kurallar ortaya konulacaktır. Ardından bu hususun Türk sermaye piyasası mevzuatında düzenlenişi ele alınarak ilgili AB prensiplerine uyum durumuna yönelik değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halka Açık Anonim Ortaklıklar, Pay Alım Teklifleri, Yönetim Hakimiyeti, Ortaklıktan Çıkarma Hakkı ve Satma Hakkı

Takeover Regulation in Turkish Law Within the Scope of Alignment With the Eu Acquis On Company Law

Abstract

Acquisition of shares or voting rights granting control in public companies is of specific importance for the purpose of protection of investors who have gained shares through capital markets. Accordingly, collection of shares via takeover bids, which means to make an open offer to the shareholders of a public company (offeree company) to gain control over its capital or administration, is regulated in many jurisdictions. Directive 2004/25/EC regulates takeovers with the aim of implementing common rules throughout the EU. Change of control in public companies can have different consequences in different jurisdictions depending on the dominant company structure in that country being dispersed or block shareholdership. Accordingly, it is difficult to have harmonised rules on this matter. Directive 2004/25/EC regulates takeover bids directed towards the target companies whose shares are traded on a regulated market and mainly focuses on the voluntary takeovers. It also contains main principles regarding mandatory takeovers for protection of shareholders that are binding for all member states. Also in the Directive, defence mechanisms that can be applied by target company and breakthrough rules have been strictly regulated. However the application of these mechanisms are made optional for member states. Lastly, detailed public disclosure requirements are foreseen. Takeovers, being one of the promises under the National Programme of Turkey within the scope of harmonisation with the EU Company Law, are regulated via capital markets legislation in Turkish law. Especially, through the CML No:6362 enacted in 2013 and its secondary legislation, comprehensive rules are foreseen for the purpose of alignment with the EU Acquis. In this presentation, first the main approach in the EU regulations regarding takeovers and the main principals will be introduced. Afterwards, how this issue is regulated under Turkish law will be examined analysing how far these rules are harmonised with the EU principles.

Keywords: Public Companies, Takeover Bids, Corporate Control, Squeeze Out and Sell Out Rights

Ab ve Abd'nin Dış İlişkilerinde İnsan Hakları Koşulluluğu

Arş. Gör. Abdulkadir Pekel¹

¹Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Özet

Geleneksel olarak, devletin kendi sınırları içerisinde yaptığı şeylerin uluslararası ilişkiler bakımından ilgisiz görülmesine ve otorite kullanımının sınırlar içerisinde kaldığı müddetçe meşru kabul edilmesine rağmen; insan haklarına ilişkin uluslararası hukuk kurallarının yaygınlaşmasıyla insan hakları devletlerin uluslararası meşruiyetleri açısından da dikkate alınan bir değer haline gelmiştir. Bu bakımdan bazı devletler ilişki kuracağı devletlerin insan hakları karnesini göz önünde tutarak hareket etmekte, insan hakları konusunda kötü sicil sahibi devletlerle işbirliği yapmaktan kaçınmaya özen göstermektedir. Konusu insan hakları olmayan bir uluslararası sözleşme, taraflardan birinin insan haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle askıya alınabilmekte; ekonomik yardımlar ve işbirliği politikaları insan hakları ihlalleri sebep gösterilerek durdurulabilmektedir. Bu uygulamaya “koşula bağlama” ya da politik koşulluluk (political conditionality) denmektedir. Koşulluluk "Özel/belirli hedeflere ulaşmak amacıyla; üst seviyede ya da halk düzeyinde siyasi ve davranışsal değişiklikler ortaya çıkarmak için öncelikli olarak ekonomik araçların kullanılması ya da kullanılmaması" olarak tanımlanmaktadır. Örneğin Avrupa Parlamentosu bazı dış ticaret ve işbirliği anlaşmalarını insan hakları ihlalleri gerekçesiyle engellemiş, Uganda, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Sudan'a yapılacak yardımların askıya alınmasını sağlamıştır. AB bu yönde politika izleyerek diğer ülkeleri insan hakları normlarına uymaya yöneltmeye çalışmıştır. Çeşitli AB belgelerinde insan hakları koşulluluğu Birliğin resmi politikası haline getirilmiştir. Keza ABD 1974 yılında Dış Yardım Yasası'nda yaptığı değişikliklerle ekonomik ve güvenlik yardımlarını insan hakları koşuluna bağlamıştır. Bu bağlamda ABD Dışişleri Bakanlığı her yıl Kongre'ye sunulmak üzere bir insan hakları raporu hazırlamakta ve bu raporlar dış yardımlar konusunda dikkate alınmaktadır. Bu yazıda AB ve ABD'nin insan haklarına ilişkin koşulluluk uygulamaları incelenecek, bu uygulamaların insan hakları bakımından doğurduğu sonuçlar değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları, Koşulluluk, Ab, Abd, Uluslararası Hukuk

Human Rights Conditionality in External Relations of the Eu and the Usa

Abstract

Although traditionally, what the state does within its borders is regarded as irrelevant in terms of international relations and legitimate as long as the exercise of authority remains within the borders; after the spread of international legal norms on human rights, human rights became a value that is taken into account in terms of the international legitimacy of states. In this regard, some states take into account the human rights of the states with which they will establish relations, and avoid cooperating with states with bad human rights records. An international trade or cooperation agreement can be suspended on the grounds that one of the parties violates human rights. Economic aid and cooperation policies can be stopped by showing human rights violations as reasons. This practice is called political conditionality. Conditionality is defined as "the use or non-use of economic tools primarily to bring about political and behavioral changes at the high or public level in order to achieve specific goals". For example, the European Parliament blocked some foreign trade and cooperation agreements on the grounds of human rights violations. Human rights conditionality has become the official policy of the Union in various EU documents. Likewise, in the USA, with the amendment made in the Foreign Aid Act in 1974, human rights have become a condition for economic and security assistance. In this context, the US Department of State prepares a human rights report to be submitted to Congress every year and these reports are taken into consideration in terms of foreign aid. In this article, the human rights conditionality practices of the EU and the USA will be examined, and the consequences of these practices in terms of human rights will be evaluated.

Keywords: Human Rights, Conditionality, Eu, Usa, International Law

Makale ID= 50

ORCID NO: 0000-0002-9026-7600

Sözlü Sunum

Abd Yüksek Mahkemesinin Booking.Com'la İlgili Kararının Türk Marka Hukukuna Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Onur Sarı¹

¹Istanbul Kent Üniversitesi

Özet

Günümüzde girişimciler, ürünlerini ve hizmetlerini web siteleri üzerinde pazarlamakta ve satmaktadır. Bunun için de girişimciler, alan adı almaktadır. Alan adlarıysa yeknesak ayırt edici ifadelerdir. İlk kim başvurursa bu kimse alan adını alabilir. Girişimciler, alan adını seçerken ticari faaliyetleriyle ilgili kavramları tercih etmektedir. Böylelikle tüketicilere en hızlı şekilde ulaşabilmektedirler. Örneğin otomotiv yedek parçası satışı yapmak isteyen bir kimse “buyautoparts” gibi alan adını alıp tüketicilere hızlıca erişmektedir. İnceleme konumuz olan Booking.com kararı da benzer bir yaklaşımın sonucudur. Girişimci, Dünya çapında faaliyet gösteren rezervasyon yapma sitesi kurmak istemiştir. Alıcı kitleye erişmek amacıyla Booking.com ifadesini tercih etmiştir. Daha sonralarıysa girişimci, Booking.com ismini, ABD’de marka olarak tescil etmek istemiştir. Fakat USPTO, Booking.com ifadesinin cins adı + .com’dan oluştuğunu, ayırt edici bir nitelik taşımadığını ve tescil konusu ürün veya hizmet sınıfında yaygın olarak kullanılan bir isim olduğu gerekçesiyle başvuruyu reddetmiştir. Gerçekten de Booking, İngilizce bir fiil olup rezervasyon yapmak anlamında gelir. Turizm sektörü için ayırt edici nitelikte değildir. Tam tersine yaygın olarak kullanılan bir ifadedir. Bununla birlikte başvuran, Booking.com’un ayırt edici işaret haline geldiğini iddia ederek tescil edilmesini talep etmiştir. Yargılama sonucunda Amerikan Yüksek Mahkemesi, booking.com ifadesinin per se ayırt edici niteliği bulunmayan bir işaret olarak kabul edilip tescilinin reddinin doğru bir karar olmadığına hükmetmiştir. Mahkemeye göre marka başvurusunu inceleyen uzman, somut olayda markanın bir mal veya hizmet adı olarak mı algılandığını yoksa belirli bir mal veya hizmetin kaynağını gösteren bir işaret olarak mı algılandığını araştırması gerekir. Bunun için alıcı kitlenin, başvuru konusu işareti nasıl algıladığı önem arz eder. Nitekim Booking.com alıcı kitle nezdine artık marka olarak algılanmaktadır. Bu kararla birlikte ABD’de yaygın olarak kabul edilen cins adı + .com’dan oluşan başvuruların marka olarak tescil edilmeyeceği yaklaşımı değişmeye başlayacaktır. Bu kararın, Türk Hukuku açısından da önemli sonuçları olacaktır. Çünkü özellikle alan adı kaynaklı markalar, küresel ölçekte faaliyet göstermektedir. Türk Hukuku’na göre cins adı, SMK. m.5/1- b, c ve d hükümleri gereği marka olarak tescil edilmemektedir. Ancak kullanım neticesinde ayırt edicilik kazandıysa ve markasal bir işlevi varsa tescil edilebilir. Bizim görüşümüze göreyse cins adlarının marka olarak tescil edilmesi rekabet ortamına zarar verebilecektir. Bu nedenle ancak çok kuvvetli ayırt edicilik kazanan ve markasal işlevi olan cins adları marka olarak tescil edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Marka, Mutlak Ret Nedenleri, Fikri Mülkiyet Hukuku, Ticaret Hukuku, Medeni Hukuk

The Impact of the Us Supreme Court's Booking.Com Decision On Turkish Trademark Law

Abstract

Today, entrepreneurs market and sell their products and services on their websites. For this, entrepreneurs buy domain names. Domain names are unique distinctive phrase. Whoever applies first can get the domain name. Entrepreneurs prefer terms related to their commercial activities when choosing a domain name. Thus, they can reach the consumers in the easiest way. For example, a person who wants to sell automotive spare parts takes the domain name such as buyautoparts and accesses consumers readily. The Booking.com decision, our subject of review, is the result of a similar approach. The entrepreneur wanted to establish a worldwide booking website. In order to reach the consumers, he chose the Booking.com phrase. Later, the entrepreneur wanted to register the Booking.com name as a trademark in the USA. However, the USPTO rejected the application on the grounds that the Booking.com phrase is formed in the generic name + .com, is not distinctive. Moreover it is a name commonly used in the product or service class subject to registration. Trully, Booking is an English verb and means “to book”. It is not distinctive for the tourism sector. On the contrary, it is a commonly used. However, the applicant requested registration, claiming that Booking.com had become a distinctive. As a result of the trial, the U.S. Supreme Court ruled that the refusal of registration was not correct, considering the statement of booking.com per se as a non-distinctive. According to the court, the expert examining the trademark application must look at the concrete case whether the trademark is referred to as a good or service name or as a sign indicating the origin of a particular good or service. For this, it is important how the consumers perceive the subject of the sign. As a matter of fact, Booking.com is now perceived as a trademark by the consumers. With this decision, the approach that applications consisting of generic name + .com will not be registered as trademark, which is widely accepted in the USA, will begin to change. This decision will also have important consequences for Turkish Law. Because domain-based trademarks operate on a global scale. According to Turkish Law, generic names are not registered as a trademark in accordance with the provisions of Article 5 / 1- b, c and d. However, if it has gained distinctiveness as a result of use and has a branded function, it can be registered as a trademark. In our opinion, registration of generic names as trademarks may harm the competitive environment. For this reason, only generic names which acquired strong distinctiveness and signs that have brand functionality can be registered as trademarks.

Keywords: Trademark, Absolute Grounds for Refusal, Intellectual Property Law, Commercial Law, Civil Law

Abdurrahman Adil Eren'in Gözünden Cumhuriyet Sonrası İlk İstanbul Barosu Toplantısı, Baro Tarihçesi ve Baro Münakaşaları

Dr. Öğretim Üyesi Ali Turan¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde çok yönlü hukukçular yetişmiştir. Abdurrahman Adil Eren de bu vasıfları haiz ve Cumhuriyet dönemine de şahitlik etmiş mühim bir hukukçudur. Mekteb-i Hukuk mezunu bir dava vekili olmasının yanı sıra, matbuat dünyasında da faal bir şekilde rol oynamıştır. Hayatı boyunca birçok hukuki eser telif etmiş, birçok gazete ve dergi çıkarmış ve aynı zamanda birçok gazete ve dergiye yazarlık yapmıştır. Abdurrahman Adil Eren'in bizzat müessisi olduğu dergilerden biri de Hadisat-ı Hukukiye ve Tarihiye Mecmuası'dır. 1922-1925 yılları arasında neşredilen bu mecmua, hukuk tarihimiz açısından oldukça kıymetli bir muhtevaya sahiptir. Mecmuanın diğer bir hususiyeti ise İstanbul'un monarşi rejiminden cumhuriyet rejimine geçişine şahitlik etmiş bulunmasıdır. Kendisi de tecrübeli bir dava vekili olan Abdurrahman Adil, bu mecmuada yoğun bir şekilde barolar üzerine yazılar neşretmiştir. Müellif bu yazılarında Osmanlı Devleti'nde baronun tarihçesi ile avukatlık mesleğinin itibarı ve ehemmiyetine sıklıkla temas etmiştir. Bilhassa İstanbul'un Ankara Hükümeti'nin hakimiyetine geçmesi sonrasında İstanbul Barosu'nda meydana gelen gelişmeler üzerindeki gözlemlerini tarihi bahislerle birlikte kaleme almıştır. İstanbul Barosu'nun cumhuriyetin ilanından sonra ilk toplantısı 28 Ağustos 1924 Perşembe günü yapılmış ve bu toplantıda Abdurrahman Adil, Mekteb-i Hukuk mezunu en kıdemli avukat sıfatıyla muvakkaten başkan seçilmiştir. Böylelikle cumhuriyet sonrası ilk baronun açılış konuşmasını yapma şerefine nail olmuş ve burada yaptığı konuşmaları ve toplantıda gerçekleşen münakaşaları mecmuada neşretmiştir. İlerleyen dönemlerde baro başkanlığına da aday olmuştur. Cumhuriyetin ilk barosunun en kıdemli avukatı olması cihetiyle Abdurrahman Adil'in baroya dair ortaya koyduğu ifadelerin ehemmiyeti ortadadır. Bu çalışmada Abdurrahman Adil Eren'in baroya dair kaleme aldığı makaleler tahlil edilecek ve böylece baronun tarihçesi ile o dönemde barolar üzerinde gerçekleşen münakaşalar ortaya konulacaktır. Ayrıca Hadisat-ı Hukukiye ve Tarihiye Mecmuası'nda barolara dair kaleme alınan makalelerin transkripsiyonu da yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Abdurrahman Adil Eren, Hadisat-i Hukukiye ve Tarihiye Mecmuası, Cumhuriyet Sonrası İlk Baro Toplantısı, İstanbul Barosu Tarihçesi, Dersaadet Barosu.

Adi Konkordato Çerçevesinde "Kayyım"

Arş. Gör. Dr. Nurullah Bal¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İcra ve İflâs Kanunu m. 306/2 uyarınca tasdik kararıyla birlikte, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir. Bu durumda kayyım, borçlunun işletmesinin durumu ve konkordato projesi kapsamında borçların ödenme imkânının muhafaza edilip edilmediğini denetleyerek, iki ayda bir tasdik kararını veren mahkemeye rapor sunar. Başarılı bir konkordatonun bireysel-kamusal amaçlarının gerçekleştiği projenin uygulanma sürecinde alacaklıların ve kamunun menfaatlerinin gözetilmesi noktasında kayyım büyük önem arz etmektedir. Bu önemine rağmen kayyıma ilişkin sınırlı düzenleme karşısında, kayyımın atanması, hukukî niteliği, görevleri, hakları, yetkileri, yükümlülükleri, sorumluluğu ve işlemlerine karşı başvuru yolları gibi konularda öğretilerde ve uygulamada farklılıklar mevcuttur. Kayyım, prensip itibarıyla alacaklılara yönelik teminat öngörülmediğinden, alacaklıların menfaatinin gözetilmesi, bu surette de projenin icrasının güvence altına alınması amacıyla atanmaktadır. Bu itibarla kayyım atanması, tedbir mahiyetinde bir karardır. Konkordatonun kamu düzenine ilişkin niteliği göz önüne alındığında, kayyım, iyileştirme-yeniden yapılandırma hukukuna özgü kamu görevlisidir. Kayyım, her ne kadar açıkça düzenlenmiş olmasa da işin gerektirdiği donanımına sahip alanında uzman kişilerden olmalıdır. Dahası profesyonel yönetim-denetim kuruluşları da kayyım olarak atanabilmelidir. Kanun'da açıklık bulunmasa da kayyımın işlemlerine karşı asliye ticaret mahkemesine şikâyet yoluyla başvurulabilir. Kayyımın görev, hak ve yetkileri; her somut olayda proje kapsamındaki ihtiyaca göre mahkeme tarafından sınırlı olarak belirlenmeli ve tasdik kararında açıkça belirtilmelidir. Zira konkordatoda borçlunun tasarruf yetkisi asıl olup, borçlu işlerini serbestçe yönetebilmelidir. Tasdik kararında kayyımın görevleri açıkça belirlenmediği müddetçe, kanun gereği yalnızca işletmenin durumu ve borçların ödeme kabiliyetinin muhafaza edilip edilmediğine yönelik rapor sunmakla yetkilendirilmiş olduğundan, yalnızca denetimle görevlendirilmiş olduğu kabul edilmelidir. Kayyımın göreviyle ilgili hukuka aykırı fiilleri nedeniyle hukukî ve cezaî sorumluluğu bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adi Konkordato, Kayyım, İcra-İflâs Hukuku, Yeniden Yapılandırma-İyileştirme Hukuku

Aile Hukuku Açısından Nişanlılıkta Şiddet ve Sonuçları

Dr. Öğretim Üyesi Burcu Özkul¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

TMK m.118/1'deki "Nişanlanma, evlenme vaadiyle olur." ifadesi doğrultusunda; açık veya örtülü olarak, erkek ve kadının birbirlerine evlenme sözü vermeleri ile birlikte nişanlanma gerçekleşmektedir. Nişanlanma kişiye sıkı sıkıya bağlı bir haktır fakat TMK m.118/2'nin "Nişanlanma, yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça küçüğü veya kısıtlıyı bağlamaz." hükmü gereği küçük veya kısıtlı bir kimsenin nişanlanabilmesi için yasal temsilcisinin izni gerekmektedir. Aile birliğinin kurulmasındaki ilk adım olan nişanlanma ve bunun sonucu oluşan nişanlılıkta (evlilikte eşe ve çocuğa yönelik şiddette olduğu gibi) şiddet ile karşılaşmaktadır. Nişanlılıktaki şiddet; fiziksel, ekonomik, cinsel ve duygusal şiddet olarak ortaya çıkmaktadır. Nişanlılıktaki şiddeti sonuçları bakımından değerlendirebilmek için ikiye ayırarak incelemek gerekmektedir. Birincisi nişanlanmanın şiddetin etkisiyle olması, ikincisi ise nişanlanmanın şiddetin etkisiyle sona ermesidir. Her iki halde de şiddetin çeşitlerinden herhangi birine maruz kalan nişanlı tek yanlı bir irade açıklaması ile nişanlılığı sona erdirebilir ve şiddet uygulayan nişanlıdan TMK m.120 gereği maddi tazminat, TMK m.121 gereği manevi tazminat ve TMK m.122 gereği vermiş olduğu aşılımsın dışındaki hediyelerini isteyebilir. Şiddete maruz kalan nişanlı, kişilik hakkı ihlaline dayanarak TMK m.25'e göre ve ayrıca 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hükümlerine göre korunmayı da isteyebilir. Bu çalışmada; nişanlıların birbirine ve/veya birbirinin yakınlarına karşı şiddet uygulaması ve bunun sonucunda aile hukuku boyutu ile karşılaşabilecekleri yaptırımların neler olacağı incelenecektir. Uygun düştüğü ölçüde, aile hukukumuzda kaynaklık eden diğer özel hukuk hükümleri özellikle TBK ile mukayeseli olarak değerlendirmeler de yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile Hukuku, Nişanlılık, Şiddet, Türk Medeni Kanunu.

Alman Hukukunda Saklı Paydan Uzaklaştırma Sebeplerine Genel Bir Bakış

Dr. Öğretim Üyesi Gözde Çağlayan Aygün¹

¹Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bir kimse kendi malvarlığı üzerinde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahiptir. Kural bu olmakla birlikte bazı durumlarda yasalar bu özgürlüğe sınırlamalar getirmektedir. Bunlardan biri de tasarruf özgürlüğünü sınırlayan saklı pay kavramıdır. Mirasbırakan saklı paylı mirasçılarının saklı paylarını ihlal etmemek kaydıyla ancak malvarlığı üzerinde tasarrufta bulunabilir. Saklı paylı mirasçıların kimler olduğu ve pay oranları Kanunda açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla mirasbırakan sağlığında yapacağı fakat ölümünden sonra sonuç doğuracak tasarruflar bakımından bu oranlara dikkat etmelidir. Ancak Kanun öyle bazı sebepler hüküm altına almıştır ki bu sebeplerin varlığı halinde mirasbırakan saklı paylı mirasçılarını bu paylarından uzaklaştırma hakkına sahip olmaktadır. Böylelikle mirasbırakanın tasarruf edeceği oran da artmaktadır. Saklı paydan uzaklaştırma sebepleri Alman Medeni Kanunu'nda tek bir maddede hüküm altına alınmıştır. Hükümde kimlerin hangi sebeplerle saklı paydan uzaklaştırılacağı açıkça ifade edilmiştir. Bu Çalışmada, yapılan değişikliklere de değinilerek, Alman hukukunda saklı paydan uzaklaştırma kavramının neyi ifade ettiği, saklı paydan uzaklaştırma sebeplerinin neler olduğu hususları üzerinde ayrıntılı olarak durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Saklı Pay, Saklı Paylı Mirasçı, Tasarruf Özgürlüğü, Malvarlığı, Saklı Paydan Uzaklaştırma

An Overview of the Reasons of Deprivation of a Compulsory Share in German Law

Abstract

A person has the right to dispose of his own assets as he wishes. Although this is the rule, in some cases laws place restrictions on this freedom. One of them is the concept of reserved share that limits the freedom of savings. The inheritance can only dispose of its assets, provided that it does not violate the reserved shares of the reserved shares. Who are the heirs with the reserved shares and the share rates are clearly regulated in the Law. Therefore, the inheritance should pay attention to these rates in terms of savings that will result in health but will have consequences after death. However, the Law has such a number of reasons ruled that in the presence of these reasons, the inheritance has the right to remove the heirs of the reserved shares from these shares. Thus, the rate at which the inheritance will save is also increasing. The reasons for exclusion from the reserved share are stipulated in a single article in the German Civil Code. The provision clearly states who will be removed from the reserved share for what reasons. In this study, by referring to the changes made, what the concept of exclusion from the reserved share implies in German law and the reasons for the exclusion from the reserved share will be discussed in detail.

Keywords: Hidden Share, Hidden Share Heir, Freedom of Savings, Assets, Removal From Reserved Share

Alman Karayolları Trafik Kanunu Değişiklikleri Kapsamında Otonom Aracın İncelenmesi

Arş. Gör. Ayşe Nur Merve Yazıcı¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Teknolojinin hızla geliştiği günümüzde hayatımıza giren önemli meselelerden birisi de otonom araçlardır. Otonom araçlar üzerine, ulusal ve uluslararası alanda yoğun çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların büyük bir kısmı mühendislik alanı üzerine yoğunlaşmaktadır. Bir kısmı ise bu araçların karayolu içerisinde sürüş yapabilmesinin yasal zeminini oluşturmak üzerine yapılmaktadır. Otonom araçların hukuki sorunlarının çözümüne yönelik henüz belirli bir düzenleme mevcut değildir. Hukuki sorunları çözüme kavuşturmadan otonom araçları halka arz etmenin, beraberinde çözümü mümkün olmayan problemler getireceği düşünülmektedir. Hukuk alanında otonom araçlar ile ilgili düzenleme yapılabilmesinin önayağını, otonom araçların araç otomasyonu içindeki seviyesinin belirlenmesi ve bu seviye ile diğer seviyeler arasındaki farkların ortaya koyulması oluşturmaktadır. Araç otomasyonunun bazı seviyelerine ilişkin düzenleme, Alman Karayolları Trafik Kanunu'nun (StVG) Değiştirilmesine Dönük 8. Değişiklik Yasası ile 2017 yılında kanuna, yüksek ve tam otomatik sürüş fonksiyonuna sahip araçlar ile ilgili maddeler eklenerek yapılmıştır. 2021 yılının şubat ayında ise Almanya Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Otonom Araçlar Yasası adı altında düzenlediği maddelerin StVG'ye eklenmesi yönünde yaptığı kanun teklifini meclise sunmuştur. Bu iki düzenlemenin karşılaştırılarak incelenmesi ve bu düzenlemeler ile araç otomasyonunun hangi sınıflarının kastedildiğinin ortaya konması gerekmektedir. Bu ayrımın yapılmasında Uluslararası Otomotiv Mühendisleri Derneği'nin (SAE) yayınlamış olduğu metin yol göstericidir. Tüm bu uluslararası metinler bir arada incelenerek uluslararası alanda yeknesaklık oluşturacak şekilde bir tasnif yapılmalıdır. Dördüncü seviye araç denildiğinde herkesin zihninde aynı araç canlanmalıdır. Türkiye'nin Avrupa ülkeleri ile transit karayolu bağlantısının bulunması ve Asya-Avrupa arasında köprü konumunda olması nedeniyle ülkemizin uluslararası karayolu düzenlemeleri ile uyumlu düzenlemeler yapması önem arz etmektedir. Bu bağlamda SAE ve StVG düzenlemeleri çerçevesinde ulusal ve uluslararası alanda otonom araç kavramı ile ne anlaşılması gerektiği çalışmada ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Otonom Araç, Araç Otomasyonunun Sınıflandırılması, Otonom Sürüş Fonksiyonu

Anayasa Mahkemesi Ali Kılık Kararının Metodolojik Olarak İncelenmesi

Arş. Gör. Fuat Altuntaş¹

¹EBYÜ Hukuk Fakültesi

Özet

Çalışmamızda 26/10/2017 tarihli 2014/5552 başvuru nolu Ali Kılık Kararı metodolojik olarak incelenecektir. Olayda başvuru, İzmir’de ulusal ve uluslararası ölçekte havacılık hakkında haberlerin yapıldığı ve kendisinin de dahil olmak üzere köşe yazılarının yayınlandığı bir internet sitesinin sahibi ve genel yayın yönetmenidir. Söz konusu internet sitesinde o sıralarda THK’nın başkanı olan müşteki hakkında beş farklı köşe yazısı kaleme alınmış ve yayınlanmıştır. Yayınlanan yazılar üzerine müşteki, erişimin engellenmesi için ilk derece mahkemesine başvurmuştur. Mahkeme, müştekinin talebi doğrultusunda yazılar hakkında erişimin engellenmesi kararı vermiştir. Başvurucunun erişimin engellenmesi kararına karşı yaptığı iki ayrı itirazı, ilk derece mahkemesinin 16/4/2014 tarihli gerekçesiz kararıyla reddedilmiştir. Bunun üzerine başvuru Anayasa Mahkemesine 24/4/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi söz konusu kararın gerekçelendirilmesinde birçok akıl yürütme yöntemine başvurmuştur. Bunlar tasım, tümevarım, kıyas, dengeleme ve evleviyettir. Ancak kullanılan akıl yürütmeler arasında en çok dikkat çeken akıl yürütme yöntemi, dengeleme yöntemidir. Nitekim hukuk teorilerinde dengeleme yöntemi son zamanlarda merkezi bir konumda yer almaktadır. Dengeleme yöntemi, özellikle anayasa yargısında kullanılan, hakların veya birtakım ilkelerin çatışması halinde meselenin çözümü sırasında gündeme gelen bir akıl yürütme yöntemidir. Bu sebeple Mahkeme, olayda tespit ettiği iki temel çatışan hakkın arasında adil bir denge kurulması gerektiğini ifade etmiş ve dengeleme yöntemine başvurmuştur. Mahkeme, dengeleme yöntemini kullanırken ayrıca birçok benzer kararlardan yararlanarak kıyas yöntemine de başvurmuştur. Son olarak dikkati çeken hususlardan biri de mahkeme, temelde düzenlenmiş kurallara göre hareket etse de ayrıca ilgili gördüğü birtakım kararlardan hareketle kendisine bazı ilkeleri çıkartmış ve gerekçelendirmesini bu ilkeler doğrultusunda yapmıştır. Çalışmamızda özetle mahkemenin önüne gelen olay özetlenecek, sonrasında mahkemenin gerekçelendirmesinde ne gibi bir yol izlediği ve bu izlediği yolda hangi akıl yürütme yöntemlerine başvurduğu açıklanacaktır. Neticede bu çalışmada mahkemenin vermiş olduğu kararın esas yönünden değerlendirilmesinden ziyade bu karara ulaşırken uyguladığı akıl yürütme yöntemlerinin isabetli olup olmadığı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metodoloji, Akıl Yürütme Yöntemi, Gerekçelendirme

Anayasa Mahkemesi Bireysel Başvuru Kararları Işığında Vergilerin Kanuniliği İlkesi

Dr. Araştırmacı Eylem Çakmaz¹

¹Erciyes Üniversitesi

Özet

Vergi alanındaki önemli ilkelerden olan vergilerin kanuniliği ilkesi, en temel anlamıyla takdiri ve/veya keyfi uygulamaları önleyecek ilkelerin kanunda yer almasıdır. Bireylerin hak ve özgürlüklerini devlete karşı koruyan bir nevi güvenlik sınırı oluşturan vergilerin kanuniliği ilkesi, demokratik bir devlette parlamentonun diğer ifadeyle “temsilsiz vergi olmaz” düşüncesinin bir ürünüdür. Vergilerin kanunla koyulması, değiştirilmesi ve kaldırılması, vergi kanunlarının belirgin olması vergi kurumunun ön görülebilir olmasına hizmet etmektedir. Vergilerin kanuniliği ilkesi 1215 yılında Magna Carta Libertatum ile başlayan iktidarın sınırlandırılması mücadelesiyle anayasalara girmiştir. Hukuki güvenliğin teminatı ve hukuk devletinin yapıtaşı olan vergilerin kanuniliği ilkesi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle de koruma altına alınmıştır. Vergi kanunlarının açık ve anlaşılır olmaması uygulamada bir takım sorunları beraberinde getirmiştir. Verginin kanuniliği ilkesinin gereği olan hususların kanunda yer almaması, o kanunun anayasaya aykırılığını gündeme getirmektedir. Mali yükümlülüklerin kanunla yeterince çerçevesizleştirilmemesi kişilerin temel haklarını, sosyal ve ekonomik durumlarını etkileyebilmektedir. Vergi kanunlarının belirsizliği ve kanundaki hukuksal boşluğun yorum yöntemleri hatta kıyas yolu ile genişletilmesi kanunilik ilkesine ters düşmektedir. Vergilerin kanuniliğine aykırılığın iptal davası ya da itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi önüne gelmesi olasılığı zayıf görünmektedir. Anayasa Mahkemesi “kanunsuz vergi olmaz” ve “verginin belirgin olması” boyutlarıyla denetim yapabilmektedir. Bu anlamda bireysel başvuru yolu en iyi müessesedir. Çalışmada, vergiye ilişkin düzenlemelerin verginin yasal sınırlarını aşması yahut anayasadaki temel haklar ve özgürlüklerle çatışması halinde nasıl korunacağı sorunsalına çözüm bulunması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Anayasa Mahkemesi’nin konuya bakış açısı bireysel başvuru kapsamındaki içtihatları ile birlikte yorumlanmıştır. Metodolojik olarak vergilerin kanuniliği ilkesi, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararları çerçevesinde mukayeseli olarak değerlendirilmiştir. Verginin kanuniliği ilkesinin sonuçları ile güncel bazı kararlar tartışılmış; kanunların “açıklığı, belirliliği ve ölçülülüğüne” vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi, Bireysel Başvuru, Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması, Vergilerin Kanuniliği İlkesi

Anayasa Romantizminden Anayasa Bunalımına Türkiye'de Anayasa Tartışmaları

Arş. Gör. Tefik Can Peker¹

¹Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Türkiye'de Anayasa tartışmalarının Tanzimat Dönemi'ne kadar uzanan bir tarihi bulunmaktadır. Özellikle II. Meşrutiyet'in ilanı öncesi Osmanlı'da büyük bir hız kazanan bu tartışmaları Prof. Dr. Tarık Zafer Tunaya "anayasa romantizmi" olarak nitelemiştir. Ancak ilgili tartışmalar sadece anayasa romantizmi dönemi ile sınırlı kalmamıştır. Öyle ki Prof. Dr. Mümtaz Soysal "Anayasa' sözünün bıkkınlık verecek kadar sık kullanıldığı başka bir toplum bulmak herhalde çok güç." diyerek bu tartışmaları net bir biçimde özetlemiştir. Diğer bir deyişle Türkiye anayasa tarihinin başlangıcından itibaren anayasa, toplumun geçirdiği değişimi ilan edecek nihai bir hedef, toplumsal bir uzlaşma olmaktan çok toplumu şekillendirecek, yönlendirecek bir araç olarak görülmüştür. Yönlendirmenin yönü, asli ve tali kurucu iktidar görünümündeki siyasal iktidarların kişiliğine bağlı olarak değişmiş ancak anayasaya biçilen işlev aynı kalmıştır. Bu bağlamda Türkiye'de Batı'daki toplumsal gelişim, çatışma ve uzlaşma temellerinden yoksun olarak gelişen anayasa tartışmaları üç dönem altında incelenmelidir. Bu üç dönem "Anayasa Romantizmi Dönemi" olarak adlandırılabilir olan Osmanlı Anayasacılık Hareketleri, 1921 ve 1950 arasında kapsayan "Devrim Dönemi" ve 1950 sonrası çok partili siyasal yaşam ile paralel olarak ilerleyen ve günümüze kadar gelen "Bunalım Dönemi" olarak ele alınmalıdır. Bu dönemlendirme ile Türkiye'de anayasa tartışmalarının romantizmden bunalıma evrimini hazırlayan şartların ve anayasa yapım süreçlerine etki eden dinamiklerin ortaya çıkartılması amaçlanmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın temel amacı Türkiye'de anayasaya yüklenen anlamın ve süreklileşen anayasa tartışmalarının nedenlerinin değişen sosyo-ekonomik etkenler bağlamında okunmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Anayasa Tartışmaları, Anayasa Değişikliği, Anayasa Romantizmi, Anayasa Bunalımı

Anayasal Vergilendirme İlkeleri ve Hukuki Güvenlik İlkesi Çerçevesinde Öngörülebilirlik İlkesi

Dr. Öğretim Üyesi Z. Ertunç Şirin¹

¹İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Vergilendirme sürecinin bağlı bulunduğu temel anayasal ilkeler 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 73. Maddesinde düzenlenmiştir. Bireyin temel hak ve özgürlükleri ile sıkı bir ilişkisi bulunan vergilendirme süreci ile doğrudan ilgili bu ilkelerin yanında Anayasa'nın birçok hükmü vergilendirme süreci ile ilgili bulunmaktadır. Anayasa'nın 2. Maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesi uyarınca bireylerin devlete güven duyması, ancak bir hukuk devleti düzeninde mümkün olabilecektir, "hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bir devlette hukuk güvenliğinin sağlanması hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur." Hukuk devletinin en önemli unsuru olarak hukuk güvenliği, yalnızca hukuk düzeninin değil, aynı zamanda devletin bütün eylem ve işlemlerinin önceden öngörülebilir olmasını gerektirir. Böylelikle bireyler hem kendilerine uygulanacak hukuk kurallarının hem de bu kapsamda muhatap olacakları eylem ve işlemlerin neler olduğunu önceden bilme ve kendilerini buna göre ayarlayabilme imkânına sahip olacaktır. Hukuki güvenlik ilkesi, aynı zamanda, hukuk kurallarında sık sık değişiklik yapılarak hukuki istikrarı ve belirliliğin yok edilmemesi gerektiğini ifade eder ve temel haklarda korunan ortak bir değerdir. Bu niteliği ve görünümü ile de vergilendirme alanında özellikle ve evleviyetle büyük önem taşıdığı çok açıktır. Dolayısıyla bu bildiri kapsamında hukuki güvenlik ilkesinin unsurlarından biri olan öngörülebilir ilkesinin içeriği ve vergilendirme ilkeleri ile olan bağlantısı mevzuat, uygulama ve yargı kararları da ele alınmak suretiyle irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergilendirme İlkeleri, Hukuki Güvenlik, Öngörülebilirlik

Anlaşmalı Boşanmanın Çekişmesiz Yargı Bağlamında Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Aybüke Basım¹

¹Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda ağırlıklı olarak çekişmeli yargı esas alınarak düzenleme yapılmıştır. Çekişmesiz yargı, ilk kez HMK m. 382-388'de yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Çekişmesiz yargı işleri, HMK m. 382/2'de örnek niteliğinde sayılmış olup, burada sayılmayan ancak m. 382/1'de yer alan ölçütlerden birine veya birkaçına giren işler de çekişmesiz yargı işi olarak kabul edilmektedir. Buradan hareketle çalışmamızda, Türk Medeni Kanunu m. 166/3'te düzenlenen anlaşmalı boşanma incelenecektir. Anlaşmalı boşanmanın çekişmesiz yargı bağlamında incelenmesi, yargılama usulü, dava malzemesinin toplanması, kararın maddi anlamda kesin hüküm niteliği, kanun yolları vb. hususların tayini bakımından da önem taşımaktadır. Evlilik birliğinin sarsılması şeklindeki genel boşanma sebebi, gerek bu sebebe dayalı olarak açılan boşanma davası (m. 166/1) gerek anlaşmalı boşanma (m. 166/3) bakımından önem taşımaktadır. Boşanma, her iki durumda da evlilik birliğinin sarsılmasına dayanmaktadır. İnceleme konumuz bakımından bu durumlar arasında ortaya çıkan en önemli farklardan biri uyuşmazlık yokluğu ölçütüdür. Buradan hareketle, ilk olarak anlaşmalı boşanmanın çekişmesiz yargı işi olduğunun söylenebilmesi mümkündür. Anlaşmalı boşanmada, eşlerin boşanma yönünde ortak iradelerinin bulunması veya bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi uyuşmazlık yokluğu açısından önemlidir. Buradaki uyuşmazlık yokluğu, eşlerin boşanma ve buna bağlı hususlar konusunda anlaşmış olmaları ve evliliklerinin sona erdirilmesini talep etmeleri şeklinde anlaşılmalıdır. Zira anlaşmalı boşanma halinde de, eşlerin boşanma yönündeki ortak iradelerini mahkeme önüne taşımalarına yol açan belli anlaşmazlıklar içinde buldukları açıktır. Ancak bu anlaşmazlıkların, meselenin çekişmeli veya çekişmesiz yargı içerisinde değerlendirilmesine herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Ayrıca uyuşmazlık yokluğu bakımından, eşlerin boşanma konusundaki ortak iradelerinin yanı sıra belirli bir hak üzerinde de uyuşmazlıkları bulunmaması da belirleyicidir. Aksi takdirde, boşanmanın m. 166/1'de öngörülen şekliyle mahkeme önüne taşınması ve meselenin dava yani çekişmeli yargı bağlamında ele alınması gerekecektir. Ancak, özellikle de eşlerin birlikte başvurmasının hali hazırda dava olarak ele alınması ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar güncelliğini koruduğundan mesele, çekişmesiz yargı ölçütlerinin yanı sıra medeni yargılama hukukunun belli kavramlarıyla da ele alınmış ve tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çekişmesiz Yargı, Uyuşmazlık Yokluğu, Anlaşmalı Boşanma, Evlilik Birliğinin Sarsılması, Eşlerin Birlikte Başvurması.

Anonim Şirket Yönetiminde Yapay Zekânın Rolü Hakkında Bir Gelecek Tasarımı

Arş. Gör. Dr. Fevzi Fırat Gözüyeşil¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hong Kong merkezli bir girişim sermayesi şirketi, 2014 yılında, yatırım analizleri yapabilen bir yapay zekâyı yönetim kurulu üyesi olarak atadığını duyurdu. Bu duyuruyu, diğer bazı şirketlerin farklı yapay zekâ yazılımlarını şirket yönetiminde görevlendirdikleri ya da yönetim kurulu toplantılarına bu yapay zekâ sistemlerinin de katıldığı yönünde duyuru ve haberler takip etti. Şüphesiz ki bu duyurular ve haberler, ilgi çekme amacına matuf ve bir miktar abartı içeriyor olsa da; yapay zekânın şirketlerin yönetiminde, şu veya bu şekilde yer alabileceği bir geleceğin de habercisi olarak görüldü. Yapay zekânın, zaman içinde kademeli olarak yönetim kurullarındaki “insan” unsurunun yerini alacağı, insan unsuru tarafından üstlenilen vazife ve rollerin ise analiz ve karar alma performansı günümüz insanından daha üst seviyede olan bir yazılım programına ya da böyle bir programın da dâhil edildiği entegre bir yönetim organına kaydırılabileceği ifade edilmektedir. Bu, sadece kurullarda değil, diğer şirket yöneticileri ve memurları bakımından da geçerli olabilecek bir paradigma değişikliği olarak değerlendirilebilir. Belki de bu gelişmeler neticesinde, yönetim kurulları ile yönetim arasındaki ayırım ortadan kalkacak ve şirketlerin tek bir yapay zekâ birimi tarafından kapsamlı bir şekilde yönetilmesi esasına dayanan bir "entegre yönetim" anlayışı söz konusu olabilecektir. Şüphesiz ki bu yeni anlayışta, yönetim kurulu üyelerinin ve yöneticilerin sorumlulukları da yeni bir bakış açısı gerektirecektir. İlk safhada, insanlar ve yapay zekânın, kurullarda ve yönetimde birlikte çalışmaları hâlinde, insan yöneticilerin yapay zekâyı ne ölçüde izleyecekleri ve ne ölçüde yetkilendirebilecekleri de dâhil olmak üzere kişisel sorumlulukla ilgili bir dizi hukukî problem ortaya çıkacaktır. Daha sonra yapay zekânın, şirketlerin yönetimine hâkim olduğu zamanda, bugün geçerli olan hukukî rejim büyük ölçüde ortadan kalkacak, yapay zekânın kendisini dava edilebileceği bir sisteme dönüşecek ya da ürün sorumluluğu esaslarından mülhem bir sorumluluk rejimi öngörülebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Anonim Şirket, Yönetim Kurulu, Kurumsal Yönetim

Anonim Şirketlerde Özel Denetim Prosedürünün Etkinliği

Doç. Dr. Birgül Sopacı Öztuna¹

¹Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Ticaret Kanunu, kurumsal yönetimin bir gereği olarak şirkette bilgiye ulaşımı ve şeffaflığı sağlamak, bu suretle pay sahipliği haklarını güçlendirmek amacıyla m. 438 ile m. 444 hükümleri arasında anonim şirketlerde özel denetim isteme hakkını düzenlemiştir. Bu hükümlerin kaynağını, İsviçre Borçlar Kanunu Art. 697a ile 697g hükümleri oluşturmaktadır. Ticaret Kanunu'nun getirdiği özel denetim prosedürü sayesinde pay sahipleri ve azlık, bilgi alma ve inceleme hakkını kullanmak suretiyle ulaşamadığı bilgilere ulaşabilir, şirket yönetimini denetleyebilir, payını devretme hususunda sağlıklı karar alabilir; hatta gerektiğinde sorumluluk davası ya da haklı sebeple fesih için önemli verilere kavuşabilir. Ancak TK'da özel denetim istemine ilişkin m. 438 ve m. 439'da getirilen prosedür, bünyesinde sorunlar barındırmakta ve uygulamada tereddütlere yol açmaktadır. En önemli sorun, TK m. 438 hükmü ile m. 439 hükmü arasında bir bağlantı olup olmadığı ve TK m. 438'de her bir pay sahibinin özel denetim istemi için öngörülen şartların, m. 439'a göre özel denetim talep eden azlık (sermayenin en az 1/10'nu, halka açık anonim şirkette 1/20'sini oluşturan pay sahipleriyle, itibari değeri toplamı en az bir milyon TL olan pay sahipleri) için de aranıp aranmayacağı sorunudur. Diğer taraftan TK m. 438'de belirtilen bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılmış olması şartının yerine gelmesi için, bu hakkın genel kurulda kullanılması yeterli midir, yoksa bilgi alma davası da açılmalı mıdır sorusu da tartışmalı konulardandır. Özel denetim davasında özel denetçinin atanmasından, özel denetçi raporunun açıklanmasına kadar hakimin etkin bir rolü bulunmaktadır. Bunun için hakimin özel denetim davasında dikkat etmesi gereken hususlar da açıklanmaya muhtaçtır. Ayrıca özel denetim isteminin pay sahipleri tarafından kötü niyetli olarak şirkete ve yönetime karşı bir tehdit unsuru olarak kullanılmasının da önüne geçilmesi gerekir. Bu sebeple tebliğimizde özel denetim prosedürünün etkinliğini gölgeleyen hususlar tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Denetim, Özel Denetçi, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Özel Denetim Davası, Pay Sahipliği Hakları, Azlık Hakları.

Effectiveness of the Special Audit Procedure in Joint Stock Companies

Abstract

As a requirement of corporate governance, the Turkish Commercial Code (TCC) regulates the right to instigate a special audit in joint stock companies between the articles 438 and 444 in order to ensure access to information and transparency in the company and thereby strengthen shareholders' rights. The articles 697a-697g of The Swiss Code of Obligations generate the source of those provisions. By virtue of the special audit procedure introduced by the TCC, shareholders and the minority shareholders shall access the information that they could not obtain by using their right to information and inspection, inspect the company management, and make a sound judgement on the transfer of their shares; moreover, they shall obtain the required important data for liability or dissolution for good cause lawsuits. However, the procedure introduced by the articles 438 and 439 of the TCC regarding the special audit request embodies problems and causes hesitations in its implementation. The primary problem is whether there is a connection between the articles 438 and 439 of the TCC and whether the conditions stipulated for the instigation of a special audit by each and every shareholder in Art. 438 shall also be demanded in Art. 439 (for the shareholders constituting at least 10% of the share capital, 5% of the share capital in public companies or by the shareholders whose shares in the nominal value of 1 million Turkish Liras.) On the other hand, the exhaustion of the condition regarding the right to information and inspection specified in the Art. 438, whether the request of the aforementioned right at the general meeting shall be acknowledged as sufficient or should a request be raised before the commercial court of first instance still remains controversial by means of fulfilling the condition. From the appointment of the special auditor to the disclosure of the audit report the judge plays an active role in the special audit lawsuit. Accordingly, the issues in the special audit lawsuit which should be paid attention by the judge are also needed to be explained. Besides, it is necessary to prevent the request to special audit from being maliciously used by the shareholders as a threat to the company and the management. Consequently, the issues which overshadow the effectiveness of the special audit procedure are identified and evaluated in this study.

Keywords: Special Audit, Special Auditor, Right to Information and Inspection, Special Audit Lawsuit, Shareholders' Rights, Minority Shareholders' Rights.

Anonim Şirketlerin Kamu Düzenine Aykırı İşlemleri Sebebiyle Feshi Davasının Yönetim Kurulunun Sorumluluğuna Dair Hükümlerle İlişkisi

Dr. Öğretim Üyesi Murat Can Pehlivanoglu¹

¹İstanbul Kent Üniversitesi

Özet

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 210(3) hükmü uyarınca kamu düzenine veya işletme konusuna aykırı işlemlerde veya bu yönde hazırlıklarda ya da muvazaalı iş ve faaliyetlerde bulunduğu belirlenen ticaret şirketleri hakkında, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla Ticaret Bakanlığınca bu tür işlem, hazırlık veya faaliyetlerin öğrenilmesinden itibaren bir yıl içinde fesih davası açılabilir. Nitekim mezkûr düzenlemeye istinaden ilk derece mahkemelerince 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerini ihlal eden ticaret şirketlerinin feshine dair kararlar verildiği gözlemlenmektedir. Gerçekten de TTK m. 210(3) lafzen değerlendirildiğinde maddenin “kamu düzeni” kavramına istinaden ticaret şirketlerinin tüketici mevzuatının kamu düzenine ilişkin hükümlerinden herhangi birinin devamlılık arz etmese dahi ihlali halinde şirketin feshine karar verilebilme olanağı bulunmaktadır. Ancak TTK m. 210(3) hükmünün kanundaki diğer hükümlerden bağımsız görülmemesi ve hükmün uygulanmasında kanunun diğer hükümlerinin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu kapsamda eldeki çalışmada anonim şirketlerde yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin ilkelerin TTK m. 210(3) hükmüyle ilişkisine yollama yapılmaktadır. Anonim şirket yönetim kurulunun TTK m. 375(1)(e) uyarınca devredilemez görev ve yetkisi ile TTK m. 369(1) uyarınca tedbirli bir yöneticinin özeniyle hareket etme yükümlülüğünden TTK m. 210(3) dairesinde fesih davasının yerindeliliğini tespit etme ölçütü olarak faydalanılabileceği değerlendirilmektedir. Tüketici mevzuatı örneğinden hareket edilerek, TTK m. 210(3) dairesinde fesih kararı verilmesinde ticaret şirketlerinin kamu düzenini devamlılık arz eden ve ilk bakışta ihlalin açıkça anlaşılabilirliği şeklinde ihlalinin aranması önerilmektedir. Bu öneri Amerika Birleşik Devletleri’nin Kaliforniya Eyaleti hukukundaki muadil mevzuatla somutlaştırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ticaret Şirketlerinin Feshi Davası, Ttk m. 210(3), Yönetim Kurulunun Sorumluluğu, Kamu Düzeni, Tüketicinin Korunması.

Judicial Dissolution of Stock Corporations Due to Corporate Actions Breaching Public Policy and Its Relationship With the Rules On Liability of the Board of Directors

Abstract

6102 numbered Turkish Commercial Code (TCC) Article 210(3) provides that the Turkish Ministry of Trade may bring a judicial dissolution action against any capital stock company; given that the company is found that it is acting or preparing to act in a manner violating public policy or against its purpose of business or conducting fraudulent activities, in one year following the discovery of such actions or preparations. Pursuant to the aforementioned legislation, it is seen that the courts are ordering dissolutions for companies that are found to be violating the 6502 numbered Law on Consumer Protection. Both the wording of the TCC Article 210(3) and the “public policy” conception therein leads to the notion that a capital stock company may be dissolved due to its violation of statutory consumer law concerning public policy, even though the alleged violation is not continuous. However, TCC Article 210(3) should not be seen separate from the rest of the TCC. This study shows the connection between TCC Article 210(3) and the articles concerning the liability of the board of directors in the context of stock corporations. It is expressed that the non-assignable duties and responsibilities of the board as articulated in TCC Article 375(1)(e) and board’s duty to act as a cautious manager under TCC Article 369(1) may be used to assess the legitimacy of a judicial dissolution action brought under TCC Article 210(3). Based on the consumer law example, it is suggested that only prima facie and continuous violations of consumer law legislation concerning public policy should be deemed as a satisfactory ground for dissolution based on corporate actions violating public policy. The study supports this conclusion through analyzing the U.S. State of California’s equivalent statute.

Keywords: Judicial Dissolution of Corporations, Liability of the Board of Directors, Tcc Article 210(3), Public Policy, Consumer Protection.

Anonim Şirkette Sermaye ve Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Üçte İkisinin Kaybının Hukuki Sonuçları

Arş. Gör. Dr. Raziye Aksu Özkan¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bu çalışmada, anonim şirkette sermaye ve kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalmasının hukuki sonuçları incelenmiştir. Anonim şirkette finansal durumun bozulmasının birçok göstergesi olabilir. Bununla birlikte, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu madde 376/2 son yıllık bilançoya göre sermaye ve kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması durumunda devreye girmektedir. Özellikle covid-19 salgını döneminde birçok şirket sermayesini kaybetmiştir. Bu sebeple, Türk Ticaret Kanunu madde 376/2'yi uygulamak zorunda kalmıştır. Bununla birlikte, konunun hukuki bilgi yanında muhasebe bilgisi de gerektirmesi, hükmün uygulanmasında karışıklıklara sebep olmuştur. Hükmün uygulanmasında yaşanan tereddütleri gidermek amacıyla Ticaret Bakanlığı tarafından “6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 376 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” yayınlanmıştır. Buna göre, bu çalışmada, öncelikle sermaye, kanuni yedek akçe, zarar ve son yıllık bilanço kavramları ele alınmıştır. Ardından, burada yapılan saptamaya göre sermaye kaybının hesaplanması incelenmiştir. Daha sonra sermaye kaybının hukuki sonuçları ele alınmıştır. Türk Ticaret Kanunu madde 376/2 uyarınca bu seviyedeki sermaye kaybında derhâl toplantıya çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer. Hüküm bağlamında, bu seviyedeki sermaye kaybının sonuçları genel kurul ve yönetim kurulu açısından ikiye ayrılarak değerlendirilmiştir. Genel kurul kısmında, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanması kararlarına örneklerle yer verilmiştir. Bunun yanı sıra, şirketin sermaye kaybı bilançoya göre hesaplanacağı için, sermaye kaybının tespitinde kullanılacak unsurların bilançoda ne şekilde raporlandığı da önemlidir. Bu sebeple, çalışmada konunun hukuki boyutu yanında muhasebe yönüne de değinilmeye çalışılmıştır. ültesi

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Sermaye Kaybı, Bilanço, Şirket Zararı

Makale ID= 178

ORCID NO: 0000-0003-2359-385X

Sözlü Sunum

Arabuluculuk Bürosunun Yetkisine İtiraz Edilmesi ve Sonuçları

Dr. Öğretim Üyesi Anıl Köroğlu¹

¹Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hukukumuzda bazı uyuşmazlıklar hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurmak zorunludur. Bu uyuşmazlıklar için arabulucuya başvurulması durumunda, arabuluculuk süreci bakımından kural olarak 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun 18/A maddesi uygulama alanı bulur. Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasına göre, arabuluculuğa başvuru uyuşmazlığın konusuna göre yetkili mahkemenin bulunduğu yer arabuluculuk bürosuna yapılır. Yetkili olmayan arabuluculuk bürosuna başvurulması durumunda ne şekilde hareket edileceği 6325 sayılı Kanun'un 18/A maddesinin sekizinci fıkrasında düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, karşı taraf en geç ilk toplantıya kadar ilgili belgeleri de sunarak yetki itirazı yapılmalıdır. Yetkiye itiraz hâlinde, bu konuda karar ilgili sulh hukuk mahkemesi tarafından verilir. Sulh hukuk mahkemesinin bu yöndeki kararı kesindir. Tebliğde arabuluculuk bürosunun yetkisine itiraz edilmesi ve bunun sonuçları ele alınacaktır. Bu kapsamda, arabuluculuk bürosunun yetkisinin kesin nitelikte olup olmadığı, yetkiye itirazın ne şekilde yapılacağı, yetkiye itiraz edilirken yetkili arabuluculuk bürosunun belirtilmesi gerekip gerekmediği, mahkemenin yetki incelemesinin bir haftalık sürede tamamlanması gerektiğine ilişkin düzenlemenin isabetli olup olmadığı konuları üzerinde durulacaktır. Ayrıca yargısal bir faaliyet olmayan arabuluculuk faaliyeti bakımından arabuluculuk bürosunun yetkisinin uyuşmazlığın niteliğine göre belirlenmesinin uygun olup olmadığı da inceleme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medenî Usûl Hukuku, Arabuluculuk, Yetki, Arabuluculuk Bürosu

Objecting to the Authority of the Mediation Office and Results

Abstract

In our legal system, applying to the mediation is mandatory before initiating lawsuits in certain conflicts. In case of applying to mediator for these conflicts, the article 18/A of the Law on Mediation in Civil Disputes no 6325 will be applied in mediation process. According to the fourth paragraph of the said article, the mediation application shall be made to the mediation office where the competent court is located as per the subject of the conflict. What should be done when applied to an incompetent mediation office is regulated in paragraph eight of article 18/A of Law no 6325. According to this regulation, the opposing party must object to authority with providing the relevant documents until the first meeting the latest. In case authority is objected to, decisions in this matter shall be given by civil court of peace. The decision of the civil court of peace is final. In the communiqué, the objection to the authority of the mediation office and results thereof will be considered. In this context, it will be focused on whether the authority of the mediation office is definite, how the objection to the authorization will be made, whether the authorized mediation office should be specified when objecting to the authority, and whether the regulation on the court's authorization review should be completed within a week will be discussed. In addition, whether it is appropriate to determine the authority of the mediation office according to the nature of the dispute in terms of mediation activity, which is not a judicial activity, will be examined.

Keywords: Civil Procedure Law, Mediation, Competence, Mediation Office

Makale ID= 195

ORCID NO: 0000-0003-1748-2838

ORCID NO: 0000-0002-9203-2063

Sözlü Sunum

Arbitrage Privé (Arbitrage) Dans La Résolution Des Conflits Relatifs Au Droit Du Travail Individuel

Zeynep Tuncer¹ / Arş. Gör. Dr. Eda Karaçöp²

¹İstanbul Barosu-Avukat

²Dokuz Eylül üniversitesi

*Corresponding author: Eda Karaçöp

Özet

L'usage des méthodes alternatives de résolution des conflits a gagné de l'importance dans la législation turque du travail avec l'effet de la globalisation. La question de la résolution des conflits relatifs au droit du travail individuel par un arbitre privé a principalement gagné de l'importance avec l'acceptation de la médiation comme précondition pour intenter une action dans certains conflits relatifs au droit du travail. L'arbitrage privé est défini comme le règlement définitif d'un conflit par des personnes choisies avec le consensus des parties sans saisir le tribunal. La décision des arbitres privés choisis par les parties lie les parties elles-mêmes et est définitive. L'arbitrage privé est réglementé à l'article 20 du Code du travail no. 4857 qui stipule que le conflit peut être soumis à l'arbitrage privé dans les actions intentées pour la détermination de la validité de la résiliation d'un contrat de travail et de la demande de réintégration, si les parties en conviennent ainsi. À ce stade, les questions telles que la manière dont les règles seront déterminées en termes d'application à l'arbitre privé dans la résolution des conflits relatifs au droit du travail individuel et les conflits pour lesquels il sera possible de recourir à l'arbitre privé, seront évaluées dans le cadre la structure spécifique du droit du travail. Lors de cette détermination, les méthodes alternatives de résolution des conflits en droit français qui ont un impact sur le droit turc seront aussi pris en compte. Cette étude a pour objectif de déterminer les enjeux fondamentaux liés au processus d'arbitrage privé dans la résolution des conflits relatifs au droit du travail individuel, à expliquer le fonctionnement du processus en pratique, à faire un examen comparatif avec la législation française concernant le recours à l'arbitrage privé et à présenter des suggestions pour améliorer le fonctionnement de ce système.

Anahtar Kelimeler: Droit Du Travail, Conflits Du Travail Individuel, Arbitrage Privé, Principe de La Protection Des Employés, Validité de La Clause D'arbitrage Privé.

Private Arbitration (Arbitration) Practice in Individual Labour Dispute Resolutions

Abstract

Alternative dispute resolution methods have come to the fore in the resolution of labour disputes in Turkish legislation with the effect of the globalisation. By the entry into force of the mediation mechanism as a cause of action in the resolution of some labour disputes, the issue of resolving individual labour disputes by a private arbitrator gained importance. Private arbitration is defined as the definitive settlement of the dispute by the person(s) determined with the consensus of the parties without going to the court. The decision(s) of the private arbitrator(s) determined by the parties regarding the settlement of the dispute is binding on the parties and final. Private arbitration is regulated under Article 20 of the Labour Code no. 4857 stipulates that the dispute can be referred to private arbitration in cases filed for the determination of the invalidity of the termination of an employment contract and the request for reinstatement, if the parties so agree. The evaluation and the determination of issues such as; how the rules will be determined in terms of application to the private arbitrator in the resolution of individual labour disputes and in which disputes it will be possible to apply to the private arbitrator, should be made within the framework of the specific nature of labour law. While making this determination, the alternative resolution methods of the French labour legislation, have a considerable impact on many issues in the Turkish labour law is to be taken into account. The study aims to determine the basic issues related to the process of private arbitration in the resolution of individual labour disputes, to explain how the process works in practice, to make a comparative examination with the French legislation regarding the application to the private arbitration and to present suggestions to increase the functioning of this system

Keywords: Labour Law, Individual Labour Disputes, Private Arbitration (Arbitration), Principle On Employee Protection, Validity of Private Arbitration Clause.

Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Işığında Link Vermek Telif Hakkı İhlali midir?

Dr. Öğretim Üyesi Zehra Özkan Üner ¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

Sunumun sorusu ilk kez Svensson kararında tartışılmıştır. Karara göre, link verilen eserlere herhangi bir erişim sınırlaması getirilmediyse, eserlere serbestçe erişilmesi mümkünse, yeni bir umum/kitle söz konusu değildir. Dolayısıyla umuma iletim hakkı ihlal edilmemiştir. Peşi sıra gelen BestWater kararında farklı link türleri gündeme gelmiş ve Divan bu türler arasında herhangi bir ayırım yapmamıştır. GS Media kararında, eser, sahibinin rızası dışında kamunun erişimine sunulmuştur ve link veren kendisine yapılan uyarılara rağmen linki kaldırmamıştır. Divan, umuma iletimin gerçekleşip gerçekleşmediğinin somut olay bazında değerlendirilmesi gerektiğini ve bu tespit yapılırken birtakım tamamlayıcı kriterler kullanılabileceğini ifade etmiştir. Bunlardan ilki, link verenin, eserin, sahibinin rızası dışında umuma iletildiğini biliyor veya bilmesi gerekiyor olduğudur. Ayrıca, eğer link veren kar amacı güdüyorsa, kendisinden link verdiği eserin sahibinin rızasıyla umuma iletilip iletilmediğini kontrol etme özeni göstermesi beklenir. Filmşpeler ve Ziggo kararlarıyla da bu kriterler yinelenmiş ve zenginleştirilmiştir. Divan, çok kısa bir süre önce yeni bir karar vermiştir. Karara konu olan olayda, bir meslek birliğince hakları takip edilmekte olan görseller bir web sayfasında kullanılmak istenmiş ve söz konusu meslek birliği, karşı tarafı etkili teknolojik önlem almaya zorlamıştır. Böylece üçüncü kişilerin frame tekniği aracılığıyla web sayfasında yer alan görselleri gömmek suretiyle link vermesi engellenecektir. Divan, bu yönde bir teknik önlem alınmışsa, söz konusu eserin çerçeveleme yoluyla gömülmesini umuma iletim hakkı olarak değerlendirmiştir. Uzun bir süredir bir taraftan yeni umum testi, diğer taraftan ABAD'ın link verme konusunda kararları eleştirilere uğramaktadır. Neredeyse her kararla birlikte yeni bir kriter eklenmesi karşısında, ortaya çıkan karmaşa, doktrinde tablolar ve grafiklerle aydınlığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Divan da, önceki içtihatlarına atıfta bulunarak aslında önceki kararlarından ayrılmadığını vurgulamaktadır. Son karar da tartışmalara yeni bir boyut kazandıracaktır. Svensson ve BestWater kararlarından sonra “bazı istisnalar dışında link vermek telif hakkı ihlali değildir” ifadesi yerini “link vermek, sınırlı hallerde telif hakkı ihlali değildir” ifadesine bırakıyor gibi gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Link Verme, Avrupa Birliği Adalet Divanı, Vg Bild-Kunst, Umuma İletim Hakkı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi'nin Güncel Kararları Işığında Bir Adli Kontrol Yükümlülüğü Olarak Konutunu Terk Etmeme

Dr. Öğretim Üyesi Zekiye Özen İnci ¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ali Fuad Başgil Hukuk Fakültesi

Özet

Tutuklamanın temel hak ve hürriyetlere yönelik en ağır koruma tedbirlerinden birini teşkil etmesini ve bu tedbirin kişi özgürlüğüne yönelik ağır bir müdahale oluşturmasını göz önünde bulunduran kanun koyucu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) tutuklamaya alternatif bir koruma tedbiri olarak adli kontrole ilişkin hükümlere yer vermiştir. 02.07.2012 tarih ve 6352 sayılı Kanun ile konutunu terk etmeme adli kontrol kapsamında karar verilebilecek yükümlülüklerden birisi olarak CMK'ya eklenmiştir. Uygulamada da bir adli kontrol yükümlülüğü olarak konutunu terk etmemeye sıklıkla başvurulduğu gözlemlenmektedir. Şüphesiz ki adli kontrol, tutuklamaya nazaran kişi hürriyetini çok daha az oranda sınırlandırmaktadır. Öte yandan, konutunu terk etmeme tedbirinin tatbiki suretiyle kişinin tutukevinde kalmamasının onun daha lehine olduğu söylenebilir. Buna karşılık, her ne kadar tutuklamaya nazaran daha avantajlı olsa da, konutunu terk etmeme de özünde temel hak ve hürriyetlere yönelik bir müdahaledir. Hatta konutunu terk etmeme yükümlülüğünün, CMK m. 109/3'te yer alan diğer yükümlülükler nazaran, gerek ağırlık gerekse yöneldiği temel hak ve hürriyet bakımından farklılıklar ihtiva ettiği de söylenebilir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi muhtelif kararlarında bu hususa vurgu yapmış; konutunu terk etmeme tedbirinin hangi durumlarda Sözleşme'nin 5'inci maddesinde yer alan kişi özgürlük ve güvenliğini, hangi durumlarda ise Sözleşme'ye Ek 4 No'lu Protokol'de düzenlenen seyahat hürriyetini ilgilendireceğini ele almıştır. Anayasa Mahkemesi de yakın tarihli bir kararında konutunu terk etmeme ile ilgili ilk defa ayrıntılı değerlendirmelere yer vermiş ve bu tedbiri özellikle uygulanış biçimini de dikkate alarak Anayasa'nın 19'uncu maddesinde düzenlenen kişi özgürlük ve güvenliği ile ilişkilendirmiştir. Yüksek Mahkeme'nin bu belirlemesi karşısında, konutunu terk etmemenin diğer adli kontrol yükümlülükleri ve tutuklama arasında adeta hibrit bir tedbir gibi konumlandığı ifade edilebilecektir. Bu itibarla, konutunu terk etmemenin tâbi olduğu hukuki rejimin de tedbire karar verilmesi, tedbirin tatbiki ve tedbirde geçen sürenin cezadan mahsubu gibi bazı noktalarda yeniden ele alınması ve değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konutunu Terk Etmeme, Adli Kontrol, Tutuklama, Koruma Tedbiri, Kişi Özgürlük ve Güvenliği, Seyahat Hürriyeti

Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinin Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Kanununa Etkileri

Arş. Gör. Şeyma Nur Demiray¹

¹GOP Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Sanayi devriminden itibaren hız kesmeden devam eden teknoloji devrimi, son yüzyıla adını verecek kadar dünyada etkili olmuştur. Teknoloji denilen ve sonu hiç kimse tarafından öngörülemeyen bu olgu sadece dünyayı veya toplumu etkilemekle kalmamış, etkilediği her şeyi iyi veya kötü değişikliğe de uğratmıştır. Bu dönüşümün elbette ki hukuka da sirayet etmesi kaçılmazdır. Bilinen klasik suçlar teknoloji vasıtasıyla işlenmeye başlanmış ve bu noktada suçla mücadelede bilinen yöntemler yetersiz kalmıştır. Klasik suç tipleri olan hırsızlık, dolandırıcılık gibi suçların bilişim vasıtasıyla işlenmesi hukuk dünyasında yeni bir yaklaşım tarzı benimsenmesine neden olmuştur. Özellikle internet ortamının yeni bir suç alanı haline getirilmesi sonucunda suçluların anonimleşmesi, suçlarla ilgili yeni kavramların ortaya çıkması, suçlularla mücadelede eğitilmiş kişilerin azlığı gibi faktörler yeni bir suç politikasına ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Ayrıca bilişim suçlarının ülke sınırlarını aşması uluslararası bir tepki gösterilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Bu nedenlerle yola çıkan Avrupa Konseyi; bilişim suçları ile mücadele de tek mevzuat oluşturmak için çalışmalara başlamıştır. Çalışma sonunda Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi ortaya çıkmıştır. Bu sözleşme ile birlikte bilişim alanındaki suçlarla mücadele de ne yapılması gerekliliği, hangi fiillerin suç olarak düzenleneceği, soruşturma ve kovuşturma usulleri, karşılıklı yardımlaşmaya ilişkin hükümler ve iade kuralları hakkında taraf ülkelere yükümlülükler getirmiştir. Avrupa Konseyi kurucu üyesi olan Türkiye'nin 10.11.2010 tarihinde imzaladığı Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi, 29.09.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin yürürlüğü girmesinden itibaren mevzuatımızda değişiklikler de gerçekleşmiştir. Çalışmamızda bu sözleşmenin Türk Ceza Hukuku ve Ceza Muhakemesi Hukukuna etkilerini, yapılan mevzuat değişikliklerini ve bu değişikliklerin sözleşme ile uyumlarını inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi, Tck, Cmk, Bilişim Suçu

Baba ile Çocuk Arasında Soybağının Kurulmasında Karşılaşılabilecek Sorunlar

Dr. Öğretim Üyesi Kumru Kılıçoğlu Yılmaz¹

¹Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Türk Medeni Kanunu'nun 282. maddesinin 1. fıkrası, “Çocuk ile ana arasında soybağı, doğum ile kurulur.” hükmüne yer vermiş; 2. fıkrası ise, çocuk ile baba arasında soybağının, ana ile evlilik, tanıma ve hakim hükmü (babalık davası) ile, 3 farklı şekilde kurulabileceğini hüküm altında almıştır. Ana ile çocuk arasında soybağının kurulmasında bir tereddüt olmamasına rağmen; baba ile çocuk arasında kurulan soybağının gerçekliğine ilişkin birtakım tereddütler olabilir. Özellikle hakim hükmü ile ilgili olarak 284. madde, “Taraflar ve üçüncü kişiler, soybağının belirlenmesinde zorunlu olan ve sağlıkları yönünden tehlike yaratmayan araştırma ve incelemelere rıza göstermekle yükümlüdürler.” düzenlemesiyle, soybağının belirlenmesinin kamusal önemi de göz önünde bulundurularak, baba olduğu iddia edilen kişiye böyle bir yükümlülük yüklemiştir. Bu yükümlülüğüne aykırı davranması halinde, yani maddeye göre hâkimin öngördüğü araştırma ve incelemeye rıza göstermemesi halinde, hakimim durum ve koşullara göre bundan beklenen sonucu, baba aleyhine doğmuş sayacağı hüküm altına alınmıştır. Acaba, bir kimseye böyle bir yükümlülük yüklemek kişinin vücut dokunulmazlığına karşı bir ihlal sayılır mı, yoksa soybağının belirlenmesinin önemi nedeniyle, bu durum hukuka uygunluk sebebi olarak mı değerlendirilir? Kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, hakim beklenen sonuç olan baba ile çocuk arasındaki soybağının kurulması için, baba olduğu iddia edilen kişi aleyhine hüküm kurar; yani çocuk ile baba arasındaki soybağı ilişkisini kurarsa, bu durum soybağının belirlenmesinin önemi ile bağdaşır mı? Bu konular incelenirken, tıbbi müdahaleye rıza kavramıyla birlikte, Anayasa'nın 17. maddesinde hüküm altına alınmış olan kişinin dokunulmazlığına ilişkin hüküm birlikte değerlendirilme yapmak gerekir. Tanıma işlemi ile, baba ve çocuk arasında soybağının kurulmasında, yine gerçek dışı bir soybağı ilişkisinin kurulması da ihtimaller arasındadır. Tanımanın bir işlem olması, hakim hükmüyle tanımanın gerçekleşmemesi, tarafların rızası olsa bile, yani tanımanın iptali davası açılmasa bile, gerçek olmayan soybağı ilişkilerinin kurulmasına neden olabilir. Gerçek olmayan soybağı ilişkisinin kurulmasının taraflara sağladığı menfaatlerin yanı sıra sakıncaları da olabilir.

Anahtar Kelimeler: Soybağı, Babalık Davası, Tanıma, Tıbbi Müdahale, Rıza,

Problems Encountered in Establishing Family Relationship Between Father and Child

Abstract

Depending on Article 282 of Civil Code, although there is no hesitation in establishing a family bond between mother and child; there may be some doubts about the reality of the parentage established between father and child Art284, judge's provision, states that "Parties and third parties are obliged to consent to research and investigations that are mandatory in determining the paternity and do not pose a health hazard." The regulation imposed such an obligation on the alleged father, taking into account the public importance of determining the paternity. In the event that he violates this obligation, if the judge does not consent to the investigation and examination stipulated by the article, the judge will deem the expected result as born against the father according to the situation and conditions. Is imposing such an obligation on a person is considered a violation of the person's immunity, or is this considered a reason for lawfulness because of the importance of determining the paternity? In case the person fails to fulfill this obligation, the judge decides against the person alleged to be the father in order to establish the family relationship between the father and the child, which is the expected result; In other words, if he establishes the relationship between the child and the father, does this agree with the importance of determining the parentage? While examining these issues, art 17 of the Constitution, should be evaluated together with the concept of consent to medical intervention. With the recognition process, it is also possible to establish an unrealistic family relationship in the establishment of ancestry between the father and the child. Recognition being a process, not realizing the recognition by judge's judgment, even if the parties consent, that is, even if the revocation case is not filed, may cause the establishment of unreal kinship relationships.

Keywords: Paternity, Suit of Paternity, Cognisance, Medical Intervention, Consent

Makale ID= 42

ORCID NO: 0000-0002-1835-7476

Sözlü Sunum

Barter Sözleşmesinin Önemi ve Etkin Kullanılma Önerileri

Dr. Öğretim Üyesi Nazım Aksoy¹

¹MAKÜ

Özet

Yaklaşık iki yıldır devam eden pandemi sonucunda ticari faaliyetlerde hem üretim sektöründe hem de tüketim alanında kesintiler olmaktadır. Bu durum nakit akışında ciddi sorunları ortaya çıkarmış ve firmaların gelirlerinde yaşanan ani düşüşler ödemeleri aksatmıştır. Özellikle küçük ve orta boyuttaki işletmeler (KOBİ) üzerindeki nakit ödemelerine yönelik ekonomik baskılar yeni finansman modelleri arayışını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda örneğin nakitle yapılan ticaret yerine mal veya hizmet ile gerçekleştirilebilen ödeme aracına başvurulması bu sorunların çözülebilmemesine bir alternatif olarak düşünülebilir. Mal ve hizmetlerle ödemeler çok eski dönemlerde de görüldüğü üzere, günümüz ticari ilişkilerinde de sık başvurulan bir yöntemdir. Gelişmiş ülkelerde bu sistem barter usulü ile yapılan ticaret şeklinde uygulanmaktadır. Ülkemiz uygulamasında her ne kadar trampa hükümleri olarak nitelendirilen barter sözleşmesi görülmekte ise de, mevzuat açısından konuyla ilgili her hangi bir çalışmanın olmaması sistemin uygulamasında ciddi sorunlara sebep olmaktadır. Dolayısıyla barter sözleşmesinin özellikle de kriz ortamlarında nakitle ödeme yerine alternatif finansman olarak kullanılması ve konuyla ilgili alınması gereken önlemler bu dönemde büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Barter Sözleşmesi, Barter Sistemi, Ekonomik Kriz, Parasız Ticaret, Mal ve Hizmet Mübadelesi.

The Importance of the Barter Contract and Its Effective Use Recommendations

Abstract

As a result of the pandemic that has been going on for about two years, there are interruptions in both production and consumption sectors in commercial activities. This situation revealed serious problems in cash flow and sudden decreases in the income of the companies disrupted the payments. Economic pressures for cash payments, especially on small and medium-sized enterprises (SMEs), necessitate the search for new financing models. In this context, for example, using a payment instrument that can be realized with goods or services instead of trading in cash can be considered as an alternative to solving these problems. Payments with goods and services are a method frequently used in today's commercial relations, as was seen in ancient times. In developed countries, this system is applied as barter trade. Although the barter agreement, which is described as the bartering agreement, is seen in our country's practice too, the lack of a study on the subject in terms of legislation causes serious problems in the implementation of the system. Therefore, the use of the barter contract as alternative financing instead of cash payment, especially in crisis environments, and the measures to be taken in this period are of great importance.

Keywords: Barter Contract, Barter System, Economic Crisis, Free Trade, Exchange of Goods and Services.

Başkanlık Sistemlerinde Bölünmüş İktidar

Dr. Öğretim Üyesi İsmail Yüksel¹

¹Antalya Bilim Üniversitesi

Özet

Bölünmüş iktidar yasama ve yürütme çoğunluğunun ikisinin de aynı anda aynı siyasi partinin elinde olmadığı durumlar için kullanılan bir terimdir. Her ne kadar başkanlık sisteminde ortaya çıkmış olsa da parlamenter sistemlerdeki azınlık hükümetlerini veya yarı-başkanlık sistemlerindeki cohabitation dönemlerini de kapsar şekilde kullanılmaya elverişlidir. Yarı başkanlık sistemlerinde bölünmüş iktidar iki biçimde ortaya çıkabilir: yasama desteğine sahip olmayan yürütme organı veya kendi içinde bölünmüş sadece başbakanın yasama desteğine sahip olduğu bir yürütme organı. İki meclisli bir parlamentoya sahip olan ABD’de başkanın Senato yada Temsilciler Meclisinden birinde çoğunluk desteğine sahip olmadığı durumları da kapsamaktadır. Bu şekilde yapılan tanımlar basit bir sayısal hesaba işaret ederler. ABD siyaseti için doğru olan bu tanımlar, iki partili bir sistem üzerine kurulmuşlardır. ABD’de eğer bir mecliste çoğunluğa başkanın partisi sahip değilse, çoğunluk doğal olarak diğer partinin elinde olacaktır. Çok partili siyasal sistemlere sahip başkanlık sistemlerindeyse bu yargı her zaman doğru olmaz. Başkanlık makamı için yapılan seçimde kazanan her şeyi aldığı için başkanlık makamının birden fazla parti içinde paylaşılması mümkün değildir. Buna karşın başkanın mensup olduğu partinin meclislerde çoğunluğa sahip olmaması halinde başka bir partinin çoğunluğu elde ettiği sonucuna varılamaz. Mecliste hiç bir parti çoğunluk sağlayamamış veya başkanın karşısındaki çoğunluk birden fazla partiden oluşmuş olabilir. Bölünmüş iktidar olgusu oldukça yaygın olmasına rağmen çalışmaların çoğunluğu Amerika Birleşik Devletleri üzerine yapılmıştır. ABD’de 1836 ila 2000 yılları arasında yapılan seçimlerin yüzde kırk üçünde, 1948 ila 2000 yılları arasında ise yüzde altmış iki oranında bölünmüş iktidar ortaya çıkmıştır. Başkanlık sistemini benimsemiş olan Ekvador’da ise 1979 yılından 2002 yılına kadar neredeyse her seçim bölünmüş iktidarlar yaratmıştır. Bölünmüş iktidarın yasama performansı ve yönetilebilirliğine yönelik çıkarımlar ise çok farklıdır. Yazarların bir kısmı bu durumu bir kriz hali olarak nitelerken, diğer bir kısım aslında korkulacak bir etkiye sahip olmadığını savunur.

Anahtar Kelimeler: Başkanlık Sistemi, Koalisyonlar, Yasama, Seçim Sistemleri

Divided Government in Presidential Systems

Abstract

Divided government term is used for situations where legislative and executive are controlled by different political parties. Although it has been used mainly for presidential systems, term is also applicable to minority governments in parliamentary systems and cohabitation phases in semi-presidential systems. In semi-presidential systems; divided government can be experienced in two different ways; an executive without legislative support or an executive divided in itself. In a presidential system with a bicameral parliament like the USA, even lack of control in one of the houses creates a divided government. Aforementioned definitions depend on a simple calculation. This definition, which is true for politics of the USA, is based on a two-party system. In USA, if the president's party does not control the senate or house of representatives, it unavoidably follows that the other party controls the legislative. In multi-party systems this definition does not always hold. Even though presidential elections are winner-takes-all elections and any kind of power sharing is unlikely. In a multi-party system even if the president's party loses the legislative majority this does not automatically mean that another political party controls it, none of the parties might have a majority and the opposition to the president might be a coalition. Although divided government is a widespread phenomenon most of the studies are on the USA. In USA forty-three percent of the elections held between 1836 and 2000 and sixty-two percent of the elections between 1948 and 2000 resulted in divided government. In Ecuador nearly all the elections from 1979 to 2002 created a divided government. Analysis of different scholars on the effects of the divided government on legislative performance and its manageability is greatly diverse. Some of them conceive divided government as a crisis where the rest claims that divided government is in fact nothing to be afraid of.

Keywords: Presidential System, Coalitions, Legislation, Electoral Systems

Birleşme Amaçlı Ortaklıklar ve Hedef Ortaklıkla Birleşmesine İlişkin Özellik Arz Eden Durumlar

Arş. Gör. Dr. Nevin Meral¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

ABD piyasasında 2000’li yıllardan itibaren SPACs (special purpose acquisition companies: özel amaçlı satın alma şirketleri) adıyla varlığı sürdüren ve Türk Hukuku’na 2013 yılında yayımlanan II-23.1 sayılı Tebliğ ile ilk kez giren birleşme amaçlı ortaklıklar, yeni bir yatırım aracı olarak nitelendirilebilir. Son birkaç yılda ABD piyasasında tüm halka arzların yarısından daha fazlasının bu tür ortaklıklarca yapıldığı görülmüş olmakla birlikte bu dönem özellikle medyada bu şirketlerin niteliğine işaret ederek ‘Açık Çek Patlaması’ (Blank Check Boom) olarak adlandırılmıştır. Nitekim Türk hukukunda birleşme amaçlı ortaklıklar olarak düzenlenen bu ortaklıklar, yatırımcılarının kendisine birleşmek için şirket bulmak amacıyla adeta açık çek verdiklerini vurgulamak üzere açık çek ortaklıklar (blank check companies) ve hiçbir ticari faaliyeti veya varlığı olmamasını vurgulamak üzere ise kabuk ortaklıklar (shell companies) gibi çeşitli isimlerle de anılmaktadır. Kendine ait hiçbir ticari faaliyeti olmayan birleşme amaçlı ortaklıklar, halka açık olmayan ve aktif olarak ticari faaliyette bulunan ve hedef ortaklık olarak adlandırılan başka bir şirketle birleşmek üzere halka arz yoluyla kurulurlar. Bu süreç, kendi içinde bazı riskler barındırmaktadır. Öncelikle halka açık olmayan ortaklıkların, halka açılmaya ilişkin sermaye piyasası düzenlemelerine uyumun oldukça zor olduğu düşüncesiyle ve bu düzenlemeleri bypass etme sonucunu doğuracak şekilde bir birleşme amaçlı ortaklık ile birleşmek istemektedir. Dolayısıyla birleşme işleminin, halka arz işlemlerine nazaran daha kolay olması ve hedef ortaklığın daha erken bir zamanda halka açık ortaklık olması imkanını hedef ortaklıkların birleşme amaçlı ortaklıklar ile birleşme talebini artırmaktadır. Bir halka arzın başarılı olmama riski, bu tür ortaklıklarla birleştiklerinde ortadan kalkacak ve küçük bir ortaklık olan hedef ortaklığa nakit akışının sağlanmasını garantiye alacaktır. Diğer taraftan birleşme amaçlı ortaklıklar, halka arz esnasında hazırladığı izahnamesinde önceden belirlenmiş bir süre içinde ve yatırım stratejisi doğrultusunda bir hedef ortaklık bularak birleşmek durumundadır. Ancak süre sonunda birleşmenin gerçekleşmemesi halinde halka arzdan elde edilen gelirin %90’ının kurucular dışındaki ortaklara geri verilmesi söz konusu olacaktır. Haliyle hukuki varlığını sürdürmek isteyen bu ortaklıkların yöneticilerinin, hedef ortaklığı belirlerken ne kadar özenli davranacakları belirsizdir. Birleşme amaçlı ortaklıkların, hedef ortakları belirlemesi, birleşme sürecinin başlaması ve birleşmenin gerçekleşmesi durumlarında, gerek kabuk şirket olmaları gerekse de sadece birleşme amacıyla kurulmaları dolayısıyla karşılaşılabilecekleri bazı sorunların olduğu tartışmasızdır. Bu doğrultuda yukarıda örnekleme yoluyla gösterildiği üzere bu sorunlar

karşısında, Türk sermaye piyasası mevzuatında ilgili hususların nasıl düzenlendiği ve düzenlemelerin nasıl uygulanacağını ortaya koyulması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Birleşme Amaçlı Ortaklıklar, Hedef Ortaklık, Birleşme

Birleşmede Ayrılma Akçesi ve Pay Sahipliği Yapısı Üzerindeki Etkileri Bakımından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Karşoğlu¹

¹İstanbul Teknik Üniversitesi

Özet

Birleşme, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) hükümleri dairesinde iki ya da daha çok şirketin malvarlıklarını tasfiye etmeden külli halefiyet yolu ile içlerinden biri bünyesinde veya yeni kurulacak şirket bünyesinde birleştirmek suretiyle gerçekleştirilen yapısal değişiklik işlemidir. Birleşmede kural olarak devrolunan şirketin pay sahipleri, devredilen malvarlığı karşılığında devralan şirkette pay sahibi kılınmakta olup bu şekilde pay sahipliğinin devamlılığı ilkesine hizmet edilmiş olmaktadır. Kural, birleşmede hem pay sahiplerinin hem de malvarlığının bir araya gelmesidir. Ancak söz konusu genel kuralın istisnası olarak TTK’nın 141’inci maddesinde birleşmede ayrılma akçesi kurumu düzenlenmiştir. Pay sahipliğinin devamlılığı ilkesine sert bir istisna oluşturan ayrılma akçesi kurumu ile birlikte, birleşme işlemine katılmak istemeyen, birleşme işlemine karşı olan pay sahiplerinin işleme taraf olmak zorunda kalmadan şirketten ayrılmalarına imkan tanınmıştır. Ayrılma akçesinin, genel kurulda müzakere edilecek birleşme sözleşmesinde düzenlenmesi bir zorunluluk değildir. Bu kuralın tek istisnası TTK’nın 155’inci maddesinde öngörülen kolaylaştırılmış birleşmedir. Gerçekten de kolaylaştırılmış birleşmenin söz konusu olduğu hallerde devralan şirketin ayrılma akçesini seçimlik hak olarak sunması kanunen zorunludur. Bunun haricinde birleşmenin TTK kapsamında tariflenen kolaylaştırılmış birleşme hükümlerine uygun düşmemesi durumunda ayrılma akçesine ilişkin hüküm ihtiyari olarak birleşme sözleşmesinde yer alabilir. Ayrılma akçesi ile birlikte devrolunan şirketin pay sahiplerine, devralan şirkette iktisap edecekleri paylar ile bu payların gerçek değerine denk gelen ayrılma akçesi arasında bir seçim hakkı sunulmaktadır. Böylece birleşme işlemine katılmak istemeyen pay sahipleri, payların gerçek değerini alarak şirketten ayrılabilme imkanına sahip olmaktadır. Ayrılma hakkının kısmen kullanılıp kullanılmayacağına yönelik TTK’da herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Bu bağlamda özellikle özvarlıkları ve sermayeleri farklı olan şirketlerin birleşme işlemlerinde devralan şirkette pay iktisap ederken pay sahipliği yapısının düzenlenmesi bakımından ayrılma akçesi kurumunun bir vasıta olarak kullanılabilmesinin kabulü gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birleşme, Ayrılma Akçesi, Pay Sahipliği, Azınlık Pay Sahibi

Makale ID= 137

ORCID NO: 0000-0003-1544-4846

Sözlü Sunum

Bitcoin'in Şirketlere Sermaye Olarak Getirilme Olanığı'

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Şahin¹

¹Bahçeşehir Üniversitesi

Özet

Ethereum vb. alt türlerinin arz ettikleri farklı özellikler bir yana, blockchain teknolojisi temelinde oluşturulan kripto paraların gerek yatırım aracı, gerek ödeme aracı olarak giderek daha yaygın biçimde kullanılmaya başlanması, hukukun birçok alanını olduğu gibi, ticaret hukukunun, sermaye piyasası hukuku, kıymetli evrak hukuku ve ortaklıklar hukuku alanlarını ilgilendire pek çok soruyu gündeme getirmektedir. Oldukça yüksek ekonomik değerleri temsil edebilen bu elektronik paraların, şirketlere sermaye olarak getirilmesi ve bu yolla şirket finansmanın sağlanması, yatırımların gerçekleştirilmesi olanağı giderek daha çok gündeme gelmektedir. Çeşitli ülke hukuk sistemlerinde bitcoin vb. kripto paraların şirketlere sermaye olarak getirildiği, getirilmesine ticaret sicil müdürlüklerince izin verildiği, kripto paraların önemli bir sermaye niteliği kazandığı görülmektedir. Çok yakın bir zamanda Türk hukukunda kripto paraların özellikle anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilmesi olanağının bulunup bulunmadığı sorusunun cevaplanması gereğinin gündeme geleceği düşünülmektedir. Bu çalışma kapsamında, kripto paralar içinde özellikle bitcoin'in TTK'nun mevcut hükümleri gereğince anonim şirketlere sermaye olarak getirilme olanağının bulunup bulunmayacağı, getirilebileceği kabul edildiği takdirde ne tür sermaye olarak nitelendirilebileceği, sermaye olarak kabul edilebilmesi için hangi prosedüre tabi olacağı vb. sorular sermayenin korunması ilkesi ışığında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şirketler Hukukunda Kripto Para, Şirket Sermayesi Olarak Bitcoin, Ayni Sermaye.

Bm Barış Operasyonlarına Çatışmalar Hukukunun Uygulanması Sorunsalı

Dr. Öğretim Üyesi Zeynep Erhan Bulut¹

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet

Birleşmiş Milletler (BM) barış operasyonlarının hızlı bir biçimde dönüşüme uğraması nedeniyle operasyonların hem hukuki niteliği hem de çatışma hukukunun bu operasyonlara uygulanıp uygulanamayacağı uluslararası hukukta yeni bir tartışma alanı yaratmıştır. Zira özellikle Soğuk Savaş sonrası süregelen barış operasyonlarının BM Antlaşması altında konumlandırılmak oldukça güçleşmiştir. Müdahalede bulunulan bölgelerdeki durumlar gereği operasyonlar barışı koruma veya barışın yeniden inşa edilmesi faaliyetlerinin çok ötesine geçerek kuvvet kullanımını zorunlu kılan barışa zorlama operasyonlarına dönüşmeye başlamıştır. Bu nedenle geleneksel barışı koruma hareketlerinin temelini oluşturan; barış gücünün tarafsızlığı, tarafların rızası, barış gücü askerlerinin ancak kendilerine karşı bir saldırı gerçekleşirse meşru müdafaa sınırları içinde silaha başvurabilme ilkeleri gevşetilmiştir. Operasyonların çok fonksiyonlu dönüşümü, hareketlerin hukuki dayanağını oluşturan BM antlaşması altında konumlandırılmasını da karmaşık hale getirmiştir. BM Antlaşmasının VI. bölümünde uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözülmesi düzenlenmektedir. Başka bir ifadeyle uluslararası barış ve güvenliği tehdit edecek boyutta uyuşmazlık yaşayan tarafların Güvenlik Konseyi tarafından barışçıl yollarla uzlaştırılması bu bölümün temel amacıdır. VII. bölümde ise barışın tehdidi, bozulması halinde kolektif güç kullanımı devreye girmektedir. Ancak ifade etmek gerekir ki; günümüze kadar kolektif güç kullanılması mümkün olmamıştır. Bu nedenle BM Barış operasyonlarını tek başına VI. bölüm altında veya VII. bölüm altında konumlandırmak pek mümkün gözükmemektedir. Zira günümüz barış operasyonları barışçıl çözümlerin askeri zorlamalarla desteklenmesi şeklinde tezahür etmektedir. Konunun kapsamı, Türk akademik literatüründe 1990'larda çok sınırlı bir biçimde işlenmiştir; ancak, günümüz itibarıyla bu alanda meydana gelen dönüşümün çok gerisinde kalmıştır. Bu nedenle bu çalışma literatüre özgün bir katkı sağlamak adına, BM Antlaşmasının VI. ve VII. bölümü arasında sıkışıp kalmış bu operasyonlara çatışma hukukunun uygulanıp uygulanamayacağını, kısmi bir uygulamanın mümkün olup olmadığını, uygulanması halinde ne gibi sorunların ortaya çıkacağını, yine uygulanması halinde barış gücü mensuplarının hukuki statüsüne nasıl etki edeceğini hukuki bir zeminde inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Bm Barış Operasyonları, Çatışmalar Hukuku, Barış Operasyonlarının Dönüşümü, Kuvvet Kullanma.

Bm İnsan Hakları Komitesi'nin Ioane Teitiota Kararı Çerçevesinde İklim Mültecileri

Arş. Gör. Dr. Gökçe Konyalı¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Doğaya salınan sera gazları, Dünya'nın ısısının artmasına sebep olmaktadır. Isı artışı iklim koşullarının tüm bölgelerde değişiklik göstermesine sebep olmakta, ciddi hava olayları yaşanmakta, deniz seviyesi her yıl 3,3 milimetre yükselmektedir. Tüm bu etkiler kuraklığın artmasına, kaynak kıtlığına, iklim şartlarının değişmesine, sahil şeritlerinin ve adaların sular altında kalmasına, hortum ve sel gibi şiddetli hava olaylarının yaşanmasına, tarım arazilerine tuzlu su girişine ve temiz suya erişimin kısıtlanmasına sebep olmaktadır. Uluslararası Göç Örgütü'nün tahminlerine göre 2050 yılına kadar 25 milyon ile 1 milyar arasında insan iklim değişikliği sebebiyle buldukları yeri terk edecektir. Bu durum, son derece ciddi miktarda insanın yer değiştirmesi anlamına gelmektedir. Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin Cenevre Sözleşmesi, iklim mültecilerini kapsayacak şekilde düzenlenmemiştir. İklim mültecilerine ilişkin bazı düzenlemelere yer veren küresel bağlamda tek hukuki düzenleme, BM Güvenli, Sistemli ve Düzenli Göç için Küresel Mutabakat metnidir. Ancak mutabakatın bağlayıcı niteliğe sahip olmaması, önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Cenevre Sözleşmesi veya diğer uluslararası hukuk düzenlemelerinin koruma sistemlerinden faydalanamayan insanlar, farklı uluslararası belgelerde tanınan temel hak koruma mekanizmalarına dayanarak, sığınma hakkı elde etmeye çalışmaktadır. İklim değişikliği mağdurlarından biri olan Ioane Teitiota'nın durumuna ilişkin olarak Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi'nin (BMİHK)'nin verdiği karar, iklim mültecileri bakımından üzerinde muhakkak durulması gereken bir karardır. Komite iklim değişikliği sığınma talebini incelerken üç temel hususun üzerinde durmuştur. Bu hususlar; ülke nüfusu için ulaşılabilir olan kaynak seviyesi, kaynak kıtlığı bakımından ülkede şiddet olaylarının yaşanıp yaşanmadığı ve ülkenin yaşanamaz hale gelmesine kalan sürenin uzunluğudur. Komiteye göre, söz konusu hususların gerçekleşmesi halinde yaşam hakkı ihlal edilmiş olacaktır ve bu sebeple sığınma talep edilmesi mümkün hale gelebilecektir.

Anahtar Kelimeler: İklim Mültecileri, İnsan Hakları Komitesi, Sığınma Hakkı

Climate Refugees Under the Ioane Teitiota Decision of the Un Human Rights Committee

Abstract

Greenhouse gases released into nature cause the temperature of the Earth to increase. Increase in temperature causes changes in climatic conditions in all regions, Severe weather events are experienced and the sea level rises by 3.3 millimeters every year. All these impacts lead to an increase in drought, scarcity of resources, changes in climate conditions, flooding of coastlines and islands, severe weather events such as tornadoes and floods, salt water intake to agricultural lands and restrictions of access to clean water. According to the International Organization for Migration, between 25 million and 1 billion people will leave their place due to climate change by 2050. This means an extremely serious amount of people being displaced. The Geneva Convention on the Status of Refugees is not protect climate refugees. The only legal regulation in the global context that includes some regulations about climate refugees, is the UN Compact for Safe, Orderly and Regular Migration. However, the fact that the agreement is not binding appears to be an important deficiency. Regarding the situation of Ioane Teitiota, one of the victims of climate change, the decision made by the United Nations Human Rights Committee (UNHCR) is a decision that should definitely be dwelled on in terms of climate refugees. While examining the asylum claim, the Committee emphasized three main issues. These issues are; the level of resources available to the population of the country; whether there are violent incidents in the country in terms of resource scarcity; the length of time left before the country becomes uninhabitable. According to the Committee, if these issues occur, the right to life will be violated, and therefore it may become possible to request asylum.

Keywords: Climate Refugees, Human Rights Committee, Right of Asylum

Boşanma Sonrasında Birlikte Velâyetin Kullanılması

Dr. Öğretim Üyesi İlknur Serdar¹

¹DEÜ Hukuk Fakültesi

Özet

Türk Medeni Kanunu'nda ana-babanın velâyete birlikte sahip olması evlilik birliğinde düzenlenmiştir (TMK m.336). Türk Medeni Kanunu'nda birlikte velâyet, evliliğin sona ermesi durumunda (boşanma, evliliğin hükümsüzlüğü) düzenlenmiş değildir. Son yıllarda birçok ülkede (İsviçre, Almanya, Avusturya, Fransa) yapılan düzenlemeler ile evliliğin sona ermesi halinde, birlikte velâyet, kural olarak kabul edilmiştir. Hukukumuzda da, öğretide evliliğin sona ermesi halinde birlikte velâyetin mümkün olması yönündeki görüş ağırlık kazanmıştır. Uygulamada da özellikle 11 No'lu Protokol ile Değişik İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme'ye Ek 7 No'lu Protokol'ün 5. maddesine dayanarak verilen Yargıtay 2. HD. 20.02.2017 tarihli kararı ile birlikte boşanma sonrasında birlikte velâyeti kabul eden kararlar mevcuttur. Hukukumuz açısından cevaplanması gereken soru, evliliğin sürmesi hali dışında birlikte velâyete karar verilen durumlarda, birlikte velâyetin nasıl kullanılacağıdır. Türk Medeni Kanunu'nda, bu hususta bir düzenleme yer almamaktadır. Birlikte velâyetin kullanılmasında iki nokta önem arz etmektedir. Bunlardan ilki, velâyetin kapsamı içerisinde çocuk hakkındaki kararların nasıl verileceği; ikincisi ise çocuğun kimin yanında yaşayacağını tespit edilmesidir. Evliliğin sona erdiği hallerde ana-baba, birlikte velâyete sahip olsalar da, çoğu zaman beraber yaşamayacaklardır. Bu nedenle, çocuk, kural olarak fiilen bir ebeveynin yanında, onun bakım ve gözetiminde yaşayacaktır. Ayrıca, çocuğun, her iki ebeveynle fiilen yaşamasını mümkün kılan dönüşümlü bakım ve gözetim (himaye) de mümkündür. Avrupa Konseyi 2079 sayılı 02.10.2015 tarihli Tavsiye Kararı ile dönüşümlü modelin birlikte velâyete ve çocuğun yararına daha uygun olması sebebiyle üye Devletlere kanunlarında dönüşümlü modeli düzenlemelerini ve birlikte velâyette dönüşümlü modelin teşvik edilmesini önermiştir. Anlaşmalı boşanmada birlikte velâyete karar verildiğinde; çocukla ilgili kararların ebeveynler tarafından nasıl alınacağını (ebeveynlerin tek başlarına alabileceği kararlar- birlikte almaları gereken kararlar) ayrıntılı olarak belirlenmesi yararlı olacaktır. Ayrıca çocuğun fiilen kimin yanında, bakım ve gözetiminde yaşayacağını belirlenmesinde dönüşümlü himaye modelinin tercih edilmesi durumunda bunun uygulanmasının ayrıntıları belirlenmelidir. İleride kanunda yapılacak düzenlemede de boşanma sonrasında sadece birlikte velâyetin kabul edilerek, şartlarının düzenlenmesi yeterli olmayacaktır. Bunun yanında, birlikte velâyetin nasıl kullanılacağı ile ebeveynlerin anlamadıkları için karar alamadıklarında, bunun nasıl çözüleceğinin de düzenlemeye kavuşturulması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Velâyet, Velâyetin Kullanılması, Birlikte Velâyet, Himaye, Çocuğun Yararı.

Makale ID= 102

ORCID NO: 0000-0002-8426-9829

Sözlü Sunum

Bozma Kararından Yararlandırılan Sanığın Bozmadan Sonra Kurulan Hükmü Temyiz Edememesi Mahkemeye Erişim Hakkını İhlal Eder Mi'

Dr. Akif Yıldırım¹

¹Anayasa Mahkemesi

Özet

Mahkûmiyet hükmü, -kural olarak- onu temyiz etmeyen sanık yönünden kesinleşir. Ancak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 306. maddesi uyarınca mahkûmiyet hükmü bir sanık lehine bozulmuşsa ve bu hususların temyiz isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanması olanağı varsa bu sanıklar da temyiz talebinde bulunmuşçasına hükmün bozulmasından yararlanırlar. Buna bozmanın sirayeti denilmektedir. Kanun koyucu, belli koşulların gerçekleşmesi durumunda bağlantılı davalarda aynı mahkemece cezalandırılan sanıklar hakkında çelişkili kararların çıkmasının önlenmesi ve adalet düşüncesiyle bozmadan temyiz isteminde bulunmamış olan diğer sanıkların da yararlandırılmasını uygun görmüştür. Bu durumda temyiz yoluna başvurmeyen sanıklar hakkında kesinleşen hüküm de ortadan kalkmaktadır. Dolayısıyla aynı sanıklarla ilgili olarak yeniden hüküm kurulmaktadır. Yargıtaya göre sirayet sadece bozma kararının sonucundan yararlanmaya ilişkindir. Dolayısıyla sirayet kurumunun bir sonucu olarak bozma öncesi yargılamadaki kararı temyiz etmeyen sanık yönünden yeni yargılamada sanık aleyhine bir hüküm kurulmayacağından önceki hükmü temyiz etmemiş olan sanığın yeni bir temyiz hakkı olmayacaktır. Çünkü bozmanın sirayetinde mahkeme hükmü, temyiz etmeyen sanık yönünden bozulmamakta, sanık sadece bozma kararının sonucundan yararlandırılmaktadır. Bu daraltıcı değerlendirmenin adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkına bir müdahale oluşturduğunda şüphe bulunmamaktadır. Bildiride, bozmanın sirayetinde hükmü temyiz etmeyen sanıklar yönünden yeni bir temyiz imkânı öngörülmediğine ilişkin Yargıtay yaklaşımının, mahkemeye erişim hakkına müdahale açısından kanuni bir temelini bulunup bulunmadığı Anayasa'nın 13. ve 36. maddeleri bağlamında tartışılacaktır. Ayrıca gelecekte yapılacak kanun değişikliği çalışmaları için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bozmanın Sirayeti, Mahkemeye Erişim Hakkı, Hakların Sınırlandırılması, Adil Yargılanma Hakkı, Kanun Yollarına Başvuru

Bütçe Hakkının Anayasalcılık İlkesi ve 2017 Anayasa Değişiklikleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Işıl Koyun¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Özet Yürütme organının harcadığı paranın denetimi parlamentoların görevlerindedir. Parlatentonun bu konudaki yetkisi yürütmenin elindeki gücün dengelenmesi açısından işlevsel olup, anayasalcılık ilkesi bakımından da önem arz etmektedir. Ülkemizde 2017 Anayasa değişikliklerinde bütçe hakkıyla ilişkili hükümler de değişmiştir. Anayasalcılık en kısa tanımı ile çoğunluk iktidarını sınırlandırmaktır. Çoğunluk iktidarı çeşitli fren ve denge mekanizmaları kullanılarak sınırlandırılır. Anayasalcılık ilkesinin unsurlarından kuvvetler ayrılığı devlete ait olan yasama, yürütme ve yargı erklerinin farklı organlarca yerine getirilmesi esasına dayanır. Ancak bu organlar üzerlerine düşen görevi yerine getirirken birbirlerinden tamamen bağımsız değillerdir. Yasama, yürütme ve yargı erklerinin birbirleri üzerindeki dengeleme ve denetleme faaliyetleri sayesinde bireylerin temel hak ve özgürlükleri de yaşam alanı bulur, hukuk devleti ilkesi hayata geçer. Kuvvetler ayrılığı genel bir tanıma sahip olmakla beraber hükümet sistemleri özelinde farklılaşmaktadır. Yargı organı her koşulda yasama ve yürütmeden bağımsız olmak durumundadır. Ancak kuvvetler ayrılığına niteliğini veren esas unsur yasama ve yürütme organı arasındaki ilişkilerdir. Çalışmamızda 1982 Anayasasında benimsenen hükümet sistemleri bu bağlamda incelenerek kuvvetler ayrılığı yönünde değerlendirmeler yapılacaktır. Siyasi iktidarın mali yönden sınırlandırılması çabası doktrinde bütçe hakkı olarak kavramsallaştırılmıştır. Parlatmentolar halkın temsilcisi olarak yürütme organının harcama yapma yetkisini denetleme görevini de üstlenmişlerdir. Yasama ve yürütme arasındaki fren denge mekanizmalarının önemli başlıklarından birisi bütçe hakkıdır. Bu nedenle bütçe hakkının tanımı ve sınırları ortaya konularak kuvvetler ayrılığı ile olan ilişkisinin değerlendirilmesi yararlı görülmektedir. 2017 Anayasa değişiklikleri sonucu değişen maddelerden biri bütçe hakkına ilişkindir. Çalışmamız kapsamında bahsi geçen madde ve ilgili diğer maddeler Anayasa Hukuku boyutları ile tartışılacak, ortaya çıkması muhtemel olan problemlere işaret edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anayasalcılık, Kuvvetler Ayrılığı, Bütçe Hakkı, Hükümet Sistemleri

Çalışma Özgürlüğü ve Sözleşme Özgürlüğü Kapsamında Acentenin Rekabet Yasağı Anlaşmasının Sınırları

Dr. Öğretim Üyesi Hakan Bilgeç¹

¹Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Türk Ticaret Kanunu'nun 123. maddesi ile acente ve müvekkili tacir arasında acentelik ilişkisi sona erdikten sonra uygulanmak üzere rekabet yasağı anlaşması akdedilmesi olanaklı kılınmıştır. Bu anlaşma ile acentelik ilişkisi sona erdikten sonra acente, müvekkili tacir ile azami iki yıl süre ile rekabet oluşturacak faaliyetlerde bulunmaktan vazgeçmektedir. T.C. Anayasası'nın 48. maddesi uyarınca herkes dilediği alanda çalışma ve sözleşme özgürlüklerine sahiptir. Söz konusu madde sistematik açıdan, Anayasa'nın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı ikinci kısmında yer almaktadır. Kişinin çalışacağı mesleği, işletme konusunu seçebilmesi çalışma özgürlüğü kapsamında yer alan hususlardandır. Öte yandan kişilerin diledikleri alanda ve konuda sözleşme yapabilmeleri de sözleşme özgürlüğü ile güvence altına alınmıştır. Acentenin rekabet yasağı anlaşması, temel hak ve özgürlük olarak düzenlenen çalışma ve sözleşme özgürlüklerine müdahale eden bir anlaşma olduğundan sınırlarının tespiti önemlidir. Zira sınırsız bir rekabet yasağı anlaşması temel hak ve özgürlüklerin korunması karşısında isabetli olmaz. Bu doğrultuda Türk Ticaret Kanunu'nun 123. maddesi ile söz konusu anlaşma için şekil, süre ve içerik hakkında sınırlar ortaya konulmuştur. Maddede öngörülen sınırların bir kısmı mutlak emredici nitelikte iken bir kısmı ise acente bakımından azami sınırlama hallerini ortaya koymaktadır. İkinci grupta yer alan sınırların yerine acente lehine olacak hükümlerin öngörülmesi olanaklıdır. Türk Ticaret Kanunu'nun 123. maddesindeki sınırlar değerlendirilirken çalışma ve sözleşme özgürlüğü arasındaki dengenin gözetilmesi gerekmektedir. Sözleşme özgürlüğü ön planda tutularak yapılacak bir değerlendirme acentenin çalışma özgürlüğünün göz ardı edilmesine neden olabilir. Acentenin çalışma özgürlüğünün ön planda tutulması ise özel hukukun temellerinden olan irade özerkliğinin anayasal yansıması niteliğindeki tarafların sözleşme özgürlüklerinin öngörülenden fazla sınırlandırılmasına neden olabilir.

Anahtar Kelimeler: Acente, Tacir, Rekabet Yasağı Anlaşması, Çalışma Özgürlüğü, Sözleşme Özgürlüğü

Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu

Öğr. Gör. Mümin Güngör¹

¹Tarsus Üniversitesi

Özet

Çevre; bitki ve hayvan gibi canlı varlığın oluşmasına, devam etmesine ve gelişmesine olanak sağlayan, doğal ve tarihsel zenginlikleri içeren toprak, hava ve su etmenlerinden oluşan ortam; canlı ve cansız varlıklarla coğrafi, iklimsel ve biyolojik bütün etken ve koşulların toplamı olan dış faktörler bütünü, evren olarak ifade edilmektedir. İnsanın varlığının miladı, geleceğinin ve yaşamasının teminatı olan çevre yirminci yüzyıl içerisinde önce uluslararası daha sonra ulusal hukuk metinleri ile değer vermeye ve hukuken korunmaya başlanmıştır. Yirminci yüzyılın sonlarında bu farkındalığın olduğu Türkiye’ de başta Anayasa olmak üzere Türk Ceza Kanunu(TCK), Çevre Kanunu ve benzeri ulusal hukuk metinleri ile çevreyi koruma altına almıştır. Buna göre Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56’ ncı maddesi ile “sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı” güvence altına alınmıştır. Çevre hakkının en caydırıcı ve etkili biçimde korunmasını sağlamak üzere de 2004 tarihli 5237 sayılı TCK’ nın 181’ nci maddesinde “Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu” düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununun amacını düzenleyen 1’ inci maddesinin "Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir." şeklindeki hükmü ise çevrenin korunması hukuki değerinin ceza hukuku bakımından mahiyetini açıkça göstermektedir. Bu suç ile Anayasanın 56’ ncı maddesinde düzenlenen çevre hakkını ihlal eden eylemler yaptırıma bağlanarak ceza hukukunun hedeflediği amaçlardan birisi olan çevrenin korunması hukuki değeri sağlanmaktadır. TCK.m.181’ de yer alan çevre ve çevreye ilişkin kavramların muğlak olması suç ve cezaların kanuniliğini zedeleyici mahiyettedir. Ancak bu kavramların 1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu içerisinde yer alan tanımlamalarla ele alınması kanunilik ilkesinin ihlal edilmesinin önüne geçecektir. Çalışmayla çevrenin kasten kirletilmesi (TCK m.181) hükmü çerçevesinde ceza hukuku açısından sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşama hakkı üzerine fikirler, eleştiriler sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Hakkı, Çevrenin Korunması, Türk Ceza Kanunu, Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu, Suç Unsurları

The Crime of Intentionally Pollution of the Environment

Abstract

Environment; The environment consisting of soil, air and water factors that allow the formation, continuation and development of living creatures such as plants and animals and which includes natural and historical riches; The sum of living and non-living beings and all geographic, climatic and biological factors and conditions is expressed as the universe. The environment, which is the turning point of human existence, the guarantee of the future and life, has started to be valued and legally protected with first international and then national legal texts in the twentieth century. In Turkey, where this awareness was formed at the end of the twentieth century, it has protected the environment with the Constitution, Turkish Penal Code (TCK), Environmental Law and similar national legal texts. Accordingly, the "right to live in a healthy and balanced environment" is guaranteed with article 56 of the Constitution of the Republic of Turkey. In order to ensure the protection of the environmental right in the most deterrent and effective way, the "Offense of Intentional Pollution of the Environment" has been regulated in the article 181 of the TCK numbered 5237 dated 2004. The purpose of Article 1 of the Turkish Criminal Code, which regulates the purpose, "The purpose of the Criminal Code is to protect the rights and freedoms of the person, public order and security, the state of law, public health and the environment, peace of society, and to prevent crime. and crimes, types of penalties and security measures are regulated. " The provision as follows clearly shows the nature of the legal value of environmental protection in terms of criminal law. With this crime, actions that violate the environmental right regulated in Article 56 of the Constitution are sanctioned and the legal value of the protection of the environment, which is one of the aims of the criminal law, is provided. The ambiguity of the environment and the environmental concepts in TCK.m.181 is harmful to the legality of crimes and punishments. However, addressing these concepts with the definitions in the Environmental Law No. 2872 dated 1983 will prevent violation of the principle of legality. The study will try to present ideas and criticisms on the right to live in a healthy and orderly environment in terms of criminal law within the framework of the provision of deliberate pollution of the environment (TCK Art.181).

Keywords: Environmental Right, Protection of the Environment, Turkish Penal Code, the Crime of Intentional Pollution of the Environment, Crime Elements

Makale ID= 171

ORCID NO: 0000-0001-9182-3130

Sözlü Sunum

Çevresel Irkçılık

Arş. Gör. Dr. Volkan Maviş¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Uzun yıllardan bu yana kriminologlar yalnızca ceza adaletine odaklanma anlayışını bırakarak, sosyal adaleti de kapsayan bir bakış açısı geliştirmişlerdir. Nitekim çevresel adaletle yönelik çalışmalarda da toplumsal etkenleri dikkate alan bir anlayış ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, yeşil kriminoloji uzmanlarının dikkate aldığı temel konulardan bir tanesi de çevresel ırkçılıktır. Çevre felaketlerinin tüm insanlığı tehlikeye düşürdüğü tezine alternatif olarak, belirli dezavantajlı gruplara üye bireylerin mağduriyetinin daha ağır olduğu anlayışı ortaya atılmıştır. Gerçekten de çöp alanlarının, termik santrallerin, arıtma tesislerinin sıklıkla alt gelir grubundaki azınlıkların yaşadığı alanlarda inşa edilmesi tesadüf eseri sayılamaz. Yine Kanun koyucunun tüm ülkede geçerli olmak üzere getirdiği çevreye ilişkin normların uygulanmasında ırk, etnik köken, gelir durumu gibi kıstaslarla çifte standart yaratılması da rastlantı değildir. Buna paralel olarak, çevreye ilişkin cezai yaptırımların uygulanmasında da ayrımcı pratiklerin izlerine rastlanır. Öte yandan, sorunun yalnızca ulusal sınırlar içerisinde kaldığını düşünmek de hatalı olur. Türkiye’de son dönemlerde daha fazla tartışılan diğer ülkelerden atık alınması gibi uygulamalar bu durumun en net örneğidir. Ekonomik bakımdan güçsüz ülkelerin tercih etmek durumunda kaldığı atık kabul etme uygulaması, çevresel ırkçılığın ya da ayrımcılığın uluslararası görünümünden bir tanesidir. Kaldı ki çevre suçları da bu konumdaki ülkelerin sınırları arasında daha fazla işlenebilmektedir. Artık görmezden gelinmesi mümkün olmayan çevresel ırkçılık sorunun çözümüne yönelik net bir formül sunmak iddiası ise gerçekçi görünmemektedir. Halihazırda ulusal ve uluslararası normların bulunduğu ve bunlara rağmen adaletsizliğin süregeldiği düşünüldüğünde, daha ziyade ekonomik ve sosyal temelli çözümlere yönelmek daha akılcıdır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Irkçılık, Yeşil Kriminoloji, Çevre Suçu, Çevresel Adalet

Makale ID= 219

ORCID NO: 0000-0002-2086-4522

Sözlü Sunum

Ceza Hukukunun Gelişimi ve Günümüz Suç Politikasının Temel İlkeleri

Dr. Semih Yumak¹

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Özet

Modern ceza hukukunun tarihi 18. yüzyıl ile başlamaktadır. Hümanizm ve aydınlanma sonrası başlayan reform hareketleri klasik okulun oluşmasına imkân vermiştir. Her zaman kuralsal (normatif) bir hareket noktası olan bu ekol, katı bir biçimde hukuki pozitivizmi benimsemiştir. Ceza hukukunun günümüz anlamında gelişimi ise modern okul sayesinde olmuştur. Klasik kavramların ve yaklaşımların sorgulanmaya başlaması ve ceza hukukunun diğer bilim dalları ile ilişkiye geçmesi, bu okulun doğuşunda etkilidir. Her iki okulun uzlaşısı ile gündeme gelen yeni klasik okulun (üçüncü okul) benimsediği ilkeler ise, günümüz ceza hukukunun kabul ettiği suç politikasına hayat vermiştir. Görülmektedir ki, ceza hukukuna ait bilimsel bilgiler bütününe gelişimi ve genişmesi okullar tartışması ile ilgilidir. Bu çerçevede ceza hukuku okullar tartışmasından bahsetmek, günümüz ceza hukuku bilimine giden yola ışık tutmaktadır. Bu tebliğde ceza hukukunun gelişimi okullar tartışması ve bu tartışmanın uzlaşısı ürünü olan günümüz suç politikaları ana hatlarıyla anlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ceza Hukuku, Okullar, Uzlaşısı, Suç Politikası İlkeleri

Makale ID= 24

ORCID NO: 0000-0002-3987-8465

Sözlü Sunum

Ceza Hukukunun Metalaşması Olarak Uzlaştırma

Dr. Uğur Arslan¹

¹Avukat

Özet

Ceza hukukunda uzlaştırma kavramı Türkiye'ye 2005 yılında 5237 sayılı Kanun'la girse de Anglosakson ve Kıta Avrupası hukukunda kökeni daha eskiye dayanmaktadır. Uzlaştırma birçok ülkede neredeyse bütün suçları kapsamakta iken Türkiye'de kapsamı kısıtlı olarak belirlenmiştir. Ceza yasalarında uzlaştırma kurumuna yer verilmesine geçerli sebep üretmek zor değildir. Uzayan yargı süreçleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi uluslararası insan hakları denetim mekanizmalarının makul sürede yargılanma hakkı kapsamında vermiş olduğu mahkûmiyet kararları, süjelere ilişkin sebepler, muhakeme ekonomisi, mağdurun zararının kısa yoldan telafi edilmesi gibi gerekçeler ile kurum birçok ülkenin yasalarına girmiş ve alanını da ilk devreye girdiği zamanla oranla da genişletmiştir. Benzer biçimde, Türkiye'de de Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 2006 yılında yapılan düzenleme ile uzlaştırmaya yer verilmiştir. Uzlaştırma kurumunun kavramsal temeli bakımından izdüşümünü Rekabetin Korunması Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Çek Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu gibi mevzuatta da görmek mümkündür. Öğretide uzlaştırma müessesesi, kapitalizmin icadı olduğu, devleti arabuluculuğa soyundurduğu ve devletin egemenlik hakkı bağlamında cezalandırma yetkisini özelleştirdiği gibi hususlarda eleştirilmektedir. Bu çalışmada hedef olarak uzlaştırmanın tarihsel ve kavramsal kökeni, tanımı, teorik alt yapısı ve kuruma yöneltilen eleştiriler belirlendiği için uzlaştırma kavramının şekli yönü, şartları, unsurları çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzlaştırma, Usul Ekonomisi, Onarıcı Adalet, Alternatif Yöntemler

Conciliation As the Commodification of Criminal Law

Abstract

In criminal law, the concept of reconciliation entered into in 2005 by Law No. 5237 Turkey. The origin of the concept in Anglosaxon and Continental European law goes back to earlier times. Conciliation covers almost all crimes in many countries. But the scope of the concept in Turkey was organized as limited. There are many reasons for including the reconciliation institution in criminal laws. Reasons such as prolonged judicial processes and the convictions of the European Court of Human Rights within the scope of the right to trial within a reasonable time, reasons for the subjects, trial economy, short-term compensation for the damage of the victim can be counted among these reasons. In terms of the conceptual basis of the reconciliation institution, it is possible to see its projection in the legislation such as the Law on the Protection of Competition, the Law on Collective Labor Agreement, the Tax Procedure Law, the Check Law and the Child Protection Law. In doctrine, the institution of reconciliation is criticized on the grounds that it is the invention of capitalism, that it directs the state to reconciliation, and it privatizes the state's power to punish in the context of the right to sovereignty. Since the historical and conceptual origin, definition, theoretical background and criticisms directed to the institution of mediation are determined as a goal in this study, the form, conditions and elements of the concept of reconciliation are excluded from the scope of the study.

Keywords: Conciliation, Procedural Economics, Restorative Justice, Alternative Methods

Makale ID= 189

ORCID NO: 0000-0003-3455-352X

Sözlü Sunum

Cezaların Şahsiliği İlkesi Çerçevesinde Petrol Piyasasındaki İdari Yaptırımların Değerlendirilmesi

Dr. Bahar Bayazıt¹

¹Ankara Barosu

Özet

İdarenin, bir hukuk kuralının ihlali sebebiyle, yargı kararına ihtiyaç duymaksızın idari işlemle uyguladığı ‘ceza’lar olan idari yaptırımlara ilişkin genel düzenleme 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nda yer almakta, ayrıca birçok yasal düzenlemede idari yaptırımlar öngörülmektedir. Özellikle regüle edilen piyasalarda, ilgili piyasanın düzenini korumak amacıyla regülatif cezalar öngörülmektedir. Ceza hukukunun temel ilkelerinden olan kanunsuz suç ve ceza olmaması, cezaların şahsiliği, mükerrer cezalandırma yasağı, lehe kanunun uygulanması, ölçülülük ilkesi idari yaptırımlar açısından da çekirdek bir güvence alanı sağlamakla beraber, kabahatler ile suçlar arasındaki ayırım dolayısıyla daha ‘esnek’ uygulamalar söz konusu olabilmektedir. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nda da petrole ilişkin piyasaların sağlıklı ve düzenli işlemelerinin sağlanması amacıyla düzenlemeler getirilmiş ve bu düzenlemelerin ihlali halinde uygulanacak yaptırımlar belirlenmiştir. İdari yaptırımların hukuki niteliklerinin belirlenerek sınıflandırılmaları, idari yaptırımlarda uygulanacak ceza hukuku güvencelerinin belirlenmesi, uygulanan idari yaptırımların hukuka uygunluklarının tespiti açısından önem arz etmektedir. Ceza hukukunun temel ilkelerinden olan cezaların şahsiliği ilkesi, petrol piyasalarında faaliyet gösteren lisans sahibi kişilerin sorumlulukları açısından önem arz etmektedir. Bu çerçevede 5015 sayılı Yasa’da düzenlenmiş olan idari yaptırımların sınıflandırılmaları yapılarak, bu idari yaptırımların Anayasamızın 38. maddesinde düzenlenmiş olan cezaların şahsiliği ilkesi çerçevesinde hukuka uygunluklarının tartışılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cezaların Şahsiliği İlkesi, İdari Yaptırım, Petrol Piyasası, Regülatif Ceza

Cimer'e Yapılan Başvuruların İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11'inci Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Cemal Başar¹

¹Pamukkale Üniversitesi

Özet

İYUK'un 11'inci maddesinde, idari dava açılmadan önce ilgililer tarafından idari işlemin geri alınmasının, kaldırılmasının, değiştirilmesinin yahut yeni bir işlem tesis edilmesinin üst makamdan, eğer üst makam yoksa işlemi yapan makamdan idari dava açma süresi içinde istenebileceği, bu başvurunun işlemeye başlayan dava açma süresini durduracağı ve şayet altmış gün içinde başvuruya yanıt verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı belirtilmiştir. Maddenin son fıkrası uyarınca, isteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde, başvuru tarihine kadar geçen süre de hesaba katılarak dava açma süresi yeniden işlemeye başlayacaktır. Dilekçe hakkının uzantısı olan ve ihtiyari idari başvuru niteliğini taşıyan söz konusu madde kapsamındaki bir başvurunun geçerli olabilmesi için dava açma süresi içinde işlemi yapan makamın üstü durumundaki idari makama, böyle bir makam yoksa işlemi yapan makama sunulması gerekmektedir. Üst makama yapılan başvuru, hiyerarşik başvuru olarak adlandırılır. Maddede belirtilenler dışındaki idari makamlara yapılan başvurular ile hiyerarşik makam bulunduğu halde işlemi yapan makama yöneltilen başvurular işlemeye başlayan dava açma süresine etki etmeyecektir. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER), Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nın sorumluluğunda yürütülen elektronik bir sistemdir. Kendisine gelen başvuruları ilgili idareye hızlı bir şekilde iletme ve başvurulara cevap verilmesini sağlama amacını güden CİMER, herhangi bir idarenin hiyerarşik olarak üst makamı konumunda değildir. Bununla birlikte Danıştay'a göre hem hak arama özgürlüğü ve hukuk devleti ilkesi ile yakından ilgili olması, hem de dilekçe hakkının kullanımı ile ilgili bulunması nedeniyle İYUK'un 11'inci maddesinin Kanun'da aksi öngörülmediği sürece geniş yorumlanması, idarenin yargısal denetimini kısıtlayıcı, daraltıcı biçimde yorumlanmaması ve hak arama özgürlüğünü sınırlandırmayacak şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu görüşü doğrultusunda Danıştay, sonrasında CİMER kapsamına alınan Başbakanlık İletişim Merkezi'ne yapılan başvurunun İYUK'un 11'inci maddesi kapsamında yapılan bir başvuru olduğunu kabul etmiştir. CİMER'e yapılan müracaatların İYUK'un 11'inci maddesi kapsamında dava açma süresine etkisine ilişkin kanuni bir düzenleme getirilmesi ile bu meselenin yasal bir zemine kavuşması sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cimer, İdari Başvuru, Dava Açma Süresinin Durması

Çocuğun Korunmasında İdarenin Yükümlülüğü

Uzman Esmâ Nalbant Arabacı¹ / Prof. Dr. Meltem Kutlu Gürsel¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi

*Corresponding author: Meltem Kutlu Gürsel

Özet

Çocuğun korunması multidisipliner bir konudur. Hukuk alanında da ceza hukuku, anayasa hukuku, medeni hukuk gibi birçok alanda konu incelenebilir. Ancak bu araştırmamız, idarenin idare hukuku açısından çocuğun korunmasına ilişkin yükümlülüklerine yöneliktir. Bugün, uluslararası ve ulusal hukuk düzeylerinde çocuğun korunmasına ilişkin birçok hukuki kaynak bulunmaktadır. Özellikle tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerimiz temel ölçü norm olarak kabul edilmektedir. Çocuğun korunması sosyal devlet, çocuk koruma ilkesi ve çocuk yararının önceliği bağlamında incelenmektedir. İdarenin çocuğu koruma yükümlülüğünün temelini oluşturan hukuki kaynaklarımızı öncelikle ele aldıktan sonra, özellikle idarenin korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili yükümlülüğü, bu konudaki yetkili idareler, idari işlemler ve uygulamada karşılaşılan uyuşmazlıklar idarenin sorumluluğu incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk Hakları, Çocuğun Korunması

Administration's Obligations in Terms of Protection of Child

Abstract

Child protection is a multidisciplinary issue. However, we aim to focus our research on the obligations of the administration regarding the protection of child in terms of administrative law. Today, there are many legal sources on the protection of the child at international and national law levels. In particular, our obligations arising from international conventions obligating us as well are considered as the basic criterion norm. The protection of the child is examined in the context of the social state, the principle of child protection and the priority of the benefit of the child. We will evaluate our legal resources that form the basis of the obligation to protect the child by the administration. In this research, in particular, the following concepts are examined: the obligation of the administration regarding children in need of protection, competent administrations in this regard, and administrative procedures.

Keywords: Child, Children's Rights, Protection of Child.

Makale ID= 112

ORCID NO: 0000-0002-2277-5881

Sözlü Sunum

Covid 19 Salgını Sürecinde Vergi Denetimi ve Mükellef Hakları

Doç. Dr. Neslihan Karataş Durmuş¹

¹T.C. Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Özet

2019 yılının son aylarında ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 virüsü sebebiyle ülkeler sosyal, siyasal, psikolojik, ekonomik ve mali olarak etkilenmiştir. Özellikle virüsün hızlı yayılması sebebiyle öncelikle hijyen ve mesafe kurallarına uyulması yönünde tedbirler alınmıştır. Bununla birlikte devletin sunmuş olduğu hizmetlerin sürekliliği ve ekonominin de en az zararla bu salgından etkilenmesi için devletler kararlar almıştır. Bu kararlar kapsamında mükelleflere verilen ekonomik destekler olduğu gibi bazı hak kayıplarının önüne geçilmesi için vergisel yükümlülüklerle yönelik sürelerin uzatılması da söz konusu olmuştur. Böylece mükelleflerin bu süreçte hak kayıplarına uğramalarının da önüne geçmek istenilmiştir. Bu kapsamda ülkemizde de mükellef haklarının korunmasından da hareketle çeşitli kararlar alınmıştır. Bununla birlikte vergi denetim süreçlerinin nasıl olacağıyla ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Belirli sektörlerin çalışmaması, kamu çalışanlarının esnek mesai yapması ve uzaktan çalışma sisteminin uygulanması gibi durumları da göz önüne alınca vergi denetimlerinin yapılması hayatın olağan akışı içinde ister istemez etkilenmiştir. Bazı ülkeler bazında vergi denetimleriyle ilgili farklı uygulamalar yapıldığı da görülmektedir. Bu kapsamda çalışmamızda koronavirüs salgını sürecinde vergi denetimlerinin nasıl gerçekleştirildiği, bu süreçte mükellef haklarının nasıl korunduğundan bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Koronavirüs, Vergi İncelemesi, Mücbir Sebep, Mükellef Hakları

Tax Audit During the Covid-19 Pandemic Period and Taxpayer Right

Abstract

Due to coronavirus (COVID-19), which emerged in the last months of 2019 and spread the whole world, countries were affected socially, politically, psychologically, economically and financially. Precautions have been taken primarily to comply with the hygiene and social distance rules, particularly due to the rapid spread of the virus. In addition, states made decisions for the continuity of the services provided by the state and for the economy to be affected by this epidemic with the least damage. Within the scope of these decisions, besides the economic support given to taxpayers, it was also possible to extend the periods for tax liabilities to prevent loss of rights. In this context, various decisions have been taken in our country, based on the protection of taxpayer rights. Nonetheless, no regulation has been made on how the tax audit processes will be carried out. Considering the situations such as cessation of work in certain sectors, flexible working hours of public employees and the implementation of the remote working system, tax audits were inevitably affected in the usual course of things. It is also observed that some countries have different practices regarding tax audits. This study examines how tax audits are carried out during the coronavirus pandemic period and how taxpayer rights are protected in this process.

Keywords: Covid-19, Coronavirus, Tax Audit, Force Majeure, Taxpayer Rights

Covid-19 Döneminde Kısa Çalışma Uygulamasına İlişkin Getirilen Düzenlemeler

Dr. Duygu Çelebi Demir¹

¹Pamukkale Üniversitesi

Özet

Kısa çalışma, genellikle zorlayıcı nedenlerle veya kanunen tanınmış başka sebeplerle işyerinde faaliyetin kısmen veya tamamen durmasını yahut çalışma saatlerinin azaltılmasını içerecek şekilde yapılan ve işçilerin çalışmadıkları dönemlere ilişkin ücretlerinin bir kısmının sosyal fonlardan karşılandığı uygulama olarak tanımlanabilmektedir. Kısa çalışma, çalışma hayatında özellikle kriz dönemlerinde işverenlerin işçilere yöneltmiş oldukları ücretsiz izin talepleri ya da iş sözleşmelerinin feshedilmesi sonucunda işçilerin mağduriyetlerinin azaltılması amacıyla getirilen bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Kısa çalışma uygulaması, hiç çalışılmayan veya eksik çalışılan sürenin işçi ve işverene maliyetlerinin sosyal anlamda karşılanması düşüncesine dayanmaktadır. Söz konusu uygulama, normal çalışma koşullarına dönebilmek için geçici bir önlem niteliği taşımaktadır. Mevcut yasal düzenlememizde kısa çalışma kavramı 4447 sayılı İşsizlik Kanunu'nun ek 2 nci maddesinde ve kanuna dayanılarak çıkarılan Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği Hakkında Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanmıştır. Bu bağlamda kısa çalışma; üç ayı geçmemek üzere 4447 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesinde sayılan gerekçelerle; işyerinde uygulanan çalışma süresinin, işyerinin tamamında veya bir bölümünde geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılmasını veya süreklilik koşulu aranmaksızın en az dört hafta süreyle faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulmasını ifade etmektedir. Bilindiği üzere Covid-19 pandemisi, 2020 yılının başlarından bu yana tüm dünyayı etkisi olarak küresel ekonomiyi önemli ölçüde etkilemiştir. Bu anlamda kısa çalışma, pandeminin işsizlik üzerindeki etkisinin azaltılması anlamında ciddi bir araç olarak karşımıza çıkmıştır. Pandeminin kısa sürede büyük maliyetler ortaya çıkarması neticesinde, ekonomik anlamda pandemi ile mücadele için kısa çalışma uygulamasında iradi kararların da alınması ihtiyacı hasıl olmuş ve bu kapsamda istihdamda oluşacak kayıpların önüne geçmek maksadıyla pandemi dönemi ile sınırlı olarak kısa çalışma uygulamasına ilişkin mevzuatımızda birtakım değişiklikler yapılmıştır. Belirtilen düzenlemeler ile Covid-19 kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvurularında bazı kolaylıklar sağlanmıştır. Getirilen düzenlemeler son olarak 23 Nisan 2021 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 3910 sayılı Cumhurbaşkanı kararı ile 30/06/2021 tarihine kadar uzatılmıştır. Çalışmamızda pandemi süresinde yasal mevzuatımızda kısa çalışma uygulamasına ilişkin gerçekleştirilen değişiklikler ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kısa Çalışma, Covid-19 Pandemisi, 7244 Sayılı Kanun

Covid-19 Nedeniyle Ortaya Çıkan Taşıma Krizinin Sebep Olduğu İfa Engelleri

Arş. Gör. Yasemin Aşlar Üçyıldız¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Global bir krize dönüşen COVID-19 salgınının sebep olduğu en yaygın hukuki sorunlardan biri de taşıma hukuku alanında ortaya çıkmıştır. Artan vaka ve ölüm sayıları sebebiyle birçok ülkede ithalat ve ihracat yasakları, sınırların kapatılması, transit geçişlerin engellenmesi gibi tedbirler uygulamaya konulmuştur. Alınan bu sıkı tedbirler, ulaşımın belli noktalarda durmasına sebep olarak taşıma ve teslimin sözleşmeye uygun bir şekilde yerine getirilmesine engel oluşturmuştur. Daha ziyade teorik olarak görülen bir konu bu süreçte, uygulamada en sık rastlanan taşıma hukuku meselelerinden biri hâline gelmiştir. Ortaya çıkan bu ifa engellerinin taşıma hukuku anlamında hukukî nitelendirmesinin yapılması ve unsurlarının ortaya konulması gerekmektedir. Bu ifa engelleri taşıma hukuku terminolojisinde “taşıma ve teslim engelleri” olarak adlandırılan ve hukukî sonuçları itibariyle ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olan bir müessesedir. Konu, taşıma sözleşmesinin yapılmasından önce gerçekleşen, sözleşmenin yapılması ile eşyanın teslim yerine ulaşması arasındaki zaman diliminde ortaya çıkan ve eşyanın teslim edileceği yerde meydana gelen ifa engelleri şeklinde ayrı ayrı incelenecek ve özellikle COVID-19 sürecinde yaşanan örnekler çerçevesinde ele alınacaktır. Çalışmanın hedefi, esas itibariyle ifa engellerinin hukukî niteliğini ve unsurlarını ortaya koymaktır ancak bu engellerin hukukî sonuçlarına da kısaca değinilecektir. Sınır ötesi taşımalar açısından farklı esaslar benimseyen taşıma hukukuna ilişkin birçok uluslararası sözleşme bulunmaktadır. Ancak her bir taşıma türü için farklı yasal düzenlemelere dayanarak yapılacak değerlendirmeler, bu çalışmanın sınırlarını fazlasıyla aşacak niteliktedir. Dolayısıyla çalışmamız, esasen karayolu ile yapılan taşımalar çerçevesinde TTK'nın taşıma işlerine ilişkin hükümleri ile sınırlı değerlendirmeler içerecektir.

Anahtar Kelimeler: Taşıma Engeli, Teslim Engeli, Riziko Alanı, Taşıma Hukuku, Eşya Taşıma, Covid-19

Performance Barriers Caused by the Transport Crisis Occured Because of Covid-19

Abstract

One of the most common legal problems caused by the COVID-19 epidemic, which has turned into a global crisis, has emerged in the field of transport law. Due to the increasing number of cases and deaths, measures such as import and export bans, closing borders and preventing transit passages have been implemented in many countries. These strict measures caused transportation to stop at certain points and prevented transportation and delivery from being carried out in accordance with the contract. Subject that is seen more theoretically has become one of the most common transportation law issues in practice in this process. It is necessary to qualify these performance barriers legally in terms of the law of carriage and to reveal their elements. These performance barriers are called "transportation and delivery obstacles" in transport law terminology and are regulated in detail in terms of their legal consequences. The issue will be examined separately in the form of performance barriers that occur before the contract of carriage, which arise between the conclusion of the contract and the delivery of the goods, and that occur at the place where the goods will be delivered, and will be dealt with in the context of the examples experienced in the COVID-19 process. The aim of the study is to reveal the legal nature and elements of performance barriers, but the legal consequences of these obstacles will also be briefly discussed. There are many international conventions on transport law that adopt different principles in terms of cross-border transport. However, the evaluations to be made based on different legal regulations for each type of transport will exceed the limits of this study. Therefore, our study will mainly include evaluations limited to the provisions of the Turkish Commercial Code (TCC), regarding transportation works within the framework of road transport.

Keywords: Carriage Obstacle, Delivery Obstacle, Risk Area, Transportation Law, Carriage of Goods, Covid-19

Makale ID= 21

ORCID NO: 0000-0002-1002-0625

Sözlü Sunum

Covid-19 Pandemisinde Sağlık Hakkının Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Boyutuyla İncelenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Selman Özdan¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Sağlık hakkı, yaşam hakkının doğasında olan bir haktır. 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi başta olmak üzere çok sayıda uluslararası bildiri ve sözleşme sağlık hakkını temel bir insan hakkı olarak ifade eder. Sağlık hakkının korunması için devletlerin uluslararası sözleşmelerden doğan birtakım yükümlülükleri mevcuttur. Bu hususta Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 12. maddesinde, salgın ve endemik hastalıklarla, meslek hastalıkları ve öteki hastalıkların önlenmesi, bakımı ve denetlenmesi için gerekli tedbirlerin Taraf Devletler tarafından alınması gerekliliği ifade edilir. Sağlık hakkı, sağlık malzemeleri, hizmetleri ve tesislerinin yeterli sayıda mevcut olmasını ve bunların ayrımcı olmayan bir temelde ulaşılır olmasını gerektirir. COVID-19 pandemisi kamu sağlığı açısından, ekonomi açısından ve insan hakları konusunda küresel boyutta bir acil durumun doğmasına sebebiyet vermiştir. Devletlerin, uluslararası insan hakları hukuku çerçevesinde bir salgın durumu ortaya çıktığı zaman hem söz konusu salgınla mücadele edebilmek için rasyonel tedbirler alma hem de temel insan haklarını korumak adına salgın durumlarına hazırlıklı yakalanma yükümlülükleri mevcuttur. Devletler söz konusu tedbirleri alırken aynı zamanda uluslararası insan hakları hukuku ile de korunan sağlık hakkını ihlal etmemeleri hususunda yükümlülüğe sahiptirler. Bu çalışma, sağlık hakkını uluslararası hukuki düzlemde incelemeyi COVID-19 pandemi dönemi merkezinde yapacaktır. Sağlık hakkının uluslararası insan hakları hukukundaki yeri incelenmesinin akabinde COVID-19 pandemi döneminde sağlık hakkı konusu ve devletlerin bu husustaki yükümlülükleri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sağlık Hakkı, Uluslararası İnsan Hakları Hukuku, Yaşam Hakkı, İnsan Hakları

Covid-19 Salgınının Kamu Hizmetlerinin Dijitalleşmesi Sürecine Etkisi ve Sonuçları

Dr. Mehpere Çaptuğ¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Kamu hizmetlerinde dijitalleşme eğiliminin Covid-19 salgını ile çok daha hızlanarak sürdüğü görülmektedir. Sadece Türkiye’de değil tüm dünyada devletler, mevcut sağlık acil durumlarına yanıt olarak, özel Covid-19 bilgi portalları, tıbbi ürünlerin tedariki için e-hizmetler, sanal tıbbi randevular, kendi kendine teşhis uygulamaları ve sokağa çıkma yasakları için e-izinler gibi yeni araçları uygulamaya geçirmiştir. Birçok ülke, fiyasyon uygulamalarını, evden çalışma ve öğrenmeye yönelik uygulamaları hızlıca devreye sokmuştur. Bu anlamda, Covid-19 salgını, geleneksel kamu hizmetlerinin sunulmasında dijital Devletin önemini yeniden gündeme getirmekle kalmamış, aynı zamanda temas takibi, e-sağlık, çevrimiçi eğitim ve uzaktan çalışma gibi krizi yönetmenin yenilikçi yollarını da beraberinde getirmiştir. T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi resmi sitesinde yer alan istatistiklere göre, e-Devlet Portalı üzerinden günümüzde 5 binin üzerinde hizmet verilmekte ve 53 milyonun üzerinde kullanıcı tarafından bu hizmetlerden istifade edilmektedir. Covid-19 salgınının etkisiyle ise, e-Devlet portal üzerinden alınan hizmetlerin yoğunluğu oldukça artmıştır. Bu kapsamda, pandemi sosyal destek ön başvurusu, HES kodu işlemleri gibi sağlık hizmetlerinin yanı sıra, bireylerin bir araya gelerek temaslarını engellemek üzere, üniversite e-kayıt hizmetleri, ÖSYM fotoğraf güncelleme işlemleri, afetzedede hak sahipliği başvurusu, riskli yapı tespiti ve hasarlı bina kredi yardım başvuruları gibi pek çok yeni hizmet e-Devlet Portalı’na entegre edilmiştir. 2020 yılı BM e-Devlet Gelişmişlik Endeksi Raporu’na göre Türkiye, çevrim içi hizmet endeksinde 193 ülke arasında 53. sırada yer almaktadır. Rapora göre, az gelişmiş ülkelerde dahi 2020 yılında salgının baskısıyla dijital kamu hizmetleri bakımından ilerleme kaydedilmiştir. Bu durum, kamu hizmetlerine hakim olan, değişkenlik, devamlılık, eşitlik gibi temel ilkelerin yeniden yorumlanmasını gerekli kılmıştır. Kamu hizmetinin özel bir görünümü olan kolluk faaliyeti ise artık dijital kamu hizmetlerinin sunumunda kamu düzenini korumak yani siber güvenliği sağlamak yönünde yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda, dijital kamu hizmetlerinin kamunun güvendiği bir hizmete dönüşmesini sağlayacak hukuki altyapının en kısa zamanda oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Kamu Hizmeti, Covid-19 Salgını, Kamu Hizmeti İlkeleri, Dijital Kolluk, Dijital Sağlık Hizmetleri

Covid-19 Sonrası Dünya Ticaret Örgütü'nün Geleceği

Doç. Dr. Ülkü Halatçı Ulusoy¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

Günümüzde 164 üyesi bulunan ve uluslararası ticaret hukukunun kurumsallaşmasında öncü olan Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) geleceği Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 11 Mart 2020'de pandemi ilan edilen Covid-19 sonrası ciddi olarak sorgulanmaya başlamıştır. Sadece küresel sağlık sistemini değil küresel ticari sistemi doğrudan etkileyen pandemi ile mücadele konusunda başta Birleşmiş Milletler olmak üzere DSÖ ve DTÖ gibi örgütlerin etkili çözümler üretememiş olması uluslararası topluluk için büyük bir hayal kırıklığı olmuştur. Pandemi olarak ilan edilmesini takiben DTÖ'nün de öncelikli gündem maddesi haline gelen Covid-19 nedeniyle dünya ticaret hacminde ciddi bir daralma olmuş, devletler başta medikal ürünler olmak üzere temel ihtiyaç maddeleri ile ilgili ihracat yasak ya da uygulamaları ile ulusalcı korumacı politikalara başvurmuşlardır. Her ne kadar DTÖ, şeffaflığın sağlanabilmesi için bu kısıtlamaların bildirimini şart koşmuş ve buna ilişkin bir mekanizma geliştirmiş olsa da sorunun çözümü için daha etkili yöntemler geliştirilmesi gerektiği açıktır. 2018 yılından bu yana özellikle ABD-Çin arasındaki ticaret savaşlarının da etkisi ile gerilemekte olan uluslararası ticaret, Covid-19 salgını ile durma noktasına gelmiş, bu durumdan çok fazla etkilenen DTÖ de fonksiyonlarını icra etme konusunda tıkanıklıklar yaşamıştır. Önceki DTÖ Genel Direktörü Azevedo'nun pandemi nedeniyle Bakanlar Konferansı'nın 21 Haziran 2021'e ertelenmesini müteakip 20 Eylül 2020'de görev süresi dolmadan istifa edeceğini açıklaması, daha sonra yeni Direktörlük seçimi sürecinde yaşanan sorunlar ve başta G-20 devletleri olmak üzere pekçok üyenin acil reform çağrısı DTÖ'nün geleceğini tartışmaya açmıştır. Bütün bu sorunları aşmak için gerekli reformlarda hiç kuşkusuz üye devletlerin ihtiyaç ve talepleri daha etkin rol oynayacaktır; çünkü DTÖ diğer örgütlerden farklı olarak üye güdümlü bir örgüttür ve esasa ilişkin konularda konsensüs sağlanması gerekmektedir. Bu tebliğin amacı bütün bu gelişmeler ışığında Covid-19 sonrası DTÖ'nün geleceğine ilişkin değerlendirme yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Dünya Ticaret Örgütü, Reform, Ulusal Koruma Politikaları

the Future of World Trade Organisation After Covid-19

Abstract

The future of World Trade Organization (WTO), which has 164 members today and is a pioneer in the institutionalization of international trade law, has begun to be seriously questioned after Covid-19, which was declared as a pandemic by World Health Organization (WHO) on March 11, 2020. It was a great disappointment for the international community that organizations such as the United Nations, WHO and WTO could not produce effective solutions to response the pandemic that directly affects not only the global health system but also the global trade system. Covid-19 became the priority agenda topic of the WTO, which was declared as pandemic by WHO. Due to states resorted to nationalist protectionist policies with export prohibitions regarding important necessities, especially medical product there was a serious contradiction in the world trade volume. Although the WTO stipulated the notification of these restrictions in order to ensure transparency and developed a mechanism for this, it is clear that more effective methods should be developed to response Covid-19. The international trade, which has been declining since 2018, especially with the effect of the trade wars between USA and China, has come to halt with the Covid-19, and the WTO, which has been affected so much by this situation, has experienced difficulties in performing its functions. The purpose of the this presentation is to evaluate the the future of the WTO after Covid-19 in the light of all these developments.

Keywords: Covid-19, World Trade Organisation, Reform, Nationalist Protectionist Policies.

Covid-19'un İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Kapsamında Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Arzu Arslan Ertürk¹

¹Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Ülkemizde ilk vakanın 11.03.2020 tarihinde tespit edildiği covid-19 (korona virüs) hastalığı aynı tarihte Dünya Sağlık Örgütü tarafından “küresel salgın” (pandemi) olarak ilan edilmiştir. O günden bu yana geçen sürede, pandeminin işyerleri, çalışanlar ve iş ilişkileri üzerindeki olumsuz etkileri tüm dünyada ve ülkemizde yoğun bir şekilde hissedilmektedir. Bu dönem içerisinde tartışılan önemli hususlardan birisi de covid-19 sebebiyle ortaya çıkacak sigortalı ölümlerinin veya sürekli işgöremezlik hallerinin sosyal güvenlik hukuku açısından iş kazası meslek hastalığı sigortası kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğidir. Konuya ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü 07.05.2020 tarihinde yayınladığı 2020/12 numaralı korona virüs genelgesinde covid-19’u hastalık sigortası kapsamında değerlendirmektedir. Bu bağlamda işverenler işyerlerinde görülen covid-19 vakaları sebebiyle iş kazası meslek hastalığı bildiriminde bulunmamaktadır. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak olan bildirim sadece bu Kurumu bağlayacak olup mahkemeler söz konusu genelge ile bağlı değildir. Nitekim hastasından kaptığı korona virüs sebebiyle ölen bir doktorun geride kalanları, meydana gelen ölümün iş kazası olduğuna ilişkin bir tespit davasını Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı açılmış bulunmaktadır. Diğer yandan Yargıtay 21. Hukuk Dairesi, bir tır şoförü olan işçinin işvereni tarafından sefere gönderildiği Ukrayna’da, H1N1 virüsü (domuz gribi) kapması sonucunda sonradan bu sebeple ölmesini oy çokluğu ile iş kazası olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu karar, korona virüs sebebiyle meydana gelecek ölüm olayları için de emsal teşkil edecek niteliktedir. İşte bu çalışmada covid-19 hastalığının iş kazası ya da meslek hastalığı olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği hususu, sigortalı sağlık çalışanları açısından ve diğer sigortalı çalışanlar açısından ikili bir ayrıma tabi tutularak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Korona Virüs, İş Kazası, Meslek Hastalığı.

Review of Covid-19 Within the Scope of Work Accident and Occupational Disease Insurance

Abstract

Covid-19 (corona virus), in which the first case was detected in our country on 11.03.2020, was declared as a pandemic by the World Health Organization on the same date. Since then, the negative effects of the pandemic on workplaces, employees and business relations have been intensely felt all over the world and in our country. One of the important issues discussed during this period is whether insured deaths or permanent incapacity cases due to covid 19 can be considered within the scope of work accident and occupational disease insurance in terms of social security law. Regarding the issue, the Social Security Institution Directorate General of Pension Services evaluates covid-19 within the scope of sickness insurance in the corona virus circular numbered 2020/12 published on 07.05.2020. For this reason, employers do not report occupational accidents due to covid-19 cases at workplaces. However, the notification to be made to the Social Security Institution will only bind this Institution and the courts are not bound by the aforementioned circular. As a matter of fact, the family of a doctor who died due to the corona virus he caught from his patient has filed a case against the Social Security Institution, stating that the death occurred was an occupational accident. On the other hand, Court of Appeals, in Ukraine, where the worker, who is a truck driver, was sent on a voyage by his employer, has been evaluated as a work accident by the majority of votes that he died due to this reason after contracting the H1N1 virus. The decision in question will also set an example for deaths due to corona virus. In this study, whether covid-19 can be qualified as work accident or occupational disease will be review in terms of insured health workers and other insured employees.

Keywords: Covid-19, Corona Virus, Work Accident, Occupational Disease.

Covid-19'un Sözleşmelerin Yorumuna Etkisi

Arş. Gör. Funda İbiş¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

COVID-19'UN SÖZLEŞMELERİN YORUMUNA ETKİSİ Tüm dünyayı etkileyen COVID-19 salgını; birçok kısıtlamayı beraberinde getirmiş ve tarafların aralarında kurulan sözleşmelerin, gereği gibi ifa edilmesini engellemiştir. Bunun sonucunda; borçlunun sorumluluğunun kapsamını değiştiren ya da ortadan kaldıran bir durumun oluşup oluşmadığı bu çalışmada değerlendirilmiştir. COVID-19 salgınının sözleşmeler üzerindeki etkisi ile ilgili olarak; illiyet bağıni kesen nedenlerden birisi olan mücbir sebep ile beklenmedik hal kavramlarının ele alınması gerekmektedir. İlliyet bağıni kesilmesi, borçlunun sorumluluğunu ortadan kaldırır. Doktrin ve uygulamaya göre mücbir sebep; mutlak ve kaçınılmaz bir biçimde sorumlunun ve borçlunun genel bir davranış normunu veya borcunu ihlal etmesine neden olan, kişinin faaliyet veya işletmesi dışında meydana gelen, öngörülemez ve karşı konulamayan olağanüstü bir olaydır. Beklenmedik hal ise kaçınılmaz biçimde, bir borcun ya da genel bir davranış kuralının yüklediği görevin ihlal edilmesine neden olan olaydır. COVID-19 tarafların arasındaki sözleşme türüne ve şartlara göre mücbir sebep ya da beklenmedik hal olarak değerlendirilebilir. Eğer COVID-19'u mücbir sebep olarak kabul edersek, ilk olarak COVID-19 salgınının tüm dünyaya yayılması gibi bir olay olmalıdır. İkincisi, COVID-19 salgını sözleşmenin tarafının, faaliyet veya işletmesi dışında gerçekleşmelidir ve sözleşmeden doğan bir borcun ihlali söz konusu olmalıdır. Üçüncüsü kaçınılmazlık unsurudur ve tarafların alacakları tedbirlerle COVID-19'a karşı koymaları ve bunu önlemeleri mümkün olmamalıdır. Son olarak COVID-19'un doğuracağı sonuçların sözleşmenin tarafları bakımından öngörülmesinin mümkün olmaması gibi öngörülmezlik unsuru ile olağanüstü bir nitelik taşıması aranmaktadır. Sözleşmenin yorumlanması ise; geçerli olarak kurulmuş bir sözleşmenin içeriğinin uyumsuzluk konusu olması halinde, hakimin tarafların ortak ve gerçek iradelerini tespit etmesine denilmektedir. Burada; yorumun konusunu sözleşme değil, tarafların irade beyanları oluşturmaktadır. Tarafın veya tarafların talebi üzerine hakim, sözleşmenin yapıma zamanını ve sözleşme serbestisini de göz önünde bulundurarak COVID-19'un mücbir sebep veya beklenmedik hal olarak değerlendirilebilip değerlendirilemeyeceğine göre sözleşmeyi yorumlamaktadır. COVID-19'un sözleşmelerin yorumuna etkisi yanında, edimler arasında aşırı dengesizlik yaratması nedeniyle sözleşmenin uyarlanması konusuna da değinilmiştir. Anahtar kelimeler: COVID-19, sözleşmelerin yorumu, mücbir sebep, beklenmedik hal, sözleşmenin uyarlanması

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sözleşmelerin Yorumu, Mücbir Sebep, Beklenmedik Hal, Sözleşmenin Uyarlanması

Danıştay Kararları Işığında Türk İdari Yargı Hukukunda Yorum

Araştırmacı Çağla Dırbalı Öztürk¹

¹Kocaeli Üniversitesi

Özet

Belirlilik ilkesi uyarınca yoruma açık ifadeler içermemesi gereğine rağmen kanun, her zaman beklenen açıklık ve anlaşılabilirlikte bulunmayabilir. Yahut somut olay, yasadaki tüm koşullar ile ilk elden uyumlanmayabilir. Bu durum, somut olayla ilişkili normatif kuralın hakim tarafından değerlendirilmesini gerekli kılar. Bu anlamda olaya uygulanacak hukuk normunun değerlendirilmesi belirli bir metodoloji gerektirmektedir. Yorum somut olaya uygulanacak hukukun seçiminde mecburi bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Yasa uygulayıcıları, yorum yaparken bilimsel görüşler ve yargısal içtihatlardan faydalanmaktadır. Özellikle yargısal içtihatlar ile şekillenmiş günümüz idari yargılama hukukunda belirli bazı idari işlem türleri yönünden farklı yorumlama argümanları kullanılmış, bazı yorum teknikleri ise bu usulden dışlanmış. Ayrıca idari yargının kendine münhasır dava türleri, bu davalar özelinde idari işlem ve eylemler yönünden yorum faaliyetinin farklı bir biçimde değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Bu çalışmada hukukta yorum faaliyetine dair temel esaslar incelendikten sonra, yorumun Türk İdari Yargı Hukuku'ndaki pratiği Danıştay kararları ışığında irdelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hukuksal Yorum, Yargıç Yorumu, Yorum Yetkisi

Interpretation On Turkish Administrative Procedure Law in the Light of the Council of State Decisions

Abstract

Although the principle of certainty, should not contain expressions open to interpretation, the law may not always have the expected clarity and comprehensibility. Or the concrete event may not find a first-hand consistent response with all the conditions in the law. This situation necessitates the evaluation of the normative rule related to the concrete event by the judge. In this sense, the evaluation of the legal norm to be applied to the event requires a certain methodology. Interpretation appears as a compulsory activity in the choice of law to be applied to the concrete case. Jurist makes use of scientific opinions and judicial jurisprudence when interpreting. Different interpretation arguments are used in terms of certain types of administrative proceedings in today's administrative jurisdiction law, which is shaped especially by judicial case law, and some interpretation arguments are excluded from this procedure. In addition, it has made it necessary to evaluate the interpretation activity differently in terms of administrative acts and actions, specific to administrative jurisdiction cases. In this study, after examining the basic principles of interpretation activity in law, the practice of the interpretation in Turkish Administrative Jurisdiction Law has been tried to be examined in the light of the decisions of the Council of State.

Keywords: Legal Interpretation, Judge Interpretation, Authority of Judge

Makale ID= 150

ORCID NO: 0000-0002-5683-6523

Sözlü Sunum

Die Gemeinsame Elterliche Sorge Nach Der Ehescheidung Im Europäischen Rechtsvergleich

Prof. Dr. Fulya Erlüle¹

¹Marmara Üniversitesi

Özet

Wenn man sich die Zahlen der Ehescheidungen der letzten Jahre ansieht, erkennt man leicht ihre gesellschaftliche Bedeutung. Fast jede fünfte Ehe endet in der Türkei vor dem Richter. Etwa die Hälfte aller geschiedenen Paare haben Kinder. Im Jahr 2020 sind 124.742 Kinder von der Scheidung ihrer Eltern betroffen. Für Kinder ist es besonders problematisch, wenn es um die elterliche Sorge geht. Im allgemeinen bevorzugen die europäischen Gesetzgeber die gemeinsame Ausübung der elterlichen Sorge sowohl für die geschiedene als auch für die nicht miteinander verheirateten Eltern. Nach dem Urteilen des EMRK im Fall Zaunegger gegen Deutschland und im Fall Sporer gegen Österreich ist davon auszugehen, dass das Diskriminierungsverbot (Art. 14 EMRK) und das Recht auf Achtung des Privat- und Familienlebens (Art. 8 EMRK) verstossen würde. Hintergrund dieser Urteile bildet die Gesetzgebung Deutschland und Österreich. Deutschland und Österreich haben im Jahr 2013 ihre Sorgerechtsregelungen revidiert. Seit dem 1. Juli 2014 gilt in der Schweiz die gemeinsame elterliche Sorge als Regel fall unabhängig vom Zivilstand der Eltern. Nach geltendes Türkisches Recht steht die elterliche Sorge verheirateten Eltern gemeinsam zu. Eine Zuweisung der elterlichen Sorge nur an einem Elternteil ist in diesem Fall ausgeschlossen. Vorbehalten bleibt der Fall der gerichtlichen Trennung. Sind die Mutter und Vater nicht verheiratet, steht die elterliche Sorge nach dem Gesetz allein der Mutter zu. In der Frage der rechtlichen Zulässigkeit des gemeinsamen Sorgerechts nach der Scheidung zu angeregten Diskussionen steht Art. 336/3 des Türkischen Zivilgesetzbuches, welcher bestimmt, dass die elterliche Sorge nach der Scheidung demjenigen Ehegatten zusteht, dem die Kinder anvertraut werden. Die Rechtslage in der Türkei wird seit mehreren Jahren in der Literatur kritisiert. Die wichtigsten kritisierten Punkte sind missachtetes Kindeswohl und rechtliche und faktische Diskriminierung der Väter. Das Türkische Sorgerecht kann in seiner heutigen Form beschränkt Abhilfe schaffen.

Anahtar Kelimeler: Elterliche Sorge, Gemeinsame Elterliche Sorge, Gemeinsame Elterliche Sorge Nach Der Scheidung, Sorgerecht, Sorgerechtsrevision, Kindeswohl

Makale ID= 34

ORCID NO: 0000-0002-3267-7409

Sözlü Sunum

Digital Service Tax in Comparative Law

Doç. Dr. Gülşen Gedik¹

¹Bursa Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Unlike any other phenomenon, increasing digitalisation has contributed to shaping the 21st century, which has inevitably led to meaningful changes in our everyday lives. Technological progress has created opportunities to offer and provide internet-based services to customers around the world without having to establish any type of physical presence in other countries. The traditional income tax rules on nexus and profit allocation, which allocate tax revenue among relevant countries, no longer work effectively in the digitalized economy. Digital services have critical role in almost every economy in the world and amount to a significant share of the economy. The traditional service economy typically implied that the location of where the service is provided represents the place of taxation. The challenges associated with the fair taxation of the digital economy were identified as a primary focus of the OECD's base erosion and profit shifting (BEPS) project. The stepstaken by the Task Force for the Digital Economy (TFDE) culminated in the publication of the BEPS Action 1 Report which mapped the importance of digital technologies for businesses, the characteristics of digital businesses and the challenges associated with direct and indirect taxation. Most unilateral measures taken by EU member states resemble DSTs. Turkey introduced in 2019 a digital service tax (DST). Although this is a new tax Turkish efforts to tax digital services rendered by digital giant companies to Turkish consumers is not new. Following the release of the BEPS Action Plan and the Final Report on Action Turkey started its own initiatives, initially attempting to address the income of digital companies for tax purposes by way of income tax audits, as well as direct and indirect taxes. The DST represents the culmination of this goal to tax income derived by digital multinational companies carrying on business in Turkey without being physically present therein.

Anahtar Kelimeler: Tax, Digital Taxation, Digital Service Tax

Dijitalleşme Çağında Türk Anonim Şirketler Hukuku

Arş. Gör. Dr. Bilge Aytuğar¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Türk anonim şirketler hukukunun, küresel rekabete ayak uydurabilmek amacıyla içinde bulunduğumuz dijitalleşme çağının getirdiği zorlukları ve fırsatları hesaba katması gereklidir. Bu tebliğin amacı, temel olarak anonim şirketlerin kurulması, şirket organlarının karar verme süreci ve blockchain teknolojisinin anonim şirketler üzerindeki etkisi ile bağlantılı olarak dijital çağımızın sunduğu çeşitli fırsatları incelemektir. Dijitalleşme alanındaki en son gelişmeler, anonim şirketlerin kuruluş sürecini basitleştirmek ve kısaltmak için büyük bir imkân sunar. Buna karşılık Türk hukukunda anonim şirketlerin kuruluşu internet üzerinden “uno actu” gerçekleşmez; zira noter tasdiki, banka mektubu, değerlendirme raporları, uygun görüş yazısı gibi yasal gereklilikler buna engel teşkil eder. Dolayısıyla kuruluş sürecini kısaltmak için yasal düzenlemelerin gevşetilmesi gereklidir. Benzer şekilde genel kurulun toplantıya çağırılması konusunda TTK m. 414 hükmünde öngörülen usulün ve genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılmasında kabul edilen karma sistemin, dijitalleşme çağının ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak olduğu söylenebilir. Geleneksel tartışma konularından uzaklaşarak yapay zekanın yönetim kurulu üyesi olarak kabul edilip edilemeyeceği ya da yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin yapay zekaya devrinin yürürlükteki yasal düzenlemeler çerçevesinde mümkün olup olmadığı ayrıca incelenmelidir. Diğer yandan blockchain teknolojisinin anonim şirketler hukukundaki bazı uygulanma alanları, bilhassa şirket paylarının Token formunda devre konu edilip edilemeyeceği; kripto paraların anonim şirkete sermaye olarak getirilip getirilemeyeceği gibi sorunların çözüme kavuşturulması yakın gelecekte pratik bir değere sahip olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Elektronik Genel Kurul, Blockchain Teknolojisi, Akıllı Sözleşmeler, Kripto Para.

Turkish Joint-Stock Companies Law in Digital Age

Abstract

To keep up with the global competition, the Turkish joint-stock companies law should take into account the challenges and opportunities accompanying the digital age. This paper aims to analyze diverse opportunities presented by the digital age basically in connection with the establishment of joint-stock companies, the decision-making process of the company organs, and the effect of blockchain technology on the joint-stock companies. The last developments in the area of digitization offer a great opportunity to simplify and shorten the establishment process of the joint-stock companies. On the other hand, in Turkish law, joint-stock companies cannot be established through the internet “uno actu” as the legal requirements such as notarial attestation, bank letter, valuation reports, and the letter of consent constitute an impediment in this respect. Thus, to shorten the establishment process, the legal regulations should be loosened. Likewise, it can be stated that the procedure prescribed by Article 414 of the Turkish Commercial Code about calling a meeting of the general assembly and the hybrid system adopted for holding the meeting of general assembly through online platforms are far from meeting the needs of the digital age. By moving away from the conventional topics of discussion, whether the artificial intelligence can be accepted as a member of the board of directors or whether it is possible to transfer the duties of the board of directors to artificial intelligence should also be analyzed. On the other hand, certain areas of application of the blockchain technology in the joint-stock companies law, in particular, the solution of problems such as whether the company stocks can be transferred in the blockchain token form and whether the cryptocurrencies can be brought to the joint-stock company as the capital, will have a practical value in the near future.

Keywords: Digitization, Electronic General Assembly, Blockchain Technology, Smart Contracts, Cryptocurrency.

Disiplin Hukukunda Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi

Dr. Öğretim Üyesi Emin Hüseyinoğlu¹

¹Karabük Üniversitesi

Özet

Anayasanın 38. maddesinde düzenlenen “suçta ve cezada kanunilik ilkesi”, ceza hukukunun en önemli ilkelerinden biridir. Bu ilkenin “suç ve cezanın sadece kanunla konulması”, “belirlilik”, “kıyas yasağı” ve “aleyhe kanunun geçmişe uygulanma yasağı” şeklinde alt ilkeleri bulunmaktadır. Suçta ve cezada kanunilik ilkesinin disiplin hukukunda geçerli olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır. Anayasa Mahkemesi, Anayasa’nın 38. maddesinin disiplin suçları bakımından geçerli olduğuna ve disiplin suçlarının sadece kanunla konulabileceği görüşündedir. Bununla birlikte mevzuatımızda bazı disiplin suçlarının yönetmelikle düzenlendiği görülmektedir. Belirlilik ilkesine göre, suç ve ceza içeren normun açık ve anlaşılabilir olması gerekmektedir. Ceza hukukundan farklı olarak, belirlilik ilkesinin disiplin hukukunda katı şekilde uygulanmadığı görülmektedir. Örneğin Devlet Memurları Kanunu’nun 125. maddesinde yer alan “devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak”, “kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak” veya “memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak” disiplin suçlarının açık ve anlaşılabilir olduğu söylenemez. Yine ceza hukukundan farklı olarak, disiplin suçlarında kıyas yasağı bulunmamaktadır. Yukarıda örnekleri verilen belirlilik ilkesine aykırı disiplin suçları açısından bir de kıyas hükmünün uygulanması idarenin keyfiliğine yol açıp, çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Örneğin “kurum düzenini bozucu herhangi bir eylem” veya “idarece olumsuz görülen herhangi bir eylem” kolaylıkla kıyas yoluyla DMK’nın 125. maddesinde düzenlenen “kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak” veya buna benzer diğer disiplin suçları kapsamında değerlendirilebilir. Soyut kavramlarla tanımlanan bu disiplin suçları ve kıyas düzenlemesine yer verilen hükümler, Anayasanın 38. maddesine aykırı olduğu gibi aynı zamanda hukuki güvenlik ve dolayısıyla hukuk devleti (Any. m.2) ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Hukuk devletinde, suçta ve cezada kanunilik ilkesi esnetilmeye müsait bir ilke olmayıp, hem ceza hukukunda hem de disiplin hukukunda istisnasız bir şekilde uygulanması gereken bir ilkedir.

Anahtar Kelimeler: Kanunilik İlkesi, Belirlilik İlkesi, Disiplin Hukuku, Disiplin Suçu, Kıyas

The Principle of Legality in Crime and Offense in Disciplinary Law

Abstract

“The principle of legality in crime and penalty” arranged in Article 38 of the Constitution is one of the most important principles of the penal law. This principle has sub-principles in the form of “the imposition of crime and offense only by law”, “certainty”, “prohibition of comparison”, and “prohibition of implementation of the law against”. Whether the principle of legality in crime and offense is valid in disciplinary law is controversial in the doctrine. The opinion of the Constitutional Court is that Article 38 of the Constitution is valid in terms of disciplinary offenses and that disciplinary offenses can only be imposed by law. In accordance with the principle of certainty, the norm including crime and offense should be clear and understandable. Unlike the penal law, it appears that the principle of certainty is not strictly applied in disciplinary law. For example, it cannot be said that disciplinary offenses of “to act and behave incompatible with the dignity of a civil servant”, “to disturb the peace, tranquility and working order of institutions” or “to act disgracefully and embarrassing at a quality and degree incompatible with the title of civil servant” in Article 25 of the Civil Servants Law are clear and understandable. Nevertheless, unlike the penal law, there is no prohibition of comparison in disciplinary offenses. In terms of disciplinary offenses that are contrary to the certainty principle, examples of which are given above, the implementation of the comparison clause may lead to arbitrariness of the administration and cause very dangerous consequences. These disciplinary offenses defined with abstract concepts and the provisions including the regulation of comparison are not only against Article 38 of the Constitution, but also constitute a violation of the principle of legal security and therefore the rule of law (Article 2 of the Constitutional Court).

Keywords: Principle of Legality, Principle of Certainty, Disciplinary Law, Disciplinary Offense, Comparison

Dolandırıcılık Suçunda Doğaüstü İddialarla Gerçekleştirilen Hile

Dr. Öğretim Üyesi Hale Akdağ¹

¹Antalya Bilim Üniversitesi

Özet

Dolandırıcılık suçu Türk Ceza Kanunu'nun 157. maddesinde “hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak” şeklinde düzenlenmiştir. Dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi için neticenin gerçekleşmesinin yanı sıra, hileli hareketlerin aldatmaya elverişli olması ve mağdurun aldanmış olması da gerekli görülmektedir. Bunun sebebi dolandırıcılık suçunun hem mağdurun malvarlığını hem de irade hürriyetini koruyan, yani birden fazla hukuki konusu olan bir suç özelliği taşımasıdır. Dolayısıyla suçun oluşabilmesi için sadece malvarlığının zarar görmesi yeterli değildir; aynı zamanda mağdurun irade hürriyetine de müdahale edilmesi gereklidir. Eğer hile mağduru aldatılabilecek nitelikte değilse, dolandırıcılık suçunun korumayı amaçladığı irade hürriyetine zarar vermeye elverişli bir fiilin gerçekleştirildiğinden bahsetmek mümkün olmayacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun dolandırıcılık suçunun nitelikli hallerini düzenleyen 158. maddesinin (a) bendinde ise suçun “dini inanç ve duyguların istismar edilmesi suretiyle” işlenmesi yer almaktadır. Yargıtay muhtelif kararında büyü, muska, medyumluk, fal, cin içeren aldatmaların bu nitelikli hali doğuracağını kabul etmiştir. Bir kararda ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı “(...) fal bakılması, büyü yapılması ve bozulması gibi inanışları kullanarak katılanları dolandırmışlar ise de, bu nevi inanışların dini inanç sisteminde yer alan din kurallarından olmadığı, bilakis yasaklandığı ve günah kabul edildiği (...)” gerekçesiyle nitelikli halin uygulanmaması gerektiğini ifade etmiştir. Kanımızca bu tür aldatmaların, hile kabul edilebilseler de edilemeseler de dolandırıcılık suçu kapsamında cezalandırılmaları mümkün değildir. Büyü, fal, muska gibi doğaüstü unsurların gerçek olmadıklarının kabul edilmesi halinde hile, dolandırıcılık suçunun oluşması için gereken aldatmaya elverişli olma özelliğini taşımadığı için suç oluşmayacaktır. Bu tür hilenin aldatmaya elverişli olduğunun kabulüyle, zorunlu olarak bu doğaüstü unsurların gerçek olduğunu da kabul etmiş olmayı gerektirir. Bu kabul bizi ispat sorununa yönlendirecek ve şüpheden sanık yararlanır ilkesi gereği failler hakkında mahkûmiyet hükmü kurmak imkânsız hale gelecektir.

Anahtar Kelimeler: Dolandırıcılık, Hile, Büyü, Aldatmaya Elverişlilik, Şüpheden Sanık Yararlanır

Ecowas'ın Gambiya Müdahalesi ve Uluslararası Hukuk

Dr. Öğretim Üyesi Şahin Eray Kırdım¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

Gambiya'daki ECOWAS müdahalesi, tartışmalı bir başkanlık seçiminin yol açtığı bir krizi çözmek için, birkaç Batı Afrika ülkesi tarafından 2017 yılında başlatılmış ve hâlâ devam eden bir askeri müdahaledir. Harekâtın ikinci gününde, Başkan Jammeh istifa ederek sürgüne gitmek zorunda kalmıştır. Bu çalışma, ECOWAS müdahalesinin geleneksel jus ad bellum'un açık bir ihlali olduğunu iddia etmektedir. Birincisi, müdahaleye davet, Gambiya üzerinde etkili bir kontrolü olmayan – ve bu nedenle ECOWAS'ı müdahaleye davet etmek için gerekli yetkisi bulunmayan – bir başkan tarafından yapılmıştır. İkincisi, müdahale BM Güvenlik Konseyi tarafından yetkilendirilmemiştir. Üçüncüsü, demokrasi yanlısı müdahale ilkesi, henüz müdahale için kabul edilebilir bir hukuki gerekçe sağlamamaktadır. Buna karşın, ECOWAS müdahalesine yönelik uluslararası tepkilerin büyük bir çoğunlukla onaylayıcı olması dikkat çekicidir. Hiçbir hükümet veya uluslararası örgüt, seçilmiş Başkan Barrow'un ECOWAS'ı Gambiya'ya müdahale etmeye davet etme hakkına itiraz etmemiştir. Dahası hem Güvenlik Konseyi hem de ECOWAS üyeleri, ülkesi üzerinde herhangi bir etkin kontrole sahip olmasa da demokratik olarak seçilmiş bir başkanın görevine başlaması için müdahaleye davet etme hakkına sahip olduğunu kabul etmişlerdir. Ülkesi üzerinde etkin kontrolü kaybetmiş ya da hiç sahip olamamış hükümetlerin davetleri uyarınca yapılan önceki müdahaleler ile birlikte düşünüldüğünde, ECOWAS müdahalesi, demokratik olarak seçilmiş hükümetlerin, bu tür hükümetler ülke üzerinde etkin bir kontrole sahip olmasalar bile, hukuki olarak müdahaleye davet etme hakkına sahip olduğu konusunda artan bir kabule işaret ettiği şeklinde yorumlanabilir. Bu çalışmada, Gambiya'daki müdahalenin, uluslararası askeri müdahaleye davet için ön şartlarda bir değişikliğe işaret eden bir emsal olarak gösterilip gösterilemeyeceği sorusu ele alınmaktadır. Bir diğer ifadeyle soru, demokratik meşruluğunu kaybetmiş ve uluslararası toplumun bir kesimi tarafından tanınmayan, ancak ülkede etkin kontrol sağlayan hükümetlerin, müdahaleye davet etme hakkından mahrum bırakılıp bırakılmayacağıdır. Çalışmada bu yönde bir iddiayı destekleyecek yeteri kadar devlet uygulaması bulunmadığı ileri sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ecowas, Gambiya, Demokrasi Yanlısı Müdahale İlkesi, Davet ile Müdahale.

Makale ID= 92

ORCID NO: 0000-0001-6382-1437,

Sözlü Sunum

Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Zorunlu ve İsteğe Bağlı Sosyal Güvenlik Ödemelerinin Hukuki Durumu

Öğr. Gör. Dr. Özge Bölükbaşı¹

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu

Özet

Mevcut kanuni düzenlemelerin ve modern hayatın bir gereği olarak eşler, hangi mesleki faaliyeti yürütürse yürütsün, bir sosyal güvenlik kurumu çatısı altında ve ortaya çıkması muhtemel çeşitli riskler yönünden sigorta türleri ile güvence altına alınmaktadır. Sunulan güvenceler genellikle nakdi bir nitelik arz etmektedir. Risklerin gerçekleşme ihtimalinde ise hak sahibi olan eş, toplu veya irat biçimde, önemli bir miktar gelir elde eder. Elde edilen bu gelir, mal rejiminin sona erdiği hallerde eşler arasında problemlere neden olmaktadır. Türk Medeni Kanunu'nda, özellikle edinilmiş mallar arasında sayılan emekli ikramiyesi gibi sosyal güvenlik kurumu ödemelerinin, tasfiyede ne şekilde paylaşılacağı hususu tam olarak anlaşılammamaktadır. Çoğunlukla eşler, bu ödemelerin tamamının yarısı oranında bir katkı alacağı hakkı olduğunu düşünmektedir. Uygulamada dahi zaman zaman, söz konusu ödemelerin edinme anı, karşılık unsuru veya TMK'nın 228. maddesinin 2. fıkrasında yer alan istisna göz ardı edilmektedir. Diğer taraftan katılma alacağı hesabı, sosyal güvenlik ödemelerinin zorunlu veya isteğe bağlı sigorta kapsamında yapılmasına ya da toptan veya irat biçiminde ödenmesine göre de farklılık gösterir. Özellik arz eden bu hesaplamalar neticesinde diğer eş, hak sahibi eşin elde ettiği ödemeye nazaran, çok az bir miktarda katılma alacağına sahip olabilir. Bu itibarla, sosyal güvenlik kurumlarınca yapılan ve kompleks bir yapıya sahip olan zorunlu ve isteğe bağlı ödemelerin hukuki durumunun, edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesi bakımından incelenmesi gerekir. Çalışmamızda özellikle, ikame ilkesi, TMK'nın 228/2 hükmünde yer alan istisna, edinme anı ve karşılık unsuru gözetilerek tasfiyede ödemelerin, kişisel ya da edinilmiş mal gruplarından hangisine özgülenmesi gerektiğinin tespitine çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Zorunlu ve İsteğe Bağlı Sigorta Ödemeleri, İkame İlkesi, Tmk m. 228/2, Edinme Anı, Karşılık Unsuru, Katılma Alacağı, Tasfiye.

Makale ID= 239

ORCID NO: 0000-0002-4216-405X

Sözlü Sunum

Effects of Covid -19 in Turkish Contract Law

Prof. Dr. Şebnem Akipek Öcal¹

¹TED Üniversitesi

Özet

The World is affected by a terrible pandemic. For more than one and a half year, nearly all the countries of the World are affected from Covid-19 and in all of them various social, economic, and legal problems have arisen, and several different precautions are applied. The pandemic not only changes our everyday lives, but also our legal relations as well. All areas of law are under the influence of the pandemic. The measures and legal changes made following the spread of the COVID-19 pandemic in Turkey have affected mostly the contractual relationships in terms of the performance of obligations of both parties. On one hand the changes to commercial and social life consequent to the distinctive mandatory measures taken by the government, advisory decisions taken by several different public bodies, and general health measures implemented to prevent the spread of the outbreak of the pandemic have made the continuation of contractual relationships and the performance of obligations mostly for both of the parties difficult for certain legal transactions and impossible or nearly impossible for others. On the other hand, some contractual relationships are not directly or indirectly affected from the results of the pandemic, whereas some of them have even profited from the results of Covid-19. This paper analyses the effects of Covid-19 to the contracts in Turkish Law. In this regard the concepts of force majeure, impossibility, hardship, and the default of the debtor due to pandemic shall be discussed. Also, some specific contracts such as rental contracts, private school contracts, distance contracts and package tour contracts shall be evaluated according to the results of the pandemic.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Breach of Contract, Default of the Debtor, İmpossibility, Force Majeure, Hardship.

Ekonomi Ceza Hukukunda Cezasızlığı Görmek

Dr. Öğretim Üyesi Özgür Taşdemir¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

Ekonomi ceza hukukunda, gerek hukuk düzeninin etkinliğinin sağlanması gerekse de yolsuzluklarla mücadele için odaklanılması gereken ama kimi zaman gözden kaçırılan çok yönlü sorunlardan biri cezasızlıktır. İnsan hakları ihlalleri söz konusu olduğunda kullanılan cezasızlık kavramı, beyaz yakalıların büyük şirketler aracılığıyla gerçekleştirdiği hak ihlallerinin cezasız kalmasıyla da gündeme gelmektedir. Ekonomi ceza hukukundaki cezasızlığın, insan hakları ihlallerindeki görünümünden bile daha yaygın olabileceği belirtilmektedir. Böylelikle ticaret ve insan hakları (business and human rights) ayrı bir bağlantı noktası olarak karşımıza çıkar. Uluslararası şirketlerin yol açtığı insan hakları, çevre, sağlık, gıda, rekabet hukuku gibi alanlardaki ihlallerden zarar görenler ile şirketler arasında adalete erişim düzleminde şirketler lehine eşitsizliklerle karşılaşmaktadır. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler yol gösterici ilkeler yayımlamakta (1) ve çeşitli BM kararları üzerinde çalışılmaktadır.(2) Bu tartışmanın önemli başka bir bölümünü, tüzel kişilerin ceza sorumluluğunun bulunduğu hukuk sistemlerinde, günümüzde, şirket cezasızlığı (corporate impunity) oluşturmaktadır. Ekonomik suçlar söz konusu olduğunda karşı karşıya kalınan başka bir büyük sorunsal etkin soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilememesidir. Beyaz yakalı failler hakkındaki olumlu toplumsal önyargılar, ekonomik suçların saptanmasındaki güçlük, uzmanlaşmış birimlere duyulan gereksinim, bu suçların kaleme alınış biçimindeki muğlaklıklar ile öngörülen cezaların görece hafifliği bu doğrultuda irdelenebilir. Bu çalışmada ekonomi ceza hukukunda cezasızlık, çokuluslu şirketler ve onların beyaz yakalı çalışanları açısından ele alınacaktır. Cezasızlığın nedenleri Türkiye üzerinden irdelenecek ve bu olguyu engellemeye yönelik diğer ülkelerin başvurduğu hukuksal çareler değerlendirilecektir. Ekonomik suçlarla mücadelede, bilinen geleneksel görüşlerin dışına çıkılması gerektiği söylenebilir. Bu doğrultuda uzmanlaşmaya odaklanılmasına, gelişen teknolojinin kullanılmasına ve uluslararası alanda işbirliğinin arttırılmasına gereksinim vardır. (1)Bkz. Guiding Principles on Business and Human Rights, (https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf) (2)Şirket cezasızlığıyla ilgili üzerinde çalışılan BM çözüm ve anlaşmaları için bkz. Challenging corporate impunity: First draft of a treaty on corporate human rights obligations” (<https://www.ciel.org/challenging-corporate-impunity-first-draft-tnc-treaty/>)

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları, Ticaret, Cezasızlık, Ekonomik Suçlar, Yolsuzluk, Küresel ve Çokuluslu Şirketler

Eleştirel Irk Teorisi: Irk ve Hukuk Arasında Kurulan İlişkiye Genel Bir Bakış

Dr. Öğretim Üyesi Şefik Taylan Akman¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Eleştirel ırk teorisine ilişkin ilk çalışmalara Amerika’da vatandaşlık haklarındaki gelişimin yavaşladığı ve hatta gerilediği 1970’li yıllarda, hukuk ile ırk arasındaki ilişkinin gerçek niteliğinin sorgulanması düşüncesiyle başlanmıştır. Irkçılığın hukuksal eşitlik fenomeniyle gizlenen biçimlerine karşı etkin biçimde mücadele yürütülebilmesi için yeni teori ve stratejilere ihtiyaç duyulduğunun fark edildiği bu dönemde, liberal hukuk düzeninin objektiflik ve tarafsızlık iddiaları hukuk fakültesi akademisyenlerinden öğrencilerine, avukatlardan aktivistlere pek çok kesim tarafından daha derinlemesine sorgulanmıştır. 1989’da Wisconsin Madison Hukuk Fakültesi’nde konuya ilişkin ilk çalıştay yapılmış ve eleştirel ırk teorisyenleri, Eleştirel Hukuk Çalışmaları’nın (EHÇ) hukuk analizlerinde ırkı anlamlı bir şekilde hesaba katmadıkları tespitinden hareketle kendi yaklaşımlarını ayrı bir hareket olarak ortaya koyma ihtiyacı hissetmişlerdir. Irk teorisyenleri EHÇ’nin hukuk düzeni eleştirisini ırk ayrımcılığı ve ırklar arası eşitsizlikler gibi konular ekseninde yeniden değerlendirmişlerdir. Hukuk teorisinin yanında uygulamaya da yönelerek yargılama faaliyetlerini incelemişler ve ırk olgusunun yargısal karar alma süreçlerinde nasıl bir rol oynadığının analizini yapmışlardır. Eleştirel ırk teorisyenleri ayrıca hukuku bir mücadele aracı olarak görmüşler ve onun, beyaz olmayanların yaşam seviyelerini iyileştirmek ve ırksal eşitliği sağlayabilmek için nasıl işlevselleştirilebileceği ve kullanılabileceği üzerine araştırmalar yürütmüşlerdir. Bu bildiri de öncelikle eleştirel ırk teorisinin ortaya çıkışı ve Amerikan hukuk düzeni ile uygulamasına yönelik teorik ve pratik yaklaşımları ana hatlarıyla değerlendirecektir. Daha sonra eleştirel ırk teorisinin sosyal bilimlerin diğer alanları üzerinde ne gibi etkileri olduğundan kısaca bahsedilip ırk teorisyenlerinin benimsedikleri metodolojiyi ve ortaya attıkları temel ilkeleri, yürüttükleri disiplinler arası çalışmalarla toplum, toplumsal yapı ve kurumlar ekseninde nasıl ele aldıkları özetlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Irk Teorisi, Eleştirel Hukuk Çalışmaları, Irk ve Hukuk, Irk Ayrımcılığı, Irksal Eşitlik

Eser Sözleşmelerinde Müteahhidin İşe Zamanında Başlama ve Devam Etme Borcuna Aykırı Davranışının Hukukî Sonuçlarının Yargıtay İçtihatları Işığında Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Sabah Altay¹

¹Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Eser sözleşmelerinde yüklenicinin işe zamanında başlama ve devam etme borcuna aykırı davranışının sonuçlarını özel olarak düzenleyen TBK. 473 hükmünün gerek tipik eser sözleşmelerinde, gerekse kıyasen uygulanacağı sözleşme ilişkilerinde uygulanacağı konusunda doktrin ve uygulamada bir tereddüt bulunmamaktadır. Hükmün uygulama alanı, çoğunlukla eserin teslim vadesinin belirli olduğu ve işin belirlenen vadeye yetişmeyeceğinin anlaşıldığı hallerle ilişkindir. Yapılacak incelemede, eser için bir başlama tarihi ve teslim için ara vadelerin belirlenmiş olması halinde, taraflar ara vadelere uyulmaması durumu için bir yaptırım belirlememişler, yine de işin vadesinde yetiştirilmesi mümkün olmasına rağmen, hükmün tanıdığı dönme imkanının mevcut olup olmadığı sorusuna cevap aranacaktır. İncelediğimiz hukukî kurum, kanaatimizce yüklenicinin vadeden önce borcunu ifa etmeyeceğini açıkça beyan ettiği veya işi terk ederek bu beyanı zımnen yapmış sayıldığı hallerle de paralellik kurularak açıklanmalıdır. Zira menfaatler durumu benzerlik gösterebilmektedir. Bu hallerde de hâkim görüş aynı durumun varlığını kabul etmekte, TBK. m. 124 hükmüne kıyasen ihtar gerekmeyen ve vadenin beklenmesini gerektirmeyen bir temerrüdünün varlığını kabul etmektedir. Bu sebeple diğer seçimlik hakların kullanılmasının mümkün olup olmadığı da tebliğimizde tartışılacaktır. Bu bağlamda, TBK. m. 98 uyarınca, yüklenicinin aczi sebebiyle işin vadesinde yetiştirilemeyeceğinin veya ifanın hiç yapılmayacağına anlaşıldığı ya da en azından tehlikeye düştüğü hallerde de, TBK. m. 473/1'in koşullarının gerçekleşmesi gerekmeksizin işsahibi teminat talep edebilecek ve sözleşmeden dönebilecektir. Hukukumuzda yeni bir hüküm olarak İİK. m. 296 hükmüne getirilen bir düzenleme de kanaatimizce konumuz bakımından önemlidir. 28.02.2018 tarihi itibarıyla yapılan değişiklikle, bir yandan konkordato talep etmenin fesih sebebi olamayacağı düzenlenmiş, hükmün ikinci fıkrasında ise, yükleniciye eğer ekonomik olarak artık sözleşme menfaatine uygun değilse, serbestçe kullanacağı bir fesih hakkı da tanınmaktadır. Ayrıca, arsa payı karşılığı inşaat ve satış vaadi sözleşmelerinde her iki tarafın sözleşmenin feshedilmiş olduğu hususunda uzlaşmadıkları hallerde, feshin ancak mahkeme kararıyla sonuç doğuracağına ilişkin Yargıtayın yerleşik hale gelen içtihadının inceleme konumuza etkisi de ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eser Sözleşmesi, Vade, Sözleşmeden Dönme, Seçimlik Hak, Tazminat

The Evaluation of the Legal Consequences of the Contractor's Breach of Starting and Continuing in the Work Contracts in the Light of the Judicial Jurisdictions

Abstract

Turkish Code Of Obligation specifically regulates the consequences of the contractor's act contrary to starting and continuing work on time in the work contracts with the Art. 473. The scope of application of the provision is mostly related to the cases where the delivery term of the work is determined and it is understood that the work will not reach the determined maturity. In the examination to be made, if a starting date and intermediate terms for delivery are determined for the work, if the parties have not determined a sanction for non-compliance with the intermediate terms, the answer will be sought for the question of whether there is a return opportunity provided by the provision, although it is still possible to complete the work on time, also it will be analyzed, whether it is possible to use other optional rights will also be discussed in our paper Also, with the amendment made as of 28.02.2018 in İİK. M. 296 , on the one hand, it is regulated that demanding concordat cannot be a reason for termination, and in the second paragraph of the provision, the contractor is given a right of termination to be freely used if it is no longer in line with the contractual interest. In addition, in cases where both parties cannot agree on the termination of the contract in terms of construction and promise of sale contracts in return for land shares, the effect of the case-law of the Supreme Court, which has become established, on the subject of examination, that the termination will only result by the court decision

Keywords: Work Contract, Maturity, Termination of the Contract, Alternative Rights, Compensation.

Makale ID= 90

ORCID NO: 0000-0003-3297-323X

Sözlü Sunum

Universal Jurisdiction: the Echr Standards

Araştırmacı Ilyas Guliyev¹

¹Baku State University

Abstract

In its case-law the European Court of Human Rights has set a number of standards to be followed in application of universal jurisdiction: - In its absolute form the concept of universal jurisdiction does not require any connection with the forum state (Naït-Liman v. Switzerland) Forming its stance with respect to one of the major issues of universal jurisdiction, the Court concluded that “in the concept’s absolute form” the application of universal jurisdiction does not depend on *ratione personae* or *ratione loci* connections with the “jurisdiction applied to in a specific case.” - The Genocide Convention does not exclude the application of universal jurisdiction (Jorgic v. Germany) The Court noted that although the parties did not agree on inclusion of the principle of universal jurisdiction into the Genocide Convention, they are under “an *erga omnes* obligation to prevent and punish genocide”. - The Convention against Torture does not envisage the application of universal civil jurisdiction (Naït-Liman v. Switzerland) In its Judgement the Court noted that the Convention against Torture does not determine the possibility to apply universal jurisdiction over torture in civil matters. The Court further submitted that such a possibility does not derive from the *travaux préparatoires* for the Convention either. - There is no exception to the general rule of non-retroactivity related to international crimes (Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina) The Court submitted that the European Convention on Human Rights does not envisage any general exception to the rule of non-retroactivity related to international crimes. In the Court’s opinion Article 7 § 2 was included into the Convention only to validate the prosecutions of crimes committed during the Second World War.

Keywords: Universal Jurisdiction, the Echr, International Crimes, Genocide, Torture

Makale ID= 234

ORCID NO: 0000-0002-9303-1062

Sözlü Sunum

Frustration Doctrine Vs. Civil Law Remedies in the Shade of Covid-19

Doç. Dr. Zafer Kahraman¹

¹Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

The Covid-19 might be considered as an unprecedented event in the modern world regarding to the reaction of the countries which have taken drastic measures never seen before up to this level. It should be considered as a social disaster, because it changes radically the usual flow of life, the normal circumstances of the markets due to the restrictions and prohibitions imposed by the governments in response to it. The measures taken in order to protect public health, emanated some radical changes in the circumstances on which most of the contracts were based. The pandemic is an unforeseen and unavoidable event affecting most of the pre-existing contracts. It has occurred beyond the control of the parties. The impact of the Covid-19 differs in various contracts. It adversely affects some of the contracts by preventing or impeding the disadvantaged party to perform, whereas in some other cases it causes a radical change in circumstances generating an excessive difficulty to the fulfillment of the contract, which renders performance unreasonable and the contract unfair. It is also possible that the contract might even not be affected by the pandemic. In short, it renders some contracts impossible and for some other, it makes it unreasonably difficult to perform. This seminar focuses on the agreements “infected” by Covid-19 pandemic, studying its legal implications in comparative law. The aim is to provide both academic analysis and an idea of the way civil law and common law systems are coping. The concepts of force majeure and hardship will be defined, the doctrine of frustration in common law will be presented in comparison with the remedies offered by civil law concerning the effects of Covid-19 on the contracts.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Frustration, Impossibility, Hardship, Force Majeure

Frustration Doctrine Vs. Civil Law Remedies in the Shade of Covid-19

Abstract

The Covid-19 might be considered as an unprecedented event in the modern world regarding to the reaction of the countries which have taken drastic measures never seen before up to this level. It should be considered as a social disaster, because it changes radically the usual flow of life, the normal circumstances of the markets due to the restrictions and prohibitions imposed by the governments in response to it. The measures taken in order to protect public health, emanated some radical changes in the circumstances on which most of the contracts were based. The pandemic is an unforeseen and unavoidable event affecting most of the pre-existing contracts. It has occurred beyond the control of the parties. The impact of the Covid-19 differs in various contracts. It adversely affects some of the contracts by preventing or impeding the disadvantaged party to perform, whereas in some other cases it causes a radical change in circumstances generating an excessive difficulty to the fulfillment of the contract, which renders performance unreasonable and the contract unfair. It is also possible that the contract might even not be affected by the pandemic. In short, it renders some contracts impossible and for some other, it makes it unreasonably difficult to perform. This seminar focuses on the agreements “infected” by Covid-19 pandemic, studying its legal implications in comparative law. The aim is to provide both academic analysis and an idea of the way civil law and common law systems are coping. The concepts of force majeure and hardship will be defined, the doctrine of frustration in common law will be presented in comparison with the remedies offered by civil law concerning the effects of Covid-19 on the contracts.

Keywords: Covid-19, Frustration, Impossibility, Hardship, Force Majeure

Gebeliğin Kadının Mağduru Olduğu Bir Suçun Sonucu Olması Halinde Çocuk Düşürtme Suçuna İlişkin Değerlendirmeler

Arş. Gör. Dr. Yaprak Öntan¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 99. maddesine göre, kadının rızası olması halinde, on haftadan fazla olmayan gebeliklere yetkili kişilerce son verilebilir. Söz konusu maddenin altıncı fıkrasıyla ise kadının mağduru olduğu bir suç sonucu gebe kalması hali ayrı bir düzenlemeye tabi tutulmuş ve gebeliğe son verilebilecek olan süre yirmi hafta olarak belirlenmiştir. Buna göre gebeliğin, kadının mağduru olduğu bir suçun sonucu olması halinde, kadının rızasının bulunması, gebeliğin süresinin yirmi haftadan fazla olmaması ve uzman hekimler tarafından hastane ortamında sona erdirilmesi kaydıyla, ceninin düşürtülmesi fiili cezalandırılmamaktadır. Öncelikle ilgili hükmün hukuki niteliğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Yapılacak bu belirleme ışığında, hükümde aranan koşulların oluşmaması halinde, gebeliğe son veren yetkili veya yetkisiz kişilerle fiile rıza gösteren kadının ceza sorumluluklarının söz konusu olup olmayacağı hususu kanunilik ilkesi de göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir. Tebliğde, hekimler açısından, kadının suç sonucu gebe kalıp kalmadığı noktasında ortaya çıkabilecek tereddütlerin hangi kriterlere göre bertaraf edilebileceği de ortaya konulmaya çalışılacaktır. Son olarak, mağduru olduğu suç sonucu gebe kalan kadının çocuk düşürtme fiili açısından sorumluluğu da ayrıca inceleme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Düşürtme Suçu, Kadının Mağduru Olduğu Bir Suç Sonucu Gebe Kalması, Gebeliğin Sona Erdirilmesi

Evaluations On the Offence of Abortion in the Case of Pregnancy Resulting From a Crime of Which the Woman Is a Victim

Abstract

According to article 99 of the Turkish Penal Code, on the occasion of the consent of the woman, pregnancies less than ten weeks might be terminated by authorized persons. However, with the sixth paragraph of the aforementioned article, the situation where the woman becomes pregnant as a result of a crime of which she is the victim has been subjected to a separate regulation and the period during which the pregnancy can be terminated has been determined as twenty weeks. Accordingly, if the pregnancy is the result of a crime of which woman is the victim, the act of abortion is not punished, provided that the woman's consent is received, the duration is not more than twenty weeks and the pregnancy is terminated by specialists in a hospital. First of all, the legal nature of the relevant provision should be determined. In light of this determination, in case the conditions required in the provision are not met, the issue of whether the authorized or unauthorized persons who terminate the pregnancy and the woman who gave consent to the act will have criminal responsibilities should be evaluated by also considering the principle of legality. With this paper, it will be tried to reveal the criteria, through which probable hesitations of physicians in terms of whether the woman is pregnant as a result of a crime, can be eliminated. Finally, in the context of woman's own act causing miscarriage, the criminal liability of the woman who became pregnant as a result of a crime of which she was the victim will also be subject to analyzing.

Keywords: Offense of Abortion, Pregnancy As a Result of a Crime of Which the Woman Was the Victim, Termination of Pregnancy

Genel Kolluk Disiplin Kanununa Hakim Olan Anayasal İlkeler

Dr. Cengiz Özel¹

¹Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Özet

Disiplin, devletin onur ve saygınlığının korunması bakımından kamu hizmetlerinde etkinliği, sürati ve verimliliği sağlayacak bir araç olarak çalışma düzenine ilişkin konulan kurallar ve bu kurallara uyumu ifade etmektedir. Kolluk kuvvetleri, zor kullanması yetkisine sahip olması ve bireysel hak ve özgürlüklerin korunması yönünden en disiplinli olması beklenen kurumların başında gelmektedir. Türkiye’de yaşanan sosyal ve siyasal gelişmeler sonrasında genel kolluk kuvvetleri olan jandarma, polis ve sahil güvenlik teşkilatlarının disiplin rejimi 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun ile belirlenmiştir. Kanunla belirlenen uyulması zorunlu olan kurallara riayet edilmemesi bazen sadece idari, bazen sadece adli, bazen de hem idari hem de adli yaptırımları gerektirmektedir. Uyulması zaruri olan bu kuralların ihlalinde yapılacak disiplin soruşturmaları ve sonrasında tesis edilecek cezalarda bir kısım ilkelere riayet edilmesi gerekmektedir. Bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinde idarenin bu ilkelere sadık olarak hareket etmesi ulusal ve uluslararası meşruiyetin yanında kurumsal aidiyetin sağlanması açısından da son derece elzemdir. Bu ilkelerin bir kısmı kaynağını anayasadan alırken bir kısmı kanundan bir kısmı da yargı kararlarından almaktadır. Çalışmada disiplin hukukuna hakim olan anayasal ilkelerden kanunilik, savunma hakkı ve yargı yolu ilkeleri Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun kapsamında ele alınacaktır. Henüz uygulamaya ilişkin düzenleyici işlem çalışmaları devam eden genel kolluk disiplin kanununa yönelik ilkelere belirlilik kazandırılması amacı taşıyan çalışmanın literatüre ve uygulamaya katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genel Kolluk Disiplin Kanunu, Anayasal İlkeler, Kanunilik İlkesi, Yargı Yolu İlkesi, Savunma Hakkı İlkesi.

Constitutional Principles That Dominate General Law Enforcement Discipline Provisions

Abstract

Discipline refers to the rules laid down regarding the working order and compliance with these rules as a means to ensure efficiency, speed and efficiency in public services in terms of protecting the honor and dignity of the State. Law enforcement agencies are one of the institutions that are expected to be the most disciplined in terms of having the authority to use force and protecting individual rights and freedoms. Following the social and political developments in Turkey, the disciplinary regime of the gendarmerie, police and coast guard organizations, which are the general law enforcement agencies, has been determined by the Law on the Adoption of a Decree Law on General Law Enforcement Discipline Provisions. Failure to comply with the mandatory rules determined by the law sometimes requires only administrative, sometimes only judicial, sometimes both administrative and judicial sanctions. It is necessary to comply with some principles in disciplinary investigations to be made in violation of these rules, which must be followed, and in penalties to be established afterwards. A state of law, which is to act as faithful to these principles in the administration of the Republic of Turkey is extremely essential for ensuring institutional affiliation next to the national and international legitimacy. While some of these principles take their source from the constitution, some of them derive from the law and some from judicial decisions. In the study, the constitutional principles that dominate the disciplinary law such as the principles of legality, the right of defense and the judicial remedy will be discussed within the scope of the Law on the Adoption of a Decree Law on General Law Enforcement Discipline Provisions. It is considered that the study, which aims to give certainty to the principles regarding the general law enforcement discipline law, whose regulatory procedures regarding implementation are still ongoing, will contribute to the literature and practice.

Keywords: General Law Enforcement Discipline Law, Constitutional Principles, Principle of Legality, Principle of Judicial Remedy, Principle of the Right of Defense

Makale ID= 106

ORCID NO: 0000-0002-2969-8700

Sözlü Sunum

Genişletilmiş Benlik Teorisi Perspektifinde Velayet Altındaki Küçüğün Görüntüsünün Sosyal Ağ Sitelerinde Paylaşılmasının Hukuki Yönü: Sharenting

Arş. Gör. Dr. Cemile Turgut¹

¹Beykent Üniversitesi

Özet

Günümüzde küçüklerin görüntülerinin ebeveynleri tarafından sosyal ağ platformlarında paylaşımı oldukça eleştirilmektedir. Ancak araştırmalar göstermektedir ki her ne kadar çocuklarının çevrimiçi ortamdaki mahremiyetleri veya kişisel verileri konusunda endişe taşısa da bu endişe, çoğu ebeveyni çocuklarının görüntülerini paylaşmaktan alıkoymamaktadır. Çalışmamızda öncelikli olarak ebeveynlerin bu davranışı, genişletilmiş benlik teorisi kapsamında irdelenecek ve sosyal ağ sitelerinin bu teorideki işlevi üzerinde durulacaktır. Şüphesiz ki küçüklerin görüntülerinin ebeveynleri tarafından paylaşılması sadece sosyolojik veya psikolojik değil, hukuki tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Bu tartışmaların ise özel hukuk bağlamında farklı perspektiflerde ele alınması mümkündür. Velayete ilişkin kurallar ve bu kapsamda küçüğün üstün yararı, bu tartışmaların filizlendiği alandır. Bunun yanında ebeveynlerin bahsi geçen paylaşımlar vasıtasıyla bazı ticari kuruluşlarla işbirliği yaparak, belli ürünleri tanıtmaya suretiyle para kazanması gibi durumlar (Influencing), hukuki tartışmaların farklı bir boyutunu oluşturmaktadır. Özellikle küçüğün görüntüsüne ürün yerleştirerek sunulan içerikler, bu tartışmaların en belirgin örneğini teşkil etmektedir. Dolayısıyla çalışmada, görüntüsünün ebeveyni tarafından paylaşılması salt olarak küçüğün verisinin veya mahremiyetinin korunması bağlamında değil, farklı hukuki kapsam ve değerler ışığında da ele alınıp incelenecektir. Nitekim çalışma ile asıl amaçlanan, disiplinler arası köprü kurarak çevrimiçi ortamda küçüğün korunmasına katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Ağ, Genişletilmiş Benlik, Sharenting, Küçüğün Üstün Yararı, Çocuk Hakları

Legal Aspect of Sharing the Image of a Minor in Custody On Social Network Sites in the Perspective of the Extended Self Theory: Sharenting

Abstract

Nowadays, the sharing of images of minors by their parents on social networking platforms is highly criticized. Researches show that although parents are concerned about their children's privacy or personal data online, most parents do not hesitate to share images of their children. In our study, first of all, this behavior of parents will be examined within the scope of extended self theory and the function of social network sites in this theory will be emphasized. Undoubtedly, the sharing of images of minors by their parents brings about not only sociological or psychological, but also legal arguments. These arguments can be considered in different perspectives in the context of private law. The issue of custody rules and the best interests of the minor in this context is the area where these arguments first appeared. In addition, the situations such as the parents earning money by engaging in commercial activities through these shares and promoting certain products (Influencing) constitute a different dimension of legal arguments. The most common example of these arguments is the contents presented by placing products on the image of the minor. Therefore, in the study, the sharing of the image by the parents will be discussed and examined not only in the context of protecting the data or privacy of the minor, but also in the light of different legal scope and values. As a matter of fact, the main purpose of the study is to contribute to the protection of the minor in the online environment by establishing an interdisciplinary bridge.

Keywords: Social Network, Extended Self Theory, Sharenting, Minor's Best Interest, Child Rights

Makale ID= 84

ORCID NO: 0000-0001- 5175-8987

Sözlü Sunum

Gizleme Suretiyle Haksız Rekabet

Dr. Öğretim Üyesi Hediye Bahar Sayın¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 54-63'üncü maddeleri arasında haksız rekabet düzenlenir. Bu düzenlemelerin amacı, tüm katılanların menfaatine dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır. Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırı olarak kabul edilerek, haksız rekabetin temel ilkeleri belirlenir. Haksız rekabete ilişkin düzenlemelerin mehzasını ise İsviçre Haksız Rekabet Kanunu (Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb-UWG) oluşturur. TTK m. 55'de, haksız rekabet örnekleri altı bent halinde sınırlı sayıda olmamak üzere sıralanır. Söz konusu madde kapsamında yer alan haksız rekabet örneklerinin büyük bölümünü ise "Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri" oluşturur (TTK m. 55/1-a). Bu bent altında bulunan haksız rekabet örneklerinden biri ise "Malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerin özelliklerini, miktarını, kullanım amaçlarını, yararlarını veya tehlikelerini gizlemek ve bu şekilde müşteriye yanıltılmak"tır (TTK m. 55/1-a, 9)(UWG m. 3/i). Hüküm, gizleme suretiyle yanıltıcılığın söz konusu olduğu haksız rekabet fiillerini düzenler. Bu suretle rekabet ortamında şeffaflığın sağlanması hedeflenir. Hükümün lafzından yola çıkarak hüküm kapsamında bir haksız rekabet fiilinden söz edilebilmesi için belirli bir mal veya iş ürünü ya da faaliyete ilişkin bazı hususların gizlenmesi (miktar, kullanım amacı, yarar, tehlike gibi) ve bu suretle müşterilerin yanıltılması gerekir. Bu çalışmada, reklamlarda veya satış yöntemlerinde gizleme suretiyle müşterilerin yanıltılması yoluyla ortaya çıkan haksız rekabet fiilleri İsviçre hukuku ile karşılaştırılmalı olarak ele alınacak ve bu kapsamdaki yargı kararları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Haksız Rekabet, Gizleme, Yanıltma

Göçmenlere Karşı Yapılan Ayrımcılık ve Türk Ceza Kanunu'nun 122. Maddesinde Düzenlenen Nefret ve Ayrımcılık Suçunun Göçmenler Bakımından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Nurten Öztürk¹

¹Erzincan BYÜ Hukuk Fakültesi

Özet

İnsanlık tarihi kadar eski bir uygulama olan ayrımcılık, 20. yüzyıl itibariyle insan hakları hukukunun önemli konularından biri olmuştur. Birçok uluslararası sözleşmede ayrımcılık ve ayrımcılıkla mücadele bakımından farklı düzenlemelere yer verilmekte, ayrıca devletler gerek anayasalarında gerekse çeşitli kanunlarda ayrımcılık yasağına ilişkin düzenlemelerle bu konudaki hassasiyetlerini belirtmektedirler. Suçların nefret saikiyle işlenmesi de çok eski tarihlerde karşımıza çıkmakta ise de nefret saikinin cezalandırılması nispeten yeni bir gelişmedir. Günümüzde birçok kimse farklı nedenlerle buldukları yeri terk etmekte ve başka ülkelere göç etmektedirler. Bu durum göçmenlerin gittikleri ülkelerde korunması ve toplumsal hayata katılımının en iyi şekilde sağlanmasının önemini vurgulamaktadır. Bu kapsamda gerek ülkeler gerekse uluslararası toplum göçmenlerin durumu konusunda farklı düzenlemelere gitmektedirler. Göçmenler gittikleri ülkelerde gerek toplumsal hayatta gerekse çalışma hayatında farklı nedenlerle ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Bu durumla mücadele bakımından uluslararası alanda göçmenlerin korunmasına, haklarına yer veren sözleşmeler olduğu gibi göçmenlerin maruz kaldıkları ayrımcılıkla mücadele için de düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda önemli sözleşmelerden biri Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'dir. Sözleşmenin etkin denetimini sağlamak amacıyla da Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunması Komitesi kurulmuştur. Türkiye, Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme'yi onaylamıştır. Türkiye bulunduğu coğrafi konum itibariyle, özellikle son yıllarda, hem önemli bir uluslararası göç güzergâhı niteliğini kazanmış hem de birçok göçmene ev sahipliği yapan bir ülke haline gelmiştir. 2005 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu da, uluslararası düzenlemelere paralel olarak daha önce mevzuatımızda olmayan ayrımcılık suçunu düzenlemiş, 2014 yılında ise madde metnine nefret saikini eklemiştir. Nefret ve ayrımcılık suçu, TCK'nın 122. maddesinde suç olarak düzenlenmiş ve nefret saikiyle gerçekleştirilen belirli fiiller cezai yaptırıma bağlanmıştır. Madde metninde kişilerin sahip oldukları dil, ırk, renk gibi belirli özellikler nedeniyle farklı alanlarda ayrımcılığa uğramaları cezai yaptırım altına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, Ayrımcılık, Nefret ve Ayrımcılık Suçu

Göreve İlişkin Hükümler Bakımından Anayasa Mahkemesi'nin Başvuran Mahkemenin “yetkisizliği” Sebebiyle Reddettiği Başvurular

Süleyman Enes Yiğit¹

¹Ankara Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özet

Tarihsel süreçte idari yargının görev alanına giren bir konuyu adli yargıya aktaran yasal düzenlemelerin somut norm denetimiyle Anayasa Mahkemesi önüne taşınması söz konusu olmuştur. Anayasa Mahkemesi bazı başvuruları, ilk inceleme safhasında, başvuran mahkemenin hükmü uygulamak bakımından yetkisizliği sebebiyle reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu kararlarında Anayasa'nın 152. maddesini gerekçe göstermiştir. Hükümde geçen "uygulanacak kanun" lafzını dar yorumlayan Anayasa Mahkemesi çeşitli mahkemelerden gelen başvuruları "hükmü uygulayan mahkemenin yetkisizliği" sebebiyle reddetmiştir. Bu durumda Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülen yasal düzenlemelerin anayasallık denetimine tabi tutulması zorlaşmaktadır. Dolayısıyla somut norm denetimi müessesesinin varlık sebebi sorgulanır hale gelmektedir. Sözgelimi 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun (KTK) 110. maddesinin iptaline ilişkin idare mahkemelerinin başvurularını ilk incelemeyen reddeden Anayasa Mahkemesi, hukuk mahkemelerinin yaptığı iptal başvurularında ise işin esasına girmiştir. KTK m.110 gibi yargı yoluna ilişkin hüküm içeren dolayısıyla temel hak ve hürriyetlerle yakından ilişkili olan bir düzenlemenin, bir hukuk devletinde, anayasallık denetimine tabi tutulamaması düşünülemez. Dolayısıyla bildiri kapsamında Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa'nın 152. maddesinde geçen "uygulanacak kanun" lafzını geniş yorumlaması gerektiği savunulacaktır. Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi'nin tarihsel süreçte verdiği kararlar inceleme konusu yapılacaktır. Bu minvalde uygulama ve teori açısından son derece mühim olan bu sorunun kavramsal çözümlemesinin yapılması amaç edinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anayasa Mahkemesi, İdari Yargının Görev Alanı, Somut Norm Denetimi. 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu

Makale ID= 86

ORCID NO: 0000-0001-7483-6394

Sözlü Sunum

Gürültü Kirliliğinden Dolayı Yapı Malikinin Sorumluluğu

Doç. Dr. Selin Sert Sütçü¹

¹Akdeniz Üniversitesi

Özet

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte toplumlar farklı sorunlarla uğraşmaya başlamış, sorunların temelinde ise teknolojinin olumsuz etkilerinin var olduğu görülmüştür. Hayatımızı kolaylaştıran teknolojik ilerlemelerle gün içerisinde gürültü ve sesle daha fazla muhatap olmamıza sebep olmuş, hukuki olarak da bu konuda düzenlemeler yapılması ihtiyacı gündeme gelmiştir. Gürültü kirliliği, en kısa sürede dahi telafisi güç veya imkansız zararların ortaya çıkmasına sebep olduğu için incelenmesi ve değerlendirilmesi gereken önemli konulardan birisi haline gelmiştir. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 69 hükmüne göre “bir binanın veya yapı eseri maliki, bunların yapımındaki bozukluklardan veya bakımındaki eksikliklerden doğan zararı gidermekle yükümlüdür. İntifa ve oturma hakkı sahipleri binanın bakımındaki eksikliklerden doğan zarardan malikle birlikte müteselsilen sorumludur”. Yapı malikinin binayı ses ve gürültüye karşı izole etmemiş olması sorumluluğuna sebep olacaktır. Sorumluluğun söz konusu olması için; bir sorumluluk karinesi ve bu karinenin çürütülmesine iman sağlayan bir düzenleme de madde metninde yoktur. Madde hükmünde kusursuz bir sorumluluk öngörülmüştür. Aynı şekilde bina veya yapı zarara yol açmamış olmakla birlikte zarar tehlikesi varsa veya tazminata yol açmış bir olgu zarar tehlikesi yaratmaya devam ediyorsa bu tehlike ile karşılaşan herkes bu tehlikenin giderilmesi için gerekli önlemlerin alınması isteyebilecektir. Fenni mesuller ya da şantiye şeflerinin duruma göre vekalet sözleşmesi veya eser sözleşmesi gibi sebeplerle ilave sorumlulukları ortaya çıkabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gürültü, Ses, Gürültü Kirliliği, Yapı Maliki, Sorumluluk.

Responsibility of the Building Owner Due to Noise Pollution

Abstract

With the development of technology, societies have begun to deal with different problems, and it has been observed that the negative effects of technology are at the root of the problems. With the technological advances that make our lives easier, we have to deal with noise and noise more during the day, and the need to make legal regulations on this issue has come to the agenda. Noise pollution has become one of the important issues that need to be examined and evaluated since it causes damages that are difficult or impossible to compensate even in the shortest time. Turkish Code of Obligations No. 6098 m. According to the provision 69, "the owner of a building or construction work is obliged to compensate the damage arising from defects in their construction or deficiencies in their maintenance. Owners of usufruct and residence rights are jointly responsible together with the owner for the damages arising from the lack of maintenance of the building ". The fact that the building owner does not insulate the building against noise and noise will cause his responsibility. In order to be responsible; There is also a presumption of responsibility and a regulation that provides belief in the refutation of this presumption in the text of the article. A perfect responsibility is stipulated in the provision of the article. Likewise, if the building or structure has not caused any damage, but if there is a danger of damage or if a phenomenon that has caused compensation continues to create a danger of damage, everyone who encounters this danger may want to take the necessary measures to eliminate this danger. Additional responsibilities may arise for scientific responsible or site chiefs, depending on the situation, for reasons such as power of attorney agreements or works contracts.

Keywords: Noise, Noise, Noise Pollution, Building Owner, Responsibility.

Makale ID= 123

ORCID NO: 0000-0003-3005-2154

Sözlü Sunum

Hâkimin Yargı Kararını Oluşturmasında Uyması Gereken Metodolojik On İki Temel İlke

Prof. Dr. O. Gökhan Antalya¹

¹Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hâkimin haklı ve adil bir yargı kararı oluşturabilmesi, onun yalnızca hukuk ve hukuk metodolojisi bilgisine sahip olmasına bağlı olmayıp aynı zamanda hukuk metodolojisi yardımıyla hukuk bilgisini uygulayabilme yeteneğine de bağlıdır. Hâkimin önce olayı anlaması, daha sonra da hukuku anlaması gerekir. Bu kapsamda yargı kararı oluşturma metoduna hâkim olan on iki temel ilke vardır. Bunlar, maddi olayın olgularının belirlenmesinde yaklaşımın ve tavrın belirlenmesi, maddi olayın (durumun) olgularının belirlenmesi ve anlaşılması, hukuki uyumsuzluğa ilişkin hukuki çözümün temel amacının (hedefinin) belirlenmesi, hukuki çözümler ve gerekçelendirme için gerekli hukuki bilginin hukuk kaynaklarından belirlenmesi, uyumsuzluk konusu maddi olayın çözümü için hukukun uygulanması, kanunun yorumlanması, geliştirilmesi (tamamlanması ve düzeltilmesi) ve gerekçelendirilmesi (anlamsal boyutta uygulanması), mantıksal işlemle (dedüksiyonla) maddi olaya kanun hükmünün hukuki olgularının uygulanması, hukuki çözümün (yargı kararının) aranması, hukuki çözümün (yargı kararının) belirlenmesi, yargı kararını oluşturma stratejisinin belirlenmesi ve bu stratejinin sonuçlarının değerlendirilmesi, yargı kararının hukuki sonucunun ve uygulanabilirliğinin denetlenmesi ile seçilen hukuki çözümün (yargı kararının) yerine getirilmesidir. İşbu tebliğde, hâkimin yargı kararını oluşturmasında uyması gereken metodolojik on iki temel ilke incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yargı Kararı, Hukuk Metodolojisi, Yargı Kararı Oluşturma Metodu, Hukuki Çözüm, Gerekçelendirme

Hapis Cezasını Gerektiren Kasıtlı Suç İşlenmesi Nedeniyle Koşullu Salıverilme Kararının Geri Alınması

Dr. Öğretim Üyesi Hakan Gündüz¹

¹Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

14.4.2020 tarihli ve 7242 sayılı Kanunla 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da (CGTİHK) önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden biri de “Koşullu salıverilme” başlıklı 107. maddesinin 13. fıkrasında yer alan denetim süresi içerisinde hapis cezası gerektiren kasıtlı suç işlenmesi nedeniyle, koşullu salıverilme kararının geri alınması hâlinde, denetim süresinin kalan kısmına uygulanacak hükümlere ilişkindir. 5275 sayılı CGTİHK'nun 107. maddesinin 13. fıkrasının 7242 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önceki haline göre, denetim süresi içerisinde hapis cezası gerektiren kasıtlı suç işlenmesi nedeniyle, koşullu salıverilme kararının geri alınması durumunda, hükümlünün sonraki suçu işlediği tarihten itibaren kalan cezasının infaz kurumunda aynen çektirilmesine karar verilmesi gerekmekte idi. 5275 sayılı Kanun'un söz konusu değişiklikten sonraki haline göre, hükümlünün sonraki suçu işlediği tarihten itibaren başlamak ve hakederek tahliye tarihini geçmemek koşuluyla sonraki işlediği her bir suç için verilen hapis cezasının iki katı sürenin ceza infaz kurumunda aynen çektirilmesine karar verilmesi gerekecektir. Kanun değişikliğine ilişkin madde gerekçesinde; hükümlü denetim süresi içerisinde çok az hapis cezası alsa dahi sonraki suçu işlediği tarihten hakederek tahliye tarihine kadar olan sürenin aynen infaz edilmesinin adaletsizliğe neden olması nedeniyle bu düzenlemenin yapıldığı dile getirilmektedir. Ancak, koşullu salıverilme tarihi ile hakederek tahliye tarihi arasında uzun bir sürenin bulunduğu ve ikinci suçtan verilen hapis cezasının kısa süreli olduğu durumlarda, yapılan değişiklik nedeniyle, infazda karışıklık ve adaletsiz sonuçlar ortaya çıkabilecektir. Örneğin, nitelikli yağma suçundan verilen 12 yıl hapis cezasının yarısını iyi halli olarak ceza infaz kurumunda geçirerek koşullu salıverilen hükümlü, koşullu salıverildikten 1 yıl sonra işlediği hırsızlık suçundan 1 yıl hapis cezasına mahkûmiyet hükmü tesis edilse, koşullu salıverilme kararı geri alınarak, 2. suçtan verilen hapis cezasının iki katı süreye karşılık gelen 2 yıl süreyle cezaevine girecektir. Hükümlünün 2. suçu işlediği tarih ile hakederek tahliye tarihi arasında kalan hapis cezasının süresi 5 yıl olmasına rağmen bu cezanın 2 yıllık süresini cezaevinde geçirdiğinde geri kalan 3 yıllık hapis cezasının infazından kurtulması şeklinde adalet duygusunu zedeleyen bir sonuç doğacaktır. Hükümlünün kalan 3 yıl hapis cezasını tahliye edildikten sonra tekrar koşullu salıverilerek geçireceği ileri sürülebilirse de, 5275 sayılı CGTİHK'nun 107. maddesinin 13. fıkrasında yer alan “Koşullu salıverilme kararının geri alınmasından sonra aynı hükmün infazı ile ilgili bir daha koşullu salıverilme kararı verilmez.” cümlesi buna engeldir.

Anahtar Kelimeler: Koşullu Salıverilme, Hapis Cezası, Kasıtlı Suç.

Makale ID= 136

ORCID NO: 0000-0002-8286-1132

Sözlü Sunum

Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararının Uzlaştırma Kurumundaki Uygulamasının Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Nazmiye Özenbaş¹

¹Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Klasik ceza adalet sistemlerine karşı gelişen alternatif çözüm yollarından biri olan uzlaştırma kurumu, ülkemizde ve birçok başka ülkede uygulama alanı giderek genişleyen yeni ve etkili bir kurumdur. Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri'nde modern anlamdaki ilk uygulamaları 1970'li yıllarda görülen uzlaştırma kurumu ülkemizde ise ilk olarak 2005 yılında yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu ile düzenlenmiştir. Uzlaştırma tarafların özgür iradesine bağlı bir süreçtir ve bu süreç uzlaşma ile sonuçlanabileceği gibi uzlaşmama ile de sonuçlanabilir. Sürecin uzlaşma ile sonuçlandığı durumlarda da edim defaten ifa edilebileceği gibi, taksidde veya vadeye bağlanabilir yahut da süreli bir edim öngörülebilir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 254. maddesine göre, kovuşturma evresinde uzlaşmanın sağlanması ve belirlenen edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksidde bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla uzlaştırma sürecinde verilebilecek kararlardan birisi de hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıdır. Bu karardan sonra edim yerine getirilmediğinde, açıklanması geri bırakılan hüküm açıklanacaktır. Ancak kovuşturmanın hangi aşamasında uzlaştırma sürecinin başlatılacağı konusunda mevzuatta açıklık bulunmamaktadır. Kovuşturmanın başında suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun anlaşılması ve uzlaştırma sürecinin hemen başlatılması durumunda edimin yerine getirilmemesi halinde hükmün hemen açıklanması mümkün olmayacaktır. Bu durumda uzlaştırma sürecinde verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının yerindeliği tartışmalı hale gelecektir. Bu çalışmada uzlaştırma sürecinde verilen, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı ve uygulaması üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Onarıcı Adalet, Uzlaştırma, Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması

Hukukî Dinlenilme Hakkının ve Tarafların Eşitliği İlkesinin İhlâli Sebebiyle Hakem Kararlarının İptali

Arş. Gör. Zeynep Albayrak Açı¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

1958 tarihli New York Sözleşmesi ve 1985 tarihli UNCITRAL Model Kanunu ışığında tahkime ilişkin hukukî düzenlemelerini yapan pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de - Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 439/2/f ve Milletlerarası Tahkim Kanunu m. 15/A/1/g hükümlerine dayanarak- hukukî dinlenilme hakkının ve tarafların eşitliği ilkesinin ihlâli sebebiyle hakem kararları iptal edilmektedir. Hukukî dinlenilme hakkı ve tarafların eşitliği ilkesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m. 6 ve T.C. Anayasası m. 36 hükümleri nedeniyle yargılamanın vazgeçilmez unsurlarıdır ve bu unsurları korumak adına mahkemeler eliyle, bir hakem kararını iptal etmesi, devletin yetki ve görev alanındadır. Yaygınlaşan sınır aşırı yatırım ve ticaretler sebebiyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde beklenen hız, iradîlik ve uzmanlarca incelenme tahkime olan ilgiyi artırmaktadır. Ancak bazı tahkim uygulamacıları, tamamlanmış bir tahkim sürecinde verilen kararın, devlet mahkemeleri tarafından sonradan iptal edilebilmesinin tahkim kararlarının “kesinliği”ni engellediğini ve tahkimin verimliliğini azalttığını; bu bağlamda hukukî dinlenilme hakkı ve eşitlik kavramlarının karardan memnun olmayan tarafça bir kurtarıcı olarak görüldüğünü iddia etmektedir. İsviçre Federal Mahkemesi, eski içtihatlarından farklı olarak, son yıllarda hukukî dinlenilme hakkının ihlâli sebebiyle hakem kararının iptali için, ihlâlin karar üzerinde “potansiyel bir etkiye” sahip olması kriterini göz önünde tutmaktadır ve her ihlâli iptal için yeterli görmemektedir. Hukukî dinlenilme hakkı ve eşitlik ilkesinin ihlâli sebebiyle iptale ilişkin olarak, karar üzerinde “potansiyel etki” ve “gerçek etki” kavramları farklı ülkelerin içtihat ya da doktrinlerinde tartışılmaktadır. Bu konuda iptal için tarafın iddiasını somutlaştırması ya da yapılan hakem yargılamasının devlet mahkemesi yargılamalarıyla karşılaştırılması gibi farklı ölçütler ileri sürülmektedir. Çalışmamızda karşılaştırmalı hukuktaki bu gelişme ve tartışmalar göz önünde tutularak, Türk hukuku bakımından hukukî dinlenilme hakkı ve tarafların eşitliği ilkesinin ihlâli sebebiyle hakem kararların iptali için bir ölçüt belirlemenin mümkün olup olmadığı üzerinde durulmuş; tahkimde adalet ve tahkimin verimliliği arasında, AİHS ve Anayasa çerçevesinde bir denge kurulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tahkim, Hakem Kararlarının İptali, Hukuki Dinlenilme Hakkı, Eşitlik

Hukuki İşlemlerde İhtiyaç Duyulan Yeni Bir Geçersizlik Kategorisi Olarak Uygunsuz Etki (Undue Influence)

Dr. Öğretim Üyesi Mazlum Doğan¹

¹İstanbul Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İngiltere’de hakkaniyet (equity) hukuku temelli mahkeme kararlarıyla oluşturulmuş uygunsuz etki (undue influence), Anglo-Amerikan Hukukuna özgü bir geçersizlik türüdür. Kıta Avrupası Hukuk sistemine yabancı bir geçersizlik türü olan uygunsuz etkinin, irade sakatlıkları ve aşırı yararlanmaya benzer yönleri bulunmasına rağmen bunlardan daha farklı bir sahayı bir geçersizlik türü olarak düzenlemektedir. Genel olarak hukuki işlemlerde, özelde ise taraflar arasındaki sözleşme ilişkilerinde öyle bazı durumlar vardır ki, bir kişinin diğeri üzerinde mevcut olan nüfuzu veya o kişiye duyulan aşırı güven, etki altında kalan kişinin gerçek iradesine aykırı hukuki işlemler yapmasına neden olabilmektedir. Gerçek uygunsuz etki (actual undue influence) ve uygunsuz etki varsayımı (presumed undue influence) olarak ikiye ayrılan bu gibi durumlarda irade sakatlıklarının şartlarını taşıyan bir irade açıklaması bulunmuyor olsa da kişi, diğer tarafının sahip olduğu güç veya bu kişiye duyulan aşırı güven nedeniyle gerçek iradesini taşımayan hukuki işlemler yapmaktadır. Ülkemiz özelinde bakıldığında yukarıda kısaca açıklanan etki biçimlerinin bireyciliğin ön planda olduğu Anglo-Amerikan toplumundan çok daha fazla ülkemiz özelinde karşımıza çıktığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla bu çalışmada uygunsuz etkinin içeriğinin doğru bir bağlama oturtularak bu etki altında yapılan ve kişinin gerçek iradesini taşımayan bu hukuki işlemlerin geçersizliğinin sağlanması için gereken şartlar ortaya konmaya çalışılmıştır. Sonrasında ise bu kuruma ülkemiz özelinde neden ihtiyaç duyulduğu görünür kılınarak bu kurumun hukukumuzla bütünleştirilmesi için çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hukuki İşlem, Uygunsuz Etki, Undue Influence, Geçersizlik, İrade Sakatlıkları, Aşırı Yararlanma

Hukuksal Boyutu, Teşkilat Yapısı ve Finansman Bağlamında Bm Kuvvetlerinin Kullanımı (Kongo Örneği)

Dr. Öğretim Üyesi Abdülazim İbrahim¹

¹Karabük üniversitesi

Özet

Birleşmiş Milletler örgütünün en önemli amacı “uluslararası barış ve güvenliği sağlamak”tır. Birleşmiş Milletler örgütü bu amaçla birlikte Birleşmiş Milletler Antlaşması’nda öngörüldüğü üzere barışa yönelik herhangi bir tehdit halinde uluslararası barış ve güvenliğin korunmasını sağlamak için “Soğuk Savaş” döneminden bu yana barış operasyonları yürütmektedir. Çalışmada barış operasyonlarından biri olan Kongo örneği ele alınmıştır. Bu kapsamda edinilen bilgiler ışığında bir başka barış operasyonu olan Süveyş örneği ile karşılaştırmalar yapılarak bazı çıkarımlar elde edilmiştir. BM Kuvvetleri kendilerini kabul eden devletlerin ülkesinde buldukları sürece Birleşmiş Milletler İmtiyaz ve Muafiyetleri Sözleşmesi hükümlerinden faydalanırlar. Bunun yanında, ilgili devlet ve Birleşmiş Milletler arasında özel anlaşmalar yapılabilen ve Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin masrafları üye devletler tarafından bütçeye yapılan katkılar aracılığıyla karşılanır. Bir devletin Birleşmiş Milletler Kuvvetlerine ihtiyaç duyması halinde bir operasyonun yapılabilmesi ancak ilgili devletin rızası ile gerçekleşebilmektedir. Bu kuvvetler, gönderildiği devletlerin emrinde kalmakla beraber iç işlerine karışmamakta, Birleşmiş Milletler yetkili organlarının kararları doğrultusunda hareket etmekte ve silah kullanmaları ancak meşru müdafaa hâlinde söz konusu olabilmektedir. Uygulamada Birleşmiş Milletler Kuvvetlerinin yürüttükleri barış operasyonlarında saldırgan tutumlara karşılık zorlama tedbirler yerine belirli amaçlarına ulaşmak adına düzenleyici bir tedbir uyguladığı görülmektedir. Çalışmanın amacı Süveyş ve Kongo örneklerden hareketle Birleşmiş Milletler Kuvvetlerinin kuruluşu, hukuki dayanağı, görev ve yetkileri, yapı ve teşkilatı, hukuki ve mali statüsü hakkında bilgi vermektir. Çalışmada yabancı dilde ve Türkçe yazılan eserlerden yararlanılmış ve ayrıca Uluslararası Adalet Divanı kararına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Barış Gücü, Hukuki Statü, Kongo, BM, Adalet Divanı

Use of the Un Forces in Terms of Legality, Organizational Structure and Financing: the Example of the Congo

Abstract

With its most important aim, that is ensuring the international peace and security, the UN, as stated in the relevant parts of the UN Treaty, in case of a threat to peace, has been conducting peace operations since the cold war era to ensure peace and security. In the study, the example of Congo as one of the peace operations is examined, and in the light of the data obtained in this context, some inferences are drawn by making comparisons with Suez, another peace operation. The UN Forces, while in the territories of a country, benefit from the provisions of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nation. Additionally, exclusive agreements may be made between the relevant state and the UN and the expenses of the UN forces are covered with the contributions made to the UN budget by the member states. In case a state need the UN forces, the operation would depend only on the consent of the state. The UN forces would remain under the command of the state, and never interfere with its internal affairs, but only act in line with the decisions of the authorized bodies of the UN. They are only allowed to make use of weapons on account of legitimate defense. It is seen that in practice, the UN Forces implemented a regulatory measures to achieve certain goals instead of coercive measures in response to aggressive attitudes in peace operations carried out. The aim of the study is to provide information about the establishment of the UN Forces, its legal basis, its duties and powers, its structure and organization, and its legal and financial status based on the examples of Suez and Congo. In the study, works written in foreign language and Turkish are referred to, and a decision of the International Court of Justice is mentioned.

Keywords: Peacekeeping, Legal Status, the Congo, UN, Court of Justice.

Hukukun Nefesi Olarak Vicdan

Doç. Dr. Murat Topuz¹

¹Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Vicdan kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç olarak tarif edilmektedir (TDK sözlüğü). Vicdan, insanı oluşturan düşünce, duygu ve davranış boyutlarının tümünü kapsayan ilahi bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Vicdan aynı zamanda, kişiye doğruyu ve iyiyi yapma halini yükleyen içsel bir güç olarak da düşünülebilir. İlahi açıdan bakıldığında vicdan, “kalp gözü” ya da sadece “kalp” olarak da nitelendirilir. Vicdan tanrının insan verdiği insaf ve merhamet hislerinin yöneticisidir denilebilir. Bu yönetici insanı doğruya, ahlaklı olana ve insani olana yönlendirir. Vicdan haksızlığa karşı ruhta duyulan elem ve hak olanı bulma konusunda gayret sarfetmektir. Vicdan insanı iyiyi kötüden, hayırlı olan ile şerli olandan ayırmaya yarayan bir kuvvettir. Vicdan tanrının bize iç dünyamızda sesleniş şeklidir. Vicdanın kabul ettiğini akılda duygularda kabul ederler. Haksızlıklar karşısında elem keder ve sızıyı akıl değil vicdan hisseder. Zira birçok şeyi akıl kabul etse de vicdan elvermez. Ancak belirtelim ki, vicdan bozulmaya, aşınmaya, körelmeye, susturulmaya, duyarsızlaşmaya da müsaittir. Vicdanın bozulması kişiye insan olma özelliğine büyük bir darbe vurur. Vicdan sakatlandı mı o kimseden sağlıklı karar vermesini ve hakka uygun hareket etmesini beklemek boşunadır. Anayasanın 138. maddesinin 1. Fıkrası da “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.”. Hâkimin hüküm verirken kendi vicdanı ile başbaşa kalacak, değerlendirme yapacak ama hiçbir zamana sübjektif ve keyfi karar veremeyecektir. Hakim kendi vicdanî kanaatine göre ama soyut ve genel hukuk kuralları ve objektif ölçüler ışığında hareket edecektir. Hukukçunun vicdanı bozulmuşsa adaletin temin edilmesi beyhude bir beklentiden öteye geçemeyecektir. Hakimın duygularıyla hareket etmesi onun objektifliğine ve tarafsızlığına gölge düşürebilecektir. Buna karşın hakim, hukuka ve hakkaniyete uygun karar verebilmesi için duygularını da belli ölçüde işe katması gerekir. Ancak hakim his ve duygularını vicdanı ile dengelenmedir.

Anahtar Kelimeler: Vicdan, Hakkaniyet, Adalet, Vicdanî Kanaat

Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması Suçu (Tck m. 292): Hakkında Tazyik Hapsi Uygulanan Kişilerin Suç Faili Olup Olamayacağı Özelinde Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Dr. Fatma Umay Genç¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 292. maddesinde “hükümlü veya tutuklunun kaçması” suçu düzenlenmiştir. Bu düzenlemede, “tutukevinden, ceza infaz kurumundan veya gözetimi altında bulunduğu görevlilerin elinden kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında” hapis cezasına hükmolunacağı öngörülmüş (f. 1) ve ayrıca, bu madde hükümlerinin ceza infaz kurumu dışında çalıştırılan hükümlüler ile hapis cezası adlî para cezasından çevrilmiş olanlar hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir (f. 5). Söz konusu suçun faili, hükümlü veya tutuklu sıfatını taşıyan kişiler olabilir. Bu bağlamda, hakkında tazyik hapsi uygulanan kişilerin de bu suçun faili olup olamayacağı sorusu ortaya çıkmaktadır. Kanunlarımızda “tazyik hapsi”nin bir tanımı yapılmış değildir. Hakkında tazyik hapsi uygulanan kişilerin TCK m. 292'deki suçtan dolayı sorumlu tutulup tutulamayacakları bakımından hem öğretide hem de Bölge Adliye Mahkemeleri ve Yargıtay kararlarında farklı görüşlere rastlanmaktadır. Bu bildiriye, öğretideki ve yargı kararlarındaki açıklamalar ışığında, tazyik hapsinin hukuki niteliğine ve hakkında tazyik hapsi uygulanan kişilerin hükümlü veya tutuklunun kaçması suçunun faili olup olamayacağına ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hükümlü veya Tutuklunun Kaçması Suçu, Tazyik Hapsi, Hükümlü, Tazyik Hapsinin Hukuki Niteliği.

İcra ve İflas Kanunu'nun 362/a Maddesine İlişkin Anayasa Mahkemesi'nin 22.10.2020 Tarihli Kararının Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Nilüfer Boran Güneysu¹

¹Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

2004 sayılı İİK'na 09.05.2018 tarihli ve 7141 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 362/a maddesi eklenmiştir. Bu madde gereğince "08.02.2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyet gösteren okullar ile 24.03.1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun kapsamında faaliyet gösteren özel öğrenci barınma hizmetleri veren yurt ve benzeri kurumların taşınır ve taşınmaz malları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler hariç olmak üzere içinde bulunulan eğitim ve öğretim yılı sonunda haczedilir. İİK'nun ilgili maddesi gereğince, özel okullar ile özel öğrenci yurt ve benzeri kurumların taşınır ve taşınmaz mallarının eğitim ve öğretim yılı içinde haczedilmesi yasaklanmıştır. Anayasa Mahkemesi, 2019/59 Esas, 2020/61 Karar Sayılı ve 22.10.2020 tarihli kararı ile 362/a maddesinin "8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyet gösteren okullar..." yönünden Anayasa'nın 5. ve 35. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi, 2004 sayılı İİK'na 09.05.2018 tarihli ve 7141 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen 362/a maddesinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir. İİK'nun 326/a maddesinde sosyal devlet ilkesi ve eğitim hakkı ile mülkiyet hakkı arasında menfaat dengesi alacaklı aleyhine bozulmuştur. Süreli haczedilemezlik kuralında, haciz ve muhafaza tedbiri işlemlerinin birbirinden ayrılmalıdır. Süreli haczedilemezliğe konu olan mallar üzerinde haciz işlemi gerçekleştirilmekle birlikte muhafaza tedbirlerine sınırlamalar getirilmesi menfaat dengesine daha uygun olacaktır. Bu şekilde, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin aksamadan sürdürülürken borçlunun malvarlığını azaltmaya yönelik tasarruf işlemlerine karşı alacaklının menfaatlerinin korunması mümkün olabilecektir. İİK'nun 362/a maddesinin "...6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler hariç olmak üzere..." ifadesi, alacaklılar arasında eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İcra ve İflas Kanunu, Süreli Haczedilemezlik, Anayasa Mahkemesi, Eşitlik İlkesi, Menfaat Dengesi

İdare Teşkilatta Bir Zümrüdüanka - "Ekonomik ve Sosyal Konsey"

Arş. Gör. Gencer Karabekir Karagöç¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Ekonomik ve Sosyal Konsey; Türk İdari Teşkilatına 17.03.1995 tarihli bir Başbakanlık Genelgesi ile girmiş olup, teşkilatlanmasına ilişkin 4641 sayılı Ekonomik Ve Sosyal Konseyin Kuruluşu, Çalışma Esas ve Yöntemleri Hakkında Kanun ise 21.04.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tarihlerden itibaren de doktriner olarak bir "yardımcı kuruluş" olarak sınıflandırılarak idari teşkilat şemalarında kendine yer edinmiştir. 2010 yılında yapılan Anayasa değişiklikleri ile ise Anayasanın 4. kısmındaki "Mali ve Ekonomik Hükümler" başlıklı 166. madde "Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey" şeklinde değiştirilmiş ve Ekonomik Sosyal Konsey bu sayede anayasal bir kuruluş haline de gelmiştir. 1982 Anayasasında Ekonomik ve Sosyal Konseye ilişkin olarak; " Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında Cumhurbaşkanıya istişari nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur. Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir." ifadeleri bulunmaktadır. Maddeden de anlaşılacağı üzere kararlarının istişari nitelikte olacağı belirtilen bu konsey, Cumhurbaşkanının politika oluşturmasında bir danışma fonksiyonu olma amacını taşımaktadır. Hem Anayasal düzeyde ve hem de kanuni olarak ilgili düzenlemeleri ihdas edilmiş bu kurum mevzu hukuk bağlamında idari teşkilatımızda yer alan ancak efsanevi Anka kuşunu andırırçasına varlığını bildiğimiz ancak son 10 yıldır fiiliyatta göremediğimiz bir yapıdadır. Konsey; Avrupa Birliğine tam üyelik hedefi doğrultusunda, Avrupa Birliğine üye ülkelerdeki benzeri kurumlar örnek alınarak ihdas edilmiştir. Toplumun çeşitli kesimlerini, devlet ile bir araya getirerek ortaklaşa ekonomi ve sosyal politikalar oluşturmayı amaçlayan konseyin, kanunun ilk halinde 3 ayda bir toplanması öngörülmüş ancak bu usule riayet edilmemiş, düzenli toplantılar gerçekleştirilmemiştir. Bu bağlamda konseyin uygulamadaki etkisi arzu edilenin oldukça gerisinde kalmıştır. Bu çalışmada Ekonomik ve Sosyal Konseyin idari teşkilat içindeki sınıflandırması yapılarak, görev ve yetkileri idare hukuku açısından incelenmiştir. Bu kapsamda Ekonomik ve Sosyal Konseyin tarihsel süreç içerisinde geçirdiği değişiklikler analiz edilerek, konseye ilişkin çeşitli öneriler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Sosyal Konsey, İdari Teşkilat, Yardımcı Kuruluşlar

An Phoenix in Administrative Organization - "Economic and Social Council"

Abstract

Economic and Social Council; It entered into the Turkish Administrative Organization with a Prime Ministry Circular dated 17.03.1995, and the Law on the Establishment and Working Principles and Methods of the Economic and Social Council numbered 4641 regarding its organization was published in the Official Gazette dated 21.04.2001 and entered into force. With the constitutional amendments made in 2010, the Economic Social Council became a constitutional institution. Regarding the Economic and Social Council article in the 1982 Constitution; " the Economic and Social Council shall be established to provide the President of the Republic with consultative opinions in the formulation of economic and social policies. The establishment and functioning of the Economic and Social Council shall be laid down in law. " there are statements. As can be understood from the article, this Council, whose decisions are stated to be advisory, aims to carry out an advisory function in the policy making of the President. This institution, which has been regulated both at the Constitutional level and legally, is located in our administrative organization in the context of the subject law, but we know its existence as if it resembles the legendary Phoenix, but we have not seen it in practice for the last 10 years. Council; In line with the goal of full membership to the European Union, similar institutions in the member countries of the European Union have been established by taking as an example. In this study, the Economic and Social Council is classified within the administrative organization and its duties and powers are examined in terms of administrative law. In this context, the changes of the Economic and Social Council in the historical process were analyzed and various suggestions regarding the council were listed.

Keywords: Economic Social Council, Administrative Organization, Auxiliary Organizations

İdarenin Sorumluluğunda Bilimsel Nedensellik ve Hukuki Nedensellik İlişkisi

Arş. Gör. Hilal Albal Ulaş¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hukukta sorumluluk doğması için hukuka aykırı bir fiil, bir sonuç ve fiil ile sonuç arasında nedensellik bağının bulunması gerekir. Doğa kanunlarında da aynı şekilde iki unsur ve bunları birbirine bağlayan bir bağ bulunmalıdır. İlk bakışta birbiri ile benzer görünen bu iki durum aslında hem anlam hem yapı açısından farklıdır. Hatta bazı durumlarda birbirleri ile çatışmaktadırlar. Aradaki en önemli fark, doğa kanunlarındaki neden-sonuç ilişkisi her türlü insan davranışından bağımsızken, hukuka aykırı fiil ile sorumluluk arasındaki bu ilişki bir insan fiili tarafından kurulmaktadır. Başka bir deyişle, bilimsel nedensellik objektif, hukuki nedensellik sübjektif bir değerlendirme ile kurulur. Bilimsel ve hukuki nedenselliğin karşılaştığı durumlarda hangisinin tercih edilmesi gerektiği bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Hukukta olguların gözlemlenmesi ve zarara sebep olup olmadığının tespitinin doğa kanunları tarafından yapılması gerektiği durumlarda bilirkişi incelemesine başvurulmaktadır. Neden(leri) belirlemek, zararlar nedensel ilişkiye giren, başka bir deyişle o olmadan zarar gerçekleşmeyecek olan olguları korumak için bir seçim yapılmasıdır. Hukuki nedensellik tam olarak hâkim tarafından yürütülen böyle bir seçim sürecinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle sınırlama olmaksızın, hukuki nedensellik bilimsel nedenselliğe dayanmaktadır. Bilimsel olarak kesin bir biçimde tespit edilemeyen ancak diğer etmenlerin neden olarak tamamıyla dışlandığı hallerde nedenselliğin olup olmadığının tespit edilmesi hakimnin görevidir. Doğa kanunlarının üstlendiği bilimsel belirsizlik hukukta söz konusu olamamaktadır. Hakimin bir seçim yaparak belirsizliği ortadan kaldırması gerekir. Hukuki nedenselliği bilimsel nedensellikten ayırma ihtiyacı artık özel ve kamu hukukçuları ile bilim insanları tarafından kabul edilmektedir. Yaygın görüşe göre, bilimsel nedensellik ile hukuki nedensellik temelleri, amaçları ve tezahürleri bakımından farklıdır ve karıştırılmaması gerekir. İdarenin sorumluluğu asli bir sorumluluktur ve bu durum bilimsel belirsizlikler olduğunda dahi idarenin sorumlu olmasını gerektirecek haller ile karşılaşmamıza neden olmaktadır. Hal böyle olunca bu ayırım idarenin sorumluluğunda önemli bir hal almaktadır. Çalışmamızda, bilimsel ve hukuki nedensellik arasındaki ilişkinin nasıl kurulması gerektiği, sınırları ve idarenin sorumluluğundaki görünümü ulusal ve uluslararası yargı kararları ile somutlaştırılarak açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nedensellik, İliyet Bağı, İdarenin Sorumluluğu.

İdarenin Taraf Olduğu Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk: Türkiye ve Fransa Örnekleri

Dr. Öğretim Üyesi Şerife Yıldız Akgül ¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Türkiye’de hukuk uyuşmazlıklarında alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak arabuluculuk, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile getirilmiştir. Arabuluculuk yönteminin kapsamı tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıkları olarak belirlenmiştir. Sonrasında iş uyuşmazlıkları ticari uyuşmazlıklar ve tüketici uyuşmazlıklarında arabuluculuk yöntemi dava şartı olarak düzenlenmek suretiyle arabuluculuk bu uyuşmazlıklar bakımından zorunlu hale getirilmiştir. İdarenin taraf olduğu özel hukuk işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk yöntemine başvurmak mümkündür. Bu çerçevede 6325 sayılı Kanun’a, 2017 yılında idarenin tanımı ve idareyi arabuluculuk sürecinde temsil edecek komisyona ilişkin düzenlemeler eklenmiştir. Böylece idare abonman sözleşmeleri, işçi statüsündeki personele ilişkin işlemler, ihale sözleşmeleri gibi özel hukuka tabi işlemelerine ilişkin kimi uyuşmazlıklarda arabuluculuk sürecinin taraflarından biri olarak kabul edilmiştir. İdarenin taraf olduğu idari nitelikteki uyuşmazlıklar bakımından ise başka alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri geçerli olmakla birlikte halihazırda tarafsız bir üçüncü kişinin yardımıyla dostane bir çözüm yöntemi olan arabuluculuğa başvurmak mümkün değildir. Ancak özellikle yargıdaki iş yükünün bir sonucu olarak ortaya çıkan yargılama süresinin uzunluğuna bir çözüm olarak düşünülen arabuluculuk yönteminin tazminat taleplerine, vergi, ve benzeri mali yükümlülüğe ilişkin uyuşmazlıklarda uygulanabileceği yolunda görüşler de bulunmaktadır. Nitekim idari rejimin kaynak ülkesi Fransa’da 2016 yılında (Loi ° 2016-1547 du 18 novembre 2016), İdari Yargı Koduna arabuluculuk başlıklı bir bölüm eklenerek (Art. L213-1 - L213-10) tarafların ya da mahkemenin inisiyatifleriyle arabuluculuk yoluyla uyuşmazlıkları çözmek mümkün hale gelmiştir. 2018 yılında ise pilot uygulama ile kamu görevlilerine ilişkin kimi uyuşmazlıklar ile sosyal haklara ilişkin kimi uyuşmazlıklar bakımından dava açmadan önce arabuluculuğa başvuru zorunlu tutulmuştur. (Décret n° 2018-101 du 16 février 2018). Bu çalışmada Fransa uygulamalarından yararlanılarak idarenin taraf olduğu uyuşmazlıklar bakımından arabuluculuğun uygulanabilirliği konusu tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arabuluculuk, İdari Uyuşmazlık, Kamu Düzeni, Zorunlu Arabuluculuk

İdari Eylemden Doğan Tam Yargı Davalarında “ön Karar” Başvurusu İçin Öngörülen Süreleri Genişleten İçtihadî Yaklaşım Üzerine Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Dr. Serdar Yılmaz¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İdari eylem nedeniyle hakkı ihlal edilen kişilerce açılacak tam yargı davaları için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun (İYUK) 13. maddesinde, bir “dava şartı” (ön koşul) öngörülmüştür: “Ön karar” alınması. Buna göre, “salt idari eylem”den ötürü hakkı muhtel olanların, tam yargı davası açmadan önce, ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemesi zorunlu olup; idarenin bu talebe ilişkin sarıh veya zımni cevabı üzerine, dava açma süresi işlemeye başlamaktadır. Zorunlu idari başvuru üzerine idarece verilen cevap, öğretisi ve içtihadta “ön karar” olarak adlandırılmaktadır. Dava açmadan önce yapılması gereken “ön karar” başvurusu için, İYUK m.13/1’de, bir ve beş yıllık süreler öngörülmüş; bir yıllık sürenin, “eylemin öğrenildiği tarih”ten; beş yıllık sürenin ise, “eylem tarihi”nden itibaren işlemeye başlayacağı hükme bağlanmıştır. “Eylemin öğrenildiği tarih”, esasen, “zarara yol açan eylemin ‘idariliği’nin öğrenildiği tarih” biçiminde yorumlandığından, bir yıllık süreye ilişkin herhangi bir sorun yaşanmayacağı düşünülebilirse de; beş yıllık sürenin, “eylem tarihi”nden itibaren işlemeye başlayacağı hatırlandığında, zararın idari eylemin gerçekleşmesinin üzerinden beş yıl geçtikten sonra kesin olarak ortaya çıktığı durumlar bakımından, birtakım tereddütlerin doğması kaçınılmaz olmaktadır. Bu noktada, “ön karar” başvurusu için öngörülen sürenin; idari eylem nedeniyle uğranılan zararın ve bu zararın hangi sebepten kaynaklandığının, zarara uğrayan tarafından “değerlendirilebilir hâle geldiği tarih”ten itibaren işlemeye başlaması gerektiğini ortaya koyan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin “Eşim/Türkiye Kararı”nda (B.N.59601/09, T.17/09/2013) sergilenen yaklaşım önem arz etmektedir. Usul kurallarının ne aşırı şekilci/katı ne de aşırı esnek biçimde uygulanacağı/yorumlanacağı anlayışıyla temellendirilen ve Anayasa Mahkemesi ile Danıştay tarafından da benimsenen bu yargısal tutum, idari eylemlerden doğan zararların mahiyetine uygun düşmekle ve “hak arama hürriyeti” ile “adil yargılanma hakkı” açısından isabetli olmakla birlikte; Kanun’da öngörülen beş yıllık süreyi âdeta bertaraf eden boyutu itibarıyla, hükmün lafzını başkalaştırması bakımından eleştiriye açıktır. İşte bu çalışmada/bildiride, belirtilen içtihadî yaklaşımı yansıtan yargı kararlarının sistematik tasnifi/analizi çerçevesinde, anılan meselenin irdelenmesine odaklanılmakta ve konunun, Kanun’un mezkûr hükmünde yapılacak değişiklikle, öngörülebilir biçimde düzenlenmesi gereksinimine işaret edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tam Yargı Davası, İdari Eylem, Zorunlu İdari Başvuru, Ön Karar, Süre.

İdari Vesayetın Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Ofisleri Bağlamında Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Mustafa Ayhan Tekinsoy¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

2017 Anayasa değişiklikleri ile yürütme yetkisi ve görevinin, Cumhurbaşkanı tarafından kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüş olup, yeni yürütme yapısı çerçevesinde idarenin de yeniden yapılandırıldığı görülmektedir. Yeniden yapılandırma sürecinde idare hukukunun yerleşik kavram ve ilkeleri dikkate alınmadan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile esaslı değişiklikler yapılmıştır. Ortaya çıkan tabloda Cumhurbaşkanlığı Ofisleri özelinde idarenin bütünlüğü, kamu tüzel kişiliği, hiyerarşi ve idari vesayet açısından bunlara bağlanan hukuki sonuçlar, yerleşik yaklaşım ve uygulamadan önemli ölçüde farklılaştırılmış ve Anayasaya uygunluk açısından tartışılması gereken bir sorun alanı ortaya çıkmıştır. Hiyerarşi ve idari vesayet ilişkileri ve bunlardan kaynaklanan yetkiler, idarenin bütünlüğü ilkesini gerçekleştirmek için kullanılan hukuksal araçlardır. Hiyerarşi aynı tüzelkişilik içinde geçerli olağan bir ilişki olup idari vesayet farklı tüzel kişiler arasında kanunla kurulan bir ilişki niteliğindedir. Anayasanın 127. maddesinde merkezi idarenin yerinden yönetimler üzerindeki denetim yetkisi olarak öngörülen idari vesayet, genel olarak idari teşkilat içinde bir kamu tüzel kişisinin merkez kabul edilerek diğer kamu tüzelkişisi üzerinde kanunla kurulan denetim ilişkisini ifade etmektedir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 525. maddesinde “Cumhurbaşkanlığına bağlı, özel bütçeli, kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip, Dijital Dönüşüm Ofisi, Finans Ofisi, İnsan Kaynakları Ofisi ve Yatırım Ofisi kurulmuştur.” Ofislerin kamu tüzel kişiliği olduğuna göre, bu kurumlar üzerinde ancak idari vesayet yetkisi öngörülebilir. İstisnai nitelikte olan idari vesayet ilişkisinin kanunla kurulması gerekmektedir. Oysa 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 533. maddesinde Cumhurbaşkanının “emir ve direktifler” verme yetkisi öngörülmüştür. Bildiride Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile idari vesayet ilişkisinin kurulması, hiyerarşi yetkilerine yaklaşan idari vesayet yetkilerinin öngörülmesi Anayasada idari teşkilata ilişkin öngörülen kurallar çerçevesinde tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İdarenin Bütünlüğü, İdari Vesayet, Kamu Tüzel Kişiliği, Hiyerarşi, Cumhurbaşkanlığı Ofisleri

İdari Yargı Kararlarının Uygulamasında Hukuki İmkânsızlık İddiası

Dr. Araştırmacı Yakup Gönen¹

¹Emekli Öğretim Üyesi

Özet

İdarenin faaliyetlerinin yargısal denetime açık olması hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden birisidir. Bu denetimin bir anlam ifade edebilmesi için, idarenin, yargı mercileri tarafından verilen kararlara uygun hareket etmesi gerekir. 1982 Anayasası'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi; "yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez" demek suretiyle bu konuyu hüküm altına almıştır. Nitekim 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (m.28): "Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez" demek suretiyle bu zorunluluğa dikkat çekmiştir. Anayasa Mahkemesi yargı organları tarafından verilen kararların gereğinin idare tarafından yerine getirilmemesinin mahkemeye erişim hakkının ihlal edilmesi sonucunu doğurduğuna hükmetmektedir. Bununla birlikte bazı hallerde, idarenin mahkeme kararlarının gereğini yerine getirmemesinin mümkün olduğu kabul edilmektedir. "Hukuki imkânsızlık" ve "fiili imkânsızlık" halleri olarak adlandırılan bu durumların idarenin, mahkeme kararının gereğini yerine getirmemesindeki hukuka aykırılığı ortadan kaldırdığı kabul edilmektedir. Uygulamada idare, ortada gerçekten bir imkânsızlık olmamasına rağmen bu gerekçenin arkasına sığınabilmekte ve yargı organları tarafından verilen kararların gereğini yerine getirmeme şeklinde bir tutum içerisine girebilmektedir. İdare tarafından benimsenen bu tarz bir tutum hem yargı organları tarafından verilen kararların gereğinin yerine getirilmesi gerekliliği kuralının etrafından dolaşılmasına hem de "hukuki" ve "fiili imkânsızlık" terimlerinin bir paravan olarak kullanılmasına sebep olmaktadır. Yargı kararlarını yerine getirmemenin hukuki gerekçesini/bahanesini oluşturan "hukuki imkânsızlık" halinin sınırlarının net bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Çalışmamızda, "hukuki imkânsızlık" kurumu, yargısal içtihatlar ve doktrindeki görüşler ışığında, hukuk devleti ilkesi ve temel haklar boyutuyla ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hukuki İmkansızlık, Hukuk Devleti, İdare Hukuku

Alleged Legal Impossibility in the Implementation of Administrative Judicial Decisions

Abstract

It is one of the basic requirements of the rule of law that the activities of the administration are open to judicial review. In order for this control to make sense, the administration must act in accordance with the decisions made by the judicial authorities. This issue has been ruled Article 138 of the 1982 Constitution titled "Independence of Courts"; by saying "The legislative and executive organs and the administration are obliged to comply with court decisions; these bodies and the administration cannot change court decisions in any way and cannot delay their execution ". The Constitutional Court has ruled that the failure of the administration to comply with the decisions made by the judicial organs results in a violation of the right to access the court. However, in some cases, it is accepted that it is possible for the administration to fail to comply with court decisions. It is accepted that these situations, which are called "legal impossibility" and "practical impossibility", eliminate the illegality in the administration's failure to fulfill the requirements of the court decision. In practice, although there is no real impossibility, the administration can take shelter behind this justification and take an attitude in the form of not fulfilling the requirements of the decisions taken by the judicial bodies. Such an attitude adopted by the administration causes both the rule of necessity to fulfill the requirements of the decisions taken by the judicial bodies to be circumvented and to use the terms "legal" and "practical impossibility" as a cover. In our study, the institution of "legal impossibility" will be discussed in the light of judicial case law and opinions in the doctrine, with the principle of rule of law and fundamental rights.

Keywords: Legal Impossibility, Rule of Law, Administrative Law

İdari Yargıda Davanın İhbarı Meselesine Anayasa Mahkemesi'nin Yaklaşımı

Dr. Öğretim Üyesi Melike Özge Çebi Buğdaycı¹

¹Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Özet

Davanın taraflarından birinin, görülmekte olan bir davayı, kendisine destek olunması amacıyla üçüncü kişiye bildirmesi olarak tanımlanabilen davanın ihbarı, idari yargılama usulünde de uygulama imkânı bulmaktadır. Davanın ihbarı, 2577 sayılı İYUK'un 31. maddesinin gönderme yaptığı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 61 ve devamı maddelerinde düzenlenmektedir. Davanın ihbarı müessesesine idari bir uyuşmazlıkta gerektiği halde başvurulmamış olması, bazen o davadan etkilenecek kişiler bakımından mahkemeye erişim hakkının ve bunun bir uzantısı olarak Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğurabilir. Kendisine ihbar yapılması gereken ancak zamanında veya hiç ihbar yapılmayan üçüncü kişi, idari davaya konu olan idari işlem veya eylemler hakkında mahkeme önünde hukuksal müdahalede bulunma imkânından yoksun kalmaktadır. İdari yargıda özellikle iptal davalarında, iptal davasına konu olan işlemlerin davada taraf olmayan ve idari işlemde yararlanan üçüncü kişileri ilgilendirebileceği göz önünde bulundurulduğunda, bu müessesenin idari yargıda hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkının korunmasına ne şekilde hizmet edebileceği daha iyi anlaşılmaktadır. AİHM'in idari yargıda davanın ihbar edilmemesinin, AİHS'de güvence altına alınan adil yargılanma hakkına yönelik ihlal oluşturduğu yönünde kararları bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi kararlarında da, davanın ihbar edilmemesinin, bu kişinin mahkeme önünde görüşlerini dile getirme ve iddialarını ispata yönelik deliller sunmasını engellediği ve bu durumun Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan hak arama hürriyetine müdahale anlamına geleceği ifade edilmektedir. Ancak bazı kararlarında Anayasa Mahkemesi, davanın sonucundan etkilenme ihtimali bulunan üçüncü kişilere davanın ihbar edilmesi hususunda derece mahkemelerinin takdir yetkisinin bulunduğunu ve yargılamanın adil bir şekilde yapılmasının önünde bir engel teşkil etmediği sürece, bu yetkinin denetiminin Anayasa Mahkemesi tarafından yapılamayacağını da vurgulamaktadır. Buna karşın Mahkeme kararları incelendiğinde genel olarak idari yargıda davanın ihbarı müessesesinin mahkemeye erişim hakkı, adil yargılanma hakkı ve hukuk devleti ilkesine hizmet edeceği vurgusu yoğun bir şekilde hissedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İdari Yargı, Davanın İhbarı, Mahkemeye Erişim Hakkı, Adil Yargılanma Hakkı

İdari Yargıda İptal Davasına Eleştirel Bir Bakış

Arş. Gör. İsmail Uçar¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hukuk devleti ilkesinin ortaya çıkışı ile paralellik arz eden idari yargı düzeni, belki de despot devletin ancak uzun süren mücadeleler sonucunda kendini hukukla bağlı kılmayı kabul etmesi nedeniyle, eleştiriden çok övgü almıştır. Oysa idari yargı da genç bir hukuk düzeni olduğundan dinamiktir ve gelişime ihtiyaç duyar. Bir müessesenin gelişimi ise ancak onun eksiklerinin tespit edilmesiyle mümkündür. İptal davasına idare hukukçuları tarafından, “idare hukukunun en temel yapısı”, “hukukçuların en muhteşem icadı”, “zulmün önünde bir siper, zalimin korkusu” gibi sözlerle yapılan övgüler uzun yıllar boyunca neredeyse tartışmasız biçimde kabul görmüştür. İptal davasının bu şekilde adeta kutsallaştırılması, uzun yıllar boyunca eksikliklerinin göz ardı edilmesine yol açmıştır. Fransa’da 60’lı yıllarla birlikte başta Jean Rivero olmak üzere birtakım yazarların idari yargı düzeninin eksikliklerine ilişkin çalışmaları oldukça etkili olmuş; Fransa’da ve birçok Kıta Avrupası ülkesinde idari yargının etkinliğini artırmaya yönelik reformlar yapılmıştır. İki temel ayağı “yargısal emir” ve “référé (özel yargılama usulleri)” olan bu reformlar, “idarenin yargı organı karşısındaki bağımsızlığı” gibi geleneksel kabulleri derinden sarsarak idari yargıcın yetkilerini genişletmiştir. Türk idari yargısına bakıldığında ise hala geleneksel kabullerin büyük oranda geçerli olduğu ve idari yargının anavatanı olan Fransa’daki reformların görmezden gelindiği rahatlıkla söylenebilir. İptal davasında her şeyden önce yargı kararının, birey ile idare arasına “zamanında” girmesi gerekir. Aksi halde yargılama sonunda alınacak karar, faydalı bir etkiden yoksun olacaktır. Yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için aranan şartların ağırlığı, yargı organının çekingen davranması, öngörülen usulün yeterince hızlı karar alınabilmesi için yetersizliği bu müessesesinin etkinliğini tartışılır kılmaktadır. Ayrıca iptal davasının sonuçlarının yerine getirilmesinin yine davanın taraflarından biri olan idareye bırakılması kendi içinde doğal sorunlar yaratmaktadır. “Davaya konu işlemi değiştirme” ve “yargısal emir” gibi reformların yapıldığı ülkelerde, artık yargıcın sahaya girmesi mümkün hale gelmiş; iptal kararlarının uygulanmaması sorunu neredeyse tamamen çözülmüştür. Türkiye’de ise idari yargının etkinliğini artırmaya yönelik reformlara duyulan ihtiyaç devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İptal Davası, Yargısal Emir, Référé, Yürütmenin Durdurulması, İptal Kararlarının Uygulanması.

Ifade Özgürlüğü İhlali Araştırılırken Uygulanması Gereken 3 Aşamalı Test ve Bu Testin Uygulanmaması Sonucunda Ortaya Çıkabilecek Tehlike: Chilling Effect

Sercan Gül¹

¹Kars Barosu

Özet

Ifade özgürlüğü hakkı, demokratik bir toplumun yapıtaşısıdır ve bu hak tüm unsurlarıyla (bilgi sahibi olma, edinme ve yayma) korunmalıdır. Ancak ifade özgürlüğü hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre mutlak anlamda korunan bir hak değildir. Örneğin demokratik toplumlarda hoşgörüsüzlüğe dayalı nefreti yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran ifadeler korunamaz. Ancak bu durum ifade özgürlüğü hakkının her durumda ve koşulda sınırlandırılabilmesi anlamına gelmez. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına göre ifade özgürlüğünü kısıtlayan her türlü müdahale “3 Aşamalı Test” uygulanarak tespit edilmelidir. Testin ilk adımında, hakka yönelik sınırlandırmanın kanunla öngörülüp öngörülmediği araştırılacaktır. Müdahale kanunla öngörülmüşse ikinci adıma geçilecektir. İkinci adımda ise sınırlamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde öngörülen meşru amaçlardan birine hizmet edip etmediği araştırılacaktır. Müdahale meşru amaçlardan birine hizmet ediyorsa son adıma geçilecektir ki son adımda da sınırlamanın öngörülen amaca ulaşmak için uygun olup olmadığı araştırılacaktır. Bu testin önemi Sözleşme'nin 10/2 hükmü kapsamında müdahalenin meşru amaç taşıyıp taşımadığı ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığının tespiti açısından önemlidir. Hukuka uygunluğu araştırılan ihlal, testin tüm aşamalarından geçtiği takdirde hukuka uygun olacaktır ve insan hakkı ihlali doğurmayacaktır. Ancak ihlal, testin aşamalarından geçemediği takdirde ifade özgürlüğü hakkına has bir kavram olan “Chilling Effect” gündeme gelebilecektir. Bu kavram AIHM tarafından “soğutma etkisi”, Anayasa Mahkemesi tarafından ise “caydırıcı etki” olarak tanımlanmaktadır. Kısaca Chilling Effect, devletin çok sık bir şekilde ifade özgürlüğüne ağır ve orantısız cezalarla müdahale etmesi ve bu müdahale sonucunda bireylerin otosansür uygulayarak ifadede bulunmaktan çekinmesi olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak özellikle “Chilling Effect” kavramına ağırlık verilmiş olup kavram, “3 Aşamalı Test” ile birlikte incelenmiştir. Ayrıca diğer çalışmalardan farklı olarak mahkeme içtihatları yoğun tutulmuş olup çalışma sonunda önerilere de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ifade Özgürlüğü, 3 Aşamalı Test, Chilling Effect

Makale ID= 202

ORCID NO: 0000-0002-6382-4942

Sözlü Sunum

İflâsta Sıra Cetveline İtiraz Davasının Zorunlu Arabuluculuğa Tâbi Olup Olmadığı Meselesi

Arş. Gör. Dr. Fatih Tahiroğlu¹

¹İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na 7155 sayılı Kanun'la eklenen 5/A maddesi ile bir miktar paranın ödenmesini konu edinen ticari davalarda dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiştir. Bu düzenlemeden sonra bazı davaların zorunlu arabuluculuğa başvuru kapsamında kalıp kalmadığı noktasında tartışmalar ortaya çıkmıştır. Söz konusu tartışmalardan birisi de iflâs prosedürü çerçevesinde açılan iflâsta sıra cetveline itiraz davasıdır. İcra ve İflâs Kanunu'nun 235. maddesinde düzenlenen bu davayı açan alacaklı, iflâs idaresinin kendi alacağı hakkında vermiş olduğu ret veya kısmî kabul kararına ya da bir başka alacaklının alacağına veya sırasına karşı koymayı amaçlar. Gerek mahkeme kararlarında gerekse de doktrinde söz konusu davanın zorunlu arabuluculuğa tâbi olup olmadığı konusunda bazı tartışmalar mevcuttur. Nitekim bazı ilk derece mahkemelerinin, iflâsta sıra cetveline itiraz davasında, zorunlu arabuluculuğa başvurulmasını dava şartı olarak aradığı görülmektedir. Buna karşılık, Bölge Adliye Mahkemeleri'nin sıra cetveline itiraz davasının zorunlu arabuluculuğa tâbi olmadığı yönünde kararları mevcuttur. Doktrinde de, bu konuda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Bu kapsamda tebliğin konusunu iflâsta sıra cetveline itiraz davasının zorunlu arabuluculuğa tâbi olup olmadığı hususunda ortaya çıkan görüşlerin çeşitli açılardan değerlendirilmesi olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İflâs, Sıra Cetveline İtiraz, Arabuluculuk, Zorunlu Arabuluculuk, Dava Şartı

Makale ID= 148

ORCID NO: 0000-0001-8130-9461

Sözlü Sunum

İklim Değişikliği ve Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması

Dr. Öğretim Üyesi Neslihan Özkerim Güner¹

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet

İklim değişikliğinin doğal ve antropolojik nedenleri bulunmaktadır. Özellikle sanayi devrimi ile birlikte insan faaliyetlerinin iklim sistemi üzerindeki olumsuz etkisi artmış ve iklim değişikliği 21. YY'ın en önemli problemlerinden biri olarak uluslararası toplumun gündemine dahil olmuştur. İklim değişikliği, insan haklarından (yaşam, sağlık, temiz gıda ve suya ulaşım, barınma hakları gibi) göç ve güvenlik politikalarına, devletlerin egemenlik haklarından ülke sınırlarının değişmesine kadar uluslararası hukukun birçok alanına konu olmaktadır. Her ne kadar sıklıkla dile getirilmese de iklim değişikliğinin kültürel ve doğal miraslar üzerinde de etkisi bulunmaktadır. Aşırı sıcak hava, ani sağanak yağmurlar, sert rüzgarlar, seller ve iklim değişikliğine bağlı ani diğer tüm olaylar kültürel ve doğal mirasları olumsuz etkilemekte, aşınmalara, kararmalara neden olmakta, bu varlıkları yok olma tehlikesine sokmaktadır. Bildiride iklim değişikliği hukuku ile kültürel ve doğal mirasları koruma hukuku alanlarına ait hukuksal araçlar arasında bağlantı var mı sorusuna cevap aranacaktır. Bu hususa ilişkin görüşler, raporlar ve çözüm önerileri aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Kültürel ve Doğal Miras, Ipcc, Unesco.

Ilo Normları ve Eleştirileri Bağlamında Türkiye’de Grev Ertelemeleri

Arş. Gör. Mihriban Şengezer¹

¹Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İşçilerin sermaye sahibi güçlü işveren üzerinde baskı kurmak suretiyle taleplerini kabul ettirebilmek için en güçlü silahını oluşturan grev hakkı çağdaş demokrasinin bir unsuru olarak uluslararası belgelerde ve sözleşmelerde, demokratik ülkelerin anayasalarında düzenlenmiş ekonomik ve sosyal bir haktır. Eşit olmayan taraflar arasında menfaat dengesini sağlamasının yanında kullanıldığı dönem içerisindeki koşullar sebebiyle sağlık ve güvenlik gibi sebeplerle kamu düzenini olumsuz yönde etkileyebilmektedir bu durumda korunması gereken menfaat kamu düzenine ilişkin olacağından grev hakkı sınırlanabilecektir. Türk hukukunda da Anayasanın 54. maddesi ile işçilere tanınan bu hakkın belli durumlarda yasaklanabileceği veya ertelenebileceği hükme bağlanmıştır. Şüphesiz ki grev hakkının asıl, sınırlamanın ise istisna teşkil ettiği hususu göz önünde bulundurulmadan yapılan düzenlemeler Türkiye’nin grev hakkına yaklaşımı konusunda uluslararası çevrelerden ve ILO’dan eleştiri toplamıştır. Anayasal grev hakkına ve buna bağlı olarak kolektif sendika özgürlüğüne getirilen, en çok tepki toplayan sınırlama grevin ertelenmesi kurumu olmuştur. 1961 Anayasasında grev hakkının tanınmasıyla çıkarılan 275 sayılı kanundan itibaren hukukumuzda varlığını devam ettiren erteleme kurumu dayandırıldığı gerekçelerin geniş takdir yetkisine yol açacak kadar muğlak ifadeler içermesi, erteleme kararının alındığı mercii, son olarak da erteleme sonunda grevin devam etmeyip zorunlu tahkim öngörülmesi suretiyle dolaylı olarak grev yasağına dönüşmesi sebeplerinden dolayı anayasal grev hakkının özüne dokunacak şekilde sınırlanmasına yol açtığı gerekçesiyle ILO ve AB raporlarında eleştirilmiş ve tepki toplamıştır. Mamafih eleştiriler göz önüne alınarak çağdaş demokrasiye uygun olacak şekilde yalnızca olağanüstü ve zorunlu durumlarda temel hizmetler sunan işkollarına uygulanması gereken erteleme kurumunun kapsamının daraltılması bir yana yeni düzenlemeler ile kapsamı daha da genişletilmiştir. Çalışmamızda 87 ve 98 sayılı ILO sözleşmeleri ve ILO’nun ülkemiz hususunda tuttuğu raporlar çerçevesinde hukukumuzda grev ve grev ertelenmesi kurumu 275 sayılı kanundan 6356 sayılı kanundaki düzenlemelere kadar olan süreç içerisinde incelenecek, Danıştay ve Anayasa Mahkemesinin grev ertelenmesi kurumuna yönelik kararları bu bağlamda değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Grev Hakkı, Toplu Pazarlık Hakkı, Grev Yasakları, Grev Ertelemesi.

Makale ID= 56

ORCID NO: 0000-0003-3051-3790

Sözlü Sunum

İnşaat Sözleşmesinde Ayıp Halinde Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetleri

Doç. Dr. Öz Seçer¹

¹Bahçeşehir Üniversitesi

Özet

İnşaat sözleşmesinde yüklenicinin ayıptan dolayı sorumlu olması durumunda iş sahibinin seçimlik haklarını kullanabilmesi için gözden geçirme ve bildirim külfetlerini yerine getirmesi gerekmektedir. İş sahibinin gözden geçirme ve bildirim külfetlerini yerine getirmemesi durumunda ayıptan doğan seçimlik haklarını kullanması mümkün olmamaktadır. Gözden geçirme ve bildirim yapılması gerektiği Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilmekle beraber bunların nasıl yapılacağına ayrıntılı olarak düzenlenmediği görülmektedir. Açık ayıplar bakımından gözden geçirme ve bildirim külfetleri yerine getirilmediği takdirde yapı iş sahibi tarafından kabul edilmiş sayılmakta ve iş sahibinin ayıptan doğan seçimlik hakları düşebilmektedir. Bu yüzden gözden geçirme ve bildirim nasıl ve hangi süreler içerisinde yapılması gerektiği büyük önem kazanmaktadır. Bildirinin konusunu Yargıtay kararlarına da yansıdığı şekliyle gözden geçirme ve bildirim bakımından önem taşıyan hususların değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnşaat Sözleşmesi, Ayıp, Külfet, Gözden Geçirme, Bildirim

Makale ID= 168

ORCID NO: 0000-0003-3043-3467

ORCID NO: 0000-0002-9843-6034

Sözlü Sunum

İnşaatla İlgili Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yöntemiyle Çözümüne Yönelik Güncel Gelişmeler

Doç. Dr. Levent Börü¹ / Dr. Öğretim Üyesi Şafak Parlak Börü²

¹Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

²Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

*Corresponding author: Levent Börü

Özet

İnşaat, deyim yerindeyse ülkemizin lokomotif sektörü olarak adlandırılmaktadır. Özellikle yerel inşaat firmalarımızın faaliyetleri sadece yurt içindekilerle sınırlı kalmamış, aynı zamanda yurt dışındaki inşaat faaliyetleriyle de yaygınlaştırılmıştır. İnşaat sektörünün ülkemizde bu kadar yaygın olmasının bir sonucu olarak taraflar arasında da çeşitli türlerde uyuşmazlıklar ortaya çıkmaktadır. Bu uyuşmazlıkların çözümünde taraflar arasında yapılmış olan inşaat sözleşmelerinin önemi büyüktür. İnşaat sözleşmesi, eser (veya istisna) sözleşmesinin bir türü olarak değerlendirilmektedir. Bu bakımdan, inşaat sözleşmesinin eser sözleşmesi olarak nitelendirilmesinden ötürü, yüklenici bedel karşılığı bir eseri meydana getirme borcu altına girmektedir. Öğretide inşaat sözleşmesi, yüklenicinin (müteahhidin) riski kendisinde olmak üzere bir yapının tamamını veya bir kısmını inşa ederek teslim etmeyi ücret karşılığında üstlendiği sözleşme olarak tanımlanmaktadır. İnşaatla ilgili uyuşmazlıkların büyük bir kısmı Devlet mahkemelerinin önünde çözümlenmeye çalışılmaktadır. Diğer kalan kısmı ise tahkim yoluyla çözümlenmektedir. Bunun yanında 2013'den itibaren ülkemizde hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden birisi olan arabuluculuk ihtiyari olarak uygulanmaktadır. Daha sonraki zamanlarda ise uyuşmazlıkların daha az masrafla ve hızlı sürede çözümlenmesini mümkün kıldığı için arabuluculuk yöntemi (zorunlu) dava şartı uygulamasıyla daha da artmıştır. İnşaatla ilgili uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk yöntemi önemli bir rol üstlenmektedir. Uyuşmazlıkların taraf iradelerine uygun olarak, kazan kazan esasına dayalı bir şekilde arabuluculuk yöntemiyle çözümlenmesi, adalete erişim kapsamında mahkemelerdeki inşaat hukukuyla ilgili dosya yükünün azaltılmasına da önemli ölçüde yardımcı olmaktadır. Bu sebeple, son zamanlarda arabuluculuk, ucuz olmasından ötürü tahkime kıyasla daha fazla tercih edilmektedir. İnşaat hukuku karmaşık ve teknik uzmanlık gerektiren uyuşmazlıklardır; buna inşaat uyuşmazlıklarında taraf sayısının çokluğunun da eklenmesiyle birlikte uyuşmazlıklarda haklı tarafın veya haklılık oranının tespiti daha da zorlaşabilmektedir. Bu zorlukların aşılmasında arabuluculuk etkin bir yöntem olarak uygulanmaktadır. Adalet Bakanlığı'nca yapılan çalışmalarda dava şartı olarak uygulanan arabuluculuğun, inşaat hukuku bakımından da yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnşaat Hukuku, Arabuluculuk, Eser Sözleşmesi, İnşaat Sözleşmesi

İrade Bozukluğu Sebebiyle İptal Edilen Sözleşmelerde Tasfiye

Arş. Gör. Dr. Emre Köroğlu¹

¹Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenen irade bozukluğu halleri yanılma (açıklamada yanılma, saik yanılması ve iletmede yanılma), aldatma ve korkutma olup, bunlara ilişkin hükümler TBK m. 30 ile m. 39 arasında yer almaktadır. Açıklamada yanılma ile iletmede yanılmada irade bozukluğu kişinin iradesinin beyanı aşamasındayken, saikte yanılmada, aldatmada ve korkutmada ise irade bozukluğu kişinin iradesinin oluşumu aşamasındadır. İrade bozukluklarına ilişkin hükümler incelendiğinde yanılma ile ilgili TBK m. 30'da, aldatma ile ilgili TBK m. 36'da, korkutma ile ilgili TBK m. 37'de ve tüm irade bozuklukları için ortak düzenleme niteliğini taşıyan TBK m. 39'da "sözleşme ile bağlı olmama" ifadesine yer verildiği görülmektedir. Bu bakımdan irade bozukluğu altında sözleşme yapan taraf, sonradan iptal hakkını kullanarak sözleşmeyi ortadan kaldırabilmektedir. Bununla birlikte anılan hükümlerde iptal hakkının kullanılmasından sonraki aşama olan sözleşmenin tasfiyesinin nasıl yapılacağı hususu ise düzenlenmemiştir. Şöyle ki, taraflar edimlerini iptal hakkının kullanılmasından önce ifa etmiş olabilirler. Bu gibi durumlarda tarafların bu edimleri hangi kurallara göre ve ne şekilde birbirlerine iade edeceklerinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. İşte çalışmamızda da irade bozukluğu sebebiyle iptal edilen sözleşmelerde tasfiyenin nasıl yapılacağı konusu irdelenmiştir. Tasfiye konusunda doktrin tarafından iki teori ileri sürülmektedir. Bu teoriler "ayni etkili tasfiye teorisi (klasik tasfiye teorisi)" ile "yeni tasfiye teorisi (sözleşmesel tasfiye teorisi/ dönüşüm teorisi)"dir. Çalışmamızda öncelikle teoriler hakkında bilgi verilmiş, sonrasında ise teoriler hakkındaki kanaatimiz açıklanarak tasfiye konusu ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: İrade Bozuklukları, Yanılma, Aldatma, Korkutma, İptal, Tasfiye

Makale ID= 15

ORCID NO: 0000-0001-9803-8661

Sözlü Sunum

İş İlişkisinde Bildirim Usulü ve Tek Tıp Bildirim Usulü Gerekliği

Arş. Gör. Muhammed Enes Yıldız¹

¹Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bildirim, bir kişinin hukuk düzeninin kendisine tanıdığı hakları kullanmak ya da borçları yerine getirmek veya belirli bir olay veya konu hakkında görüşünü ya da bilgisini açıklamak amacıyla söz, yazı veya işaretlerle beyanda bulunması olarak tanımlanabilir. Yargı kararlarında ve akademik çalışmalar arasında fesih bildirimini haricindeki bildirimler hakkında kaynağa rastlamak pek mümkün değildir. Ancak fesih bildirimini, iş ilişkisinde var olan çok sayıda bildirimden yalnızca bir tanesidir. İş ilişkisinin kurulması, devamı ve sona ermesi aşamalarının her biri işçi ve işvereni, bazen de bunlarla kurum ve kuruluşları belirli konularda birbiriyle iletişime zorlar. Bu iletişim çoğu zaman, kaynağını yasadan veya sözleşmeden alan bildirimlerle gerçekleştirilir. İş hukuku mevzuatında çok sayıda bildirimde yer verilmiştir. Mevzuatta kaleme alınan hemen her bildirim esas ve usul şartları bakımından farklı kurallara tabi kılınmıştır. İş Kanunu'nun "Yazılı Bildirim" başlıklı 109. maddesinde bu Kanuna göre yapılması gereken bildirimlerin yazılı olması gerektiği öngörülmüş olmasına rağmen bu düzenleme farklı gerekçelerle görmezden gelinmektedir. Bu çalışmada iş sözleşmesi taraflarının birbirlerine karşı yapacakları bildirimler ele alınacak, bildirimlerin yapılaş usullerine ilişkin farklılıklar değerlendirilecek ve yirmi birinci yüzyılın gereklerine uygun yeknesak bildirim uygulamasına geçiş için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İş Sözleşmesi, Bildirim, Bildirim Şekli, Bildirim Usulü

İşçinin Sonradan Engelli Hale Gelmesinin Devam Eden İş Sözleşmesine Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Ümit Orhan¹

¹Marmara Üniversitesi

Özet

Bir insan doğuştan engelli olabileceği gibi, daha sonra da engelli hale gelebilir. Bir iş sözleşmesi kurulduğu sırada herhangi bir engeli bulunmayan işçi, sonradan çeşitli sebeplerle fiziksel ya da zihinsel engelli olabilir. Çalışmada, bu durumun mevcut iş sözleşmesini nasıl etkileyeceği tartışılmıştır. İşçinin sonradan engelliliğinin, iş sözleşmesinin taraflara yüklediği yükümlülüklerle ve iş sözleşmesinin sona ermesine etkileri değerlendirilmiştir. Sonradan engelli hale gelen işçinin durumu; özellikle bu hali kolaylaştıracak iyileştirmeler hususunda işverenin yükümlülükleri, işçiye işveren tarafından yapılacak iş değişikliği teklifleri, işverenin kanundan kaynaklanan engelli işçi çalıştırma zorunluluğuna etkisi, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Engelliler Hakkında Kanunla ilişkisi tartışılmıştır. Bunun yanında, taraflar arasındaki iş sözleşmesinin anlaşma sona erdirilmesi, belirli süreli sözleşmelerde yenilenmesi, sözleşmenin geçerli ve haklı sebeplerle sona erdirilme ihtimalleri de araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Hukuku, İş Sözleşmesi, Engellilik.

The Effect of Employee's Subsequent Disability to the Continuing Employment Contract

Abstract

A person may be congenitally disabled or later become disabled. The employee, who does not have any disability at the time of establishing an employment contract, may subsequently be physically or mentally disabled for various reasons. In the study, how this situation affects the current employment contract is discussed. The effects of this situation were evaluated about the obligations imposed by the contract and the termination of the contract. The situation of the worker who later became disabled were discussed with the obligations of the employer about the improvements, the job change proposals to be made by the employer to the employee, the effect of the employer on the obligation to employ disabled people arising from the law, the relationship with the Occupational Health and Safety Code and the Code on the Disabled. In addition, the possibilities of terminating the contract of employment between the parties, renewal of fixed-term contracts, and termination of the contract for valid and justified reasons were also investigated.

Keywords: Labor Law, Employment Contract, Disability.

Israrlı Takip Davranışları Neden Bağımsız Bir Suç Haline Getirilmelidir'

Doç. Dr. Fahri Gökçen Taner¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İstanbul Sözleşmesi'nin 34. maddesi uyarınca, taraf devletler ısrarlı takip davranışlarını suç haline getirmeyi taahhüt etmektedirler. Her ne kadar, 19 Mart 2021 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı'nın ardından, Türkiye Cumhuriyeti'nin Sözleşme'den çekilme beyanı Avrupa Konseyi'ne iletilmişse de, ısrarlı takip konusu İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik tartışmalarla doğrudan ilgili değildir. 02.03.2021 tarihinde açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı'nın 6/3-b hedefi, ısrarlı takibin caydırıcı bir suç haline getirilmesine yöneliktir. Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanı 06.04.2021 tarihinde Anadolu Ajansı'na verdiği beyanatta ısrarlı takibin caydırıcı bir suç haline getirilmesine yönelik hazırlıkların devam ettiğini açıkça ifade etmiştir. Dolayısıyla ısrarlı takibin suç haline getirilmesi, güncel ve önemli bir meseledir. 6284 sayılı Kanun'da yer alan önleyici tedbirlerin pek çoğu, ısrarlı takip faillerine de uygulanabilmektedir. Ancak bu Kanun, ısrarlı takibin önlenmesine yönelik ihtiyacı karşılamak konusunda tek başına yetersiz kalmaktadır. İsrarlı takibin TCK'da ayrı bir suç haline getirilmesine yönelik güncel ve acil bir ihtiyaç vardır. Bu bağlamda tebliğin temel noktaları şunlardır: • İsrarlı takip, işlenmesi muhtemel pek çoğu şiddet içeren suçların öncülü ve habercisidir. Cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, cinsel taciz, konut dokunulmazlığını ihlal, tehdit, şantaj ve kasten yaralama ve kasten öldürme bu suçlar arasında sayılabilir. • TCK'nın 123. maddesinde yer alan kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu, ısrarlı takip davranışlarını cezalandırmak bakımından yetersizdir. • TCK'nın 123. maddesinde yer alan suçun maddi unsuru; İstanbul Sözleşmesi'ndeki tanıma paralel olarak kasıtlı bir şekilde gerçekleşen, tekrar eden ve kişinin güvenliğinden endişe etmesine yol açan tehditkar davranışlarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. • İsrarlı takibin başlı başına bir suç olmaması, Yargıtay'ın cinsel taciz suçunu kanunilik ilkesine aykırı olarak yorumlayarak, hukuki korumanın alanını genişletmeye yönelik kararlar vermesine yol açmaktadır. Yargıtay'ın izlediği yaklaşım hukuki değildir, ancak bu noktada sorunun cinsel taciz suçunun maddi unsurundan değil, ısrarlı takibin bağımsız bir suç olmamasından kaynaklandığını görmek gerekir.

Anahtar Kelimeler: İsrarlı Takip, İstanbul Sözleşmesi, Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma Suçu, Cinsel Taciz, Stalking

Why Stalking Behaviours Should Be An Independent Crime'

Abstract

Despite the debate about withdrawal of Republic of Turkey from İstanbul Convention, criminalising stalking behaviors still is a current and important issue. The 6/3-b goal of the Human Rights Action Plan announced on 02.03.2021 is to turn stalking into a deterrent crime. Most of the preventive measures included in the Law No. 6284 can also be applied to the perpetrators of stalking. However, this Law alone falls short of meeting the need to prevent stalking. There is an up-to-date and urgent need to turn stalking into a separate crime in Turkish Criminal Code (TCC). In this context, the main points of the paper are as follows: • Stalking is a precursor and harbinger of crimes, many of which are likely to be committed. These crimes include sexual assault, sexual abuse of children, sexual harassment, violation of housing immunity, threat, blackmail and willful injury and deliberate murder. • The crime of disturbing the peace and tranquility of people in article 123 of the TCC is insufficient in terms of punishing stalking behaviors. • The material element of the crime in Article 123 of the TCC; parallel to the definition in the Istanbul Convention, it should be reorganized in a way to cover the intentional, repetitive and threatening behaviors that cause the person to fear about their safety. • The fact that stalking is not a crime in itself causes the Supreme Court to interpret the crime of sexual harassment as against the principle of legality and make decisions to expand the scope of legal protection. The approach followed by the Supreme Court is not legal, but at this point, it is necessary to see that the problem is not due to the material element of the sexual harassment crime, but because the stalking is not an independent crime.

Keywords: Stalking, Istanbul Convention, Disturbing Peace and Tranquillity of People, Sexual Harassment

Kambiyo Senetlerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Arabuluculuğa Elverişliliği

Dr. Öğretim Üyesi Ebru Tüzemen Atik¹

¹Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Ticari davalarda arabuluculuğun dava şartı olarak kabul edilmesiyle, arabuluculuğun alternatif uyuşmazlık çözüm yolları içindeki rolü ve önemi her geçen gün artmıştır. Bir uyuşmazlığın arabuluculuk yöntemiyle çözümlenebilmesi için ön şart, o uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmasıdır. Bu kapsamda uyuşmazlığın dava şartı arabuluculuğa tâbi olup olmadığı belirlenmeden önce arabuluculuğa elverişliliğinin değerlendirilmesi gerekir. Öte yandan dava şartı arabuluculuk kapsamında olmayan bir uyuşmazlığın da arabuluculuğa elverişli olması hâlinde ihtiyari arabuluculuk yöntemiyle çözümlenmesi mümkündür. 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun (HUAK) 1/2. maddesinde, bu kanunun, yabancılık unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulanacağı belirtilmiş; aile içi şiddet iddiasını içeren uyuşmazlıklar istisna tutulmuştur. Anılan düzenleme uyarınca, tarafların sulh yoluyla sona erdirebilecekleri uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişlidir. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği işler kamu düzenine dahil olmayan işler olarak da değerlendirilmektedir. Kambiyo senetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilmeleri karşısında genel olarak arabuluculuğa elverişli oldukları söylenebilir. Örneğin, kambiyo senetlerinden kaynaklanan alacak davası, iade davası, sebepsiz zenginleşme, menfi tespit gibi uyuşmazlıkların arabuluculuk yoluyla çözümlenmeleri mümkündür. Buna karşılık bir çekişmesiz yargı işi olan senedin zıyayı nedeniyle iptali davası, kambiyo senetlerine özgü iflas yoluyla takiplerde kamu düzeninden olan iflas davası arabuluculuğa elverişli değildir. Ancak bu değerlendirmenin her uyuşmazlık ve talep bakımından münhasıran yapılması gerekir. Kambiyo senetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar cezai sonuçları olan bir fiil iddiasını da içerebilir. Açığa imzanın kötüye kullanılması, sahtecilik/tahrifat, bedelsizlik gibi iddiaların varlığı hâlinde fiil aynı zamanda suç teşkil etmektedir. HUAK'ın arabuluculuğun sona ermesine ilişkin 17/1-d düzenlemesinde daha önce, “uyuşmazlığın ... 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince uzlaşma kapsamına girmeyen bir suçla ilgili olduğunun tespit edilmesi” hâlinde arabuluculuk faaliyetinin sona ereceğine yer verilmiş, ancak söz konusu düzenleme 25.10.2017 tarih ve 7036 sayılı kanunla kaldırılmıştır. Tarafların hukuk davası üzerindeki tasarruf yetkisi ceza davasından bağımsızdır. Buna göre kambiyo senetlerinden doğan özel hukuk uyuşmazlıkları, içerdikleri iddia aynı zamanda suç teşkil etse bile arabuluculuğa elverişlidir.

Anahtar Kelimeler: Arabuluculuk, Kambiyo Senetleri, Elverişlilik, Kamu Düzeni

Makale ID= 33

ORCID NO: 0000-0001-6631-1109

Sözlü Sunum

Kamu Görevlisi Sağlık Mesleği Mensubu Tarafından İşlenen Resmi Belgede Sahtecilik Suçu (Tck m.204/2)

Öğr. Gör. Tülay Kitapçioğlu Yüksel¹

¹Istanbul Şehir Üniversitesi

Özet

Sağlık mesleği mensupları, görevleri gereği ölüm raporu, sağlık raporu, hastalık raporu, hamilelik belgesi, doğum raporu, epikriz raporu, alkol veya uyuşturucu madde tüketimine ilişkin rapor gibi raporlar yahut reçete gibi pek çok belge düzenlemektedirler. Bu belgelerin sahte olarak düzenlenmesinin suç olarak ihdas edilmesi ile belgelerin gerçek oluşuna dair toplumun duyduğu güvenin korunması amaçlanmaktadır. Sağlık mesleği mensuplarının gerçekleştirdikleri belgede sahtecilik fiillerinden dolayı ceza sorumlulukları, kamu görevlisi olup olmamalarına göre ayrılarak incelenmelidir. Kamu görevlisi olmayan sağlık mesleği mensuplarının sahtecilik fiilleri ile ilgili olarak TCK m.210/2 hükmü uygulanmaktadır. Kamu görevlisinin görevini yaptığı sırada ve görevi dolayısıyla düzenlediği belgeler resmi belge olduğu için kamu görevlisi sağlık mesleği mensubu tarafından sahte olarak düzenlenen belgeler, resmi belgede sahtecilik hükümlerine (TCK m.204/2) tabidir. Çalışmamızın konusunu kamu görevlisi sağlık mesleği mensupları tarafından işlenen resmi belgede sahtecilik suçunun incelenmesi oluşturmaktadır. Türk doktrininde özgü suçlarda iştirak incelemesine ilişkin sınırlı sayıda çalışmanın bulunması ve iştirak konusunda pek çok sorunun bulunması, kamu görevlisi tarafından işlenebilen resmi belgede sahtecilik suçunun bir özgü suç olması dolayısıyla bu suçun hukuki neticelerini de etkilemektedir. Suçun kanuni tanımında yer alan sahtecilik fiillerinin kamu görevlisi sağlık mesleği mensupları tarafından gerçekleştiriliş biçimlerinin ortaya konulması, bu belgelerin niteliğinin belirlenerek TCK m.204/3'de yer alan suçun nitelikli şeklinin uygulanıp uygulanamayacağını belirlenmesi, bu suçun bir özgü suç olması dolayısıyla iştirakin kapsamlı bir şekilde pek çok yönü ile sınıflandırılarak incelenmesi ve bu kapsamdaki sorunların tespit edilerek çözüm üretilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada esas olarak TCK m.204/2 içeriği incelenmiş, bağlantılı olarak Türk doktrini ve yargı kararları ele alınmıştır. Karşılaştırılmaya ihtiyaç görülen hususlarda ise Alm. CK'da yer alan düzenleme, Alman doktrini ve yargı kararları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resmi Belgede Sahtecilik Suçu, Özgü Suç, Gerçek Olmayan Özgü Suç, İştirak, Kamu Görevlisi, Sağlık Mesleği Mensupları Tarafından İşlenen Suç.

**Kanunî Temsilcilerin Vergi Borçlarından Sorumluluğunun Bir Şartı Olarak
“mükelleften Tahsil Olanaksızlığı” Danıştay’ın Son İçtihatları Çerçevesinde Bir
Değerlendirme**

Dr. Emine Sevcan Artun

Özet

Kamu borcu mükellefin şahsında doğmakla ve mükelleften tahsil edilmekle birlikte, çeşitli durumlarda kanunî temsilcilerin malvarlığına gidilebilmesi mümkündür. Vergi hukukunda, mükelleften tahsil edilemeyen kamu borcundan kanunî temsilcilerin sorumlu tutulması kamu alacağının tam ve eksiksiz toplanması için getirilmiş bir güvence önlemidir. Kanunî temsilcilerin kamu borçlarından sorumluluklarına ilişkin şartlar vergi ve buna bağlı alacaklar için Vergi Usul Kanunu’nun 10’uncu maddesinde, diğer kamu alacakları için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un mükerrer 35’inci maddesinde düzenlenmektedir. Ancak her iki kanun hükmü açısından da kanunî temsilcilerin sorumlulukları fer’i nitelik taşımakta olup; bu çerçevede kanunî temsilcinin sorumluluğuna gidilebilmesi için önce mükellefe başvurulması ve borcun mükelleften tahsil edilememesi zorunluluğu bulunmaktadır. Ancak “mükelleften tahsil edilememe” şartının hangi durumda gerçekleştiği konusu oldukça tartışmalıdır. Tebliğin amacı, bu tartışmalı hususları öğretideki görüşler, vergi idaresinin uygulaması ve özellikle 21.10.2020 tarihli Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu kararı olmak üzere Danıştay kararları çerçevesinde değerlendirmek ve olması gereken hukuk yönünden çözüm önerilerinde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Kanuni Temsilci, Vergi Borcu, Vergisel Sorumluluk, Mükelleften Tahsil İmkansızlığı

Kanunlar İhtilâfı Hukukunda Yapay Zekâ

Doç. Dr. Mesut Aygün¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Önüne yabancı unsurlu uyuşmazlık gelen Türk hâkimi, Türk kanunlar ihtilâfı hukuku kurallarını uygulaması neticesinde hüküm statusünü (lex causae) yabancı hukuk olarak tayin etmişse, kural olarak, yabancı hukuku uygulamakla yükümlüdür. Keza, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 2. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, “Hâkim, Türk Kanunlar ihtilâfı kurallarını ve bu kurallara göre yetkili olan yabancı hukuku re’sen uygular. Hâkim yetkili yabancı hukukun muhtevasının tespitinde tarafların yardımını isteyebilir”. Yabancı hukukun uygulanması konusu, Milletlerarası Özel Hukukun en çetrefilli ve önemli konularından biridir. Her ne kadar yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesi hususunda çeşitli yöntemler olsa da yabancı hukuk hakkında tatmin edici düzeyde veri toplanması oldukça zaman alan ve yargılamada gecikmelere neden olan bir husustur. Yapay zekâ günümüzde pek çok alanda uygulanmaktadır. Dünya genelinde yaklaşık 40 yıllık bir süreçte hukuk alanında da yapay zekâ araştırmaları yapılmaktadır. Tam anlamıyla yapay zekâ araçları olmasa da, ulusal ve uluslararası veri tabanları, kanun, içtihat ve literatür arama motorları gibi araçlar hukukçuların günümüzde sıklıkla istifade ettikleri yazılımlardır. Söz konusu bu yazılımların yapay zekâ teknolojisiyle desteklenmesi durumunda yukarıda belirttiğimiz yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesi hususunun artık sorun olmaktan çıkacağı düşünülmektedir. Elbette böyle bir sistemin yapay zekâ teknolojisiyle modellenmesi ve kullanıma sunulması, başta Adalet Bakanlığı ve üniversiteler olmak üzere pek çok paydaş kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla mümkün olabilecektir. Bu Tebliğde kanunlar ihtilafı hukuku alanıyla sınırlı kalmak kaydıyla, yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesi konusunda yapay zekâ teknolojisinin katkısı çeşitli yönleriyle incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Yabancı Hukuk, Kanunlar İhtilâfı Hukuku, Milletlerarası Özel Hukuk, Hâkim.

Artificial Intelligence in Conflict of Laws

Abstract

As a rule, if the Turkish judge, who has a dispute with foreign elements, assigned the status of provision (*lex causae*) as foreign law as a result of the application of the Turkish conflict of laws rules, he is generally obliged to apply foreign law. Likewise, in accordance with the 1st paragraph of Article 2 of the Code on International Private Law and Procedural Law, "The judge shall *ex officio* apply the rules of conflict of Turkish Laws and the foreign law authorized according to these rules. The judge authority may seek the assistance of the parties in determining the content of foreign law". The application of foreign law is one of the most complicated and important issues of Private International Law. Although there are various methods of obtaining information about foreign law, gathering satisfactory data on foreign law takes a lot of time and causes delays in the judgment. Artificial intelligence is applied in many areas today. Artificial intelligence researches are also carried out in the field of law over a period of nearly 40 years around the world. Although not fully artificial intelligence tools, tools such as national and international databases, law, case law and literature search engines are software that lawyers frequently use today. In case these softwares are supported with artificial intelligence technology, it is thought that obtaining information about the foreign law mentioned above will no longer be a problem. Of course, modeling and implementing such a system with artificial intelligence technology will be possible with the participation of many stakeholder institutions, organizations and non-governmental organizations, especially the Ministry of Justice and universities. In this Paper, the contribution of artificial intelligence technology in obtaining information about foreign law will be examined in various aspects, provided that it is limited to the field of conflict of laws.

Keywords: Artificial Intelligence, Foreign Law, Conflict of Laws, Private International Law, Judge.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Kapsamındaki Tazminatlara Uygulanacak Hükümlerin Normlar Hiyerarşisi Bakımından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Yılmaz ¹

¹Uluslararası Fınal Üniversitesi

Özet

Anayasa Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihli iptal kararıyla, Karayolları Trafik Kanunu (KTK) m. 90 ve 92'de Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na yapılan atıflar yürürlükten kaldırılmıştır. KTK m. 90'ın iptal kararından sonraki hükmü dikkate alındığında; sigorta kapsamındaki tazminatların öncelikle KTK'da düzenlenen usul ve esaslara tabi olduğu, KTK'da hüküm bulunmaması halinde Türk Borçlar Kanunu (TBK)'nun haksız fiillere ilişkin hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir. Bununla birlikte kararda, Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın idarenin düzenleyici işlemi niteliğinde olduğu ve "ikincil mevzuat niteliği" taşıdığı da kabul edilmiştir. Normlar hiyerarşisi bakımından bir sıralama yapılacak olursa; sigorta hakkında öncelikle KTK ve burada hüküm bulunmaması halinde TBK'nun haksız fiillere ilişkin hükümler uygulanacaktır. Burada düzenlenmeyen hususlarda ise ikincil mevzuat niteliğinde olan Genel Şartlar uygulama alanı bulacaktır. Burada hüküm bulunmaması halinde ise hakim hukuk yaratması devreye girecek ve yargı kararları ile bilimsel görüşlerden faydalanılacaktır. KTK'da Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası ile ilgili olarak karşılanacak zararın kapsamı ve tespiti konusunda bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle şimdiye kadar haksız fiiller bakımından tazminatın belirlenmesi Yargıtay içtihatlarıyla şekillenmiştir. Ancak Genel Şartlar, tazminatın belirlenmesi noktasında Yargıtay içtihatlarından ayrılan düzenlemeler yapmıştır. Bu noktada Genel Şartlar Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği gibi ikincil nitelikte mevzuat olarak kabul edildiğine göre, KTK ve TBK hükümlerine aykırı olmadığı ölçüde Yargıtay içtihatlarından önce uygulama alanı bulacaktır. Ancak iptal kararı sonrası Yargıtay kararları incelendiğinde tazminat hesaplamalarında genel şartların uygulanmadığı Yargıtay'ın özellikle yaşam tablolarının uygulanması konusunda farklı uygulamalar geliştirdiği görülmektedir. Bu nedenlerle çalışmada Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası kapsamındaki tazminatlar ile ilgili mevzuat hükümlerinin Anayasa Mahkemesi iptal kararı sonrasında uygulanma sırasının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda sunumda Karayolları Trafik Kanunu, Türk Borçlar Kanunu, Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları hükümleri incelenecek ve Anayasa Mahkemesi iptal kararı sonrası verilen Yargıtay kararları tartışma konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, Tazminat, Normlar Hiyerarşisi, Karayolları Trafik Kanunu, Anayasa Mahkemesi İptal Kararı

Makale ID= 100

ORCID NO: 0000-0003-4329-1138

Sözlü Sunum

Kira Bedelinde Artışa İlişin Güncel Değişikliklerin Yargıtay Kararları Işığında Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Mehmet Akçaal¹

¹Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İlk kira sözleşmesi yapılırken kira bedeli hukuk düzeninin sınırları içinde özgür biçimde belirlenebilir. Aynı şekilde, taraflarca yenilenen dönemlerde uygulanacak kira bedeli de kararlaştırılabilir. Ancak, konut ve çatılı iş yeri kiralalarında yenileme halinde artış oranının sınırlanmasına yönelik olarak TBK. m. 344 hükmü yer almaktadır. Söz konusu hükmün uygulanması bazı kiracıların iş yeri kirası bakımından önce beş yıl ertelenmişti. Sonra bu süre sekiz yıl olarak değiştirilmiştir. Erteleme süresi, 01.07.2020 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Konunun güncelliğini korumasını sağlayan diğer bir değişiklik ise 7161 sayılı Kanun'la getirilen değişikliklerdir. Bu sayede, artış oranı bakımından üretici fiyat endeksi yerine tüketici fiyat endeksi esas alınmıştır. Ayrıca, aynı kanuna göre, tüketici fiyat endeksine yönelik değişiklik 01.01.2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlük kazanmıştır. Üstelik, diğer bir hükümde söz konusu değişikliğin her türlü konut ve çatılı iş yeri kirası bakımından geçerli olacağı da düzenlenmektedir. Görüldüğü üzere, Türk Borçlar Kanunu'ndaki 9 madde için 8 yıllık erteleme öngören geçici m. 2 hükmü bu kapsamda yer alan TBK. m. 344 bakımından tekrar değiştirilmiş ve böylece TBK. m. 344 hükmünün bütün işyeri kiralaları bakımından uygulanmasına 1 yıl önce, yani 01.01.2019 tarihinden itibaren hukukî dayanak kazandırılmıştır. O halde, güncel gelişmeler çerçevesinde kira bedelindeki artış bakımından kimler arasında hangi oranın esas alınacağını belirlemek hem doktrin hem de uygulama bakımından yararlı olur.

Anahtar Kelimeler: Kira Sözleşmesi, Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları; Kira Bedeli; Artış Oranı; Tüketici Fiyat Endeksi.

Analyse of Current Amendments Regarding the Increase in Lease Price in the Light of the Court Decisions

Abstract

When making the first lease contract, the lease price can be determined within the limits of law freely. The lease price to be valid in periods renewed by the parties can also be determined. But there is a provision (Art. 344) in the Turkish Code of Obligations (tCO) for limiting the increase rate in case of renewal in residence and roofed work place rents. The application of this provision was initially delayed for five years about some of lessees. After that, the period was amended to eight years. The period has expired as of 01.07.2020. Another amendment is in the Law No. 7161. Thus, consumer price index is taken as basis instead of producer price index in terms of increase rate. In addition, according to the same Law, the amendment regarding the consumer price index became effective effective from 01.01.2019. Moreover, in another provision, it is regulated that this amendment will be valid for all types of residence and roofed work place. A legal basis has been clearly gained for the application of the Art. 344 in terms of all work place as of 01.01.2019. Therefore, it would be beneficial to determine which rate will be taken as basis.

Keywords: Lease Contract, Residence and Roofed Work Place, Lease Price, Rate of Increase, Consumer Price Index

Kişinin Kendisine Zarar Verici Eylemlerinden Dolayı Başkasının Cezai Sorumluluğu

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Arslan¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Özet

Türk Ceza Kanun'unun yaralamaya (m. 86 vd.) ve öldürmeye (m. 81 vd.) ilişkin hükümlerine bakıldığında; bu düzenlemelerde kural olarak failin başkasını yaralamasının veya öldürmesinin suç olarak düzenlediği görülmektedir. Kişinin kendisine zarar verici (vücuduna acı verici, sağlığını veya idrak yetisini bozucu veya öldürücü) eylemlerin bizzat 'faili' olduğu durumlarda; bu eylemler TCK'da yer alan yaralama ve öldürme suçları bakımından tipik değildir. Bu itibarla kişi kendine zarar veren eylemlerin bizzat 'faili' olduğu müddetçe; başkasının cezai bir sorumluluğunun olmadığı esas alınmış gibi görünmektedir. Başka bir ifadeyle başkasının, kişinin kendine zarar verici eylemlerinden sorumluluğunu öncelikle 'faillığın' ne anlam geldiği belirliyor görünmektedir. Diğer taraftan kişinin adı geçen kendine zarar verici eylemlerine başkasının müşterek fail (TCK m. 37 f. 1), azmettiren (m. 38 f. 1) veya yardım eden (m. 39 f. 1) olarak iştirak edebileceği düşünülebilir. Ancak TCK'daki iştirak hükümlerine bakıldığında böyle bir çıkarımın, en azından bu hükümlerden, mümkün olmadığı görülmektedir. Gerçekten TCK m. 37 f. 1'e göre müşterek fail olabilmek için 'suçun kanuni tanımında yer alan fiilin birlikte gerçekleştirilmesi' gerekir. Oysa kendine zarar verici eylemlerin faili olan kişinin TCK m. 37 f. 1 anlamında – bahsi geçen tipiklik eksikliğinden dolayı – bir 'suç' işlememektedir ki; bunu birlikte gerçekleştiren diğer kişinin müşterek fail olduğu kabul edilsin. Keza TCK m. 40 f. 1 hükmünde düzenlenen bağlılık kuralı gereği azmettiren veya yardım edenin bir 'suça' iştiraktan dolayı sorumlu tutulabilmeleri için; failin 'kasten ve hukuka aykırı' nitelikteki bir fiilin icrasına başlaması gerekir. Fakat kendine zarar verici eylemler ise TCK'da bir 'suç' olarak düzenlenmediği için; bu tür eylemler bağlılık kuralının aradığı kasten işlenen bir suç teşkil etmemektedir. Ancak bu TCK'nın kendine zarar verici eylemleri hukuka uygun kabul ettiği anlamına gelmediği gibi özel hükümlerde öngörülecek bir hükümle TCK m. 41 f. 1'deki bağlılık kuralına kendine zarar verici eylemler bakımından bir istisna hükmü getirilmeyeceği anlamına da gelmez. Nitekim TCK m. 84'te düzenlenen intihara yönlendirme suçu da bizzat bu cezalandırma 'boşluğunu' doldurmak için öngörülmüştür. Hatta kanun koyucunun 84. maddenin 1. fıkrasında suçun maddi unsurunu belirlemek için kullandığı kavramlara bakıldığında, bu düzenlemenin öngörülmesiyle amaçlananın tamamen kendine zarar verici eylemlerden öldürücü eylemlere azmettirme ve yardım etmenin TCK m. 40 f. 1'de yer alan bağlılık kuralı gereği cezalandırılmamasını önlemek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan bir kişinin kendisini yaralamaya yönlendirilmesi bakımından kanunda benzer bir hüküm öngörülmemiştir. Bu çalışma bir taraftan kişinin kendine zarar verici eylemlerden dolayı başkasının cezai sorumluluğu bakımından öncelikli öneme sahip olan faillik ve şerikliği adı geçen eylemler bakımından

ayrıntılı bir incelemeye tabi tutmakta; diğer taraftan kanunun intihara yönlendirme bakımından getirdiği istisnanın nedenini anlamaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kendine Zarar Verme, Başkasının Kendisine Zarar Vermesine İştirak, Başkasını İntihara Yönlendirme, Başkasını Kendini Yaralamaya Yönlendirme.

Makale ID= 73

ORCID NO: 0000-0002-2014-8673

Sözlü Sunum

Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması Bağlamında İdarenin Hukuki Sorumluluğu

Öğr. Gör. Busenaz Bahadır¹

¹İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu

Özet

Kimliği belirli ya da belirlenebilir bir gerçek kişiye ait her türlü bilgi kişisel veri olarak tanımlanmakta; bu veriler genel ve özel (hassas) veriler olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Kişinin ruhsal ve fiziksel sağlığına ilişkin her türlü bilgisi de kişisel sağlık verisi kapsamında değerlendirilmektedir. Bilgi işlem teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte, kişisel verilerin elde edilmesi ve işlenmesi kolaylaşmıştır. Bu durum beraberinde kişisel verilerin rahatlıkla ihlal edilmesine de sebep olabilmektedir. Kişisel sağlık verileri söz konusu olduğunda, sağlık kuruluşlarınca bu verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesi, diğer kişisel verilere göre daha ciddi zararların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu kişisel sağlık verilerinin idare tarafından hukuka aykırı olarak işlenmesi, açıklanması ya da gereği gibi muhafaza edilmemesi yoluyla kişilerin zarara uğraması durumunda, meydana gelen zararın tazmin edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada kişisel sağlık verilerinin korunmasının ve mahremiyetin sağlanmasının önemi ulusal ve uluslararası düzenlenmelerle ortaya konulacak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ve Danıştay'ın vermiş olduğu kararlar ışığında idarenin hukuki sorumluluğu incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Veri, Kişisel Sağlık Verisi, Gizlilik, İdare, Sağlık Hizmetleri

Makale ID= 212

ORCID NO: 0000-0002-0223-0382

Sözlü Sunum

Kişisel Verilerin Korunması Alanındaki Kabahatlerin İşlenmesinden Doğan İdari Para Cezaları Hakkında Bazı Düşünceler

Arş. Gör. Kadir Can Özel¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bağımsız idari otorite olarak Kişisel Verileri Koruma Kurumu kişisel verilerin korunması için çeşitli idari yaptırımlar uygulamaktadır. İdari para cezaları da idari yaptırımlardandır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu idari para cezalarına kendi bünyesinde bulunan bir organ olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu aracılığıyla karar vermektedir. Bu bağlamda, bildirinin amacı, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na dayanarak uyguladığı idari para cezalarının incelenmesidir. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun uygulayabileceği idari para cezaları, 6698 sayılı Kanun'un 18. maddesinde ve 'Kabahatler' başlığı altında düzenlenmiştir. Söz konusu idari para cezaları dört farklı yükümlülüğün yerine getirilmemesinden, yani dört farklı kabahatin işlenmesinden kaynaklanmaktadır. Bildiride, bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan idari para cezaları ve cezaların yargısal denetimi ele alınmıştır. Sonuç olarak, kişisel verilerin korunması bakımından idari para cezalarının gerekli olduğu görülmüştür. Ancak idari para cezalarına karşı yargısal denetimin de önemli olduğu kanaatine varılmıştır. Zira uygulanan idari para cezalarıyla veri sorumlularının malvarlığında eksilme meydana gelebilir. Bu eksilme, idari başvuru yollarının yanı sıra yargısal başvuru yolları aracılığıyla giderilebilir. Böylece idari para cezalarıyla karşılaşan kişilerin mülkiyet hakkı ile adil yargılanma hakkı korunmuş olur.

Anahtar Kelimeler: Kabahatler, İdari Para Cezaları, Mülkiyet Hakkı, Adil Yargılanma Hakkı, Yargısal Denetim.

Some Thoughts About the Administrative Fines Arising From the Commit of Misdemeanors in the Field of Personal Data Protection

Abstract

The Personal Data Protection Authority as independent administrative authority imposes various administrative sanctions for the personal data protection. Administrative fines are also among administrative sanctions. The Personal Data Protection Authority decides the administrative fines through the Personal Data Protection Board which is an organ within its own structure. In this context, the aim of the paper is to examine the administrative fines imposed by the Personal Data Protection Board on the basis of the Personal Data Protection Code numbered 6698. The administrative fines that can be imposed by the Personal Data Protection Board have been regulated article 18 and under the title of ‘Misdemeanours’ of the Code numbered 6698. The mentioned administrative fines are stem from the default of four different obligation, that is, committing four different misdemeanors. In the paper, the administrative fines stem from the default of these obligations and judicial review of fines have been examined. As a result, it has been observed that the administrative fines are necessary in terms of the personal data protection. However, it has been concluded that judicial review against the administrative fines is also important. Because with the imposed administrative fines, decrease may occur in the assets of data controllers. This decrease can be eliminated through judicial remedies as well as administrative remedies. Thus, the right to property and the right to fair trial of persons facing the administrative fines have been protected.

Keywords: Misdemeanors, Administrative Fines, the Right to Property, the Right to Fair Trial, Judicial Review.

Kıyı Devletinin Açık Denizlerdeki Gemilere Müdahale Hakkı Kapsamında Güncel Bir Örneklem: “Kıyı Devletinin Karasularına Ulaşmadan Önce Göçmen Botlarının Hareket Noktasına Geri İtilmesi”

Arş. Gör. Ozan Emin Halhallı¹

¹Türk Alman Üniversitesi

Özet

Açık denizlerin serbestisi ilkesi, günümüzde kabul görmüş bir ilkedir. Bu ilke, ilk olarak Hugo Grotius tarafından esaslı biçimde tartışılmıştır. Sonraki dönemlerde de, özellikle deniz hukukunun kodifikasyonu çalışmaları sırasında, bu serbestinin sağladığı hak ve yükümlülüklerin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Diğer yandan uluslararası mekanizmaların güçlenmesiyle birlikte, göçmenlerle ilgili olarak açık denizlerde yaşanan insan hakkı ihlalleri, eskisinden daha çok gündemi meşgul etmeye başlamıştır. Örneğin, FRONTEX isimli Avrupa Birliği Ajansı'nın kurulması da yine bu kapsamda dikkat çekici bir gelişme olmuştur. 23 Şubat 2012 tarihli ve 27765/09 Başvuru Numaralı AİHM Kararı da sürece ilişkin bir diğer örnektir. Son zamanlarda ise kıyı devletlerinin müdahalesiyle, göçmen botlarının hareket noktalarına “geri itilmeleri” şeklinde gerçekleştirilen eylemlerin, uluslararası deniz hukuku açısından bir tartışma yarattığı gözlemlenmektedir. Bu çalışma; açık denizlerin serbestisi ilkesinin, açık denizlerde göçmenlere yönelik gerçekleştirilen müdahalelerin ve de geri göndermeme ilkesinin, günümüzde yaşanan gelişmelerle birlikte bir bütün olarak ele alınmasına olanak sağlar. Böylelikle, kıyı devletince “geri itme” eylemi olarak gerçekleştirilen müdahalenin uluslararası hukuk kurallarına uygunluğu tartışılacaktır. Türkiye ve Yunanistan arasındaki deniz alanları, konunun hukuki açıdan daha somut bir şekilde tartışılabilmesi için örneklem olarak seçilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Açık Denizlerin Serbestisi İlkesi, Geri Göndermeme İlkesi, Geri İtme, Kıyı Devletinin Müdahale Yetkisi, Uluslararası Deniz Hukuku.

Konsültan Hekimin Sorumluluğu

Arş. Gör. Hatice Nur Aktaş¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Son yüzyılda diğer pek çok disiplinde olduğu gibi tıp biliminde de büyük değişimler ve ilerlemeler meydana gelmiş ve bu durum uzmanlaşma ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Uzmanlaşma ihtiyacının fazlaca artması ve günümüzdeki tıbbi uygulamaların pek çoğunun tek bir uzman hekimin bilgi ve tecrübesiyle çözümlenemeyecek durumda olması da hekimler arasında iş birliği zorunluluğunu doğurmuştur. Hekimler arasında birlikte çalışmayı zorunlu kılan bir tıbbi müdahale sonucunda ortaya çıkan zarardan kim yahut kimlerin sorumlu tutulacağı sorunu mevcuttur. Bu bağlamda çalışmamızda öncelikle farklı dallarda uzman olan birden çok hekimin hasta üzerinde ortak değerlendirmesi olarak ifade edebileceğimiz konsültasyon kavramı ile bu süreçte kendisine danışılan hekim konumundaki konsültan hekim ve tıbbi müdahaleden asıl olarak sorumlu bulunan müdavi hekim kavramları açıklanacaktır. Çalışmanın devamında tıbbi müdahalelerde başvurulanan konsültan hekim görüşünün hukuki niteliğine ve konsültasyondan doğan hukuki sorunlardan olan ihtiyaç olmasına rağmen konsültasyona başvurulmaması, gerekli bilgilerin verilmemesi, konsültan hekimin önerisinin tıbbi standartlara uygunluk taşıyamaması, konsültan hekimce gerekli özenin gösterilmemesi, hasta görülmeden görüş bildirilmesi ve konsültasyon talebine uygun davranılmaması hallerinden bahsedilecektir. Çalışma birden fazla kişinin müdahil olduğu tıbbi uygulamalar bakımından sorumluluğun nasıl paylaşılacağı meselesine ilişkin görüşlere, yargı kararlarına ve çözüm önerilerine yer verilerek sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konsültan Hekim, Müdavi Hekim, Konsültasyon, Mütessesil Sorumluluk.

Makale ID= 46

ORCID NO: 0000-0002-4485-3983
ORCID NO: 0000-0002-2900-9055

Sözlü Sunum

Kripto Para ve Türevlerinin Vergilendirilmesi: Gelir Vergisi Çerçevesinde Bir Tartışma

Arş. Gör. Burhanettin Onur Kireçtepe¹ / Dr. Öğretim Üyesi Emin Barlas²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İİBF

*Corresponding author: Burhanettin Onur Kireçtepe

Özet

Kripto para, bitcoin ve altcoin ve diğer türevlerinin nitelikleri ve özellikle vergisel anlamda nasıl değerlendirileceği tartışılmaktadır. Bu tartışma esasında sadece ülkemizde yapılmamakta, aksine pek çok farklı ülkede bu tartışma yürütülmektedir. Kimi ülkeler kripto paraların, şimdilik, vergilendirilmemesi taraftarıyken, bazı ülkeler kripto paralar neticesinde elde edilen kazançların ticari kazanç olarak vergilendirilmesi yönünde düzenlemeler yapmış durumda. Bazı ülkeler ise kripto para ticaretini ikiye ayırmış ve “kripto para madenciliğini” ticari kazanç olarak değerlendirirken, kripto paraların alınıp satılması neticesinde elde edilen kazançları da menkul sermaye iradı olarak değerlendirmektedir. Masak’ın 1 Nisan tarihinde yapmış olduğu açıklama ile bu tartışmanın en azından vergisel boyutu ülkemizde de çok daha dikkat çeken bir hal almıştır. Çalışmamızda kripto para üzerinden elde edilen kazançların Gelir Vergisi Kanunu açısından irdelenmesi yapılacak olup, bu kazançların GVK içerisindeki gelir unsurlarından birisinin içerisinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği açıklanmaya çalışılacaktır. GVK kapsamında yer alan gelir unsurlarından birisinin içerisine girdiği sonucuna varılması halinde ise AYM ve AİHM kararlarını da gözeterek, uzun süredir vergilendirilmemiş olan kripto para kazançlarının yapılacak denetimler neticesinde geçmişe de etki edecek şekilde vergilendirilmesinin kanunilik ilkesi karşısındaki konumu da çalışmamızda değinilecek bir husus olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para, Kripto Paraların Vergilendirilmesi

Taxation of Cryptocurrencies and Derivatives: A Discussion Within the Framework of Income Tax

Abstract

The qualities of cryptocurrency, bitcoin, altcoin and other derivatives and how to evaluate them especially in tax terms are discussed. This debate is not only held in our country but in many different countries. While some countries are in favour of not taxing cryptocurrencies, for now, some countries have made regulations to tax the earnings from cryptocurrencies as commercial gains. Some countries, on the other hand, divide the crypto money trade into two and consider "crypto money mining" as commercial gain, while the gains obtained from the purchase and sale of cryptocurrencies are also considered as the income of securities. With the statement made by Masak on April 1, at least the tax aspect of this debate has become much more striking in our country. In our study, the earnings obtained from cryptocurrencies will be examined in terms of Income Tax Law, and it will be tried to explain whether these gains can be evaluated within one of the income elements in the Income Tax Law. If it is concluded that one of the income elements within the scope of the GVK is included, the position of the taxation of cryptocurrency earnings, which have not been taxed for a long time, in a way that will affect the past as a result of the audits to be carried out, will also be an issue to be addressed in our study.

Keywords: Cryptocurrency, Taxation of Cryptocurrency

Kripto Paraların Türev Araç Sözleşmelerine Dayanak Varlık Olarak Kabul Edilme Sorunu

Ahmet Akif Demirbaş¹

¹Istanbul Ticaret Üniversitesi

Özet

Blockchain teknolojisinin yaygın kullanım alanlarından biri olan kripto paralar, sayıları itibariyle binlerle ifade edilmekte ve çok farklı şekil, işlev ve yapılarda kurgulanabilmektedir. Kullanım alanları ve derinliği günden güne artan kripto paraların işlem hacimleri günümüz itibariyle 2 trilyon dolara ulaşmıştır. Dolayısıyla, kripto paraların etkisi sadece para piyasalarında değil taşıdıkları niteliklere bağlı olarak sermaye piyasalarında da kuvvetle görülmeye başlanmıştır. Mevcut yasal düzenlemelerin bu teknoloji üzerine inşa olan inovatif ürünler dikkate alınmadan yapılmış olması sebebiyle, mevcut düzenlemelerin teknolojiye uyumlaştırılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, kripto paraların hukuki niteliği ve mevcut düzenlemelerin bu varlıklara hangi derecede uygulanabileceği belirlenmelidir. Bu çalışmada, kripto paraların ihracı hususu, Türk Sermaye Piyasası Mevzuatı kapsamında düzenlenen türev araç sözleşmeleri açısından incelenmektedir. Türev araç sözleşmeleri bir dayanak varlığa bağlı olarak kurulabilmektedir. Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK)'nda türev araçların tanımı yapılmamıştır. Buna karşılık, ilgili kanunda türev araçlara dayanak varlık teşkil edebilecek örnekler sayılmaktadır. Bunların arasında kripto paralar açıkça yer almamaktadır. Bu doğrultuda olmak üzere, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)'nın Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB)'ne gönderdiği 1.12.2017 tarihli "Sanal paralara dayalı işlemler hk." konulu yazıda "sanal para birimlerine dayalı spot veya türev işlemler yapılmaması gerektiği" belirtilmiştir. SPK'nın herhangi bir ön değerlendirmeye tabi tutmaksızın tüm kripto paraları bitcoin özelinde değerlendirerek genellemeci bir sonuca varmış olması tartışmaya açıktır. Dolayısıyla, SerPK kapsamında hukuki bir nitelime için her bir kripto varlık özelinde bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada kripto paraların türev araç sözleşmelerine konu olup olamayacağı SerPK'da sayılan örneklere kıyasen değerlendirilmiş ve kural olarak kripto paralara dayalı türev sözleşme kurulmasının mümkün olabileceği savunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bitcoin, Kripto Paralar, Türev Araçlar, Sermaye Piyasası Kanunu

Makale ID= 185

ORCID NO: 0000-0003-2459-9938

Sözlü Sunum

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türk İdari Yargı Sistemi'nin Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi

Dr. Öğretim Üyesi Murat Buğra Tahtalı¹

¹İnönü Üniversitesi

Özet

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, idari yapı ve yönetim gelenekleri bakımından İngiltere sisteminden daha fazla etkilenmiş olmakla birlikte hukuk sistemi olarak, sanılanın aksine kıta Avrupası Hukuk Sistemi'ne tabidir. Dolayısıyla bu sisteme dahil olan diğer tüm ülkeler gibi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde de ayrı bir idari yargı rejimi mevcuttur. Ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki idari yargı sistemi bazı açılardan benzese de birçok açıdan Türk İdari Yargı sisteminden farklıdır. Örneğin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti hukuk sisteminde Türk İdari Yargı teşkilatının üç aşamalı mahkeme sistemi olmayıp ilk derece yargı yeri ve gerektiğinde temyiz mercii olarak Yüksek Mahkeme vardır. Başka bir ifadeyle bizdeki gibi bir yerel mahkeme - bölge mahkemesi - üst mahkeme sistemi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti hukuk sisteminde mevcut değildir. Çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye'deki idari yargı sistemi, karşılaştırmalı bir değerlendirmeye tabi tutulacak ve ülkemize yabancı olan bazı sistemsel özellikler anlatılacaktır. Çalışmanın uygulamaya katkı sunması ve iki ülke sisteminin birbirleriyle etkileşim içinde bulunmalarına vesile olması öncelikli temennidir.

Anahtar Kelimeler: İdari Yargılama Usul Hukuku, KKTC, İdari Yargı Sistemi, Karşılaştırmalı Hukuk, Danıştay

Makale ID= 199

ORCID NO: 0000-0002-6568-9609

Sözlü Sunum

Limited Şirketten Ortağın Çıkması ve Çıkarılması Halinde Ayrılma Akçesinin Ödenmesi

Dr. Seda Seyman¹

¹Manisa Celal Bayar Ünivesitesi

Özet

Türk Ticaret Kanunu'nda kanun koyucu belirli şartların gerçekleşmesi halinde limited ortaklıkta ortaklıktan çıkma ve çıkarılmaya imkan tanımıştır. Limited ortaklıktan çıkan yahut çıkarılan ortak, Türk Ticaret Kanunu'nun 641'inci maddesi uyarınca, esas sermaye payının gerçek değeri üzerinden hesaplanacak ayrılma akçesini isteme hakkına sahiptir. Türk Ticaret Kanunu'nun 642'inci maddesinde ise ayrılma akçesinin hangi hallerde muaccel olacağı üç bent halinde hükme bağlanmıştır. Türk Ticaret Kanunu'nun 642'inci maddesinin son fıkrasında, ayrılma akçesinin limited şirket tarafından bir seferde ödenmeme olasılığını dikkate alan kanun koyucu, ödenmeyen kısım için bir vade öngörmüş ve bu halde ayrılma akçesi alacaklısı çıkan yahut çıkarılan ortak ile diğer alacaklılar arasında bir sıralamaya yer vermiştir. Getirilen bu düzenlemeler ile birlikte her ne kadar kanun koyucu tarafından limited şirket, şirket alacaklıları ve çıkan yahut çıkarılan ortak arasında menfaat dengesi sağlamaya çalışılmış olsa da, pay sahibinin yeterince korunmadığının ve ve limited şirket alacaklısının menfaatlerine, çıkan yahut çıkarılan pay sahibinin hakkına nazaran üstünlük/öncelik tanındığının ifade edilmesi mümkündür. Çalışmamızda, öncelikle limited ortaklıkta çıkma ve çıkarılmanın koşullarına genel itibariyle değinilecek, ardından ayrılma akçesine ilişkin düzenlemede yer alan esaslara ve hangi ayrılma akçesinin hangi hallerde muacceliyet kazandığına değindikten sonra çıkan yahut çıkarılan limited şirket ortağının haklarının korunması bakımından başvurulabileceği hukuki imkanlar değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ayrılma Akçesi, Çıkarılma, Çıkma, Limited Şirket

Lozan Barış Antlaşması'nda Yer Verilen Uluslararası Antlaşmalar ve Sözleşmeler

Doç. Dr. Seda Örsten Esirgen¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Lozan Barış Antlaşması, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışı ve Milli Mücadele'nin başarıyla sonuçlanmasının ardından, yeni kurulan Türk Devleti'nin uluslararası hukuk açısından kurucu senedi kabul edildiği gibi, Cumhuriyet döneminde eşitlik ve karşılıklılık esaslarına dayanan uluslararası hukuk gelişmelerine yön vermesi açısından da hareket noktasını oluşturmaktadır. Nitekim Lozan Barış Antlaşması'nın yürürlüğe girişini takiben pek çok konu üzerinde farklı siyasi ve hukuki mücadeleler başlamıştır. Musul meselesi, etabli sorunu ya da karma hakem mahkemeleri, bu mücadelelere örnek gösterilebilir. Ancak Cumhuriyet döneminde söz konusu siyasi ve hukuki gelişmelerin yanında, Lozan Antlaşması'nda yer verilen çok taraflı antlaşma ve sözleşmeler, yerli ve yabancı hukuk literatüründe doğrudan bir araştırmaya konu olmamıştır. Bu doğrultuda çalışma, TÜBİTAK'ın ARDEB-1001 Programı çerçevesinde yürütülmekte olan 220K076 numaralı proje kapsamında da desteklenmektedir. Tebliğde esas itibarıyla, Lozan Barış Görüşmeleri süresince çok taraflı antlaşmalarla ilgili olarak tarafların yaklaşımı ve Antlaşma metninde varılan nihai çözüm değerlendirilecektir. Sonuçta Osmanlı Devleti döneminde yüzyıllara dayanan kapitülasyonların varlığı sona ererken, Lozan Barış Antlaşması'nda yeniden yürürlüğe girmesi ya da katılımı taahhüt edilen uluslararası antlaşmalar üzerinden Cumhuriyet döneminde uluslararası hukuk alanında nasıl bir dönüşüm hedeflendiği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lozan Antlaşması, Türk Hukuk Tarihi, Uluslararası Hukuk, Çok Taraflı Uluslararası Antlaşmalar

International Treaties and Agreements in the Treaty of Lausanne

Abstract

After the collapse of the Ottoman Empire and the success of the Turkish War of Independence, the Treaty of Lausanne was accepted as the founding deed of the newly established Turkish State in terms of international law. It also constituted the starting point in guiding international legal developments based on equality and reciprocity during the Republic period. Following the entry into force of the Treaty of Lausanne, different political and legal struggles started on many issues, such as mixed arbitral tribunals or the questions of Mosul and etabli. Moreover, in the Treaty of Lausanne, some multilateral treaties and agreements were accepted to be re-enacted or ratified. However, they have not been directly the subject of a study in the legal literature. This paper aims to reveal the transformation in the Republican era through the treaties and agreements and is also supported within the project numbered 220K076 carried out by 1001-The Scientific and Technological Research Projects Funding Program (TUBITAK).

Keywords: Treaty of Lausanne, Turkish Legal History, International Law, Multilateral Treaties

Makale ID= 105

ORCID NO: 0000-0001-5500-8999

Sözlü Sunum

Lozan'da Katılımı Öngörülen Uluslararası Sözleşmelere Bir Örnek: Kadın Ticaretinin Yasaklanması Sözleşmeleri

Doç. Dr. Belkıs Konan¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Lozan'da Katılımı Öngörülen Uluslararası Sözleşmelere Bir Örnek: Kadın Ticaretinin Yasaklanması Sözleşmeleri *Belkıs KONAN İnsan ticareti ile ilgili olarak 20. yüzyılın başından itibaren uluslararası platformda düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. Bu konuda ilk uluslararası belge olan 18 Mayıs 1904 tarihli Beyaz Kadın Ticaretinin Engellenmesi Sözleşmesinde, insan ticareti mağdurlarının korunmasına yönelik tedbirler ele alınmıştır. Konuyla ilgili 2. Düzenleme, 4 Mayıs 1910 tarihli Beyaz Kadın Ticaretinin Engellenmesi Sözleşmesidir. Bu sözleşmede, İnsan ticareti suçunun unsurları tanımlanmıştır. Ayrıca söz konusu belgede, insan ticareti mağdurunun cebir, tehdit, hile veya nüfuzun kullanılması yolu ile elde edilen rızası ile belli bir yaşın altında olan kadınların rızası geçersiz sayılmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Milletler Cemiyeti bünyesinde imzalanan 1921 yılında Kadın ve Çocuk Ticaretinin Yasaklanmasına Dair Sözleşmede ise suçun mağdurlarının kapsamı genişletilerek kız ve erkek çocukların da insan ticaretinin konusu olabileceği kabul edilmiştir. Sözleşmeyi imzalayan taraf devletler kadın ticaretine maruz kalan kişileri tespit etmek için uygun tedbirleri almak yükümlülüğündedir. Lozan Antlaşması ile birlikte, Türkiye, bu Sözleşmeleri, Antlaşmanın 100. maddesinde sayılan milletlerarası anlaşmalar kapsamında kabul ederek onaylamıştır. Bu tebliğde, kadın ticaretinin önlenmesi konusunda imzalanan antlaşmaların Lozan Antlaşması tarafından da kabul edilerek sürdürülebilirliği konusu açıklanmaktadır. Bu doğrultuda çalışma, TÜBİTAK'ın ARDEB-1001 Programı çerçevesinde yürütülmekte olan 220K076 numaralı proje kapsamında da desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Türk Hukuk Tarihi, Lozan, Kadın Ticaretinin Önlenmesi.

Masumiyet Karinesinin Bir İhlali Olarak 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu M.116/1 Kapsamında Tescil Plakasına Göre Düzenlenen Tutanağa Binaen Uygulanan İdari Yaptırımın Anayasa'ya Aykırılığı

Arş. Gör. Veysel Candan Canoğlu¹

¹İzmir Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Modern hukukunun temel ilkelerinden birisi olan masumiyet karinesine göre bir kişi hakkında isnat edilen fiil ispat edilene kadar o kişinin masum sayılması asıldır. Kişi hakkında isnat edilen fiili ispat etme külfeti kamu gücünü kullanan kamu otoritesine ait olduğundan, kişinin fiili işlemediğini, yani masum olduğunu ispatlamasına ilişkin bir zorunluluk söz konusu değildir. Bu nedenle bir kişinin suçlu olarak addedilebilmesi için kamu otoritesi tarafından gereken bütün araştırmalar yapılarak ortada herhangi bir şüphe kalmayacak şekilde, isnada konu olan fiilin kişi tarafından işlendiğinin tespit edilmesi zorunludur. Kişinin belirli önyargı veya çıkarımlar neticesinde suçlu kabul edilmesi veya ispat külfetinin kişiye yüklenerek kişinin suçsuzluğunu ispatlamak zorunda bırakılması masumiyet karinesinin ihlaline neden olmaktadır. Evrensel niteliği haiz olan masumiyet karinesi, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi m.11, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi m.14, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.6 gibi uluslararası sözleşmelerin yanı sıra 1982 Anayasası m.38'de açık bir şekilde düzenlenmektedir. Suçlarda olduğu gibi kabahatlerde de geçerli ve bağlayıcı nitelikte bir ilke olan masumiyet karinesine ilişkin gereklerin idari yaptırımların verilmesi sürecinde de gözetilmesi zorunludur. Bu kapsamda çalışmamızda 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu m.116/1'de yer alan trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde aracı park etmek, trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışlarda bulunmak ve karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tartı sistemine girmeden seyrine devam etmek kabahatlerini işleyen sürücülerin tespit edilememesi halinde, bu fiillerin işlenişinde kullanılan araçların tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenleneceğine ilişkin hüküm ele alınmaktadır. Buna göre, söz konusu kabahatleri işleyen kişinin kim olduğunun tespit edilememesi halinde idari yaptırım, kabahati işlediği varsayımına dayalı olarak, aracın sahibi hakkında uygulanmaktadır. Çalışmamızda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu m.116/1'de yer alan sorumluluk rejiminin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin vermiş olduğu kararlar da incelenmek suretiyle Anayasa m.38/4'te düzenlenen masumiyet karinesine aykırılığı hususu ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kabahat, İdari Para Cezası, İspat Yükü, Masumiyet Karinesi, Susma Hakkı

Unconstitutionality of the Administrative Sanction Applied Based On the Minute Regulated According to the Registration Plate Within the Scope of the Art.116/1 of the Highways Traffic Law Numbered 2918 As a Violation of the Presumption of Innocence

Abstract

According to the presumption of innocence, which is one of the basic principles of modern law, it is essential that person is considered innocent until the act attributed to a person is proven. The burden of proving the offence attributed to the person belongs to the public authority using public power. There is no requirement for a person to prove that he/she did not commit an act and that he/she was innocent. Therefore, all necessary research should be done by the public authority. Without any doubt, it is obligatory to identify the person who committed the act subject to the offence. Accepting the person guilty as a result of certain prejudices or inferences or having to prove the innocence of the person by bearing the burden of proof leads to a violation of the presumption of innocence. The presumption of innocence, which is a universal principle, is clearly regulated in the 1982 Constitution art.38 in addition to international agreements such as Universal Declaration of Human Rights art.11, International Covenant on Civil and Political Rights art.14 and European Convention on Human Rights art.6. The presumption of innocence is valid and binding for misdemeanors as well as crimes. In the process of deciding on administrative sanctions, a decision should be made in accordance with the presumption of innocence. In this context, in the Highways Traffic Law numbered 2918 art.116/1, which is the concrete regulation to be addressed in our study, parking the vehicle in a way that endangers the traffic, obstructs the traffic or in prohibited places, acts against traffic rules and prohibitions, and continues to navigate without entering the weighing system despite signs, lights, sounds or warnings of officials in highways weight control areas, if the drivers committing their misdemeanors cannot be detected, the penalty or criminal report will be issued according to the registration plates of the vehicles used in the commitment of the said acts. Accordingly, if the person who committed the misdemeanor cannot be determined, it is assumed that the misdemeanor was committed by the owner of the vehicle. Therefore, administrative sanctions are imposed on the owner of the vehicle. In our study, the issue of contradiction to the presumption of innocence regulated in the Constitution art.38/4 is dealt with by examining the decisions of the European Court of Human Rights and the Constitutional Court regarding the issue, the responsibility regime in the provision included in the Highways Traffic Law numbered 2918 art.116/1.

Keywords: Misdemeanor, Administrative Fine, Burden of Proof, Presumption of Innocence, Right to Silence

Medeni Usul Hukuku Bakımından Boşanma ve Boşanmanın Fer'i Sonuçları Hakkında Mahkeme İçi Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri Konusunda Öneriler

Doç. Dr. Tolga Akkaya¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Türk hukukunda boşanmaya ilişkin usul hükümleri Aile Mahkemeleri Kanunu, TMK ve HMK'da düzenlenmiştir. Uygulamada boşanmaya ilişkin uyuşmazlıkların %50'si anlaşmalı boşanma, kalanı ise dava yoluyla çözülmektedir. Ancak uygulama ve öğretisi, boşanmaya ilişkin uyuşmazlıkların dava (çekişmeli yargı) yerine, dostane uyuşmazlık çözüm yollarıyla çözümü konusundaki seçeneklerin çoğaltılması için çaba göstermektedir. Bu çabaya bir katkı olarak bazı önerilerde bulunabilir ve bu yöntemlerin tercihe şayan olup olmadığı tartışılabilir. Bu bağlamda usul hukuku bakımından anlaşmalı boşanma oranlarını artırmak amacıyla tam anlaşmalı boşanma yanında kısmi anlaşmalı boşanma seçeceğinin kanunda düzenlenmesi, tarafların uyuşmazlıklarını mahkeme içi sulh yoluyla çözebilmeleri için sulh yönteminin kanunlardaki mevcut hükümlerden farklı olarak ve daha ayrıntılı düzenlenmesi, mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak ise arabuluculuk bilgilendirme toplantısına katılım şartı aranması ve ihtiyari olarak arabuluculuğun teşvik edilmesi önerilebilir. Son dönemde aile hukukuna ve bu kapsamda boşanmanın fer'i sonuçlarına ilişkin uyuşmazlıkların dava şartı arabuluculuk kapsamına alınıp alınmayacağıyla ilgili tartışmalar da yürütülmektedir. Aile uyuşmazlıklarının çözüm yöntemlerinin nitelik ve nicelik olarak sayısını artırırken konunun bir bütün olarak ele alınması, sadece usule ilişkin düzenlemeler yapmak yerine konunun maddi hukuk açısından da ele alınmasında fayda bulunmaktadır. Bu tebliğde karşılaştırmalı hukuk sistemlerindeki düzenlemelere de yer verilerek yukarıda yer alan konular hakkında tartışma ve değerlendirmelere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Boşanma Usulü, Kısmi Anlaşmalı Boşanma, Sulh, Arabuluculuk

Müdafii ile Görüşme Hakkı ve Kısıtlanması

Arş. Gör. Muhammet Bilal Akyüz¹

¹Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Özet

Müdafiden yararlanma hakkı, adil yargılanma hakkı ve savunma hakkının bir gereği olarak ceza muhakemesinde şüpheli veya sanığa tanınmış bir haktır. Müdafiden yararlanma hakkının bir gereği olarak da şüpheli veya sanığın kural olarak muhakemenin her aşamasında bir müdafii ile görüşme ve yardımından yararlanma hakkı bulunmaktadır. Müdafii ile görüşme hakkının şüpheli veya sanığa tanınmasının temelinde savunma hakkından etkili bir şekilde faydalanmak ve savunmanın tam olarak yapılmasını sağlamak yatmaktadır. Müdafiden yararlanma hakkı da şüpheli veya sanığın müdafii ile görüşmesi ile başlayacaktır. İnceleme konumuz açısından serbest olan şüpheli veya sanığın müdafii ile görüşmesinde özellik arz eden bir durum yoktur. Önemli olan, yakalanan, gözaltına alınan veya tutuklanan şüpheli veya sanığın, müdafii ile ne şekilde görüşebileceğidir. Bu çalışmada da öncelikle serbest olmayan şüpheli veya sanığın, kolluk merkezinde ya da tutukevinde müdafii ile görüşme hakkı ele alınacak; sonrasında kovuşturma evresi kapsamında duruşma sırasında sanığın müdafii ile görüşmesi anlatılacaktır. Daha sonra ise müdafii ile serbest olmayan şüpheli veya sanığın müdafii ile görüşmesine getirilen kısıtlamalardan ve bu kısıtlamaların müdafiden yararlanma hakkını ihlal edip etmediğinden bahsedilecektir. Bu kısıtlamalardan ilki Ceza Muhakemesi Kanunu m. 154/2'de öngörülmüş olan ve belli suçlardan gözaltına alınmış olan şüphelilerin müdafii ile görüşme hakkının yirmidört saat süreyle kısıtlanmasını öngören düzenlemedir. İkinci kısıtlama ise, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 59.maddesi ile tutuklu olan şüpheli veya sanığın müdafii ile görüşme hakkına getirilen kısıtlamalardır. Çalışma kapsamında son olarak, kovuşturma evresinde duruşma sırasında müdafii ile görüşme hakkı incelenecektir. Zira müdafiden yararlanma hakkı ve bu kapsamda müdafii ile görüşme hakkı muhakemenin her aşamasında kullanılabilir bir haktır. Bu noktada ilk olarak duruşmadaki oturma düzeninin müdafii ile görüşme hakkını engelleyip engellemediği değerlendirilecektir. İkinci olarak ise duruşmaya ses ve görüntü bilişim sistemi yoluyla katılan sanığın müdafii ile görüşme hakkının kısıtlanıp kısıtlanmadığı incelenecek ve bazı çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adil Yargılanma Hakkı, Savunma Hakkı, Müdafiden Yararlanma Hakkı, Müdafii ile Görüşme Hakkı.

Right to Communicate With Defense Counsel and Its Restrictions

Abstract

As a requirement of the right to benefit from the defense counsel, the suspect or the accused has the right to communicate with a defense counsel at every stage of the proceedings and to benefit from her/his assistance. The right to benefit from a defense counsel will start with the meeting of the suspect or the accused with the defense counsel. Within this paper, there is no significant debate with the communication of suspect/accused which are not at liberty with the defense counsel. The important thing is how the suspect or accused who has been caught, detained or arrested can communicate with her/his defense counsel. In this study, first of all, the right of communication of suspect/accused not at liberty with the defense counsel at law enforcement center or detention center will be discussed. After that, within the scope of the main proceedings, the meeting of the defendant with the defense counsel during the hearing will be explained. Then, it will be mentioned to the restrictions imposed on the suspect/accused not at liberty with the defense counsel and whether these restrictions violate the right to benefit from the defense counsel. The first of these restrictions is the regulation stipulated in Article 154/2 of the Code of Criminal Procedure, which stipulates the restriction of the right of detained suspects upon certain crimes to communicate with their defense counsel for a period of twenty-four hours. The second restriction, on the other hand, is the restrictions which regulated in the Article 59 of the Law on the Execution of Penalties and Security Measures which imposed on the arrested suspect or the accused's right to communicate with his / her defense counsel. Lastly, within the scope of the study, the right to communicate with the defense counsel during the trial in main proceedings.

Keywords: Right to a Fair Trial, Right to Defense, Right to Benefit From the Defense Counsel, Right to Communicate With a Defense Counsel.

Münhasır Ekonomik Bölge'de Askeri İstihbarat Toplamının Hukuki Niteliği

Dr. Öğretim Üyesi Hatice Kübra Ecemiş Yılmaz¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Münhasır ekonomik bölge kavramı, karasuları rejimine kıyasla, uluslararası deniz hukuku alanında yeni bir kavramdır ve nevi şahsına münhasır deniz yetki alanı olarak tanımlanır. “Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS)”nin 56. maddesi, bir kıyı devletinin “...Deniz yatağı, üzerindeki sulara, deniz yataklarında ve bunların toprak altında canlı ve cansız doğal kaynaklarını araştırılması, işletilmesi muhafazası ve üretimi konuları ile;..., bölgenin ekonomik amaçlarla araştırılmasına ve işletilmesine yönelik diğer faaliyetlere ilişkin egemen haklar, ... suni adalar, tesisler ve yapılar kurma ve bunları kullanma; denize ilişkin bilimsel araştırma yapma; deniz çevresinin korunması ve muhafazası; konularına ilişkin yetki” sinin olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, seyrüsefer serbestisinin dahil olduğu açık denizlere ait bazı haklar münhasır ekonomik bölgelerde korunmaktadır. İlgili hakların içerisine askeri istihbarat toplama faaliyetlerini de kapsayan askeri nitelikli kullanımlar, ihtilafli yorumlara yol açan deniz uçakları ile denizaltı kablolarının ve boru hatlarının uluslararası hukuk kurallarına uygun şekilde kullanımı da dahil edilmektedir. BMDHS’ye göre dünyadaki tüm denizler barışçıl amaçlar yürütülerek kullanılmalıdır. Yine BMDHS’nin 301. maddesine göre devletler “herhangi bir devletin toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına karşı ya da Birleşmiş Milletler Antlaşması ile belirtilen uluslararası hukuk ile bağdaşmayan diğer herhangi şekilde bir tehdit veya güç kullanımına başvurmaktan kaçınacaklardır.” Başka bir devletin münhasır ekonomik bölgesinde askeri hidrografik araştırmalar yapmanın, askeri faaliyetler yürütmenin meşru olup olmadığı konusunda ihtilafların devam etmesi nedeniyle konuya ilişkin hukuki dayanakların araştırılması uluslararası deniz hukukunda ortaya çıkabilecek problemlerin önlenmesi açısından önemli ve gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Münhasır Ekonomik Bölge, Askeri İstihbarat Toplama, Uluslararası Deniz Hukuku.

Negatif Faiz Kavramı

Dr. Öğretim Üyesi Nurten İnce Akman¹

¹Marmara Üniversitesi

Özet

Gerek Türk- İsviçre hukukunda gerekse Alman hukukunda yasal düzenlemelerde faiz kavramı kullanılsa da bu kavramın kanun koyucu tarafından bir tanımı yapılmadığı görülmektedir. Türk-İsviçre hukukunda alacaklı dikkate alınarak doktrinde faiz kavramı tanımlanmıştır. Faiz, alacaklının kendisine borçlanılan bir miktar parayı kullanma imkanından yoksun kalması sebebiyle, borçlanılan paranın miktarı ve süresine göre talep edebileceği bir karşılıktır. Alman hukukunda ise borçlu dikkate alınarak doktrinde yapılan tanıma göre faiz, borçlunun parayı kullanma karşılığıdır. Gerek Türk-İsviçre gerekse Alman hukukunda faizden bahsedilebilmesi için borçlanılan paranın miktarı ve borçlanılan sürenin son derece önemli olduğu kabul edilmektedir. Borcun miktarı ve süresine bağlı olmaksızın bir defaya mahsus ödenen miktarlar faiz olarak nitelendirilmemektedir. Son yıllarda Avrupa'da yaşanan ekonomik krizler sonucunda paranın bankalarda birer tasarruf aracı olarak kalmasının önüne geçilmesi ve söz konusu paraların yatırım amacıyla kullanılması için negatif faizin uygulanması gündeme gelmiştir. Böylelikle bir miktar parasını bankaya yatıran kişi bankadan faiz almamakta, tam tersi bankada parası tutulduğu için bankaya yatırdığı paradan daha azını almaktadır veya banka verdiği bir kredi sonucunda verdiği parayı fazlasıyla almamakta, verdiği miktardan daha azını almaktadır. Almanya, İsviçre, Danimarka gibi ülkelerde uygulanan negatif faiz uygulamasının temelinde yatan düşünce, tasarufu caiz olmaktan çıkarıp, paraları tüketim ve yatırıma yönlendirmektir. Ekonomik kriz dönemlerinde bireyler mevcut birikimleriyle yatırım yapmaktan, risk almaktan kaçınıp paralarını güvenli buldukları bankada tutmakta hatta bunun için bir miktarda (pozitif)faiz alarak paralarının miktarını artırmak istemektedirler. Negatif faizle, bankada parasını tutan kimselerden bir miktar para alınarak paranın bankalarda tutulması cazip olmaktan çıkarılmış olmaktadır. Bu yöntem son yıllarda artarak gündeme gelse de İsviçre Federal Merkez Bankası tarafından 1970 yılından beri negatif faiz kavramı altında uygulanmaktadır. Bu yöntemle İsviçre'ye yönelen para akışının önü kesilmek istenmiş ve böylelikle İsviçre parasının kontrolsüz bir şekilde değer kazanması, basılmasına engel olunmuştur. Bu çalışmada doktrinde kullanılmış olan negatif faiz kavramının hukuki niteliğinin, gerçek anlamda faiz olup olmadığı, sözleşmelere etkisi ve özellikle Türk hukukunda uygulanabilirliği gibi sorular incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Para, Faiz, Negatif Nomial Faiz, Mevduat Sözleşmesi, Kredi Sözleşmesi.

Neoliberalizmin Sonucu Olarak Arabuluculuk ve Uzlaştırma: Benzerlikler ve Farklılıklar

Arş. Gör. Arzu Balan¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Hukuk sosyo-ekonomik dönüşümlerden bağımsız düşünülemez, kendi kendine eyleyen bir yapı değildir. Hukuk; ekonomik, sosyolojik, siyasal, politik her türlü etkinin neticesinde sürekli olarak şekillenmektedir. 1970'li yıllar itibariyle ekonomik sistemlerin neoliberal politikaların etkisi altında kalması aynı şekilde hukuku da etkisi altına almıştır. 1980'e kadar devlet eliyle gerçekleşen sanayileşme, yerli üretim teşviki; 1980 itibariyle sermaye birikim süreçlerine ve ihracatın teşvik edilmesine, en nihayetindeyse neoliberalizme yerini bırakmıştır. Neoliberal politikalar neticesinde yeni ekonomik kurumlar, bağımsız idari otoriteler mevzuatını da beraberinde getirmiştir. Karar alma süreçleri idari otoritelere geçerken gerek özel hukuk uyuşmazlıklarında gerekse de ceza hukuku uyuşmazlıklarında devletin yetki ve sorumluluk alanı daralmıştır. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri neoliberalizm üst başlığı altında değerlendirilmektedir. Arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarının bu süreçten bağımsız bir şekilde yorumlanması, yapısal özelliklerini göz ardı etmek anlamını taşıyacağından, eksik bir incelemeye sebebiyet verecektir. Biz bu nedenle alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden olan arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarını bu bakış açısıyla irdeleneceğiz. Özel hukuk uyuşmazlıkları bakımından arabuluculuk ve ceza hukuku uyuşmazlıkları bakımında uzlaşma hukukun piyasalaşmasının hem sonucu hem de bu piyasalaşmayı tekrar tekrar üreten kurumlardır. Tebliğde öncelikle bu iki kurumun hukukun piyasalaşması üzerinden okuması gerçekleştirilecek, tarihsel gelişimlerine kısaca değinilecek, ardından bu iki kurumun benzerliklerine ve farklılıklarına yer verilecektir. Arabuluculuk kurumunun iş hukuku, ticaret hukuku ve tüketici hukukunda zorunlu dava şartı haline gelmesi, hukukun bireyselleşmesi ve parçalanması anlamına gelmektedir. Bir taraftan usul ekonomisi, kazan-kazan ilkesi, iradilik ve sözleşme hürriyeti, diğer taraftan devletin yargılama faaliyetlerini bireylere devretmesi bir arada değerlendirilmelidir. Aynı özellikleri uzlaştırma kurumu bakımından da söylemek yerinde olacaktır. Ancak arabuluculuktan farklı olarak uzlaştırmada yetki devri henüz tümüyle bireyler elinde değildir. Cumhuriyet başsavcılıklarının uzlaştırmadaki etkin konumunu sürmektedir. Tebliğde bu iki kurumun benzerlikleri ve farklılıkları öz bir şekilde birlikte değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Neoliberalizm, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri, Arabuluculuk, Uzlaştırma, Hukukun Piyasalaşması.

Makale ID= 175

ORCID NO: 0000-0002-4028-4672

Sözlü Sunum

Normatif Dayanaktan Yoksun Bir Hapsetme Yöntemi Olarak "Hükmen Tutukluluk"

Dr. Öğretim Üyesi Haluk Toroslu¹

¹Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hukuk devletinin en önemli unsurlarından biri, kişilerin keyfi ve kanuna aykırı olarak hapsedilmesi yasağıdır. Bir kimse ancak Anayasa'nın 19. ve AİHS'nin 5. maddelerinde öngörülen şartlar çerçevesinde özgürlüğünden yoksun bırakılabilir. Her ne kadar bir kimsenin işlediği bir suç dolayısıyla hapsedilebilmesi için suçluluğunun yargı kararıyla sabit görülmesi şart olsa da, bazı hallerde ceza muhakemesinin amaçlarına ulaşılabilmesi için kesin hüküm öncesinde de bireyler özgürlüğünden mahrum edilmektedir. Nitekim Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 vd. maddeleri doğrultusunda belirli koşulların gerçekleşmesi halinde hakim veya mahkeme tarafından tutuklama kararı verilmekte, bu şekilde bireyler belirli bir süre boyunca kesin hüküm olmadan özgürlüğünden mahrum bırakılmaktadır. Hiç şüphesiz, böyle bir mahrumiyetin meşruiyeti, koruma tedbirlerine ilişkin genel koşulların ve uygulanan tedbire ilişkin kanuni şartların sağlanmış olmasına bağlıdır. Ülkemizde uzunca bir süredir başvurulan ve esasen yargı kararlarına dayanan "hükmen/hüküm özlü tutuklama" tedbiri kapsamında kanun yolunda geçen süreler tutuklama süresinin hesabında nazara alınmamakta, böylece Ceza Muhakemesi Kanunu'nda tutuklama tedbirinin uygulanması için öngörülen azami süreler aşılmış olmasına rağmen, kişilerin özgürlüğünün kısıtlanmasına devam edilmektedir. Bu çalışma kapsamında "hükmen tutukluluk" kavramı mevzuat hükümleri ile yargı kararları doğrultusunda değerlendirilecek ve söz konusu uygulamanın meşruiyeti tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tutuklama, Hükmen Tutukluluk, Kişi Özgürlüğü

Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali Davasını Tamamlayan Edim Davasının Temeli

Doç. Dr. Cem Akbıyık¹

¹İstanbul Kültür Üniversitesi

Özet

Miras hukuku sistemimizde, ölüme bağlı bir tasarrufun geçerli olması için kanunda gerekli bulunan şartların gerçekleşmemiş olması durumunda, söz konusu tasarrufun iptali (hükümden düşürülmesi) halinde bunda çıkarı bulunan kimselerin, öngörülen hak düşürücü süreler içerisinde bir iptal davası açmaları gerekmektedir (TMK.m.557-559). Dolayısıyla, tıpkı tenkis (indirim) davası alanında benimsendiği gibi, öğreti ve uygulamada, ölüme bağlı tasarrufların iptali davasının da, bozucu yenilik doğuran (inşai) bir dava ve verilen kararın da bozucu yenilik doğuran (inşai) bir karar olduğu sonucuna varılmaktadır. Geriye etkili bir biçimde, ölüme bağlı tasarrufu kısmen ya da tamamen hükümsüz kılan iptal kararı, sadece mirasbırakanın söz konusu tasarrufunu ya da onun bir bölümünü hükümsüz kılmakla yetineceğinden, eğer iptal edilen ölüme bağlı tasarrufa konu olan tereke değeri ya da değerleri, mirasbırakanın ölümünden önce ya da sonra, davalı kazandırma lehdarının eline geçmiş ise, yine tenkis konusunda da zorunlu görüldüğü gibi bir de edim (ifa, eda) davası açmak ve bu konuda mahkemeden bir ifaya mahkûmiyet kararı elde etmek gerekecektir. İsviçre/Türk öğreti ve uygulaması, ölüme bağlı tasarrufların iptali davasını bütünleyen (tamamlayan) bu edim davasının, kural olarak miras sebebiyle istihkak davası olacağını belirtmekle yetinmektedir. Bu tebliğde ortaya konmak istenen temel düşünce, İsviçre/Türk öğreti ve uygulamasında yaygın olarak kabul edildiği gibi, ölüme bağlı tasarrufların iptali davasını bütünleyen (tamamlayan) edim davasının kural olarak bir miras sebebiyle istihkak davası olacağı şeklindeki düşüncenin her durumda isabetli olmadığını gösterebilmektir. Bir edim davası olarak miras sebebiyle istihkak davası, yalnızca tek bir külli halef sıfatına sahip mirasçının bulunduğu ya da külli halef sıfatına sahip birden fazla mirasçı bulunmakla birlikte bunların tümünün de, yenilik doğuran iptal davasına taraf oldukları durumlarda açılabilir olan bir edim davası niteliğindedir. Bu olasılıkların dışında açılacak olan edim davasının hukuksal niteliğinin, ya sebepsiz zenginleşme temeline dayalı bir alacak isteminden ya da tenkis davasına eklenen edim davasında uygulamada yaygın olarak kabul edildiği gibi kendine özgü nitelikte bir alacak talebinden ibaret olacağı, tebliğde açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölüme Bağlı Tasarrufların İptali, Miras Sebebiyle İstihkak Davası, Edim Davası

Orta Çağda Hukukun Üstünlüğü: Jurisdictio Vs. Gubernaculum

Dr. Ulaş Karadağ¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Modern devletin gelişim süreci söz konusu olduğunda, karşımıza en önemli kavramlardan biri olarak çıkan ‘hukukun üstünlüğü’ kavramı, keyfi iktidarın karşıtı olarak hukukun mutlak üstünlüğünü ve yönetenlerle yönetilenlerin herhangi bir ayırım söz konusu olmaksızın hukuka bağlı olmalarını ifade eder. Toplumun ve iktidarların hukukla sınırlandırılmasına işaret eden kavram, bu nedenle, devletin sınırlandırılması esasına dayanan liberal anayasacılığın yapısal bir parçası olarak ele alınmaktadır. Kavramın oldukça geniş bir içeriği olmakla birlikte, farklı ülkelerde farklı maddi süreçler içinde şekillenmesi, İngiltere’de rule of law, Fransızca’da État de droit, İtalyanca’da Stato di diritto, Almanca’da ise Rechtsstaat olarak bilinen hukukun üstünlüğünün/hukuk devletinin kökeni ve gelişimi üzerine düşünmeyi karmaşık hale getirmektedir. Bu çalışma, kavramın gelişiminin anlaşılmasına bir katkı sunmak amacıyla, orta çağdaki görünümüne başvurmaktadır. Hukukun üstünlüğü, belirtildiği gibi, bir ideal olmanın ötesinde bir ilişkiye de işaret eder. Bu ilişki, hukuk ile egemen güç arasındaki ilişkidir. Hukuk devleti ya da liberal içeriğiyle hukukun üstünlüğü her ne kadar günümüzde sınırlandırma olgusuyla birlikte düşünülse de, orta çağda hukukun yalnızca egemen iradenin emrinde olmasını da ifade etmekteydi. Bu bakımdan orta çağda rule of law, jurisdictio ve gubernaculum kavramları dolayısıyla, egemenlik ile adalet arasındaki bağlantıyı sağlayan ilkedir. Gubernaculum egemenin iradesini ifade ederken, jurisdictio hukuka ve adaleti sağlayacak gücün zorlayıcılığına işaret eder. Bununla birlikte, hukukun, egemenin emrinde kalan bir kısmı olduğu gibi; onun emrinde olmayan ve onu bağlayan bir boyutu da söz konusudur. Eş deyişle, jurisdictio ile gubernaculum arasındaki gerilim, hukukun üstünlüğü kavramının merkezindeki egemenlik-hukuk gerilimine denk düşer. Çalışma, orta çağ İngilteresi açısından söz konusu gerilimi inceleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Hukukun Üstünlüğü, Anayasacılık, Jurisdictio, Gubernaculum

Osmanlı Devleti Uluslararası Hukuk Konseptinin Uluslararası Hukukun Alternatif Modeli Olarak Analizi

Öğr. Gör. Mahmud Nasır¹

¹Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Özet

On dokuzuncu yüz yılda dünyanın büyük bir kısmı Avrupa ülkelerinin müstemele yerlerine dönüşmüştü. Geleneksel ‘uluslararası hukuk’ un işleyiş mekanizmaları o dönemde kurulmuştu. Müstemele döneminin sona ermesi ve birçok bağımsız ülkelerin meydana gelmesine rağmen Uluslararası Hukuk konseptine hâkim olan çerçeve değişmedi. Uluslararası Hukuk ilkeleri her ne kadar devletleri, eşit haklara sahip tarafları çağrıştıran ortaklığa dayalı ilişkiler kurmaya çağırıyorsa da uluslararası hukukun geleneksel mekanizmaları hegemonya anlayışını temsil etmeğe devam etmektedir. Egemenliğin gerçek hakikati ve dünya topluluğunun insan haklarına ve kendi kaderini kendi tayin etme hakkına olan arzusu bizi, uluslararası hukukun temellerini yeniden geliştirebilecek alternatif mekanizmayı araştırmaya adeta zorluyor. Dünya haritası üzerinde güçlerin yeniden konumlanması geleneksel uluslararası hukuka bakış açısını değiştirebilir umudunu verebilir. Ve bu yeni ortaya çıkmaya başlayan güçler dünya topluluğunun kullanabileceği uluslararası hukukun alternatif modelini ortaya koyabilmeleri yüksek olasılıktır. Özel coğrafik konumu nedeniyle Türkiye'nin uluslararası ilişkilerde bilhassa Orta Doğuda gelişen ilişkilerde önemi zaman geçtikçe artmaktadır. Türkiye Osmanlı Devletinden itibaren uzun ve çok renkli uluslararası ilişkiler tecrübesine sahiptir. Osmanlı Devleti takriben yedi yüz sene gibi uzun bir dönemde yer yüzünün çok geniş alanını idare etmişti. Devletin tebaasında çeşitli kültürel geçmişe sahip birçok milletler bulunuyordu. İşbu çalışma Osmanlı Devleti'nin uluslararası hukuk modelini çağdaş uluslararası hukuka hâkim olan prensipler muvacehesinde analize etmeyi planlamıştır. Özellikle, Osmanlı Devleti'nin uluslararası hukuk konsepti eşit haklara sahip tarafları çağrıştıran ortaklık, insan hakları ve kendi takdirini kendi tayin etme hakkı gibi önemli ilkelerin ışığı altında tekrar değerlendirilecektir. İşbu çalışma alanla ilgili araştırma yapanlara yardımcı ve konu ile ilgili literatüre de katkı sağlayıcı olur diye umut edilir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif, İnsan Hakları, Ortaklık, Uluslararası Hukuk

Analysis of Ottoman Empire's International Law Concept As An Alternative Model to Traditional International Law

Abstract

During the nineteenth century much of the world was colonized by European countries. The mechanisms of traditional "International Law" were laid down during that time period. Despite the end of the colonial period and the rise of many independent states, the framework governing the concept of International law has not been changed. Although, the principles of International law call for partnership among all states, the traditional mechanisms of International law rely on the hegemonic perspective. The true reality of sovereignty and the desire of the world community to human rights and self-determination are compelling us to present an alternative mechanism to redevelop the basis of international law. The reallocation of power on the world map may result in a difference in the way that International law is viewed. And potentially these new emerging powers will be able to find alternative models of international law that the world can use. Due to its geographical location Turkey has become active player in the international relations, especially in the Middle East. Turkey has had a very long and colorful experience in international relations starting from the Ottoman Empire. For almost seven hundred years the Ottoman Empire ruled a vast region of the globe. There were many different nations with many different cultural backgrounds under the Empire's rule. This study plans to carry out a critical analysis of the Ottoman's model of International law in light of the dominant theories of modern day International law. Specifically, I would like to reassess Ottoman Empire's concept of international law in light of partnership, human rights, and self-determination principles. It is wished that this study shall make contribution to the literature and be helpful for scholars making researche in this field.

Keywords: Alternative, Human Rights, Self-Determination, Internatioal Law, Partnership

Özel Muhakeme Usulü Olarak Memurların Ceza Muhakemesinin Gerekliliği

Arş. Gör. Dr. Şenel Sarsıkoğlu¹

¹Erciyes Üniversitesi

Özet

Ceza muhakemesi, suç oluşturan bir fiilin işlenip işlenmediğinin, işlenmişse bu fiilin failinin kim olduğunun tespitine yönelik olarak yürütülen iş ve işlemlerin bütününe ilişkin kuralları ve bu sürece katılan kişilerin hak ve yükümlülüklerinin belirlendiği bir hukuk dalıdır. Maddi gerçeğin ortaya çıkartılmasında önemli bir yer işgal etmektedir. Suç şüphesinin öğrenilmesinden hükmün kesinleştiği ana kadarki soruşturma ve kovuşturma aşamalarında yapılacak bütün işlemlerin yargısal makamların görevine girdiği kural olarak kabul edilmektedir. Gerçekten de kuvvetler ayrılığı prensibinin bir görünüş şekli olarak tüm muhakeme işlemleri yargı gücünü elinde bulunduran kişilerce yerine getirilmektedir. Ancak; Türk hukuku bu kurala bir istisna mahiyetinde memurların görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlarda ceza muhakemesi işlemlerinin yapılabilmesine dair özel hükümler içermektedir. Ceza muhakemesinin genel usulünden ayrı bu düzenlemelere, kamu hizmetinin işleyişinde meydana gelebilecek aksamaların önlenmesi ve kamu otoritesinin saygınlığının korunması gerekçe gösterilmektedir. Nitekim bu kaygılar ceza kanunlarında memurlara karşı işlenen suçların nitelikli hal olarak kabul edilmesine de imkan tanımıştır. Tüm vatandaşların muhakeme işlemleri bakımından tek bir yargı erkine tabi olduğunu ifade eden yargılama birliği ilkesine aykırılık teşkil eder niteliğinden dolayı memurların ceza muhakemesi her dönem eleştirilere neden olmaktadır. Çalışmada memurlar hakkında ceza muhakemesi işlemlerinin yürütülmesinde ayrı bir yöntem gerçekten gereksinim duyulup duyulmadığı, genelde muhakeme hukuku, özelde ceza muhakemesi hukukunda kabul gören temel ilkeler ışığında değerlendirmeye tabi tutularak hali hazırdaki uygulama açısından öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ceza Muhakemesi, Özel Muhakeme Usulü, Memurların Yargılanması.

Özgü Suçlara İştirak Meselesinin Türk Ceza Kanunu'nun 40/2. Maddesi Bağlamında Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Şeyda Betül Ekin¹

¹Istanbul Kent Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu

Özet

Türk Ceza Kanunu (TCK)'nin 40/2. maddesinde özgü suçlarda ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişilerin fail olabileceği, bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişilerin ise yalnızca 'azmettiren' veya 'yardım eden' olarak sorumlu tutulacağı hususu düzenlenmiştir. Öncelikle TCK'nin 40/2. maddesinde geçen "Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir" ifadesi değerlendirildiğinde tipik fiilin mutlaka özel faillik niteliklerini taşıyan kişi tarafından işlenebileceği yönündeki sınırlamanın, suça iştirak eden ancak özel faillik niteliği taşımayan kimseleri adeta ödüllendiren bir düzenleme olduğu görüşüdeyiz. TCK'nin 40/2. maddesinin ceza adaleti ile bağdaşmadığını düşündüğümüz bir yönü daha bulunmaktadır. Özgü suça iştirak eden ve özel faillik niteliklerini taşımayan kimsenin 'azmettiren' ya da 'yardım eden' olarak sorumlu tutulması ihtimalinde, kişinin işlediği fiilin niteliği önem arz edecektir. Eğer özel faillik sıfatını haiz kimsenin aklında herhangi bir suç işleme kararı yok iken, özel faillik niteliği taşımayan kimse tarafından suç işleme yönünde bir karar aldırılması durumu söz konusu ise kişinin 'özgü suça azmettirme'den ceza alması gerekecektir. Ancak özel faillik niteliği taşımayan kimsenin özgü suçun faili olabilecek kimseye karşı TCK'nin yardım etme başlığı altında düzenlenen 39. maddesindeki fiilleri gerçekleştirmesi halinde yardım etmeden sorumlu tutulacağı açıktır. Buradaki asıl sorun, özel fail niteliğini taşıyan kimsenin hareketlerine iştirak ederken özgü suç faili ile birebir aynı davranışları gerçekleştiren kişinin hareketlerinin 'azmettirme' kapsamında değerlendirilemeyecek olmasıdır. Dolayısıyla özel faillik niteliğini haiz olmayan failin cezası 'özgü suça azmettirme' yerine mecburen 'özgü suça yardım etme' suçundan verilecektir. Bu ihtimalde, özgü suça özel failin işlediği fiillerin aynısını işleyecek şekilde iştirak eden kimse, özgü suça azmettiren kimseye nazaran kayırılmış olacak ve yardım etmeden cezalandırılmış olacağı için failin cezasında indirimle gidilecektir. Bir diğer anlatımla, bahsi geçen düzenleme ile özgü suçların işlenişine bizzat iştirak eden kimselere, özgü suça azmettiren kimselere nazaran daha az miktarda ceza verilmesinin önü açılmış olmaktadır. Bu çerçevede tebliğimizde özgü suçlara iştirak meselesinin TCK'nin 40/2. maddesi bağlamında değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suça İştirak, Özgü Suç, Şeriklik, Azmettiren, Yardım Eden.

Pandemi (Covid-19) Döneminde Uçuş İptallerinde Yolcuların Hakları

Dr. Öğretim Üyesi İlknur Serdar¹

¹DEÜ Hukuk Fakültesi

Özet

Uçuşa kabul edilmeme ile uçuşların iptal ve gecikmelerinde yolcuların haklarını düzenleyen Havayolu ile Seyahat Eden Yolcuların Haklarına Dair Yönetmelik 01.01.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, Avrupa Birliğinin 11.2.2004 tarihli ve (EC) 261/2004 sayılı Tüzüğüne paralel olarak hazırlanmış olup, yolculara aynı hakları sağlamaktadır. Uçuş iptalinde yolcular Yönetmelik kapsamında üç hakka sahiptir. Bunlardan ilki uçuşun yapıldığı mesafeye göre değişen maktu tazminat hakkıdır. Diğer seçimsel hak olarak yolcunun tercihine bırakılmıştır. Yolcu ya uçuştan vazgeçer ve ödemiş olduğu bilet parasının iadesini ister ya da iptal edilen uçuştaki varma yerine mümkün olan en çabuk şekilde bir başka uçuşla taşınmasını ister veya iptal edilen uçuştaki varma yeri için daha sonra tarihini bildireceği bir zamanda taşınmanın gerçekleştirilmesini tercih eder. Yolcunun üçüncü hakkı ise bekleme süresine uygun olarak ücretsiz olarak içecek ve yiyecek ile iletişim imkanı sağlanmasıdır. Ayrıca iptal edilen uçuş sonrası gerçekleştirilecek uçuşun bir gün sonra olması halinde yolcunun konaklamasının gerekeceği durumlarda otel ile havaalanı ve otel arasındaki ulaşımın sağlanması da gereklidir. 2020 yılının başlarında başlayan covid-19 salgını nedeniyle uçuşlar neredeyse tüm dünyada iptal edilmiştir. Pandemi sebebiyle oluşan durum bir mücbir sebep niteliğinde olup, Yönetmelik kapsamındaki yolcu hakları açısından ise uçuşu icra eden hava taşıma şirketini tazminat ödeme borcundan kurtaran bir olağanüstü haldir. Bu nedenle Covid-19 nedeniyle yaşanan uçuş iptallerinde yolcuların tazminat hakkı mevcut değildir. Fakat yolcunun diğer hakları mevcuttur. Çünkü Yönetmelikte uçuşu icra eden hava taşıma işletmesinin bu haklar nedeniyle oluşan yükümlülüğü açısından bir sorumluluktan kurtulma nedeni öngörülmemiştir. Pandemi nedeniyle oluşan çok fazla sayıdaki uçuş iptali nedeniyle bilet parasının iadesi talepleri hava taşıma şirketlerini ekonomik olarak zor duruma sokmuştur. Bu nedenle, Yönetmeliğe geçici madde eklenerek 05.02.2020 tarihinden itibaren yapılan uçuş iptallerinde uçuşu icra eden hava taşıma işletmeleri yolcuların haklarına ilişkin yükümlülüklerinden uçuş yasağı kalktıktan sonraki iki ay sonuna kadar muaf tutulmuştur. Bu süre dolmasına rağmen Covid-19 nedeniyle oluşan uçuş iptallerinde bir takım sıkıntılar yaşanmakta; havayolu şirketleri yolcunun hakkı olan para iadesi yerine seyahat kuponları ile yolcuya karşı olan yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışmaktadır. Doğru olmayan bir şekilde Covid-19 nedeniyle uçuş iptallerinde yolcuya karşı olan sorumluluklarının sadece tazminat bakımından değil de yolcuya tanınan tüm haklar bakımından sona erdiği algısıyla hareket edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uçuş İptali, Yolcu Hakları, Covid-19, Tazminat, 261/2004 Sayılı Ab Tüzüğü.

Makale ID= 19

ORCID NO: 0000-0002-0393-2263

Sözlü Sunum

Pandemi Döneminde Sağlık Hakkı

Tuğba Aydın¹

¹Adalet Bakanlığı

Özet

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkıp buradan tüm dünyaya yayılan COVID-19 virüsü küresel bir salgına dönüşerek bireylerin yaşam hakkı ve sağlık hakkı başta olmak üzere temel haklarının korunması noktasında devletlerin çeşitli tür ve seviyelerde tedbirler almalarını gerektirip insan haklarını doğrudan etkileyerek küresel bir kriz meydana getirmiştir. Devlet ve toplum arasındaki ilişki açısından da kökten değişim ve dönüşümünü başlatan pandeminin meydana getirdiği sorunlar içerisinde belki de en önemli ve can alıcı nokta olan sağlık ve ilişkili kurumlar, normlar ve olguların bu dönüşümün çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Sağlık, hizmetsel ve sektörel bir alan olmasının ötesinde insanın onurlu yaşamasını sağlama idealinde çekirdek özü oluşturmaktadır. Sağlık hizmetine erişimde bireylere ve devlete haklar ve sorumluluklar yükleyen sağlık hakkının anlamı pandemi döneminde daha fazla sorgulanır olmuştur. Yaptırımsal güç anlamında kişisel, medeni ve siyasal haklara oranla daha zayıf kalan ancak bu haklarla ayrışamayan bütünsel ölçekte sosyal ve ekonomik hakların içinde yer alan sağlık hakkının anlamı neoliberal ekonominin dinamikleri doğrultusunda belirsizlikler oluşturmaktadır. Covid-19 pandemisini önlemede devletler ve devlet dışı aktörlerin aldığı önlemler ve uygulamaların sağlık hakkının somutlaştırılmasında göz önüne alınması gerekmektedir. Globalleşen dünya ile birlikte ortaya çıkan yeni düşünsel akımlar izlendiğinde ulusal ve uluslararası politikaların kökten bir değişime ihtiyaç duyduğu belirgindir. Bu mücadelede sadece devlet idarelerinin çalışmalarıyla sınırlı kalınmasının küreselleşen ve açık pazar haline gelen dünyada yeterli olmayacağı, tüm bireylerin büyük ya da küçük ölçekte pandeminin önlenmesi için üzerine düşen sorumluluklarını yerine getirerek insan hakları ihlallerinden kaçınması büyük önem arz etmektedir. Bunu sağlayacak olan en önemli etkili unsurlardan biri ise açıklıkla kavranılmış ve dikkatle kavramlaştırılmış insan haklarını ortaya koyarak öngörülebilirliği ve hakların sınırını belirten insan haklarının içinde yer alan sağlık hakkı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Sağlık Hakkı, Pandemi, Covid-19, Küreselleşme

The Right to Health During the Pandemic Period

Abstract

The COVID-19 virus, which emerged in Wuhan, China and spread all over the world, has turned into a global epidemic and has created a global crisis by directly affecting human rights by requiring states to take measures at various types and levels to protect the fundamental rights of individuals, especially the right to life and right to health. In terms of the relationship between the state and society, health and related institutions, norms and phenomena, which are perhaps the most important and crucial point among the problems caused by the pandemic that initiated a radical change and transformation, should be addressed within the framework of this transformation. It constitutes the core essence of the ideal of ensuring a dignified life. The meaning of the right to health, which imposes rights and responsibilities on individuals and the state in accessing healthcare, has been questioned more during the pandemic period. The meaning of the right to health, which is included in social and economic rights, which are weaker than personal, civil and political rights in terms of sanction power, but cannot be separated with these rights, creates uncertainties in line with the dynamics of the neoliberal economy. In the prevention of the Covid-19 pandemic, the measures and practices taken by states and non-state actors should be taken into account in concretizing the right to health. When the new intellectual trends emerging with the globalizing world are followed, it is obvious that national and international policies need a radical change. It is of great importance for all individuals to fulfill their responsibilities and avoid human rights violations in order to prevent pandemics on a large or small scale. One of the most important effective elements that will ensure this is clearly understood and carefully conceptualized human. It will be the right to health, which is included in human rights, which indicates the predictability and limit of rights by revealing their rights.

Keywords: The Right to Health, Pandemic, Covid-19, Globalization,

Patent Hukuku Bakımından Yerli Covid Aşısında Hak Sahipliği

Doç. Dr. Beşir Fatih Doğan¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile sağlık bilim ve teknolojileri alanında ülkeye ve insanlığa hizmet etmek amacıyla Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) kurulmuştur. Bu kapsamda TÜSEB tarafından, 7112 Numaralı “COVID-19’a Karşı Rekombinant Aşı Adaylarının Geliştirilmesi” projesi tertip edilmiş ve Türkiye’de birçok üniversitede COVID-19’a karşı aşı geliştirme çalışmaları başlamıştır. Söz konusu projelerde en önemli hukukî meselelerden biri de, proje kapsamında ortaya çıkacak fikri hakların durumudur. Proje kapsamındaki fikri haklar incelenirken birden ziyade düzenlemenin nazar alınması gerekir. Gerçekten de konu hem TÜSEB’in mevzuatını hem de Fikir ve Sanat Eserleri Hakkında Kanun (FSEK) ve Sınai Mülkiyet Kanunu’nun (SMK) ilgilendirmektedir. SMK m. 122’de bir ayırım yapılmaksızın kamu destekli projelerin hukukî rejimi düzenlenmiştir. Yine m. 122/6’da, kamu destekli projelerde ortaya çıkan buluşlara ilişkin SMK m. 122’nin hangi durumlarda uygulanmayacağı belirtilmiştir. Ülkemizde TÜSEB, aşı ile ilgili araştırma projelerinin ana fonlayıcısıdır ve SMK m. 122/6’da istisna tutulanlar arasında TÜSEB projeleri bulunmamaktadır. Bu sebeple kanaatimizce TÜSEB destekli projeler de SMK m. 122 kapsamındadır. Fakat konuya ilişkin TÜSEB’in yukarıda ifade edilen özel mevzuatı da yürürlüktedir. Özellikle nitelik itibarıyla kamu destekli proje niteliğindeki TÜSEB projelerinde, hak sahibinin belirlenmesinde SMK m. 122 ve ÇBY m. 36 mı, yoksa TÜSEB mevzuatının mı esas alınacağı sorunu çözümlenmelidir. Bildirimiz bu sorunların çözümüne odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Patent Hakkı, Yerli Aşı, Tüseb

Patent Lisansı ve Know How Sözleşmelerinde Yer Alan Rekabet Yasağı Düzenlemelerinin Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Aşlı Tutucu¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi

Özet

“Rekabet yasağı” konusu akla ilk olarak işçinin ve acentenin rekabet etmeme yükümlülüklerini getirmektedir. Acentenin sözleşme ilişkisi devam ederken kanundan doğan rekabet yasağı (TTK 104.m.), sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonraki zaman için ancak belirli şartlarla taraflarca kararlaştırılabilmektedir. (TTK 123.m.). İşçi için de hizmet sözleşmesi devam ederken sadakat yükümlülüğünün sonucu olarak kabul edilen rekabet etmeme borcu, sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonra yine belirli şartlar çerçevesinde sözleşme konusu yapılmaktadır (BK m.444 vd.). Bunların yanında şirketin türüne göre şirket ortaklarının veya şirket yöneticilerinin/temsilcilerinin kanundan doğan rekabet yasakları ile “bağlı tacir yardımcıları”nın TTK 553 m.’de düzenlenen rekabet yasakları, kanundan doğan rekabet yasaklarına örnektir. Çalışmamızın konusunu ise, teknoloji transferi anlaşmaları olarak da adlandırılan patent lisansı ve know-how sözleşmelerinde -özellikle- lisans ve/veya know-how alana sözleşmeyle getirilen rekabet yasaklarının rekabet hukuku bakımından değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Yasal düzenlemenin bulunmadığı bu alanda, rekabet yasaklarının görünüm biçimleri, Avrupa Birliği rekabet hukukundaki yaklaşım, Komisyon kararları ve öğreti görüşleri çerçevesinde ele alınarak, lisans ve know-how sözleşmelerinde kararlaştırılan rekabet yasaklarının, Avrupa Birliği’nin İşleyişine Dair Anlaşma’nın 101.m’si ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 4.m’si çerçevesinde rekabetin sınırlandırılmasına neden olup olmayacağı; sözleşmede yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün bir rekabet ihlali teşkil edip etmediği değerlendirilecektir. Bu yapılırken AB Komisyonu tarafından kabul edilen Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tüzüklerinden yararlanılması gerekmektedir. Tarihsel gelişim sürecinde geçirdiği değişiklikler de dikkate alınarak AB Komisyonu’nun 240/96 sa. Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tüzüğü;772/2004 sayılı Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tüzüğü ve son olarak 2014 yılında yürürlüğe giren 316/2014 sayılı Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tüzüğü’nün ilgili hükümleri inceleme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rekabet Yasağı, Patent Lisansı Sözleşmesi, Know-How Sözleşmesi, Rekabetin Sınırlanması, Teknoloji Transferi Anlaşması, Ab Komisyonu-Teknoloji Transferi Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tüzüğü

Potestas ve Potentia İlişkisi Açısından İnsan Hakları Tarihine Yönelik Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Seçil Kavuş¹

¹Ufuk Üniversitesi

Özet

Her ikisi de iktidar anlamına gelen, siyaset kuramının iki kavramı, potestas ve potentia niteliksel olarak birbirinden farklıdır. Potestas, siyasi iktidar kavramını oluşturan iki unsurdan biridir; diğeri auctoritas, yani otorite. Potestas, otorite kurmaya yönelik iktidardır. Bu açıdan auctoritas ile potestas mevcut siyasi iktidarı, yani insanların toplum halinde bir arada yaşamalarını sağlayan pratikler ve kurumlar bütünü yapılandırmak için birlikte çalışır. Bu iki kavrama hukuk ve siyaset de denilebilir. Potentia ise, diğeri bir ifadeyle siyasal kavramı, mevcut toplumsal düzenin tarihselliğine işaret ederek, başka türlü bir toplumsallaşma biçiminin mümkün olduğunu, insanların güçlerini engellemeyen ama çoğaltan başka bir yaşam formu etrafında bir araya gelebileceklerini vurgular ve auctoritas ile potestas'ın yapılandığı toplumun kuruluşunu sorgulamaya açar. Uluslararası insan hakları rejiminin kurumsallaşma tarihi, aynı zamanda, potestas ile potentia arasındaki mücadelelerin bir tarihidir. Ancak geleneksel insan hakları anlatısının potentia'nın tasfiyesi, yok sayılması ile şekillendiği söylenebilir. Bu çerçevede geleneksel anlatı, evrensel ile tikeli uzlaştırmak için devlet ile bireyi aynı şeyin iki farklı yüzü olarak bir araya getiren bir düzeni ön plana çıkarır. Bildiride potestas ile potentia arasındaki kavramsal ayrım mercek olarak kullanılarak insan hakları tarihine yönelik bir okuma geliştirilmeye ve tarihteki iki olay üzerinden potentia'nın izi sürülmeye çalışılacaktır. Bu iki olaydan ilki, Magna Carta Libertatum'un sessizliğe gömülen ikinci metni, yani Orman Sözleşmesi'dir. Diğeri ise, 18. yüzyıldaki devrimler ve hak bildirileri çağının adı sanı pek duyulmamış üçüncü devrimi olan Haiti Devrimi'dir. Uluslararası insan hakları rejiminin bireyciliği, devletçiliği ve hukukiliği ön plana çıkaran dili karşısında bu iki olay, devletin dolayısıyla insan hakları konusunda düşünülebilir olanın belirlenmesi yerine insan haklarının kolektif ve siyasal doğasına gönderme yapar.

Anahtar Kelimeler: Potestas, Potentia, İnsan Hakları Tarihi, Orman Sözleşmesi, Haiti Devrimi

Makale ID= 22

ORCID NO: 0000-0002-9660-4575

Sözlü Sunum

Pozisyon Markalarında Ayırt Edicilik Unsuru Üzerine Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Dr. İsmail Özgün Karaahmetoğlu¹

¹Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Pozisyon markaları, markanın ürün üzerindeki konumunu, yerleştirildiği yeri işaret eden geleneksel olmayan markalardır. Böylelikle bu işaretin markaya dahil olan ürün gamının aynı parçasına ve aynı şekilde konumlandırılmasını ifade etmektedir. Her ne kadar pozisyon markaları ürün yüzeyindeki üç boyutlu unsurlar ve şekli unsurlara uygulanmasına ilişkin olsalar da, üç boyutlu markalar ile şekli markalardan ayrılırlar. Bu noktada pozisyon markalarında aranılan ayırt ediciliğin de farklı bir şekilde değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Nitekim son dönemlerde göze çarpan Tefal'e ait kırmızı noktaya (thermo spot) ilişkin marka başvurusunda Birleşik Krallık Fikri Mülkiyet Ofisi 'nin (UKIPO) verdiği karar pozisyon markalarında ayırt edicilik kriterlerinin yeniden sorgulanmasını gerektirmektedir. Zira bir pozisyon markasının ayırt ediciliği araştırılırken hitap ettiği kitlenin söz konusu unsuru işlevsel ya da estetik bir unsur olarak değerlendirip değerlendirmedeği belirleyicidir. Hatta söz konusu ürün hitap ettiği kitle üzerinde hangi firmaya işaret ettiği konusunda bir algı yaratıyorsa ayırt edicilik sağlanmış olmaktadır. Bununla birlikte bahsettiğimiz kararda bu anlayış takip edilmeyerek dayanak gösterilen Kit-Kat ile Birkenstock kararlarına da değinilerek pozisyon markalarında ayırt edicilik kriterlerinin yeniden ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pozisyon Markaları, Ayırt Edicilik Unsuru, Geleneksel Olmayan Marka.

An Evaluation of the Element of Distinctiveness in Position Marks

Abstract

Position marks are non-traditional marks that indicate the position of the mark on the product, where it is placed. Thereby, it refers to the positioning of this mark on the same part of the product range included in the mark and in the same way. However, position marks are related to the application of three-dimensional elements and shape elements on the product surface, three-dimensional brands and shape are different from marks. Herein, the distinctiveness sought in position marks should also be evaluated divergently. Hence, ruled by United Kingdom Intellectual Property Office (UKIPO) in the trademark application regarding the red dot (thermo spot) of Tefal, which has stood out recently, requires re-questioning the distinctiveness criteria in position marks. Then, while investigating the distinctiveness of a position mark, it is decisive whether the audience it addresses evaluates the element in question as a functional or aesthetic element. In fact, if a perception is created on the audience that the product is addressing to which company it refers to, distinctiveness is ensured. Nevertheless, in the decision we referred, it was aimed to reveal the distinctiveness criteria in position marks by not leaving these sight and referring to the decisions of Kit-Kat and Birkenstock.

Keywords: Position Marks, Element of Distinctiveness, Non-Traditional Mark.

Makale ID= 141

ORCID NO: 0000-0003-3998-3692

Sözlü Sunum

Prohibition of Abuse of Right Within the Scope of Individual Application to the Constitutional Court

Arş. Gör. Dr. Cansu Büşra Ölmez¹

¹Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

The abuse of the right to individual application is regulated in Article 51 of the Law No. 6216 on the Establishment and Judicial Procedures of the Constitutional Court and in Article 83 of the Constitutional Court Rules of Procedure. From both regulations, it appears that the applicants are to face two consequences in case of abuse of the right to individual application. In the first of these consequences; finding that the applicant has abused her/his right to application, the Court rejects the application without considering the merits. The second is; the Constitutional Court imposes a disciplinary punitive fine in case of detecting the abuse of the right to application. Neither within the scope of the Law nor the Rules of Procedure the extent of the prohibition of abuse of the right to individual application has been clarified. Even though exploitive, misleading and similar conducts of the applicant may be considered as abuse of the right in the Rules of Procedure, in the decisions of the Constitutional Court it is adopted that the cases of abuse of the right to individual application is not limited to the cases listed in the Rules of Procedure, and that similar conducts that can be considered as abuse of the right are also possible to be assessed within the scope of the mentioned article. In this respect, the decisions of the Constitutional Court become the most consequential source in determining the scope of the prohibition of abuse of the right to individual application. As a matter of fact, the Constitutional Court has started to decide on individual applications as of 25.12.2012 and in its published decisions, it has often concluded that the application it examined violated the prohibition of abuse of the right to individual application.

Anahtar Kelimeler: Abuse of Right, Constitutional Court, Individual Application, Disciplinary Punitive Fine

Makale ID= 191

ORCID NO: 0000-0002-3400-2042

Sözlü Sunum

Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçunun Mağdur ile Arasında Evlenme Yasağı Bulunan Kişi Tarafından İşlenmesinin Ensest Bakımından Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Dr. Eylem Baş¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 28.6.2014 tarihinde 29044 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesiyle birlikte reşit olmayanla cinsel ilişki suçuyla ilgili olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 104. maddesinin 2. fıkrası bu suçun "mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur" şeklinde yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu hükümde yer alan "arasında evlenme yasağı bulunan" ifadesi ilk olarak akla ensesti getirmektedir. Hatta hükmün gerekçesinde de bu duruma işaret edilmiş ve değişiklikle ensest ilişkilerin reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun basit haline nazaran daha ağır cezayı gerektiren bir suç olarak tanımlandığı ve böylece bu suçla daha etkin bir şekilde mücadelenin ve çocukların cinsel sömürsünün engellenmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Ancak hukuk literatüründe "ensest" kavramının farklı şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Bu çalışmada, enseste ilişkin tanım sorunu üzerinde durularak TCK'nın 104. maddesinin 2. fıkrasının gerçekten de ensest kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olup olmadığı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Ceza Hukuku, Ensest, Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu

Makale ID= 235

ORCID NO: 0000-0002-4093-0136

Sözlü Sunum

Rethinking the Concept of Legal Personality in the Age of Pandemics, Environmental Crisis and Artificial Intelligence

Doç. Dr. Başak Başoğlu¹

¹Piri Reis Üniversitesi

Özet

In a traditional person-oriented legal system, it may be hard - even impossible - to think of granting legal personality to the animals, to the nature or to the artificial intelligence. Yet, such possibilities have been discussed by legal scholars. Most of the time such discussions come to a point where we visualize ourselves in a scenario similar to the Hollywood movies such as Planet of Apes or the Terminator. As a matter of fact, legal personality was and is not solely assigned to human beings through the history and moreover there is no uniformity of choice across different World's nations' legal systems thereupon. The humankind had long before walked through this path while creating a juridical person and granting it, a legal personality. Or perhaps while granting personality to non-human entities such as the Whanganui River in New Zealand and an entire ecosystem in Ecuador. Undoubtedly, both new human creations such as artificial intelligence and existing natural entities may also be granted legal personality, if it is found necessary and rational to do so in a specific legal environment. After all, granting legal personality to nonhuman entities shall obviously make them enter in the "legal game" as individuals and entitle them with different rights and duties. In other words, in such a case, those shall not be considered as property which is owned and disposed by human transactions. That is a pure legal policy decision which would obviously turn our ordinary World upside down. This paper aims according to take a walk through all these discussion with a specific focus on the animals, nature and the artificial intelligence. Firstly, the underlying reasons (rationale) behind such proposals shall be exposed and then those proposals of creating a new type of legal personality shall be evaluated with determining its limits while calculating its benefits and risks.

Anahtar Kelimeler: Legal Personality, Artificial Intelligence, Environmental Protection, Animal Rights, Juridical Person

Şahsi Cezasızlık Sebeplerinde Hata

Dr. Gökhan Ölmez¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Ceza hukukunda failin gerçekleştirdiği davranış dolayısıyla cezalandırılabilmesi için bir suçun unsurlarının oluşması ve kusurlu addedilmesi gerekir. Prensip olarak suç işleyen kimsenin cezalandırılabilmesi için başka bir şarta ihtiyaç bulunmaz. Ancak kanunun bazı düzenlemelerinde, failin suç oluşturan davranışı gerçekleştirdiği sırada şahsından kaynaklı olarak mevcut bulunan ve cezalandırılmasını engelleyen birtakım sebepler öngörülmüştür. Bu sebepler arasında; failin sahip olduğu nitelik (AY m. 83, f. 1), faille mağdur arasındaki akrabalık ilişkisi (TCK m. 167), failin öncül suçun işlenişine iştirak etmiş olması (TCK m. 165, TCK m. 283, f. 1) hususları bulunmaktadır. Kanun koyucu tarafından şahsi cezasızlık sebeplerinin öngörülmesinde; ceza hukuku dışındaki diğer hukuk dallarının amaçlarının gerçekleştirilmesi ve cezalandırma politikası kapsamında “cezanın özel ve genel önleme fonksiyonu nazarında cezaya muhtaçlık anlayışı” belirleyici niteliktedir. Şahsi cezasızlık sebeplerinin varlığı, suç teşkil eden davranışın haksızlık içeriğine etki etmez ve fail tarafından kast kapsamında bilinmesi gerekmeyen bu sebeplerin şartlarında hataya düşülmesinin herhangi bir öneme sahip olmadığı görüşü üzerinde Türk doktrininde fikir birliği bulunmaktadır. Alman ceza hukukunda olduğu gibi Türk ceza hukukunda da hata; kastın varlığını engelleyen ve kusurluluğu etkileyen hata olarak tasnife tabi tutulmaktadır. Nitekim kanunun 30. maddesinde hata müessesesi bu temel ayırım ekseninde düzenlenmiştir. Bu itibarla haksızlık ve kusur alanı dışında kalan şahsi cezasızlık sebeplerinin şartlarının varlığında hataya düşülmesi halinde kanunda öngörülen herhangi bir hata hükmünün doğrudan uygulanması mümkün değildir. Bununla birlikte, bazı şahsi cezasızlık sebeplerinin maddi şartlarında hataya düşen fail bakımından da cezaya muhtaçlıktan bahsedilemez. Bu kapsamda bir suçun unsurlarını gerçekleştiren ve kusurlu addedilen failin, bazı şahsi cezasızlık sebeplerinin maddi şartlarında hataya düşmüş olması halinde, bu hataya özgü kanunda açık bir hüküm bulunmamasına rağmen, hatasından yararlandırılarak cezalandırılmamasının mümkün olup olmadığı suç teorisinin en önemli esaslarından biri olan kusur ilkesi çerçevesinde ele alınması gereken bir sorun teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şahsi Cezasızlık Sebepleri, Suçun Unsurları, Kusur, Hata, Cezaya Muhtaçlık.

Makale ID= 14

ORCID NO: 0000-0003-4103-0321

Sözlü Sunum

Sayıştay Kararları Yargısal Emir Müessesesi Bağlamında İncelenebilir Mi?

Arş. Gör. Burcu Erdinç¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Anayasa Mahkemesi'ne göre daireleri birer mahkeme niteliğinde olan Sayıştay, Anayasa'ya göre bir yüksek mahkeme değildir. Ancak yine Anayasa'ya göre; TBMM adına mali denetim yapan kurumun yaptığı faaliyet hesap yargılamasıdır. Anayasa md. 160'a göre, mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılmaktadır. Dolayısıyla Sayıştay kararları kesin niteliktedir ve bu kararlara karşı idari yargı yoluna başvurulamamaktadır. Bu özellikler sebebiyle, Sayıştay'ın ve de kararlarının hukuki nitelikleri tartışmalı hale gelmektedir. Sayıştay'ın bir yargı makamı olarak kabulü halinde, idareler tarafından yerine getirilmesi gereken kararlarının yargısal emir bağlamında incelenip incelenemeyeceği sorusu gündeme gelmektedir. Yargısal emir, genel olarak yargı yerlerinin idarelere ya da daha alt derecedeki yargı yerlerine hukuki bir konuda verdiği yap ya da yapma gibi emirlerini (injunction/yargısal emir), kamu görevlilerine yapmaları gerekeni ilettikleri emirlerini (mandatory order/zorlayıcı emir), bir idari işlemin iptali emrini (quashing order/iptal emri) ve bir idari işlem ya da eylemin yapılmasından kaçınılması emrini (prohibiting order/yasaklayıcı emir) ifade etmektedir. Anglo-Sakson hukuk sisteminde ortaya çıkan bu hukuki müessese, Kıta Avrupası hukuk sistemine tabi ülkelerde de uygulama alanı bulmaktadır. Türk pozitif hukukunda yer almamakla birlikte, pek çok mahkeme kararı bakımından tartışmaya açık olan bir müessesedir.

Anahtar Kelimeler: Yargısal Emir, Sayıştay, Yargı Organı, Hesap Yargısı.

Can the Judgments of Turkish Court of Accounts Be Examined Within the Context of the Judicial Orders (Injunction) Institution?

Abstract

According to the Constitutional Court, the departments of Turkish Court of Accounts (TCA) have the attribute of one each court, but according to the Constitution, they are not supreme courts. However, also according to the Constitution, the activity engaged in by the institution, which makes financial audits on behalf of the Turkish Grand National Assembly (TBMM), is the judging of financial records. According to Article 160 of the Constitution, the audits of the financial records and procedures of the local administrations and connecting them to a final judgment is being made by TCA. Consequently, the judgments of TCA have the attribute of being final and it is not possible to apply to the administrative jurisdiction system against these judgments. Due to these characteristics, TCA and the legal attributes of its judgments become disputable. In case TCA is accepted as a judicial authority, then it brings onto the agenda the question of whether or not it can be examined in the context of the judicial order of the decisions, which should be fulfilled by administrations. In general, judicial orders express orders, such as to do or not do something given on a legal subject by places of judgment to administrations or to places of judgment at a lower degree (injunction), the orders delivered to public officials on what they are required to do (mandatory order), an order to repeal an administrative procedure (quashing order) and an order to avoid doing an administrative procedure or action (prohibiting order). This legal institution, which appears in the Anglo-Saxon legal system, is also found in the area of implementation in the countries subject to the Continental European legal system. Although it is not included in the Turkish positive law, this institution, which is open to dispute from the aspect of many court judgments.

Keywords: Judicial Order (Injunction), Turkish Court of Accounts, Judicial Organ, Judging of Financial Records.

Scope of Lawyers' Professional Liability Insurance

Nermin Şeyda Toprak¹

¹Konya Barosu

Özet

Events that are uncertain whether they will occur or not; or even if they are certain to occur, it is uncertain when they will occur are called risks. Risk is one of the founding elements of the insurance contract, and the aspect covered by the insurance contract is the realization of the risk. With the occurrence of the risk, the insurer either compensates the resulting damage or pays a previously agreed-upon amount. Loss insurance is in question if the insurer's liability to indemnify the damage occurs. With loss insurance, active assets can be secured, as well as passive assets. The insurance in which passive assets are secured is called liability insurance. Professional liability insurance is a type of liability insurance that guarantees the liabilities arising from the damages people who perform a service or profession that require expertise cause. The general clauses of professional liability insurance were published in the Official Gazette numbered 26110. Subsequently, general clauses were changed with the Official Gazette numbered 28658, and compliance with the Turkish Commercial Code numbered 6102 was achieved. During legal services, third parties may be harmed due to negligence or lack of information. Lawyers are liable to third parties for the damages they cause due to faults while performing their profession. In recent years, it has been observed that lawyers frequently apply to lawyers' professional liability insurance to secure these responsibilities. In the lawyers' professional liability insurance ("LPLI"), as the result of the event that the damage will occur is not known in advance, the risks are not determined one by one, instead, the risks that are not covered by the insurance are determined and the liability of the insurer is limited. However, these regulations are not sufficient to determine the scope of LPLI. Thus, the scope of LPLI has been tried to be examined in terms of subject, place, and time. The opinions in the doctrine and the decisions of the Supreme Court were examined, and also the LPLI policies encountered in practice were evaluated.

Anahtar Kelimeler: Scope of Lawyers' Professional Liability Insurance, Lawyers' Professional Liability Insurance, Professional Liability Insurance, Liability Insurance, Loss Insurance.

Makale ID= 121

ORCID NO: 0000-0003-0317-6389

Sözlü Sunum

Sığınmacıların Denizde Geri İtilmesinin Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Süleyman Dost¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Avrupa ülkelerine kara ve deniz yoluyla yapılan sığınma amaçlı giriş ve giriş teşebbüslerinin sayısı her geçen gün artmaktadır. Avrupa Birliği bu sığınmacı akınını durdurabilmek için, sınırlarının korunması ve güvenliği için kurum oluşturmak (Frontex), sınır güvenliğini artırmak, transit ülkelerle ikili anlaşmalar yapmak, geri dönüşlere maddi destek sağlamak ve sınır dışı etmek gibi hukuki veya fiili önlemler almaya çalışmaktadır. Bu önlemlerden başka özellikle Akdeniz'e olan uzun kıyı şeridi sebebiyle İtalya ve Yunanistan, kendi ülkelerine gerçekleşen bu akını durdurabilmek için, henüz denizde iken sığınmacıları taşıyan deniz araçlarına güç kullanarak müdahale etmekte ve sığınmacıları geri itmektedir. Bu müdahaleler kamuoyuna çoğu zaman, kurtarma operasyonu veya geri gönderme faaliyetleri olarak yansıtılmaktadır. Ancak bu müdahaleler sırasında çoğu zaman çok sayıda ölüm, yaralanma ve kayıplar gerçekleşmektedir. Avrupa Birliği (Frontex) yetkilileri, sığınmacılar için bir geçiş ülkesi olan Türkiye'yi de yakından ilgilendiren bu tür olaylara sessiz kalmaktadır. Bu nedenle denizde yapılan bu geri itme müdahalelerinin hukuki açıdan değerlendirilmesine ihtiyaç vardır. Bu kapsamda işbu tebliğde, sığınmacıların açık denizde güç kullanılarak geri itilmesi, uluslararası hukuk, insan hakları hukuku ve mülteci hukuku açısından değerlendirilecek ve bazı önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sığınmacılar, Mülteciler, İltica, Açık Deniz, Müdahale, Uluslararası Hukuk.

The Evaluation of the Pushing Back of Asylum Seekers At Sea in Terms of International Law

Abstract

The number of attempts of enter or enter to European countries for asylum purposes by land and sea is increasing day by day. In order to stop this flow of refugees, the European Union is trying to take legal or de facto measures such as establishing an institution (Frontex) for the protection and security of its borders, increasing border security, making bilateral agreements with transit countries, providing financial support for returns and deportation. Apart from these measures, especially due to the long coastline to the Mediterranean, Italy and Greece intervene and push the refugees back by using force to the vessels carrying the refugees while they are still at sea, in order to stop this flow to their countries. These interventions are often reported to the public as rescue operations or repatriation activities. However, many deaths, injuries and losses occur during these interventions. The European Union (Frontex) officials remain silent to such incidents which is also closely related to Turkey, a transit country for asylum seekers. Therefore, there is a need for legal evaluation of these push-back interventions at sea. In this context, in this notification, the pushing back of asylum seekers on the high seas by using force will be evaluated in terms of international law, human rights law and refugee law and some suggestions will be made.

Keywords: Asylum Seekers, Refugees, Asylum, High Seas, Intervention, International Law.

Makale ID= 157

ORCID NO: 0000-0001-6718-1801

Sözlü Sunum

Sigorta Hukukunda Zenginleşme Yasağı İlkesi ve Manevi Zararlar Bakımından Uygulanabilirliği

Zelal Kaya¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Özet

Sigorta, hayatın olağan akışı içerisinde karşımıza çıkabilecek risklerin sonucunda zarara uğrayan kişilerin, bu risklerden önceki mevcut durumlarına yeniden kavuşmalarını güvence altına alan bir araçtır. Günümüzde artık neredeyse her türlü riske karşı sigorta sözleşmesi akdedilmesi mümkün hâle gelmiştir. Bu derece önemli bir alanın kendi içerisinde birtakım ilkelere sahip olması gereklilik arz etmektedir. Sigorta hukukuna egemen olan en önemli ilkelerden bir tanesi “Zenginleşme Yasağı İlkesi” olup Türk Ticaret Kanunu’nda (TTK) “Tazminat İlkesi” başlığıyla madde 1459 ilâ 1469 arasında düzenlenmiştir. Sigortanın, sigorta ettiren/sigortalı için kâr vasıtası olarak kullanılmasını engellemeyi amaçlayan zenginleşme yasağı ilkesi ile birlikte, sigorta hukuku terminolojisine “sigorta bedeli” ve “sigorta değeri” kavramları dahil olmuştur. Çalışmamızda ilk olarak TTK’da yer alan düzenlemeler uyarınca, sigorta hukuku bakımından son derece önemli olan zenginleşme yasağı ilkesi ve ilişkili kavramlarının üzerinde durulacaktır. Daha sonra tazmini para ile giderilebilecek nitelikte olmayan manevi zararlar halinde tazminat miktarının tayini hususunda zenginleşme yasağı ilkesinin ne derece uygulanabileceği hususu Yüksek Mahkeme kararları ışığında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sigorta Hukuku, Zenginleşme Yasağı, Sebepsiz Zenginleşme, Manevi Zararlar

Şili’de Başlayan Yeni Anayasa Yapım Süreci ve Bu Sürecin Anayasa Yapım Yöntemleri Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Kürşat Akça

Özet

Şili’de 2019 yılında, ülke genelinde artan şiddet hareketlerinin neticesinde, iktidar ve muhalefet partileri demokratik ve sivil yeni bir anayasanın yapımı hususunda uzlaşmaya varmışlardır. Böylece militarist diktatör Pinochet döneminden kalan anayasa ilga edilerek, yerine demokratik ve temel hakların korunduğu bir anayasa ihdas edilmesi kararlaştırılmıştır. Başlatılan yeni anayasa yapım sürecinin ilk adımı olarak 25 Ekim 2020 tarihinde bir halkoylaması yapılmış ve bu halkoylaması sonucunda %78 oyla yeni anayasa ve bu yeni anayasanın halk tarafından seçilen bir meclis tarafından yapılması kabul edilmiştir. Doktrinde bir ülkede yeni bir anayasanın yapılabilmesi için savaş, darbe ya da devrim halleri gibi siyasi kesintiye sebep olan olağanüstü durumların varlığının gerekliliği noktasında görüş birliği vardır. Bu durumların varlığı halinde demokratik anayasa yapım yöntemlerinden kurucu meclis, halkoylaması ya da karma model tercih edilerek yeni anayasa yapılabilir. Olağanüstü dönemler dışında yani olağan dönemlerde, devletlerin yeni anayasa yapıp yapamayacakları hususu ise doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde kimi yazar olağan dönemlerde siyasi kesintiye sebep olacak bir durumun olmaması hasebiyle bu ihtimale olumsuz yaklaşırken, kimi yazarlar ise olağan dönemlerde de yeni anayasanın yapılabileceğini savunmaktadır. Çalışmada Şili’de başlatılan ve hâlihazırda devam eden yeni anayasa yapım süreci, anayasa yapım yöntemleri ve doktrinindeki tartışmalar ışığında değerlendirme konusu yapılacaktır. Elde edilecek sonuçların özellikle Türkiye gibi olağan dönemde yeni anayasa yapmayı arzulayan ülkeler açısından yol gösterici olması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şili, Yeni Anayasa, Halkoylaması, Kurucu Meclis, Anayasa Yapımı.

Sınai Mülkiyet Kanunu Örneği Üzerinden “Numerus Clausus (Sınırlı Sayı)” Kavramına ve Kıyas Yasağına İlişkin Bazı Değerlendirmeler

Dr. Öğretim Üyesi Pelin Karaaslan¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Marka, patent, faydalı model ve tasarım hakları, hak sahibine, sınai hakkı kullanmak ve ondan yararlanmak hususunda inhisari yetkiler bahşeder. Yetkilerin hangi fiiller vasıtasıyla kullanılacağı ve sınırları Kanun ile belirlenir. Belirlenen yetki alanına haksız müdahale, sınai hakka “tecavüz” niteliğindedir. Bu bakımdan inhisari yetkilerin içeriğini oluşturan fiiller ile tecavüz fiillerinin paralellik göstermesi gerekir. Nitekim çoğu ülkenin mevzuatında, inhisari hakkın kapsamındaki fiiller düzenlenmiş; tecavüz fiilleri belirtilirken bu düzenlemelere atıf yapılmakla yetinilmiştir. İnhisari yetkileri/fiilleri düzenlemeksizin yalnızca tecavüz fiillerine yer veren ülkeler de mevcut olup, bu uygulama da sınai hakkın kapsamında yer almayan bir fiilin üçüncü kişilerce gerçekleştirilmesi “tecavüz” olarak nitelendirilemeyeceği için makul niteliktedir. Sınai Mülkiyet Kanunu’nda ise inhisari yetki kapsamında yer alan fiiller ve tecavüz fiilleri ayrı ayrı düzenlenmektedir. Patent ve faydalı model koruması açısından bu fiiller bütünüyle örtüşmemektedir. Örneğin m. 141/1-b’de ürünün piyasaya sunulmasını konu alan tecavüz fiilleri, “satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak” şeklinde sıralanmış; m. 85/2’de yalnızca “satım” fiilinden söz edilmiştir. Keza buluş konusu usulün kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi, m. 85/2 kapsamında yasaklanmışken m. 141/1-c’deki tecavüz fiilleri arasında belirtilmemiştir. Kanun’da buna eşlik eden başkaca örnekler de mevcuttur. Öğretide kanun koyucunun bu tutumu eleştirilmekle birlikte, inhisari hakkın kapsamında yer alan fiillerin ve tecavüz fiillerinin sınırlı sayıda düzenlendiğinden bahisle her iki hükmün yorumunda da “kıyas” yasağının geçerli olduğu savunulmaktadır. Ancak numaralandırma prensibiyle (enumerationsprinzip) düzenlenen ve örneklendirme ifadeleri içermeyen her norm sınırlı sayı ilkesine (numerus clausus) tabi tutulamaz. Nitekim numaralandırma, genel-soyut bir hüküm koymak yerine, norm kapsamındaki fiilleri kazuistik yöntemle belirleme gayesiyle de yapılabilir. Mutlak-sınırlandırıcı olmayan fakat kazuistik yöntemle numaralandırılarak sıralanan unsurların genel özelliği, belirli bir hukuki prensip etrafında toplanmış olmasıdır. Bu durumda kıyas yasağı yalnızca söz konusu prensibin/ilkenin tümevarım yoluyla benzer ilkelere genişletilmesi (hukuk kıyası) bakımından söz konusudur. Bu açıdan kıyas kurumu, SMK’da baş gösteren hukuki güvenlik arızalarını giderebilecek niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Sınai Mülkiyet Kanunu, İnhisari Hak, Tecavüz Fiilleri, Kıyas Yasağı, Sınırlı Sayı İlkesi

Makale ID= 200

ORCID NO: 0000-0002-1113-6806

Sözlü Sunum

Sınırlı Ehliyetsizlerden Oluşan Tam Ehliyetli: Çocuk Dernekleri

Arş. Gör. İsmail Dede¹

¹Galatasaray Üniversitesi

Özet

Çocuk dernekleri Dernekler Kanunu'nda 2004 yılında gerçekleştirilen revizyon ile hukuk sistemimize dahil oldu. Bu revizyon, dayanağını Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesinde bulmaktadır. Çocuk dernekleri Sözleşme'yi yapanlarca, temel olarak çocukların kişisel görüşlerini kolektif bir şekilde aktarmasına hizmet eden organizasyonlar olarak öngörülmüştür. Bir yönüyle aynı amaca yönelmiş çocuklara demokratik olarak toplanma yetisi kazandıran bu dernek türü, diğer yandan tam ehliyetli tüzel kişi olarak girişeceği hukuki işlemlerle çocukların menfaatlerinin hem etkin hem de doğrudan gerçekleştirilmesini sağlayıcı işleve sahiptir. Çocuk özerkliğinin tezahür etmesi bakımından nadir sıfatını taşıyan bu derneklere yetişkinlerin üye olması yasaktır. Dolayısıyla dernek organlarında, tam ehliyetli gerçek kişiye rastlamak mümkün değildir. Dernekler Kanunu'nda düzenlenmiş olsa da hemen hemen hiç rastlanılmayan bu önemli dernek türü, kurulduktan sonra da infisah riski taşımaya devam eder. Zira üye çocuklar, çocuk statüsünü yitirdiğinde dernek üyelikleri sona erer. Bu nedenle özellikle yönetim kurulunun oluşmaması gibi tehlike söz konusu olabilecektir. Devamlılığı tehdit eden bu nedenlerin yanı sıra, dernek üyeliğinin üye çocuklara getireceği mali yük ve bunların çocuk mallarından karşılanıp karşılanmayacağı, dernek üyeliği için velinin rızasının gerekip gerekmediği gibi başlıklar da üzerine eğilmeye değer alanlar bahsetmektedir. Bu başlık altında kabul edilmesi halinde tebliğimde çocuk derneklerinin işlevi, önemi, devamlılığı ve üye hak yükümlülükleri bakımından çocuk statüsünü ele almayı hedeflemekteyim.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Hakları, Çocuk Özerkliği, Çocuk Dernekleri

Fully Competent Person Forms From People Noncompetents: Children's Associations

Abstract

Children's associations have been included in our legal system with the revision made in the Act of Associations in 2004. This revision finds its basis in article 15 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. Children's associations have been envisaged by the contractors as organizations that serve to convey the personal views of children collectively. On the one hand, this type of association, which grants children with the same goal the ability to gather democratically, on the other hand, has the function of ensuring the realization of the interests of children both effectively and directly, through legal transactions to be undertaken as a fully competent legal person. It is forbidden for adults to be members of these associations, which are rare in terms of manifestation of child autonomy. Therefore, it is not possible to come across a fully competent natural person in the organs of the association. Although regulated in the Associations Law, this important type of association, which is almost never encountered, continues to carry the risk of dissolution after its establishment. Because when member children lose their child status, their association membership ends. For this reason, there may be a danger, especially if the administrative board cannot be formed. In addition to these reasons that threaten the lastingness, the financial burden of membership on the children of the association and whether they will be covered by children's property, whether the consent of the parents are required for membership in the association, also provide areas worth addressing. If it is approved, it is aim to address the status of children in terms of the function, importance, continuity of children's associations and member rights obligations in my communique.

Keywords: Child Rights, Child Autonomy, Children's Associations

Sosyo-Hukuki Açıdan Dijital Toplum ve Hukuk İlişkisi

Dr. Öğretim Üyesi Duygu Hatıpoğlu Aydın¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Dijital çağ, özellikle internetin yaygınlaşmasıyla birlikte, sosyal bilimlerin ilgisini çeken, açıklanmak ve anlamlandırılmak istenen bir dönem. Özellikle sosyoloji açısından, dijitalleşme süreci ve bunun topluma yansımaları yoğun şekilde tartışılıyor ve kavramsallaştırılıyor. Dijitalleşme süreci, enformasyon toplumu, ağ toplumu, platform toplumu gibi, dönüşümün farklı açılara odaklanan kavramlarla ifade ediliyor. Hukuk cephesinden bu hızlı değişim dönemine verilen cevaplara bakıldığında, mümkün olduğunca mevcut yapıların/anlayışların korunmaya çalışıldığı ve patika bağımlılığı ilkesi etrafında hareket edildiği söylenebilir. Yeni bir olgu olarak dijital dünyanın bir unsurunun hukuken düzenlenmesi, genellikle eski düzenlemeyle bağlantılı oluyor. Ancak, hukukun düzenleme alışkanlıkları ve hareket tarzı ile ağ yapısı birbiriyle uyumsuz özellikler sergiliyor. Bunun sonucunda da dijital dünyanın hukuk düzenince tam olarak kavranmadığını, sürekli yeni tartışmaların doğduğunu görüyoruz. Örneğin sahiplik ilişkilerinin dönüştüğü paylaşım ekonomisi, verinin merkezi konumu ya da “verilemiş” toplumlar, dijital dünyanın eski özneleri dönüştürmesi ve yeni öznelerin ortaya çıkışı, bunlara ve bunlar arasındaki ilişkilere verilecek hukuksal cevapları bir yandan zorunlu kılıyor, diğer yandan bu cevapları zorlaştırıyor. Hukuk, bir taraftan yeni teknolojinin olumsuz kullanımlarına karşı önemli araçlardan biridir ancak hukukun sınırları da, dijitalleşme sürecinde rolleri değişen devletler ve şirketler tarafından çizilmektedir. Dijital çağda, şirketler, devletler ve vatandaş/tüketiciler arasındaki iktidar mücadelesi ve değişen dengeler, normatif kurallara yansımaktadır. Bu sunumda, dijital toplumun özelliklerinden kısaca bahsederek, hukuk düzeni açısından dijital toplumun ne anlama geldiği ve hukuk ile dijital toplum arasında nasıl bir etkileşim olduğu tartışılacaktır. Sosyo-hukuki bir perspektiften hareket ederek, ağ toplumunun meydan okumalarına hukukun cevapları ve kısıtları ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk Sosyolojisi, Dijital Toplum, Paylaşım Ekonomisi, Veri Toplumu, Ağ Toplumu, Dijital Hukuk

Makale ID= 1

ORCID NO: 0000-0002-1870-0510

Sözlü Sunum

Sözleşmenin Kurulmasında Robotlar'

Dr. Öğretim Üyesi Cannur Ercan¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Önümüzdeki yıllarda günlük hayatımızda önemli roller üstlenmeye aday servis robotları; kişisel asistan, mutfak asistanı, akıllı buzdolabı gibi rollerde çoktan adını duyurmaya başlamıştır. Hatta bunlardan bazıları (Amazon'un kişisel asistanı Alexa gibi) bir süredir satışa sunulmaktadır. Alexa gibi kişisel asistanlar, Mykie gibi mutfak asistanları veya geleceğin akıllı buzdolapları, kişisel ihtiyaçları veya mutfaktaki eksikleri kullanıcı adına internet üzerinden sipariş verebilecek kabiliyete sahip olarak tasarlanmaktadır. Söz konusu gelişmeler, robotlar tarafından kurulan(?) sözleşmelerin hukuki akıbeti noktasında merak uyandırmaktadır. İnceleme konumuz bakımından pozitif hukukun bahsi geçen güncel gelişmelere ne oranda yanıt verdiği belirlenerek, eksikliklere dikkat çekilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla öncelikle robotların sözleşmenin kurulmasına yönelik faaliyetleri, arka plandaki bir kişinin iradesine dayandırılıp dayandırılmamasına göre değerlendirilecektir. Bu doğrultuda öncelikle irade beyanı kavramı ve unsurları; ardından robot tarafından kurulan(?) sözleşmede irade temsilin varlığı veya robotun haberci (ulak) olarak nitelendirilebilmesi olasılıkları tartışılacaktır. Mevcut yasal düzenleme açısından robotların kuracağı sözleşmeler geçerli bir hukuki zemine dayandırılmayacaksa çözümün nerede aranması gerektiği tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Irade Beyanı, Robotlarda İrade, Sözleşmenin Kurulması, Temsil, Haberci

Suçu Bildirmeme Suçu: Nemo Tenatur İlkesi ve Önleme Yükümlülüğü Bağlamında Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Güneş Okuyucu Ergün¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

TCK m. 278 uyarınca, suçu bildirmeme suçu “işlenmekte olan” veya “işlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirme”mekten ibarettir. 5237 sayılı TCK ilk yürürlüğe girdiğinde bu suç tipi belli derecedeki yakınlar tarafından işlenen suçların bildirilmemesini de kapsayacak biçimde düzenlenmişti. Ancak Anayasa Mahkemesi maddeyi bu şekliyle AY m. 38/5’te ifadesini bulan hiç kimsenin kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamayacağı ilkesine (nemo tenatur) aykırı görerek iptal etmiştir. Bunun üzerine söz konusu maddeye bu sakıncaları gidermeye yönelik dördüncü bir fıkra eklenerek madde yeniden düzenlenmiştir. Buna göre “Tanıklıktan çekinebilecek olan kişiler bakımından cezaya hükmolunmaz. Ancak, suçu önleme yükümlülüğünün varlığı dolayısıyla ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır.” Ne var ki dördüncü fıkra hükmü, konuyla ilgili tartışmaları ortadan kaldıramamıştır. Buradaki “suçu önleme yükümlülüğünün varlığı” ibaresinin anlamı ve kapsamı belirlenmelidir. Bu yükümlülüğün hukuki bir yükümlülük olduğu ve dolayısıyla ancak kanundan veya sözleşmeden kaynaklanabileceği ortadadır. Öte yandan bir kimsenin önlemekle yükümlü bulunduğu bir suçun, nemo tenatur ilkesi kapsamında aleyhine tanıklıktan çekinebileceği bir yakını tarafından işlenmesi halinde, suçu bildirmeme suçundan sorumlu olup olmayacağı tereddütlere neden olmaktadır. Bu çalışmada söz konusu tartışmalar ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Suçu Bildirmeme Suçu, Nemo Tenatur, Suçu Önleme Yükümlülüğü, Tanıklıktan Çekinme

The Crime of Failure to Report a Crime: An Assessment in Light of the Principle of Nemo Tenatur and the Obligation to Prevent a Crime

Abstract

Pursuant to Article 278 of the Turkish Penal Code, the crime of failure to report a crime refers to a failure to report to the competent authorities a crime which is “in progress” or “has been committed but where it is still possible to limit its consequences”. In the original version of the Turkish Penal Code No. 5237, this crime was regulated to cover the failure to report crimes that are committed by relatives of a certain degree. However, the Constitutional Court annulled that provision based upon the reasoning that it was contrary to the principle that no one shall be compelled to make a statement that would incriminate himself/herself or his/her relatives, or to present such incriminating evidence (nemo tenatur). Upon such annulment, with a view to removing such shortcomings, a new paragraph four was added in the relevant article, which reads that “No penalty shall be imposed on those who are entitled to refrain from witnessing. However, the provisions relating to a criminal liability because of the existence of an obligation to prevent a crime are reserved.” Nevertheless, such new paragraph four has not ended the discussions on this matter. The meaning and scope of the words of “existence of an obligation to prevent a crime” should be determined. It is clear that such obligation is of a legal nature, and therefore, it can only stem from a law or contract. On the other hand, it is questionable if the crime of failure to report a crime would be committed when a relative, who is entitled to refrain from reporting a crime pursuant to the principle of nemo tenatur, commits a crime that he/she has the obligation to prevent. This paper will deal with such discussions.

Keywords: Failure to Report a Crime, Nemo Tenatur, Obligation to Prevent a Crime, Refrain From Witnessing

Sürdürülebilir Kamu Alımı: Çevresel ve Sosyal Ölçütlerin Kamu İhalelerine Dahil Edilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Bige Açımız¹

¹Ozyeğin Üniversitesi

Özet

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma İçin 2030 Gündemi'nde yer alan sürdürülebilir kalkınma hedefleri, adil ve çevreyle uyumlu üretim ve tüketim mekanizmalarının geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Temelde özel sektörün faaliyetlerini hedef alan bu gereğin karşılanmasında devletin rolü politika belirleme, düzenleme yapma ve kolluk yetkilerini kullanarak mevzuatın uygulanmasını sağlamanın ötesine geçmektedir. Zira devlet, tercihleriyle bir yandan özel sektöre örnek olabilmekte, diğer yandan kamu alımlarına ilişkin olarak geliştirdiği ölçütler sayesinde özel sektörün üretim tercihlerinde etkili olmakta ve kurallara riayet edilmesini bu yolla da sağlayabilmektedir. İdare, ihale şartnamelerinde öngördüğü kriterler ve sözleşmelerin uygulanma aşamasına yönelik kurallar aracılığı ile aslında piyasayı yönlendirmektedir. Bu nedenle kamu ihaleleri, sürdürülebilir kalkınmanın özellikle çevresel ve sosyal bileşenlerinin hayata geçirilmesi için bir politika aracı olarak kabul edilmektedirler. Nitekim “ulusal politikalar ve önceliklerle uyumlu olacak şekilde sürdürülebilir kamu alımlarının teşvik edilmesi” Birleşmiş Milletler'in sorumlu üretim ve tüketim kapsamındaki hedefleri arasında sayılmaktadır. Çevresel ve sosyal mülhazaların kamu alımlarına dahil edilmesinin hukuki temelleri ve dayanakları bakımından Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) tavsiye kararları ve Kamu İhalelerine İlişkin Avrupa Birliği Yönergesi (2014/24/UE) devletlerin uygulamalarını yönlendirmektedirler. Birçok hukuk düzeninde kamu ihale sürecinde sürdürülebilir kamu alımının gereklerini karşılamak için kullanılan yöntemler, iyi uygulama örnekleri şeklinde ortaya çıkmakta ve yaygınlaşmaktadır. Ancak bu uygulamalar bazı hallerde kamu ihale hukukuna hâkim olan rekabet ve eşit muamele ilkeleri ile çatışabilmektedirler. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenirken çevresel ve sosyal gereklerin hangi ölçüde fiyat dışı unsur olarak değerlendirebilecekleri de diğer bir sorunsaldır. Türk hukukunda kamu ihalelerine ilişkin kurallar henüz sürdürülebilir kamu alımlarını teşvik edecek nitelikte olmasa da sınırlı bazı uygulamalar geliştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Kamu İhale Hukuku, Sürdürülebilir Kamu Alımları, Yeşil Kamu Alımı, Avrupa Birliği

Takdiri İndirim Nedenlerinin Uygulanması Açısından Hakimin Takdir Hakkında Ölçü Sorunu

Dr. Öğretim Üyesi Çağrı Kan¹

¹Pamukkale Üniversitesi

Özet

Suç, devletin ceza yaptırımını hukuki netice olarak belirlediği tipikliklerdir. Yaptırım kavramı (sanctio) suç tanımını içeren kuralın öngördüğü ceza ve bu kuralın ihlali halinde uygulanacak zorlamayı ifade eder. Hukuk kuralları ve özelinde ceza hukuku kuralları devlet destekli bir yaptırım tehdidi içerirler ve kuralların yürürlüğü yaptırımla sağlanır. Yaptırım tehdidinin en sert görüldüğü alanlardan biri ceza hukuku kuralları olsa da kurala uyma davranışının temel unsurunun salt yaptırımdan gelmesi uymama davranışının tam olarak açıklanamamasına da neden olur. Suç işlendikten sonra devletin ceza verme hakkı doğmakta ancak cezanın türü ve şiddeti henüz belirlenmemektedir. Ceza sistemi failin fiilinin ağırlığını ve kusurunu esas alır. Cezaların en önemli amaçlarından biri genel önlemedir. Bu, aslında topluma suçun cezasız kalmadığı mesajı verilerek suçun işlenmesini önlemektir. Hart, uyma refleksini ortaya çıkaran şeyin, kuralın fiili olarak uygulanışı ve bundan dolayı içselleştirilmesinin ortaya çıkardığı doğal sonuç olduğunu belirtmektedir. Yani, kurala sırf yaptırım tehdidi nedeniyle uyulmamaktadır. Kendisine olağan bir şekilde uyulan kurallar rutin olarak oluşan uyma reflekslerinin de sonucudurlar. Bunun şüphesiz kuralın uygulanmasıyla bir ilgisi vardır. Bu yapı içerisinde failin geçmişi, sosyal ilişkileri ile işlediği fiil arasındaki uzak bağlantının değerlendirme kriterlerine yansımaları bir dereceye kadar normal kabul edilebilir. Ancak, suç oluşturan fiilden önce, sonra ya da failin yargılama sürecindeki davranışları olarak nitelenen ve failin geleceği üzerindeki olası etkiler tasvirinin hakim tarafından bir takdiri indirim nedeni olarak ne şekilde göz önünde bulundurulacağı belirsizdir. Bu konuda bir ölçü bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Takdiri İndirim Nedenleri, Cezanın Belirlenmesi, Takdir Hakkı, Ölçü, Kravat İndirimi

Tasarruf Yetkisinin Ailenin Korunması Amacıyla Kısıtlanması

Dr. Öğretim Üyesi Hayriye Şen Doğramacı¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Tasarruf yetkisi, mülkiyet hakkının malike sağladığı yetkilerden biridir. Malik kendisine tanınan bu yetki sayesinde hakka konu şey üzerinde kanunlarla getirilmiş sınırlar içerisinde dilediği gibi fiili ve hukuki tasarruflarda bulunabilir. Malike tanınan bu yetki, kimi zaman kanunlarda öngörülen sebeplere dayanılarak sınırlandırılmıştır. Malikin tasarruf yetkisi, haciz ve iflas kararı nedeniyle, kimi zaman çekişmeli bir hakka dayanılarak, kimi zaman ise art mirasçının hakkının himaye edilmesi gayesiyle sınırlandırılmıştır. Malikin tasarruf yetkisine getirilen sınırlamalardan önemli bir grubu da ailenin korunması amacıyla getirilen kısıtlamalar oluşturur. Ailenin korunması amacıyla getirilmiş tasarruf yetkisi kısıtlanması denilince akla ilk olarak Türk Medeni Kanunu'nun 194. maddesinde düzenlenen aile konutunun şerhi gelmektedir. Aile konutunun şerhinin yanı sıra yine Türk Medeni Kanunu'nun 199. maddesinde hüküm altına alınan ailenin ekonomik varlığının korunmasını amacıyla tasarruf yetkisinin sınırlandırılması da yukarıda sözü edilen TMK m.194 ile benzer bir amaca hizmet etmektedir. Bu çalışmada özellikle evlilik birliğinin korunması amacına hizmet eden ve TMK 194 ve TMK 199'da hüküm altına alınan tasarruf yetkisi kısıtlamalarının bir başka açıdan bakıldığında eşlerin aile içerisinde sahip oldukları eşit işlem yapma hakkını sınırladığı; hatta doktrinde bazı yazarlarca ifade edildiği şekliyle kısıtlamaya tabi tutulan eşin fiil ehliyetini ortadan kaldırdığı söylenebilir. Bu durumun yetkisi kısıtlanan eş üzerinde (taşınmazlar üzerindeki mülkiyet hakkının yalnızca %3'üne kadınların sahip olduğu gerçeği karşısında bunun erkek eş olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ayrıca her iki tasarruf yetkisi kısıtlamasının kanununa konuluş amacına baktığımızda erkek eş karşısında zayıf durumda olduğu kabul edilen kadın eşin himaye edilmek istenmiş olması da bu söylediğimizi destekler niteliktedir) yarattığı gerilimin aile için şiddet olaylarını arttırabileceği söylemek en azından bazı haller için yanlış olmaz. Bu açıdan bakıldığında aileyi koruma amacıyla getirilen tasarruf yetkisi kısıtlamalarının 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair kanun hükümleriyle desteklenmesinin ne denli önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mülkiyet Hakkı, Tasarruf Yetkisi, Aile, Evlilik Birliği, Şerh, Tasarruf Yetkisi Sınırlandıran Şerhler

Tbk m. 331 Çerçevesinde Kira Sözleşmesinin Önemle Sebeple Feshi: Hükümün Uygulama Alanı ve Uygulama Örnekleri

Dr. Öğretim Üyesi Murat Sarıkaya¹

¹Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

TBK m. 331/I hükmü, gerek belirli süreli gerekse de belirsiz süreli kira sözleşmesinde taraflardan her birine sözleşmeyi önemle sebeple feshetme yetkisi tanımaktadır. Mezkûr hükümde, kira sözleşmeleri yönünden bir olağanüstü fesih sebebi düzenleme konusudur. Buna göre, kira ilişkisinin devamını çekilmez hâle getiren önemli sebebin varlığı, sözleşmenin süresinden veya olağan fesih döneminden önce sona erdirilebilmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte, kira sözleşmesinin önemli sebeple sona erdirilmesi her ne kadar olağanüstü fesih niteliğinde olsa da kanun koyucu sözleşmenin sona ermesini derhal değil, yasal fesih bildirim süresinin sonu için kabul etmiştir. TBK m. 331/I uyarınca sözleşmenin sona erdirilmesi için dava açmak gerekmez, taraflardan birinin karşı tarafa ulaşması gereken fesih bildirim yeterlidir. Bozucu yenilik doğuran hakkın kullanımı niteliğindeki bu beyan neticesinde sözleşme, ilgili fesih bildirim süresinin sonunda ileriye etkili olarak sona ermektedir. Bu hâlde, hâkimin durum ve koşulları göz önünde tutarak feshin parasal sonuçlarını karara bağlayacağı öngörülmüştür (TBK m. 331/II). TBK m. 331 uyarınca sözleşmenin önemle sebeple feshedilebilmesinin temelinde dürüst kuralı (TMK m. 2) bulunduğu kabul edilir. Mezkûr hüküm çerçevesinde, gerek sözleşme taraflarına atfedilebilen gerekse de tarafların hâkimiyet alanının dışında kalan olgular fesih sebebi olabilmektedir. Bunun için, ilgili sebebe istinaden kira ilişkisinin taraflardan en az biri için çekilmez hâle gelmesi gerekir (TBK m. 331/I). Somut olayda kira ilişkisinin devamını çekilmez kılan önemli bir sebebin varlığı konusunda hâkimin takdir yetkisi bulunmaktadır (TMK m. 4). Kira sözleşmesinin “genel hükümler” kısmında düzenlenen TBK m. 331 hükmü –818 sayılı (e)BK m. 264 hükmünden farklı olarak- sözleşme konusunun taşınır veya taşınmaz olması bakımından fark gözetmemiştir. Hükümün öngördüğü önemle sebeple fesih yetkisinin sözleşmeyle kaldırılması da mümkün değildir. Bununla birlikte, konut ve çatılı işyeri kiralarında öngörülen tahliye sebepleri (TBK m. 350 vd.) ile TBK m. 331 çerçevesinde önemli sebeple feshin ilişkisi açıklığa kavuşturulmalıdır. Aynı şekilde, TBK m. 331 hükmünün uygulama örneklerinin Türk ve İsviçre hukukuna ilişkin öğretisi ve yargı içtihatları çerçevesinde ortaya konması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kira Sözleşmesi, Önemli Sebep, Olağanüstü Fesih, Türk Hukuku, İsviçre Hukuku

Tck m. 29 Hükmüne İlişkin Bazı Tartışmalı Noktalar

Dr. Özgün Özyüksel¹

¹Trabzon Barosu

Özet

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK'nin) "Haksız tahrik" kenar başlıklı 29'uncu maddesine göre "Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemnin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on sekiz yıldan yirmi dört yıla ve müebbet hapis cezası yerine on iki yıldan on sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirilir." Çalışmamızda TCK'nin "Genel Hükümler" başlıklı birinci kitabında "cezayı azaltan bir kişisel neden" olarak düzenlenen haksız tahrik kurumu yalnızca bazı tartışmalı yönleriyle ele alınmaktadır. Bu çerçevede, öncelikle tahrik edici fiilin haksızlığının tespitinde sadece hukuk kurallarının nazara alınması gerektiğine ve haksız fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemnin etkisi altında işlenen suç sayısının ve tipinin TCK m. 29 hükmünün uygulanabilirliği bakımından önemsiz olduğuna dikkat çekilmektedir. Ardından, haksız fiilin müeyyidelendirilmiş olmasının hükmün uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği, maddenin kusur yeteneğinden yoksun kişilere veya tüzel kişilere karşı işlenen suçlarda da işletilebileceği ve haksız fiilin bir insana karşı işlenmiş bulunmasının zorunlu olmadığı savunulmaktadır. Yine çalışmamızda, "haksız fiil" ile "tahrike kapılan failin eylemi" arasında orantı veya zamansal yakınlık bulunmamasının hükmün tatbikine engel sayılamayacağı, failin haksız fiile bizzat neden olduğu hâllerde de yine hükmün uygulanabileceği vurgulanmaktadır. Son olarak, meşru savunmada sınırın aşıldığı durumlarda hükme başvurulmasına bir mâni bulunmadığına, tasarlama kastı veya olası kasıt ile yahut taksirle işlenen suçlarda da failin haksız tahrik indiriminden yararlanabileceğine ve TCK m. 29 ile m. 82/1-j ve k hükümlerinin birlikte uygulanabileceğine işaret edilen bu çalışmada, "de lege ferenda" bazı değerlendirmelere de yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Haksız Tahrik, Hiddet, Elem, Meşru Savunma, Kasıt, Taksir, Tasarlama, Kan Gütme, Töre

Tck'daki Ayrımcılık Suçunun Cinsel Yönelimi Koruma Fonksiyonu

Dr. Mehmet Zülfü Öner¹

¹Avukat

Özet

Tarihsel olarak toplumsal yaşamda farklı cinsel yönelimi olanlara karşı çeşitli nedenlerle oluşan önyargı, tepki ve bazı olumsuz davranışlar gözlemlenmektedir. Buna bağlı olarak farklı cinsel yönelimi olan kişi ve gruplar, bu tercihlerine saygı duyulmasını, bu alandaki sınırlandırma ve engellerin kaldırılmasını istemektedir. Bu kapsamda dile getirilen hukuki korunma taleplerinin bir sonucu olarak, dünyada birçok ülke bu yönde tercihi bulunan kişilerin bazı haklarını genişletmekte ve var olan kısıtlamaları kaldırmaktadır. Farklı cinsel yönelime ilişkin taleplerin bir kısmının genel hukuk düzeninin bir parçası olan ceza hukuku alanına ilişkin olduğu ve hukuki korumanın bu yöntemle sağlanmasının istendiği gözlenmektedir. Dünyada farklı cinsel yönelimlerin hukuk düzeni içindeki yeri ve kapsamı konusunda oldukça farklı uygulamalar bulunmaktadır. Bununla birlikte, modern ve gelişmiş ülkelerde yaygın pratiğin özgürlükçü bir anlayışı tercih ettiği söylenebilir. Ülkemizde de bir süredir farklı cinsel yönelimi bulunan kişilerin bazı talep ve tercihlerin temel bir hak olduğu ve modern gelişime uygun olarak hukuki düzenlemeler yapılması gerektiği hususu sıklıkla dile getirilmektedir. Bu kapsamda, ülkemiz hukuku açısından nefret ve ayrımcılık suçunu düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 122. maddesinin irdelenmesinde yarar bulunmaktadır. Belirtmek gerekir ki, bu düzenlemenin farklı cinsel yönelimleri korumadığı yönünde eleştiriler kamuoyunda sık sık gündeme gelmekte, özellikle madde metninin 2014 yılında değiştirilerek kapsamının daraltılması bu yöndeki tartışmaları daha da artmıştır. Bu çalışma (bildiri), esas olarak; TCK'nın 122. maddesindeki ayrımcılık suçuna ilişkin düzenlemenin farklı cinsel yönelimleri koruma fonksiyonunu ceza hukuku bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, ayrımcılık yasağına ilişkin genel açıklamaların ardından TCK'nın 122. maddesindeki suç irdelenmiş, daha sonra bu düzenlemenin yeterli olup olmadığı ile ilgili analizler yapılarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Yönelim, Ayrımcılık Yasağı, Nefret Suçu

Makale ID= 173

ORCID NO: 0000-0002-6353-5585

Sözlü Sunum

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu Kapsamındaki Kuluçka Merkezlerine Yönelik Mali Desteklerin Değerlendirilmesi

Dr. Çağrı Süt Göker¹

¹Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Özet

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında kurulan kuluçka merkezleri özellikle genç girişimcileri ve yeni işletmeleri geliştirmek amacıyla kurulan; girişimcilere teknoloji geliştirme bölgesi içinde veya dışında ofis hizmetleri, ekipman desteği, yönetim desteği, mali kaynaklara erişim, kritik iş ve teknik destek hizmetlerinin bir çatı altında tek elden sağlandığı yapılardır. Bir fikrin gelişmesi ve teknolojik bilginin ticarileştirilmesini amaçlayan, uluslararası literatürde “start up” olarak da isimlendirilen, bu yeni işletme yapılarının kuluçka merkezlerinde kurulması, aslında gelecekte büyük iş hacmine sahip şirketlere dönüşebilecek bir fikrin emekleme zamanlarında ihtiyaç duyacağı teknik ve idari desteğe kolayca erişimini sağlamaktadır. Elbette teknik ve idari konuların yanı sıra mali bakımdan da destek ve teşvik mekanizmalarının bulunması gerekir. Bu anlamda 4691 sayılı Kanun’la sistemleştirilen mali desteklerin kuluçka merkezleri özelinde ve özellikle vergi kolaylıkları bakımından irdelenmesi önem taşımaktadır. İleri teknoloji ürünlerinin katma değerinin yüksekliği ekonomiye katkı anlamında da yüksek potansiyel barındırdığından bu girişimler mali açıdan desteklenmektedir. Bugün başarı öyküleri konuşulan dev teknoloji şirketlerinin geçmişte sadece bir fikir üzerine inşa edilerek büyüdüğü düşünüldüğünde kuluçka merkezlerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu nedenlerle ülkemizde kuluçka merkezlerine yönelik düzenlenen mali destekler mercek altına alınarak incelenip değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kuluçka Merkezi, Start Up, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

Teminat Amaçlı İnançlı Taşınmaz Devirlerinde Teminat Konusunun Teminat Verene İadesi Bağlamında Bir Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararının Düşündürdükleri

Doç. Dr. K. Berk Kapancı¹

¹MEF Üniversitesi

Özet

Teminat amaçlı (karma) inançlı işlemle (fiducia cum creditore) taşınmaz devri, uygulamada sağladığı yadsınamaz faydalar nedeniyle Türk Hukukunda sıklıkla başvurulmuş, güçlü ve teminat altına alınan temel (asıl) ilişkiye nazaran -ağırlıklı düşünceye göre- bağımsız özellik gösteren bir ayni teminat türüdür. Ne de olsa, söz konusu teminat bağlamında, güvence olarak doğrudan doğruya ve gerçek anlamda devralınan mülkiyet hakkından istifade edilmekte, bu da olağan kurguda ihtiyaç duyulabilecek olanın ötesindeki imkanları beraberinde getirmektedir. Teminat amaçlı inançlı devir, bir yönüyle borçlar hukukuna diğer yönüyle eşya hukukuna bakan, ikili bir işlem yapısını haiz bulunmaktadır: i- Borçlandırıcı işlem olarak inanç anlaşması (pactum fiduciae) ve ii- Bu anlaşmanın objektif anlamda hukuki sebebini (causa fiduciae) oluşturduğu ve onu takip eden taşınmaz üzerindeki mülkiyet hakkının devrine ilişkin tasarruf işlemi. Teminat amaçlı devirle güvence sağlanan alacağın içinden doğduğu temel ilişki ise, anılan yapının tamamen dışında yer alır. Temel ilişkiden doğan ve teminat amaçlı devirle güvence sağlanan alacak, ileride gerektiği gibi yerine getirildiğinde inançlı devirdeki teminat amacı ortadan kalkacağından başlangıçta devredilen taşınmazın da teminat verene (inançlı devredene) iade edilmesi gereği gündeme gelir. İşbu iade rejiminin hangi hükümlere tabi olacağına tespit edilmesi önemlidir. Öyle ki, buna göre inançlı devrin gerçekleştirilmesinden iade gereğinin gündeme gelmesine kadar geçen ara dönemde teminat alanın (inançlı devralanın) üçüncü kişilere teminat konusu üzerinde hak (mülkiyet veya sınırlı ayni hak) kazandırıcı olası tasarruf işlemlerinin akıbeti de belirginlik kazanacaktır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.02.2020 tarihli ve E. 2018/1065 K. 2020/180 sayılı kararında, belirli bir somut olay özelinde doğrudan bu konuyla ilgili çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur. İşbu tebliğimizin temel amacı, sözü geçen karardaki değerlendirmelerin yerindeliğinin incelenmesi ve irdelenmesidir. Bunun yanı sıra karara konu olan olayın söz konusu olabilecek, olası alt varyasyonları bakımından da ulaşılan sonuçlarda herhangi bir farklılığının meydana gelip gelmeyeceği de ayrıca sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnanç Anlaşması (Pactum Fiduciae), Teminat Amaçlı Taşınmaz Devri, Teminat Konusunun İadesi, Temel İlişki.

Thoughts On the Decision of the Court of Cassation's General Assembly of Civil Chambers With Relation to the Restitution of the Security Object in Fiduciary Transfer of Immovables Following the Fulfillment of the Secured Obligation

Abstract

Fiduciary transfer of the title of an immovable for security purposes (*fiducia cum creditore*) is a strong and frequently used real security under Turkish Law. It is independent -according to the prevailing view in the legal literature- from the main (basic) relation, for which the security is actually provided. In this type of transaction, property right directly serves as a real security, which provides far reaching prerogatives on the security object to the creditor (fiduciary transferee / security receiver). Fiduciary transfers generally encompass two different transaction facets: i- Obligation transaction which forms the fiduciary agreement (*pactum fiduciae*), and ii- Disposition transaction which actually transfers the title of the immovable. With regard its *causa*, this latter is based on the former. The main relation, on the other, is completely at the outside of these mentioned transactions. When the obligation arising out of the main relation is duly fulfilled, it is also time to reconstitute the title of the immovable to the fiduciary transferor (security provider). Defining the legal character of this restitution relation is of utmost importance, since it also sheds light to the fate of the possible disposition transactions entitling real rights of sorts (property and limited real rights) to third parties, made by the fiduciary transferee (security receiver). In the decision dated 18.02.2020 and numbered E. 2018/1065 K. 2020/180 of the Court of Cassation's General Assembly of Civil Chambers, the court made some evaluations with regard this subject matter, while dealing with a concrete case. The aim of this paper is to question the aptness of the said evaluations from a critical perspective. Furthermore, the outcome of the present case's possible different variations shall also be examined.

Keywords: Fiduciary Agreement (*Pactum Fiduciae*), Fiduciary Transfer of the Title of An Immovable, Restitution of the Security Object, Main (Basic) Relation.

Makale ID= 60

ORCID NO: 0000-0002-3275-5454

Sözlü Sunum

The Defects of Consent in Contractual Relationships According to Kosovo Contract Law

Dr. Öğretim Üyesi Egzonis Hajdari¹

¹AAB University

Özet

The contract is one of the key elements of the law on obligations, which enable two or more persons to create an obligation relationship. This contractual relationship must be concluded through the consent and free will of the contracting parties. Consequently, the declaration of will must be consistent with the real intent to form the contract. However, legal transactions can also be created with defects in consent, including mistake, fraud, and duress. These defects in consent represent the main reason why contracts are annulled in the Kosovo jurisdiction practice. Mistake is an error of any fact that occurred in the formation of the contract, and it can be presented in two different types: the first is a mistake in the declaration of will, and the second is a mistake in the motive. In contrast to mistake, fraud and duress are unlawful activities. Moreover, fraud is an unlawful conduct, through which the fraudulent party or any third person purposely misleads the deceived party to entering into a contract. In addition, if a contracting party or any third person is forced by an unlawful threat to enter into a contract, it is duress. Therefore, this paper will theoretically compare the elements, types, and consequences of these defects of consent according to the Kosovo Law of Obligations and practically through court cases.

Anahtar Kelimeler: Kosovo Law of Obligation; Contract; Mistake; Fraud; Duress;

The Defects of Consent in Contractual Relationships According to Kosovo Contract Law

Abstract

The contract is one of the key elements of the law on obligations, which enable two or more persons to create an obligation relationship. This contractual relationship must be concluded through the consent and free will of the contracting parties. Consequently, the declaration of will must be consistent with the real intent to form the contract. However, legal transactions can also be created with defects in consent, including mistake, fraud, and duress. These defects in consent represent the main reason why contracts are annulled in the Kosovo jurisdiction practice. Mistake is an error of any fact that occurred in the formation of the contract, and it can be presented in two different types: the first is a mistake in the declaration of will, and the second is a mistake in the motive. In contrast to mistake, fraud and duress are unlawful activities. Moreover, fraud is an unlawful conduct, through which the fraudulent party or any third person purposely misleads the deceived party to entering into a contract. In addition, if a contracting party or any third person is forced by an unlawful threat to enter into a contract, it is duress. Therefore, this paper will theoretically compare the elements, types, and consequences of these defects of consent according to the Kosovo Law of Obligations and practically through court cases.

Keywords: Kosovo Law of Obligation; Contract; Mistake; Fraud; Duress;

Makale ID= 2

ORCID NO: 0000-0002-4741-2171

Sözlü Sunum

Time Bar Clauses in Construction Contracts

Dr. Öğretim Üyesi Eda Şahin Şengül ¹

¹EBYÜ Hukuk Fakültesi

Özet

In order to regulate construction claims, construction contracts have clauses that stipulate the period of time within which a notice for a claim should be delivered. This is employers' attempt to safeguard themselves against the risk of claims, they utilise time bar clauses in construction contracts to waive the contractor's entitlement to any additional costs or time if a notice of claim is not served by the contractor within a specific period of time. This, at times, creates conflict when the employer relies on the time bar clause to reject a claim when the contractor submitted his/her claim late. The question of whether such a time bar is enforceable depends on the law governing the contract. According to the FIDIC form construction contracts sub-clause 20.1 the contractor must give notice to the engineer of time or money claims, as soon as practicable and not later than 28 days after the date on which the contractor became aware, or should have become aware, of the relevant event or circumstance. Under Turkish Obligations Code, the issue should be analysed with respect to the article 473. This presentation aims to analyse time bar clauses in construction contracts under the FIDIC form construction contracts and Turkish Obligations Code.

Anahtar Kelimeler: Time Bar Clauses, Construction Contracts, Damage Claims

Tocqueville'in Amerika Birleşik Devleti'nin Anayasal Yapısına İlişkin Düşüncelerini Claus Offe ile Okumak

Dr. Öğretim Üyesi Akasya Kansu Karadağ¹

¹Ufuk Üniversitesi

Özet

Güçler ayrılığı, toplumsal yapıların olmazsa olmazı olan 'otorite'nin sınırlandırılması ve insan hakları ve temel özgürlüklerin korunması bağlamında çok önemli bir yere sahiptir. Erklerin dağıtılmadığı düzenlerin 'otoriter' eğilimler taşıması son derece olasıdır. Değişik düzenler otoritenin sınırlandırılması noktasında farklı hukuksal yöntemler benimserler. Ancak, klasik liberal anayasacılık çalışmalarında güçler ayrılığı, otoritenin sınırlandırılması ve hukuk devletinin gerçekleştirilmesi bakımından genel kabul gören bir yaklaşımdır. Fransız düşünür Tocqueville'in Amerika'ya yaptığı araştırma gezisinde karşısına çıkan ve çalışmalarının odak noktasını oluşturan temel teorik çalışma alanlarından biri güçler ayrılığıdır. Gözlemleri sonrasında Tocqueville; erklerin, uygulamalarını farklı birimler aracılığıyla hayata geçirmesinin ve görevlilerin sayısının arttırılmasının, yönetimde otoritenin etkisini azalttığını düşünür. Amerika Birleşik Devletleri örneği özelinde güçlerin sert ayrımı ve güçler arasındaki denge ve denetleme mekanizması çağdaşı pek çok düşünür gibi Tocqueville'i de çok etkilemiş, bu alan genel hatlarıyla çalışmalarının merceği haline gelmiştir. Tocqueville'in kendi düşüncesini ABD'de tesis edilen âdemi merkezîyetçi, dikey ve yatay güçler ayrılığına sahip düzen üzerinden kurguladığı konusunda kuşku yoktur. Tocqueville'in düşüncesine kaynak oluşturan düzenin temeli, o dönemde Amerika Birleşik Devletleri anayasasının "kurucu babaları" olarak görülen "Federalist Papers"ın yazarları tarafından atılmıştır. Bu düzende, Federalist Papers'ın yazarlarından çoğu, "çoğunluğun karşısında azınlığın korunması için güçler ayrılığı ve federal bir devletin var olması" gerektiği ilkesini vurgulamışlardır. Bunların dışında, Tocqueville'in geldiği Fransa örneğinin aksi bir biçimde ABD'de sivil toplum, yurttaşların kamusal sorunlar karşısında kendilerini ifade edebildikleri sınıf savaşımının en görünür alanıdır. Bu nedenle Tocqueville için güçler ayrılığı kadar sivil toplum da önemli bir araştırma nesnesidir. Çünkü Tocqueville'e göre sivil toplum, örgütlenme özgürlüğü üzerinden çoğunluğun tiranlığına karşı yürütülen alternatif bir savunma alanı olarak işlevlendirilebilir. Bu çalışma, ABD'de yeni kurulan anayasal düzeni Avrupa gözüyle inceleyen Tocqueville'i, Amerikan Anayasası'nın öncüsü olan 'Federalist Papers'ı ve bu bağlamda Amerikan Birleşik Devletleri'nin anayasal koşullarını Tocqueville ile yeniden değerlendiren Claus Offe'nin görüşlerini ele almaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: #tocqueville, #federalistpapers, #liberalanayasacılıkhareketleri, #clausoffe

Trafik Kazalarında Bedensel Zarar ve Tazmini

Figen Üstün¹

¹Okan Üniversitesi

Özet

ÖZET Dünyada ve ülkemizde giderek artış gösteren özellikle karayollarındaki motorlu araçlar dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu birçok kazaya sebebiyet vermektedir. Bu durum insanların sadece yaralanmasına, sakatlanmasına veya ölmesine yol açmakla kalmayıp maddi ve manevi zararların oluşmasına da sebep olmaktadır. Türk Borçlar Kanunu m. 56'da kişilerin yaşama hakkının ve beden bütünlüğünün zedelenmesinden kaynaklanan manevi zararların tazmini düzenlenmiştir. Zarar görenin vücut veya ruh bütünlüğünün maddi ya da manevi bir zarar oluşturacak biçimde bozulması bedensel bütünlüğün ihlali olarak tanımlanmaktadır. Bedensel bütünlüğün ihlali; bedensel bütünlükte oluşan eksikliğin sürekli ya da geçici olması, yaşama ve çalışmaya olan etkisi, iş göremezlik oranı da manevi tazminatın miktarının belirlenmesinde önem taşımaktadır. Beden bütünlüğünün ihlali sonucunda ortaya çıkan maddi zararlar TBK. m. 54'te özel olarak belirtilmiştir. Bu madde de anlatılan maddi zararlar; tedavi masrafları, kazanç ve çalışma gücü kaybı veya tamamen yitilmesi ile ilişkili ekonomik yetersizlik sonucu ortaya çıkabilecek kayıplar olarak tarif edilmiştir. Beden bütünlüğünün ihlaliinden doğan manevî tazminat talebi ise, manevi tazminatın hangi hallerde talep edileceği TBK. m. 56'da belirtilmiştir. Manevi tazminata hükmedilebilmesinin öncelikli şartı sorumluluk sebeplerinden birinin gerçekleşmiş olmasıdır. Bu hüküm gereğince hâkim, özel şartları da göz önünde bulundurarak beden bütünlüğü ihlal edilen kişiye manevî zarardan dolayı tazminat ödenmesine karar verebilecektir. Beden bütünlüğü ihlal edilen kişi de TBK. m. 56'ya göre manevi tazminat davası açabilecektir. Bu çalışmada trafik kazalarında bedensel zarar ve tazmini üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bedensel Zarar, Tazminat, Trafik, Kaza, Karayolu

Physical Injury in Traffic Accidents and Its Compensation

Abstract

ABSTRACT Motor vehicles increasing in number throughout the world and in our own country especially on highways lead to many accidents resulting from carelessness and imprudence. This situation does not only result in the injury, mutilation or death of people but also leads to the pecuniary loss and intangible damages. Compensation for intangible damages resulting from the damage to the one's right to live and bodily integrity has been enacted in the 56th article of Turkish Code of Obligations. Impairment of bodily and mental integrity of the one who gets harmed in a way leading to the pecuniary loss or intangible damages has been defined as the damage to the bodily integrity. Whether the impairment occurred in the bodily integrity is permanent or temporary, its effect on living and working and the rate of incapacity to work have an importance in adjusting the amount of non-pecuniary damages. Pecuniary losses resulting from the damage to the bodily integrity have been specifically stated in the 54th article of Turkish Code of Obligations. According to this, pecuniary losses shall be treatment costs, loss of earnings, losses arising from the decrease in work power or loss of capacity to work and losses resulting from the damage to the financial future. Nonpecuniary damage claim arising from the damage to the bodily integrity and under which circumstances the non-pecuniary damage can be claimed have been specified in the 56th article of Turkish Code of Obligation. Prior condition to have non-pecuniary damage judgment rendered is that one of the liability reasons has taken place. In accordance with this provision and by taking the special conditions into consideration, Judge may rule on the payment of compensation due to the intangible damages to the person whose bodily integrity has been damaged. The person whose bodily integrity has been damaged can file nonpecuniary damages suit pursuant to the 56th article of Turkish Code of Obligations. In this study, physical injury in traffic accidents and its compensation are dwelled on.

Keywords: Physicalinjury, Compensation, Traffic, Accident, Highways

Tüketici Hukukunda Haksız Ticari Uygulamalar ve Hukuki Sorumluluk

Dr. Öğretim Üyesi Özkan Özyakışır¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Satıcılar ve sağlayıcılar, daha fazla müşteriye ulaşabilmek için çok çeşitli pazarlama yöntemleri uygulamaktadır. Ancak bunlardan bazıları, “mesleki özenin gereklerine uymayan ve ulaştığı ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin ekonomik davranış biçimini önemli ölçüde bozan veya önemli ölçüde bozma ihtimali olan uygulamalar” olarak ortaya çıkmaktadır. Tüketicilere yönelik bu tür uygulamalar, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun m. 62/I’de, “haksız ticari uygulama” kabul edilerek yasaklanmıştır. Zira haksız ticari uygulamalar, tüketicinin, özgür iradesini tam olarak kullanmasını engellemekte ve etki altında karar vermesine sebep olmaktadır. Haksız ticari uygulamanın varlığı durumunda, uygulanacak yaptırım olarak 6502 sayılı Kanun’da, sadece idari ve cezai yaptırımlar öngörülmüştür. Oysa tüketiciler, sıklıkla haksız ticari uygulamalar sebebiyle zarara uğramaktadır. Bu durumda, pekâlâ hukuki sorumluluk söz konusu olabilir. Nitekim haksız ticari uygulama(lar) sebebiyle tüketicinin zarara uğraması durumunda, akdî sorumluluk veya akit dışı sorumluluk çerçevesinde zararın tazmini gündeme gelir. Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği m. 28/I’de, haksız ticari uygulama yasağının, tüketici işleminden önce, işlem sırasında ve işlem sonrasında geçerli olduğu belirtilmiştir. Buna göre, haksız ticari uygulamadan dolayı hukuki sorumluluğun doğması için, tüketici işleminin varlığı zorunlu değildir. Nihayetinde tüketici işleminden önce de işlem sırasında ve sonrasında da haksız ticari uygulama(lar) sebebiyle tüketicinin zararı söz konusu olabilir. Bu bildiride, tüketici işleminden önce, işlem sırasında ve işlem sonrasında haksız ticari uygulama sebebiyle zarara uğrayan tüketicinin, akdî sorumluluk veya akit dışı sorumluluk çerçevesinde zararının tazmini tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici Hukuku, Haksız Ticari Uygulamalar, Tüketici İşlemi, Hukuki Sorumluluk, Zarar.

Unfair Commercial Practises in the Consumer Law and Legal Responsibility

Abstract

Sellers and providers apply various marketing methods for reaching more clients. However, some of these appear as "practices contrary to the requirements of professional diligence, or as practices distorting or is likely to distort the economic behaviour concerning the product of the average consumer whom it reaches or to whom it is addressed, or of the average member of the group when a commercial practice is directed to a particular group of consumers". Such practises are regarded as "unfair commercial practices" by Art. 62/I of the Law No. 6502 on The Protection of Consumer since unfair commercial practises prevents the consumer from drawing on his/her free will and causes the consumer to decide influence. In the case of unfair commercial practice, only administrative and criminal sanctions are stipulated in the Law No. 6502 as the sanction to be applied. However, consumers often suffer from unfair commercial practices. In this case, there may well be legal liability. As a matter of fact, in the event that the consumer suffers damage due to unfair commercial practice(s), the compensation of the damage within the framework of contractual liability or non-contractual liability come into question. In Art. 28/I of Commercial Advertising and Unfair Commercial Practices Regulation, it is stated that prohibition of unfair commercial practice would be applied before, during and after the consumer transaction. Accordingly, the existence of a consumer transaction is not mandatory for legal liability arising from unfair commercial practice. Ultimately, the consumer may suffer damage due to unfair commercial practice(s) before, during and after the consumer transaction. In this presentation, the compensation of the damages of the consumer who suffered damage due to unfair commercial practice before, during and after the consumer transaction, within the framework of contractual liability or non-contractual liability, will be discussed.

Keywords: Consumer Law, Unfair Commercial Practices, Consumer Transaction, Legal Liability, Damage.

Tüketici İşlemleri Dolayısıyla Verilen/Verildiği İddia Edilen Kambiyo Senetlerinde Görevli Mahkeme Meselesi

Dr. Öğretim Üyesi Şengül Al Kılıç¹

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

TKHK m. 4/5 gereğince, tüketici işlemleri nedeniyle kıymetli evrak niteliğinde sadece nama yazılı senet düzenlenebilir. Buna aykırı düzenlenen senetler, tüketici açısından geçersizdir. Ancak geçersizlik, senet nedeniyle sorumluluk altına giren diğer kişiler açısından söz konusu değildir. Tüketici işlemi nedeniyle verildiği öne sürülen bir kambiyo senedinden kaynaklı uyuşmazlığın yargıya taşınması ihtimalinde, davanın hangi mahkemede görüleceği meselesi ile karşı karşıya kalınabilmektedir. Zira TTK'da düzenlenen kambiyo senetleri ile ilgili uyuşmazlıklar TTK m. 4/1, a gereğince, mutlak ticari dava niteliğindedir ve görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir (TTK m. 5/1). Bir kambiyo senedinin temelindeki işlemin tüketici işlemi olduğunun ileri sürüldüğü bir varsayımda, uyuşmazlığın TKHK m. 73/1 gereğince tüketici mahkemesinde mi yoksa TTK m. 5 gereğince asliye ticaret mahkemesinde mi çözüme kavuşturulması gerektiği sorusuna uygulamada farklı cevaplar verilmektedir. Bazı kararlarında, kambiyo senedinden kaynaklanan uyuşmazlıklar, temeldeki tüketici işleminden bağımsız olarak, mutlak ticari dava olarak kabul edilip asliye ticaret mahkemelerinde çözümlenirken; bazı kararlarda ise, temeldeki işlemin tüketici işlemi olduğundan hareketle tüketiciye karşı açılan ya da tüketici tarafından cirantalara/hamile yöneltilen davalarda, tüketici mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır. Ayrıca TKHK m. 73/1 nedeniyle tüketiciye yöneltilen ya da onun tarafından kambiyo senetlerine dayanılarak açılacak davalarda, uyuşmazlığın tüketici mahkemesinde; hamil tarafından cirantalara veya cirantaların bir diğer cirantaya yönelteceği davalarda ise, aynı kambiyo ilişkisinden kaynaklanmasına ve hatta senet nama düzenlenmişse, temel ilişkideki defilerin cirantalar tarafından ileri sürülebilecek olmasına rağmen, uyuşmazlığın asliye ticaret mahkemesinde görülmesi durumu ile karşılaşılmaktadır. Tüketici işlemi nedeniyle düzenlenen kambiyo senedinin emre veya hamiline olması durumunda, işlemin tüketici işleminden kaynaklanıp kaynaklanmadığı tüketici açısından bir ispat sorununu da beraberinde getirmektedir. Yine nama yazılı olsa dahi kambiyo senetlerinin sebepten soyut senetler olması nedeniyle, temelinde tüketici işlemi olan bir uyuşmazlıkla ilgili davanın, başlangıçta hamil tarafından asliye ticaret mahkemesinde açılması da ihtimal dâhilindedir. Meselenin ayrıca dava şartı arabuluculuk bağlamında da, birtakım farklı uygulamalara sebebiyet verebileceği aşikârdır. Tebliğimizde bu konuların çeşitli olasılıklara göre ele alınması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici İşlemi, Ticari Dava, Kambiyo Senedi, Görevli Mahkeme

The Issue of the Competent Court in Negotiable Instruments That Are Executed/allegedly Executed Due to Consumer Transaction

Abstract

According to Turkish Consumer Protection Code, a valuable paper due to a consumer transaction can only be issued in the name of the holder. When the issue is considered in terms of negotiable instruments, in the possibility of bringing the dispute arising from a negotiable instrument allegedly issued due to a consumer transaction to the judiciary, the issue of which court the case will be heard may be faced. In an assumption that it is claimed that the underlying transaction of the negotiable instrument is the consumer transaction, different answers are given in practice to the question of whether the dispute should be resolved in a consumer court or a commercial court of first instance. In some jurisdictions, disputes arising from the negotiable instrument, regardless of the underlying consumer transaction, were accepted as absolute commercial lawsuits and resolved in commercial courts of first instance. In some decisions, it is concluded that the consumer court is responsible for the lawsuits filed against the consumer or brought against the endorser/holder, considering that the underlying transaction is the consumer transaction. Especially if the negotiable instruments issued due to consumer transactions are promissory note or payable to holder, whether the transaction is due to the consumer transaction or not will bring about a proof problem for the consumer. Again, because the negotiable instruments, even if they are in the name of the holder, are abstract of the underlying transaction, it is also possible that the case regarding a dispute based on a consumer transaction may be filed by the holder at the commercial court of first instance. It is obvious that the issue may also give rise to several different practices in the context of litigation clause mediation. In this paper, it is aimed to address the issue according to various possibilities in this context.

Keywords: Keywords: Consumer Transaction, Commercial Lawsuit, Negotiable Instrument, Competent Court

Tüketici İşlemlerinde Ağır Kusur ve Hilenin Satıcının Ayıplı Maldan Sorumluluğunun Tâbi Olduğu Zamanaşımına Etkisi

Arş. Gör. Egemen Işık¹

¹Marmara Üniversitesi

Özet

6502 sayılı TKHK'ya göre satıcının malı satış sözleşmesine uygun olarak tüketiciye teslim etmesi zorunludur. Satıcı, bu yükümlüğünü ihlal eder ve tüketiciye ayıplı mal teslim ederse, tüketiciye karşı sorumlu olur. Kanun koyucu, satıcının ayıplı maldan sorumluluğunu düzenlemiş ve bu kapsamda tüketiciye seçimlik haklar tanımıştır. Ne var ki satıcının ayıplı maldan sorumluluğu, zamanaşımı süresine tâbidir. Kanunda veya taraflar arasındaki sözleşmede aksi öngörülmedikçe ayıplı maldan sorumluluk, malın teslim tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tâbidir. Satış sözleşmesinin konusu konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ise zamanaşımı süresi taşınmazın teslim tarihinden itibaren beş yıldır. Satıcının ayıplı maldan sorumluluğu zamanaşımına tâbi olmasına karşın zamanaşımı hükümlerinin uygulanmayacağı bir istisna söz konusudur. Bu istisnaya göre, ayıbın ağır kusur veya hile ile gizlenmiş olması durumunda zamanaşımı hükümleri uygulanmaz. Maldaki ayıbın ağır kusur veya hile ile gizlenmesi, zamanaşımına ilişkin önemli bir sonuç doğurması bakımından incelenmeye değerdir. Özellikle Yargıtayın bu konudaki tutumu ilgi çekicidir. Yargıtayın 2020 yılında vermiş olduğu son derece yeni bir Hukuk Genel Kurulu kararında, tüketicinin satın aldığı malın kendisinden beklenen mutlak ömrü karşılayacak donanıma sahip olması gerektiği, tüketicinin bu haklı beklenti ve güvenle malı satın aldığı, malın üretim hatası nedeniyle tümüyle işlevsiz hâle gelmesinin riskini tüketicinin üstlenmemesi gerektiği, üretimden kaynaklı bir ayıbın ağır kusurla tüketiciden gizlendiği ve bu nedenle tüketiciye karşı zamanaşımı def'i ileri sürülemeyeceği belirtilmiştir. İşbu bildiride, Yargıtayın yaklaşımı çerçevesinde maldaki ayıbın ağır kusur veya hile ile gizlenmiş olmasının satıcının ayıplı maldan sorumluluğunun tâbi olduğu zamanaşımına etkisi incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici İşlemi, Ayıplı Mal, Zamanaşımı, Ağır Kusur, Hile

Tüketici Uyuşmazlıklarında Kolektif Hukuki Koruma Yöntemine Bir Örnek: Alman Hukukunda Emsal Tespit Davası (Musterfeststellungsklage)

Öğr. Gör. Betül Azaklı Arslan¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Adalet MYO

Özet

Yaşanan küreselleşmenin ve dijitalleşmenin etkisiyle hukuka aykırı fiil veya işlem nedeniyle çok sayıda tüketicinin zarar görme ihtimali artmış ve mevcut hukuki koruma yöntemleri tüketicilerin hukuka aykırı işlemlere karşı korunmasında yetersiz kalmıştır. Özellikle tüketicilerin ortak bir sorunla karşılaştığı durumlarda kendi haklarını himaye etme ve adalete ulaşabilme adına kolektif hukuki koruma yöntemleri önemli hale gelmiştir. Nitekim kolektif hukuki koruma yöntemleri adalete erişimin etkin bir şekilde sağlanması için yapılan reform hareketlerinden birisi olarak görülmekte ve tüketicilerin korunması yöntemlerinin iyileştirilmesine ilişkin Avrupa Birliği tarafından yapılan çalışmalara da konu olmaktadır. Türk hukukunda aynı fiil veya işlem neticesinde birden fazla tüketicinin zarar görmesiyle sonuçlanan durumlarda uyuşmazlık çözümü için tüketicilerin toplu halde iddialarını mahkemede ileri sürebilecekleri mekanizmalar bulunmaktadır (ihtiyari dava arkadaşlığı, topluluk davası ve seri davalar). Ancak yargılama konusunun ihtiyari dava arkadaşlığı şeklinde yürütülemeyecek kadar çok sayıda tüketiciyi ilgilendirmesi, topluluk davası neticesinde verilen kararın bağlayıcılığı sorunu, bu davaların belirli taleplerle açılmasının sınırlandırılması ve seri davaların kanuni alt yapısının olmaması nedeniyle ortaya çıkan sorunlar bu yolların etkinliğinin artırılmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda mukayeseli hukuk kapsamında tüketici uyuşmazlıklarında yeni bir kolektif hukuki koruma yöntemi olarak kabul edilen Alman Medeni Usul Kanunu'nun (Zivilprozessordnung-ZPO) 306 ila 314. maddelerinde düzenlenen "Emsal tespit davası" (Musterfeststellungsklage) ele alınmıştır. Emsal tespit davasının açılması ile bireysel hak talepleri bakımından zamanaşımı süresinin durması, derdest bireysel yargılamaların askıya alınması, verilen kararın bireysel yargılamalar bakımından bağlayıcı olması ve aynı vakıa ve amaca sahip taleplerin hem bireysel davaya hem de başka bir emsal tespit davasına konu kılınamayacak olması düzenlemeleri Türk hukuku bakımından dikkate alınabilir görülmüştür. Son olarak emsal tespit davasının sulh yolu ile sona erdirilebilir olmasının hukukumuzda tazminat talebinin kolektif hukuki koruma yolları ile ileri sürülememesi nedeniyle oluşan dezavantajlı durumu ortadan kaldırayabileceği ve Avrupa Birliği'nin öngördüğü standartlara yaklaşmayı sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Emsal Tespit Davası (Musterfeststellungsklage), Tüketici Uyuşmazlıklarının Çözümü, Topluluk Davası, Seri Dava

Türk Hukukunda Hasta Talimatı ve Varsayılan Rıza

Arş. Gör. Dr. Ümmühan Kaya¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Hastanın kendi geleceğini belirleme hakkı kapsamında tıbbi müdahaleye kural olarak hastanın rıza göstermesiyle girişilebilir. Hastanın bilinci yerindeyken kendi vücuduna uygulanacak her türlü müdahaleye ilişkin bilgilendirildikten sonra vereceği rıza veya tıbbi müdahaleyi ret beyanı hekim için istisnai haller dışında (üstün kamu yararı, kanunun verdiği yetki) mutlak surette bağlayıcıdır. Buna karşılık hastanın bilincinin yerinde olmadığı zamanlarda kendisine uygulanacak tıbbi müdahalenin kapsamı, içeriği veya yasaklanmasına ilişkin irade beyanını daha önceden açıklaması halinde bu talimatların bağlayıcılığı hususu tartışılmaktadır. Hastanın iradesinin gün geçtikçe önem kazanmasına paralel olarak hastanın bilinci yerinde değilken kendisine uygulanacak tıbbi müdahalelere ilişkin önceden açıklamış olduğu iradesinin belirli şartları taşıması halinde geçerli olacağı kabul edilmektedir. Geçerli bir hasta talimatının bulunduğu hallerde, bu talimat hastanın varsayılan rızasının tespitine de etki edebilir. Varsayılan rızaya konu tıbbi müdahale ile hasta talimatında belirtilen hususlar aynı ise bu hallerde varsayılan rızaya dayanılıp dayanılamayacağı, geçerli hasta talimatına bağlı olarak şekillenir. Bazı durumlarda ise hasta talimatında yer alan açıklamalar hastanın varsayılan rızasına ilişkin ipuçlarına ulaşılmasını sağlar. Hasta talimatı, Alman ve İsviçre Medeni Kanunu'nda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Türk hukukunda ise bu şekilde kapsamlı bir düzenlemenin olmaması eleştirilmekte ve hasta talimatı ile karşılaşan hekimler bakımından yol gösterici düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastanın Varsayılan Rızası, Hasta Vasiyeti, Varsayılan İrade

Türk Hukukunda Milli Parkların Hukuki Niteliği ve Tabi Olduğu Hukuki Rejim

Dr. Öğretim Üyesi Onur Kaplan¹

¹Yaşar Üniveristesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bilimsel ve estetik açıdan tabii ve kültürel kaynak özelliğini haiz milli parklar, ormanlar içerisinde spesifik nitelikleri nedeniyle ayrılan ya da daha önce orman statüsünde olmasa bile belirli unsurları taşıması nedeniyle idari makamlar tarafından tespit edilen alanları ifade etmektedir. Bu kapsamda, ormanlarla bağlantılı olarak milli parkların tabi olduğu hukuki rejim irdelenirken; bir alanın milli park olarak tespit edilmesi için hangi özelliklerin bir arada bulunması gerektiği ve bu alanların tespit edilmesi neticesinde hangi hukuki sonuçların ortaya çıkacağı önem arz etmektedir. Bunun yanında, arz ettiği özellikler nedeniyle korunması gereken alanlardan olan milli parkların tabi olduğu hukuki rejimin kamu malları konusunun yanında idari işlemler ve idari faaliyetler konularıyla ilintili olduğu ileri sürülebilir. Özellikle, kültürel ve tabii bir değer olarak milli parkların korunması ve bu kapsamda destekleyici tedbirlerin alınması noktasında, idari makamların pozitif yükümlülüğünün bulunduğu ve bu hususun bireylerin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını etkilediği ifade edilebilir. Bu çerçevede, milli parkların doğal niteliğinin bozulmadan korunması ve genel anlamda bu alanlarda ekolojik dengenin sağlanması için gerek tabii afetler ve iklim değişikliği gibi doğal sebeplerden gerekse beşeri bazı faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden ileri gelen olumsuzlukların bertaraf edilmesi gerekmektedir. O halde, milli parkların koruma rejimi; (i). mevcut alanlara bireyler tarafından yapılacak olumsuz müdahalelerin idari makamlar tarafından önlenmesini, (ii). bu alanların hukuki statüsünün maddi olgular değişmediği müddetçe ortadan kaldırılmaması ve korunması yükümlülüğünü ihtiva etmektedir. Buna koşut biçimde, milli parkların tespit edilmesi aşamasında idari makamların irade açıklamalarının hukuki etkilerinin ne olduğunun da irdelenmesi icap eder. Bu husus özellikle, milli parkların yetkili idari makamlar tarafından tespit edilmesi neticesinde; bireylerin mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerin neler olabileceğinin anlaşılması noktasında yol gösterici olacaktır. Bu doğrultuda, çalışmada öncelikle milli parkların tabi olduğu pozitif hukuk kuralları açıklanarak hukuki niteliği ortaya konulacak; sonrasında milli parkların kamu malları içerisindeki yeri ele alınarak, tespit aşaması neticesinde ortaya çıkacak hukuki etkilerin neler olduğu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Milli Park, Orman, Çevre, Kamu Malları, İdari İşlem.

Türk İdari Teşkilatında Yeni Bir Statü: Kırsal Mahalle

Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Göçgün¹

¹Ankara Medipol Üniversitesi

Özet

On dört yeni büyükşehir belediyesinin kurulduğu 12/11/2012 tarih ve 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi kurulan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köylerin ve belde belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. Tüzel kişilikleri kaldırılan köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır. Yine aynı kanunla İstanbul ve Kocaeli il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin de tüzel kişiliği kaldırılmış ve bu yerleşim yerleri de bağlı buldukları ilçe belediyesine mahalle olarak katılmıştır. Kanun'un uygulanmaya başlandığı 2014 yılından itibaren köy tüzel kişilikleri kalkan ve artık mahalleye dönüşen yerleşim yerlerinde yaşayan insanların gerek belediyelerin sınırlı imkanlarından kaynaklı olarak kamu hizmetlerine erişimde gerekse de ekonomik nedenlerden kaynaklı günlük hayatlarını sürdürmede sorunlar yaşadığı görülmüştür. Diğer bir deyişle yapılan hukuki reformun sonuçları bu "yeni mahalleler"de yaşayan insanların önemli bir kısmı bakımından benimsenmemiş, hukuksal gerçeklik sosyolojik ve ekonomik gerçeklikle örtüşürülemedi. Bu sorunun çözümüne ilişkin 21 Kasım 2019 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan 3. Tarım Orman Şurası Sonuç Bildirgesi'nde "Büyükşehir belediyelerinde mahallelerin kırsal ve kentsel olarak yeniden yapılandırılması, kırsal mahallelerde köy tüzel kişiliği yapısının korunması" şeklinde ortaya konulan irade, ilk olarak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na eklenen ek 3. madde ile somutlaştırılmıştır. Söz konusu yasal düzenlemeyle kırsal mahalle kavramı hukukumuzda girmiş ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği gibi birtakım hususlar dikkate alınarak kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahallelerin kırsal mahalle statüsü kazanacağı kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra tamamı kırsal mahalle olarak tespit edilmeyen mahallelerde de bazı alanların kırsal yerleşik alan olarak belirlenebileceği düzenlenmiştir. Kanun koyucu yapmış olduğu bu değişikliklerle bir yandan kırsal mahalle ya da kırsal yerleşik alan statüsünde bulunan yerleşim yerlerinde yaşayan insanlara yönelik birtakım mali kolaylıklar getirerek bu alanların yerleşim yeri vasfının korunması diğer yandan ise 2012 yılında yapmış olduğu yasal düzenlemenin doğurduğu olumsuz sonuçların telafisi bakımından önemli ve somut bir adım atmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mahalle, Köy, Kırsal Alan, Büyükşehir Belediyesi, Tüzel Kişilik

Türk Ticaret Kanunu m.420 Bağlamında Finansal Tabloların Müzakeresinin ve Buna Bağlı Konuların Ertelemesi Hususunun Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimi ve Azline İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümleri ile Birlikte Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Ece Deniz Günay¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Özet

Türk Ticaret Kanununun 420'nci maddesi, azlığın genel kurulda herhangi bir karar alınmaksızın finansal tabloların müzakeresinin ve buna bağlı konulara ilişkin gündem maddesinin ertelenmesi hakkını düzenlemektedir. Buna göre, bilanço ile kâr-zarar hesabı, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, kârın dağıtılması, yöneticiler için huzur hakkı belirlenmesi ve yönetim kurulunun ibrası erteleme kapsamında kabul edilmektedir. Ancak doktrin ve Yargıtay kararlarında, yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi konusunun da erteleme kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususunun tartışmalı olduğu tespit edilmiştir. Bu konunun açıklığa kavuşturulması için öncelikle yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmasını düzenleyen TTK m.364/1'in, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması hususunu finansal tabloların müzakeresi maddesi ile ilgili sayan TTK m.413/3 ve TTK m.420 hükümleri ile birlikte ele alınması gerekmektedir. TTK m.413/3'te; yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçilmesi hususunun yılsonu finansal tablolarının müzakeresi ile ilgili sayıldığı açıkça düzenlenmiştir. Bu noktada TTK m.420/1'de, "finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular" şeklinde ifade edilen "bağlılık" unsurunun ölçütünün tespitini yapabilmek için, ilk olarak, finansal tabloların hazırlanması ve bunların gerek yönetsel gerekse finansal işlevleri düzleminde maddeler karşılaştırmalı bir şekilde ele alınacaktır. İkinci olarak, TTK m.420/1'deki "bağlantılı konular" ifadesinden ne anlaşılması gerektiği, kavramın nedensellik boyutu ve ilgili maddenin ratio legis'i dikkate alınarak, ertelemeye hangi hususların tabi olup olmayacağı gerek doktrin gerekse Yargıtay kararları ışığında değerlendirilmeye çalışılacak ve konuya ilişkin görüşlerimize yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Tabloların Müzakeresi, Gündem, Yönetim Kurulu Seçimi, Nedensellik Bağı, Erteleme.

Türk Ticaret Kanunu, İkincil Mevzuat ve Ticaret Sicili Uygulamalarının Birbiriyle Uyum "U" suzluğu ve Pratikte Yaşanan Sorunlar

Doç. Dr. Murat Yusuf Akın¹

¹Marmara Üniversitesi

Özet

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girdikten sonra zaman içinde başta Ticaret Sicili Yönetmeliği (“TSY”) olmak üzere yaklaşık 25 civarında yönetmelik ve tebliğlerden müteşekkil ikincil mevzuat hazırlanarak yürürlüğe girmiştir. TTK’ya istinaden çıkartılan ikincil mevzuatın zaman zaman TTK’ya -ve dolayısıyla normlar hiyerarşisine- aykırı olduğu hallere rastlanmakla birlikte, bazı durumlarda ikincil mevzuatın TTK’da yer alan bazı düzenlemelerdeki mantık hatalarını gidermeye çalıştığı gözlemlenmektedir. Gerek ikincil mevzuatın TTK’ya aykırılığı gerekse TTK’daki sorunlu düzenlemeleri ikincil mevzuatla aşma çabası bir hukuk devletinde yaşanmaması gereken hallerdir. Yukarıda zikredilen sorunun bir başka ve güncel parçasını ise ticaret sicili uygulamaları oluşturmaktadır. TTK ve bilahare yürürlüğe giren ikincil mevzuat çerçevesinde zaman içinde bir ticaret sicili uygulaması ortaya çıkmaya başlamış olup, bu uygulamalar bütününün her zaman ikincil mevzuatla veya kanunun lafzı -hatta zaman zaman ruhu- ile uyum içinde olmadığı gözlemlenmektedir. Bunun neticesinde bir tarafta TTK ve ikincil mevzuattan oluşan yasal düzenleme diğer tarafta sicil uygulaması olmak üzere çift başlı bir yapı bugün uygulamacının kafasını karıştırmaktadır. Bu çerçevede Ticaret Bakanlığı’nca hazırlanan bazı düzenleyici işlemler pratiklik mülahazasıyla yasal mevzuatın uygulanmasını bertaraf eder mahiyete dönmeye başlamıştır. Aynı mevzuatın uygulanması esnasında gelinen noktada sicil müdürlüğünden sicil müdürlüğüne uygulama farklılıkları olduğu görülmektedir. Hatta öyle ki, zaman zaman aynı sicil müdürlüğünde evrakı inceleyen bir ticaret sicili müdür yardımcısı tescil kararı verirken, diğeri red kararı vermekte ve bu da uygulamacıyı doğru “ticaret sicili müdür yardımcısı” seçmeye kadar götürmektedir. Her ne kadar ticaret sicilinin vermiş olduğu kararlara karşı 8 gün içinde asliye ticaret mahkemesinde dava ikamesi mümkünse de, davanın uzun süreceği vakıası karşısında uygulamacıların bu yola başvurmadığı ve tescilini talep ettiği işlemi -mevzuatta yeri olmasa dahi- sicilin kendisinden istediği şekilde tekrardan tescile yolladığı görülmektedir. Bu bağlamda son ve fakat en önemli meselelerden birisini de MERSİS olarak kısaltılan Merkezi Sicil Sistemi oluşturmaktadır. Ana fikir olarak isabeti tartışılmayan bu sistem zaman içinde yasal mevzuat/irade serbestisine karşı bilgisayar arayüzü mücadelesine dönüşmüştür ki, bunun da behemehal düzeltilmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Ttk, Tys, Ticaret Sicili, Mernis, Normlar Hiyerarşisi.

"In"consistency Between Turkish Commercial Code, Secondary Legislation and Trade Registry and Problems of the Practice

Abstract

After Turkish Commercial Code (“TCC”) numbered 6012 has entered into force on 01.07.2012, approx. 25 secondary legislation incl. various directives and communiques has been prepared and entered into force including the Trade Registry Directive (“TRD”). Sometimes the secondary legislation issued pursuant to TCC is controversial with the TCC -and also violating the hierarchy of norms- and sometimes we observe that the legislator is trying to correct certain problems of the related articles in the TCC with the secondary legislation. Both the inadequacy of the secondary legislation with the TCC and the efforts to overcome the problematic matters in the TCC through secondary legislation should not be seen in a state under the rule of law. Another part of the above mentioned problem is the trade registry praxis. After the TCC and the secondary legislation have entered into force, a trade registry praxis has been developed and it can be observed that this whole praxis is also not totally in line with neither the secondary legislation nor the wording and ratio legis of the TCC in every time. As a result, a double-headed body is created in the trade registry praxis with TCC on one side and the secondary legislation on the other side which creates confusion. Within this framework some regulations of the Trade Registry which favors practicality are overruling the legislation itself. At this point, it is commonly seen that the same legislation has been interpreted by different trade registry offices quite apart. Even at the same trade registry office, one officer who handles the request decides for registration but another one may reject the same request which results of selecting “the right officer” at the trade registry office. Even though the trade registry decisions can be brought to the civil court of first instance within 8 days, because of the tortuous and long processes, the practitioners are avoiding this alternative and obeying unlawful request/s of the trade registry officers in order to complete the transaction. In the closing, The centralized trade registry system aka MERSIS represent also one of the main problem. As a principle MERNIS was a very a good idea but with the time it evolved to a struggle between the legislation/principle of free will and the limitations of computer interface which do not allow to exercise legal rights and which must be corrected immediately.

Keywords: Tcc, Trd, Trade Registry, Mernis, Hierarchy of Norms.

Türk ve Alman Hukuku Perspektifinden İdarenin İç Düzen İşlemleri

Dr. Öğretim Üyesi Dursun Çelik¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

İç düzen işlemleri; idarenin hiyerarşik yapısı içerisinde idari organizasyon ve yönetsel davranışları düzenlemeye ve yönlendirmeye yönelik olarak çıkarılan işlemler olarak tanımlanabilir. İdari işlemlerden ayrılan yönü, bu iç düzen işlemlerinin kural olarak dışa dönük (yönetilenlere) doğrudan bir hukuki etkisinin olmamasıdır. Bu işlemler sirküler, direktif, yönerge, ilke kararları gibi çeşitli isimler adı altında çıkartılabilir. İç düzen işlemleri, görev dağılımı ve hizmetin yürütülmesine ilişkin olabileceği gibi, üst makamların alt makamlara yasaların nasıl yorumlanması gerektiği, takdir yetkilerinin ne yönde kullanacaklarına dair de olabilir. İç düzen işlemlerinin çıkarılması için bazı istisnaları olmakla birlikte kural olarak bir kanuni dayanağa ihtiyaç yoktur. Zira hiyerarşi yetkisi, bu tür işlemlerin çıkarılması için yeterlidir. Hiyerarşi yetkisinin en önemli yetkisi olan emir ve talimat verme yetkisinin kullanımı olarak da nitelendirebileceğimiz iç düzen işlemleri ile ast makamlar kural olarak bağlıdır. Ancak Anayasamızın 137. maddesinde düzenlenen kanunsuz emire ilişkin hükümler göz ardı edilmemelidir. İdarenin iç düzen işlemleri yönetilenlerin dayanabileceği, daha açık bir ifadeyle kazanılmış hak veya haklı beklenti oluşturan bir hukuki dayanak olup olmadığı meselesi üzerinde durmak gerekir. Yine aynı şekilde olası bir yargılama sürecinde mahkemelerin bu iç düzen işlemleri ile bağlı olup olmadıkları da özellikle Alman İdare Hukukunda tartışma konusudur.

Anahtar Kelimeler: İdarenin İç Düzen İşlemleri, İdari Organizasyon, Hiyerarşi, İdari İşlem

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Hâkimler ve Savcılar Kurulu'na Üye Seçimi

Dr. Öğretim Üyesi Abbas Kılıç¹

¹Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

1982 Anayasası'nın 159. maddesine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) üyelerinin seçilme usulü düzenleme altına alınmıştır. 6771 sayılı Kanun ile 1982 Anayasası'nda yapılan değişiklikle, HSK yeniden yapılandırılmış ve 13 üyeden oluşan Kurulun 7 üyesi ise TBMM Genel Kurulu tarafından seçilmektedir. HSK üyelerinin seçimine ilişkin hükümler yalnızca Anayasa ile değil aynı zamanda 11.12.2010 tarih ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu ile düzenleme altına alınmıştır. Anayasa'da 2017 yılında yapılan değişikliğe bağlı olarak bu Kanun'da, değişiklikler yapılmış ve özellikle HSK üyelerinin seçimine ilişkin koşullarda da buna bağlı düzenlemeler getirilmiştir. Bununla birlikte bu süreç işlerken Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nda henüz değişiklik yapılmamıştı. 703 sayılı KHK ile yapılan değişiklik sonucu, 24.06.2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı 09.07.2018 tarihinde HSK'ya ilişkin değişiklikler de yürürlüğe girmiştir. 10.05.2017 tarihinde Anayasa ve Adalet Komisyonlarından kurulu Karma Komisyonda HSK üyelerinin ön seçimi yapılmış ve 16.05.2017 tarihinde TBMM Genel Kurulunda yapılan seçim ile üyelerin seçilmesi süreci tamamlanmıştır. Anayasa'nın 159. maddesine göre belirlenen sayıdaki üyelerin Yargıtay üyeleri, Danıştay üyeleri, avukatlar ve yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından seçilmesi ve bu kapsamda yer alan kişilerin de başvurularını TBMM Başkanlığına yapmaları öngörülmüştür. Ancak burada önem taşıyan husus seçimin iki basamaklı olarak öngörülmesi ve üyelerin de doğrudan TBMM Genel Kurulu tarafından değil, önce adaylar arasında Komisyon tarafından ön seçimin yapılması ve sonrasında belirlenen bu adaylar arasında TBMM Genel Kurulunca seçimin tamamlanmasıdır. Bu çalışmada, gerek Komisyon aşamasında aday belirleme gerekse TBMM Genel Kurulu aşamasında üye seçimi için öngörülen usulün ve çoğunlukların hukuk devleti ve demokratik devlet ilkeleri bakımından ele alınması ve 16.05.2017 yılında yapılan seçimlerin TBMM Karma Komisyon görüşmeleri ve tutanakları çerçevesinde değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Büyük Millet Meclisi, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Karma Komisyon, Demokratik Devlet, Hukuk Devleti.

Makale ID= 29

ORCID NO: 0000-0002-7941-7911

Sözlü Sunum

Türkiye’de Sanal Varlık Tartışmalarına Yönelik Bir Değerlendirme: “Kripto Para”

Dr. Hayrettin Kurt¹

¹Hazine ve Maliye Bakanlığı

Özet

Tüm dünyayı etkisi altına alan sanal varlıklardan en önemlisi kripto para olarak kabul edilmektedir. Kavrama tanım getirme zorluğu ulusal para birimlerinin kaderini de belirleyecek bir duruma gelmiştir. Bu bağlamda, kavramın tanımlanması, kendisinin hukuki bir süje olarak kabul edilmesinin güçlüğü kadar, hangi işlemlerde kullanılması ya da yasaklanması gibi bir dizi hukuksal boşluğu da giderecek bir mahiyet taşımaktadır. Türkiye’de ulusal para birimine ilişkin olarak Merkez Bankası yetkilidir. Merkez Bankası, Türk Lirasının güçlendirilmesi için para politikası araçları ile birlikte piyasaya yön vermekte, bankaların likiditelerini de düzenlemektedir. Diğer taraftan, elektronik para da Türk hukukunda kabul edilmekte ve ödeme sistemlerinde kullanılmaktadır. Halihazırda, finansal kuruluşlar nezdinde Türk Lirası, yabancı para ve elektronik para dışında bir para da kullanılmamaktadır. Kripto paraya, hukuki süje tanıma çabası, ulusal paralar yerine ikame bir para oluşturma çabası olarak görülmelidir. Bu çabanın iç ve dış yönlü olması, kripto paraların volatile bir seyir izlemesi, bankacılık ya da finansal sistemlerde izlenememesi, bunlara yönelik en önemli risklerdir. Ayrıca, terörizmin finansmanı ve aklama suçları bakımından da terör örgütleri ve suç örgütleri tarafından bu “para” ile işlem yapılması da kamu düzeni bakımından büyük risk taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanal Varlık, Kripto Para, Türk Lirası

An Assessment for Discussions Virtual Assets in Turkey: "Crypto Currency"

Abstract

The most important virtual assets that affect the whole world is considered as crypto money. The difficulty of defining the concept has reached to stage impacting the fate of national currencies. In this context, defining of the concept makes sense in eliminating a number of legal gaps such as the difficulty of accepting it as a legal subject as well as the fact that in which transactions it is used or prohibited, . As regards the national currency, Central Bank is authorized in Turkey. The Central Bank directs the market along with the monetary policy tools to strengthen the Turkish Lira and regulates the liquidity of the banks. On the other hand, electronic money is also accepted in Turkish law and used in payment systems. Currently, no currencies other than Turkish Lira, foreign currencies and electronic money are used by financial institutions. The effort to recognize cryptocurrency as a legal subject should be deemed an effort to create a substitute currency instead of national currencies. That the effort has internal and external aspects, the volatile course of crypto currencies, and the inability to monitor them in banking or financial systems are the most important risks posed by crypto currencies In addition, in terms of financing of terrorism and laundering offences,, making transactions with this "money" by terrorist organizations and criminal organizations carries a great risk in terms of public order.

Keywords: Virtuel Asset, Crypto Currency, Turkish Lira

Ücretinin Ödenmemesi Nedeniyle İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı

Dr. Nazlı Elbir¹

¹Ankara Barosu

Özet

Tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olan iş sözleşmesinde, işçinin temel borcu iş görme edimini yerine getirmektir. Bunun karşılığında işverenin de ücret ödeme borcu bulunmaktadır. Ücret, sadece işverenin iş sözleşmesinden kaynaklanan temel borcu değil ancak aynı zamanda, iş sözleşmesinin asli unsurlarındandır. Dahası ücret, Anayasa'nın 55. maddesinde "emeğin karşılığı" olarak tanımlanarak ücrette adalet sağlanmasına sosyal haklar altında yer verilmiştir. Bu doğrultuda iş mevzuatında da ücreti koruyucu pek çok emredici düzenleme öngörülmüştür. Bu düzenlemelerden, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 34. maddesi ile, hak kazandığı ücreti ödenmesi gereken tarihten itibaren yirmi gün içinde ve mücbir bir sebep bulunmadığı halde ödenmeyen işçinin iş görme borcunu yerine getirmekten kaçınabileceği öngörülmüştür. Bu çalışmada öncelikle, işçinin söz konusu hakkını kullanabilmesinin koşulları ele alınacaktır. Bu bağlamda, işçinin iş görmekten kaçınması hakkının doğumuna sebep olabilecek ödenmeyen ücret kavramının kapsamı, bu hakkın doğumu için esas alınacak sürenin hesabında dikkate alınacak hususlar ve mücbir sebep kavramı açıklanacaktır. Daha sonra, işçinin bu hakkı kullanmasının sonuçları, özellikle de işçinin iş sözleşmesinden doğan diğer borçları ile haklarına ve tarafların fesih haklarına etkisi ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ücret, İşveren Temerrüdü, İş Görme Borcunu Yerine Getirmekten Kaçınma, Mücbir Sebep

Uluslararası Çevre Hukukunda Geriye Gidilemezlik İlkesi: Öneriler ve Öngörüler

Öğr. Gör. Nagehan İlemin Alan¹

¹Kocaeli Üniversitesi

Özet

The economic recession worldwide due to Covid-19 has made the situation of environmental laws open to discussion. The instances of the regression have already can be observed owing to financial concerns. At this stage, the principle of non-regression can be considered to protect the current protection level of environmental laws. Since it prohibits weakening the existing environmental laws. This principle has been accepted in human rights previously but developing since 2012 in International Environmental Law. It means that it is a slightly new concept in this area. Although its importance was highlighted as an emerging principle in the literature, its status has remained under debate. Therefore, first, its position must be clarified. It can be found in soft law documents and some global treaties at the international level. It must be noted that this principle is implied with other terms or under other principles or its corollary principles. Recently, it is included in the draft of the Global Pact for the Environment explicitly. Also, the principle of non-regression in some jurisdictions is already recognized at the national level. But merely recognition is not adequate, and a holistic approach is required to achieve its aim. First, the principle can be supported by a universal right to the environment, as the roots of principle can be found in human rights. Second, access to environmental justice must be guaranteed for the scrutiny of the implementation of laws. All concepts are included in the draft of the Global Pact for the Environment. This holistic approach will secure sustainable development, but also the environmental rule of law. Indeed, considering that the notion of environmental protection is better understood in the Covid-19 period, but environmental degradation continues, it is time to look beyond the will of the States and ensure the environmental rule of law.

Anahtar Kelimeler: Geriye Gidilemezlik İlkesi, Uluslararası Çevre Hukuku, Küresel Çevre Paktı

The Principle of Non-Regression in International Environmental Law: Proposals and Projections

Abstract

The economic recession worldwide due to Covid-19 has made the situation of environmental laws open to discussion. The instances of the regression have already can be observed owing to financial concerns. At this stage, the principle of non-regression can be considered to protect the current protection level of environmental laws. Since it prohibits weakening the existing environmental laws. This principle has been accepted in human rights previously but developing since 2012 in International Environmental Law. It means that it is a slightly new concept in this area. Although its importance was highlighted as an emerging principle in the literature, its status has remained under debate. Therefore, first, its position must be clarified. It can be found in soft law documents and some global treaties at the international level. It must be noted that this principle is implied with other terms or under other principles or its corollary principles. Recently, it is included in the draft of the Global Pact for the Environment explicitly. Also, the principle of non-regression in some jurisdictions is already recognized at the national level. But merely recognition is not adequate, and a holistic approach is required to achieve its aim. First, the principle can be supported by a universal right to the environment, as the roots of principle can be found in human rights. Second, access to environmental justice must be guaranteed for the scrutiny of the implementation of laws. All concepts are included in the draft of the Global Pact for the Environment. This holistic approach will secure sustainable development, but also the environmental rule of law. Indeed, considering that the notion of environmental protection is better understood in the Covid-19 period, but environmental degradation continues, it is time to look beyond the will of the States and ensure the environmental rule of law.

Keywords: The Principle of Non-Regression, International Environmental Law, Global Pact for the Environment

Uluslararası Deniz Yatağı Faaliyetlerinden Kaynaklı Deniz Kirliliği

Öğr. Gör. Figen Tabanlı¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

BMDHS'nin 1. Kısım'ının 1. maddesine göre "Bölge" (The Area) olarak adlandırılan uluslararası deniz yatağı, ulusal yetki sınırları ötesindeki deniz yatakları ve bunların toprak altını ifade etmektedir. Derin deniz tabanındaki madencilğe duyulan ilginin artması ile birlikte bu durumun potansiyel çevresel etkilerinin ve öneminin nasıl değerlendirileceği ile ilgili pek çok soru gündeme getirilmiştir. Şu anda, hiçbir maden şirketi tam ölçekli bir maden işletmesi kurmamıştır. Dolayısıyla sanayi, hükümet ve çevreciler derin okyanus madenciliğinin çevre üzerindeki kesin etkisini tahmin edemezler. Bununla birlikte, yapılan ön testler ciddi çevresel sonuçların kaçınılmaz olabileceğini göstermektedir. Derin deniz tabanı madenciliğinin gerçekleşmesini veya gerçekleşmemesini çeşitli savlarla ileri süren görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler arasında ortak bir nokta bulmak daha doğru olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Deniz Yatağı; Deniz Kirliliği

Marine Pollution From International Seabed Activities

Abstract

According to Article 1, Part 1 of UNCLOS, the international seabed called "The Area" refers to the sea beds and their subsoil beyond the national jurisdiction. With the growing interest in deep-seabed mining, many questions have been raised about how to assess the potential environmental impacts and significance of this situation. Currently, no mining company has established a full-scale mining operation. So industry, government, and environmentalists cannot predict the precise impact of deep ocean mining on the environment. However, preliminary tests show that serious environmental consequences can be unavoidable. There are various arguments that suggest the occurrence or non-realization of deep seabed mining. It would be better to find a common point between these views.

Keywords: International Seabed; Marine Pollution

Uluslararası Hukuk Açısından Rosalina – a Gemisine Yapılan Müdahalenin Değerlendirilmesi

Doç. Dr. İsmail Demir¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Libya'ya sefer yapmakta olan ROSALİNE-A isimli Türk Bayraklı ticaret gemisi, Libya'nın doğusundaki Bingazi kentinin 200 km açıklarında iken Almanya ordusuna ait HAMBURG isimli bir fırkateyn tarafından gemide yasa dışı silah taşındığı iddiasıyla durdurulmuştur. Alman askerlerince gemiye çıkılarak (boarding) arama yapılmış, gemi mürettebatı sorgulanmıştır. Alman savaş gemisi, Avrupa Birliği misyonu "İrini" bünyesinde görevlidir. "İrini" isimli misyon, Birleşmiş Milletler tarafından 2016 yılından itibaren Libya'ya uygulanan silah ambargosunun denetlenmesi ve bu ülkeden petrol kaçırılmasını önlemek amacıyla Avrupa Birliği'nce koordine edilmektedir. Türkiye, gemiye çıkılmasına ve arama yapılmasına izin vermemiş, olayı protesto etmiştir. Ancak, Alman askerlerince gemiye çıkılmasından hemen sonra arama yapılmış ve gemi mürettebatı sorgulanmıştır. Daha sonra Alman askerleri gemiyi terk etmişlerdir. Almanya, silah ambargosuna ilişkin Birleşmiş Milletler kararı ile Türkiye'nin de tarafı olduğu 2005 Protokolü ile değişik 1988 tarihli Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine dair Sözleşme'nin (SUA Sözleşmesi) 8. maddesine dayanarak gemiye çıkıldığını, müdahalenin hukuka uygun olduğunu ileri sürmektedir. Açık denizde bulunan bir ticaret gemisi, bayrağını çektiği devletin hukukuna tabidir; gemiye çıkılması bayrak devletinin iznini gerektirir. Gemiye açık denizde müdahalede bulunulmuştur. SUA Sözleşmesi'nin 8. maddesi, gemiye çıkılması için bayrak devletinin açık rızasını aramaktadır. Gemiye çıkılmadan önce Türkiye'nin rızası alınmamıştır. Çalışmamızda uluslararası hukukun genel ilkeleriyle birlikte söz konusu Birleşmiş Milletler Kararı ve SUA Sözleşmesi hükümleri irdelenerek ROSALİNE-A isimli gemiye çıkılmasının uluslararası hukuka uygun olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rosaline-A, Sua Sözleşmesi, Gemiye Çıkma.

Uluslararası Hukuk Açısından Siber Saldırlara Karşı Meşru Müdafaa Hakkı

Mehmet Akyüz¹

¹Kocaeli Üniversitesi

Özet

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan siber uzayda gerçekleşen siber saldırılar, klasik anlamdaki silahlı saldırılara göre daha ucuz ve daha hızlı olup daha fazla zarar verebilmektedir. Devletler artık kara, deniz ve hava sınırlarında kendilerini korusalar da siber uzayda kendilerini korumaları neredeyse imkânsız bir haldedir. Uluslararası hukuk kuralları bu siber saldırılara karşı tartışılacak hale gelmiştir. Bu tartışmada farklı görüşler mevcuttur; Bazı araştırmacılara göre, “Siber savaşa gerektiğinden fazla önem verildiğini, gerçekleşecek bir siber saldırının, savaş nedeni olamayacağını, devlet kaynaklı politik bir siber saldırının, savaş kadar eski olan sabotaj, casusluk ya da tahrip amaçlı bir saldırı ile aynı sonucu doğurmayacağını ve konvansiyonel anlamda silahlı kuvvet kullanılmayacağını savunmaktadırlar. Diğer görüşe göre siber saldırıya uğrayan devlet tarafından Birleşmiş Milletler (BM) Antlaşması’nın 51. maddesindeki meşru müdafaa hakkının kullanabileceğini savunmaktadırlar. Siber saldırı konusuyla ilgili bu çalışmada uluslararası hukuktaki bu görüş ayrılığı, bağlamında siber saldırılara karşı meşru müdafaa hakkı incelenecektir. Öncelikle konunun anlaşılabilmesi için teknolojinin gelişimine bakılacak daha sonra “siber uzay”, “siber saldırı” ve “siber savaş” kavramları üzerinde durulup Uluslararası Hukukta siber dünyayla ilgili yapılan Tallinn El Kitapçığı incelenecektir. Bu amaç doğrultusunda Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 2(4). Maddesindeki kuvvet kullanma yasağına ve istisnalarına değinilip istisnalarından biri olan Antlaşmanın 51. Maddesindeki meşru müdafaa hakkından ve şartlarından bahsedilerek devletlere karşı yapılan siber saldırılarda meşru müdafaa hakkının nasıl doğacağına yorumlar yapılacak ve birtakım kriterler oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siber Saldırı, Siber Savaş, Siber Uzay, Uluslararası Hukuk, Meşru Müdafaa Hakkı, Kuvvet Kullanımı

In Terms of International Law Legitimate Right to Defense Against Cyber Attacks

Abstract

Cyber attacks in cyberspace, which emerged with the development of technology, are cheaper and faster than conventional armed attacks and can cause more damage. Although states now protect themselves at their land, sea and air borders, it is almost impossible to protect themselves in cyberspace. International law rules have become to be discussed against these cyber attacks. There are different views in this discussion; According to some researchers, "Cyber warfare is given more importance than necessary, a cyber attack cannot be a cause of war, a state-based political cyberattack will not have the same result as a sabotage, espionage or destructive attack that is as old as war, and the conventional armed force. They argue that it will not be used. According to the other view, they argue that the cyber-attacked state can use the right of self-defense in Article 51 of the United Nations (UN) Treaty. In this study on the subject of cyber-attack, this difference of opinion in international law will be examined in the context of the right to self-defense against cyber-attacks. First of all, the development of technology will be examined in order to understand the subject, then the concepts of "cyber space", "cyber attack" and "cyber warfare" will be emphasized, and the Tallinn Handbook on the cyber world in International Law will be examined. For this purpose, Article 2 (4) of the United Nations Treaty. Article 51 of the Treaty, which is one of the exceptions of the prohibition of use of force and the exceptions, mentioning the right of self-defense and its conditions in Article 51 of the Treaty, comments will be made on how the right of self-defense will arise in cyber attacks against states and some criteria will be established.

Keywords: Cyber Attack, Cyber Warfare, Cyber Space, International Law, Right to Legitimate Defense, Use of Force

Uluslararası Hukuk Tarihi Işığında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Veto Yetkisine İlişkin Reform Talepleri

Dr. Öğretim Üyesi Ali Osman Karaoğlu¹

¹Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Devletlerin egemen eşitliği ilkesi Westphalia Barışı'ndan bugüne uluslararası hukuk tartışmalarının odağında yer almıştır. Devletler 1648'den bu yana eşitlik zemininde bir ortak düzen ve ortak hukuk arayışı içerisinde girmiş, kongreler ve konferanslar aracılığıyla gelişen sistem bugün Birleşmiş Milletler'i (BM) ortaya çıkarmıştır. Egemen eşitlik ilkesi, BM Andlaşması'nın 2/1. maddesinde de örgütün temel ilkelerinden biri olarak zikredilmektedir. Öte yandan BM Andlaşması'nın 23. maddesinde Güvenlik Konseyi üyesi 5 devletin (ABD, Rusya, Çin, Birleşik Krallık ve Fransa) daimi üye statüsünde olduğu belirtilmekte, 27. maddesinde ise esasa ilişkin konularda herhangi bir daimi üyenin olumsuz oyunun "veto" anlamına geleceği ve karar alınamayacağı düzenlenmektedir. Bu durum da, başta Türkiye olmak üzere, daimi üyeler haricindeki BM üyesi devletlerin eleştirilerine neden olmakta ve veto yetkisinin revize edilmesine dair çeşitli öneriler ileri sürülmektedir. Bu anlamda veto yetkisinin ve daimi üyeliğin kaldırılması gerektiğini düşünenler; BM üye sayısının başlangıçtaki sayıya oranla önemli ölçüde arttığı, veto yetkisinin savaş döneminin ve sömürgecilik izlerini taşıdığı ve demokratik eşitlik ilkesine zarar verdiği, veto yetkisi nedeniyle Güvenlik Konseyi'nin tıkandığı ve görevini aksattığı gibi sebepler ile Konsey'in yapısının değiştirilmesi gerektiğini ileri sürmektedirler. Veto yetkisi ve daimi üyeliğin devam ettirilmesi gerektiğini savunan görüşler ise Milletler Cemiyeti'nin eşit oy hakkı nedeniyle çöktüğünü, veto sayesinde bir devletin Dünya'nın geri kalanına üstünlük sağlamasının önüne geçildiğini, daimi üyelerin veto yetkisinin Dünya'da barış ve güvenliğin korunmasına yönelik yeknesak bir düzen oluşturduğunu ve kaosu engellediğini iddia etmektedir. Bu tartışmalara günümüzde veto yetkisi nedeniyle küresel sorunlara karşı iş birliğinin sekteye uğradığına ve bu açıdan BM'nin devlet-dışı aktörler ile daha çok iş birliğine gittiğine dair güncel gelişmeleri de eklemek gerekir. Bu çalışma öncelikle veto yetkisinin tarihsel rolü ve gerekçelerini ele almayı ve daha sonrasında ise veto yetkisi ile uluslararası hukukta egemen eşitlik ilkesi arasındaki gerilimi irdelemeyi amaçlamaktadır. Son olarak, veto yetkisi özelinde, BM Güvenlik Konseyi veto yetkisi hakkındaki reform önerilerinin hayata geçirilebilmesinin imkanı mevcut BM Andlaşması, tarihsel arkaplan ve işbirliğine ilişkin güncel gelişmeler ışığında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Hukuk, Birleşmiş Milletler, Veto Yetkisi, Egemen Eşitlik, Reform

Makale ID= 154

ORCID NO: 0000-0002-7185-5781

ORCID NO: 0000-0003-4207-6559

Sözlü Sunum

Uluslararası Hukuka Ontolojik Bir Meydan Okuma

Arş. Gör. Atahan Demirkol¹ / Dr. Öğretim Üyesi Şahin Eray Kırdım¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

*Corresponding author: Atahan Demirkol

Özet

Bu çalışma, uluslararası hukukun varlığını yapı-sökümcü bir bakış açısından sorgulamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda çalışmanın araştırma sorusu, uluslararası hukuk ile uluslararası barış arasında bir ilişki olup olmadığı üzerinedir. Uluslararası hukuk ile barış arasında olan veya olması beklenen ilişki, Hans Kelsen tarafından ifade edilmiştir. Bu ilişki biçimine göre, uluslararası hukuk aracılığıyla dünyada barışın sağlanması mümkündür. Benzer bir ilişki, Kantçı bir bakış açısından demokrasinin yaygınlaşmasıyla barışın sağlanacağı argümanında da mevcuttur. Peki Uluslararası Hukuka Üçüncü Dünya Yaklaşımları (TWAIL) akademisyenleri gibi bazı yorumcular tarafından bizatihi varlığı eleştiriye tabi tutulan uluslararası hukukun varlık sebebi barışa ve demokrasiye katkısıyla açıklanabilecek midir? Çalışma, bu bağlamda iki temel meseleyi tartışmayı amaçlamaktadır: birincisi, uluslararası hukuk ile barışın sağlanması ve sürdürülmesi arasındaki tarihsel ilişki, ikincisi, uluslararası hukukun gerçekten ne için var olduğunun sorgulanması. Bu çalışma, başta TWAIL akademisyenleri olmak üzere, uluslararası hukuka eleştirel yaklaşan diğer ekollerin düşüncelerini temel almaktadır. Buna göre, eğer uluslararası hukuk daha iyi âdil bir dünya düzenine ve evrensel barışa hizmet etmiyorsa, ne için vardır? Bu bağlamda, çalışmada uluslararası hukukun ontolojik varlığına bir sorgulama yapılması amaçlanmaktadır. Yapılacak sorgulamanın, uluslararası hukukun ana akım yaklaşımları dışında eleştirel bir bakış açısı sağlayarak literatüre katkı yapması amaçlanmaktadır. Böyle bir sorgulamaya duyulan ihtiyaç, dünyada ekonomik ve siyasi anlamda pek çok sorun yaratmış olan COVID-19 salgınıyla mücadele için geliştirilen aşuların, uluslararası patent hakları çerçevesinde sıkı biçimde korunuyor olması örneğinde açık şekilde görünür bir durumdadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Hukuk, Twail, Uluslararası Barış

Uluslararası Hukukta Devletlere – Devlet Büyüklerine Hakaret Suçu

Dr. Öğretim Üyesi Erdi Şafak¹

¹Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Uluslararası hukukta Devletler kendi varlıklarını korumak ve kurumlarının saygınlığını, prestijini devam ettirmek adına çeşitli önlemler almaktadırlar. Devlet olgusu artık gerçek kişilerden bağımsız olarak korunması gereken ayrı bir varlık olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden ülkeler ceza kanunlarında çeşitli yaptırımlar öngörerek, “aşağılama” ya da “itibarsızlaştırma” hareketini temel alarak kendisine ve koruduğu “milli değerlere” yöneltilen hakaretlerin üstesinden gelmeye çalışmaktadır. Örneğin Türk Ceza Kanunu’nun 301. Maddesi “Türk Milleti”, “Türkiye Cumhuriyeti Devleti” veya “Devletin Kurum ve Organlarının” aşağılanmasını suç saymıştır. Aynı şekilde TCK 299 da Devletin başı olan Cumhurbaşkanına hakaret suçu ile Cumhurbaşkanlığı makamının şeref ve saygınlığına zarar veren fiil ve sıfatların isnat cezalandırılmasını öngörmüştür. İç hukuk kurallarında Devlete, Devlet Kurumlarına ya da Devlet büyüklerine karşı işlenen hakaret ya da aşağılama gibi suçlar ceza kanunları ile yaptırıma tabi tutulurken, uluslararası hukukta böyle bir düzenleme yer almamaktadır. Bu nedenle Devletin birliğini ve bütünlüğünü temsil eden Cumhurbaşkanına yönelik hakaret, aslında onun temsil ettiği millete yapılmış olmakta ve uluslararası toplum bu durumun nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda mutabık olamamaktadır. Devletlerin, Devlet kurumlarının ya da Devlet büyüklerinin hakarete uğraması ile ilgili uluslararası hukukta birtakım düzenlemeler mevcuttur. Doğrudan Devletlerin, Devlet kurumlarının ya da Devlet büyüklerinin hakarete maruz kalmaları ile ilgili olmasa da uluslararası hukuka uyulmasının sağlanması ile ilgili var olan kurallar bu çerçevede değerlendirilebilecektir. Biz de çalışmamızda uluslararası hukuka uyulmasının sağlanması kuralları başlığı altında Yunanistan ve KKTC gazetelerinde yer alan hakaretlerin uluslararası hukuk açısından durumunu değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Hukuk, Devletler, Bireyler, Hakaret Ya da Aşağılama Suçu

Defamation of Foreign States and Heads of State Under International Law

Abstract

States take various measures to protect their assets and to maintain their prestige, together with the prestige of their institutions. Indeed, states are treated as a separate entity that must be protected, independently from real persons. For this reason, countries try to stem defamation and slander against themselves and the "national values" they protect, by prescribing various sanctions in their penal codes. Yet, this author would suggest the issue not be confined with the limits of the domestic law, and a legal process should be initiated against Greece under international law. Although there is no clear rule which provides for the defamation of foreign states or indeed heads of state, there is also no provision or rule to prevent a regulation on this situation. Compliance can therefore be sought with international law. To that end, this paper will aim to identify the relevant rules for ensuring compliance under international law regarding the defamation cases relating to the Greek, and Turkish Cypriot newspapers.

Keywords: International Law, States, Individuals, Insult Crime

Makale ID= 61

ORCID NO: 0000-0002-1962-293X

Sözlü Sunum

Uluslararası Taşıyıcı Annelik Sonucu Doğan Çocuğun Soybağına Uygulanacak Hukuk

Dr. Öğretim Üyesi Didem Kayalı¹

¹TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

Özet

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre dünyada infertilite oranı %15 civarında olup bu oran artış eğilimindedir. Dolayısıyla, üremeye yardımcı tedavi yöntemleri konusunda yaşanan gelişmeler, çeşitli nedenlerle doğal yollarla çocuk sahibi olamayan insanlar açısından son derece önemlidir. Söz konusu tedavi yöntemlerinin en bilineni tüp bebek uygulaması olmakla birlikte; hukuki, toplumsal, dini ve ahlaki yönlerden en çok tartışılanı hiç şüphesiz ki taşıyıcı annelik yöntemidir. En genel tanımıyla taşıyıcı annelik, herhangi bir sebepten dolayı çocuk doğurma yeteneğinden yoksun ya da doğurması kendi sağlığı açısından tehlikeli olabilecek bir kadının çocuğunun, başka bir kadın tarafından taşınmasıdır. Taşıyıcı annelik birçok ülke hukukunda yasaklandığı için ebeveyn olmak isteyenler başka ülkelerdeki taşıyıcı anneler ile anlaşmakta ve bu durum konunun hukuki boyutundaki sorunları artırmaktadır. Bu noktada, çocuk doğduğu anda karşılaşılabilecek ilk problem çocuğun soybağı meselesidir. Zira doğuran kadının anne olduğu, taşıyıcı anneliğin yasaklandığı ülkelerde genel kabul gören bir prensiptir ve bu ülkelerden gelerek taşıyıcı anneliğin yasal olduğu yabancı ülkelerde çocuk sahibi olmak isteyen bireylerin yasal ebeveyn statüsünü kazanıp kazanamayacakları soybağına uygulanacak hukuk çerçevesinde belirlenecektir. Türkiye’de de taşıyıcı annelik, 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun’a 2018 yılında eklenen bir hüküm ile ilk defa kanun düzeyinde açık bir şekilde yasaklanmış ve yasağın ihlali durumunda hapis cezası öngörülmüştür. Ancak, söz konusu yasağa rağmen, başta KKTC olmak üzere Yunanistan, Ukrayna ve Gürcistan gibi yakın ülkelerde taşıyıcı anneliğin yasal olması, uluslararası taşıyıcı annelikten kaynaklı problemlerin ülkemizde de gündeme gelmesi ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Bu tebliğde, yabancılık unsuru içeren bir taşıyıcı annelik süreci neticesinde doğan çocuğun soybağına uygulanacak hukuk meselesi, ulusal ve uluslararası güncel gelişmeler ile Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Suni Döllenme, Taşıyıcı Annelik, Soybağı, Uygulanacak Hukuk

Üstün Kamu Yararı Bağlamında Madencilik Faaliyetleri ile Diğer Yatırımların Çakışması ve Bundan Doğabilecek Hukuki Sorunlar

Dr. Kerem Canbazoğlu¹

¹Avukat

Özet

Madenler, devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Madenlerin yeryüzüne çıkarılması ve işletilmesi, maden cevherinin bulunduğu yer veya civarında kimi faaliyetlerin gerçekleştirilmesini zorunlu kılar. Bu yönüyle madenlerin buldukları yer ile yakından ilişki içinde olmaları zorunludur. Devletin madenler üzerindeki hüküm ve tasarrufu, bunun üstünde kalan yeryüzü kısımlarına dair kimi kararın alınmasına sebep teşkil edebilmektedir. Örneğin, maden ruhsat sahası içerisinde madencilik için ihtiyaç duyulan özel mülkiyet kamulaştırılabileceği gibi, altında maden bulunan bir orman arazisinin, orman izni verilerek madencilik faaliyetleri için tahsisi de mümkündür. Bu gibi ayrıcalıkları yanında, kimi zaman, maden sahalarında kamu yararına yönelik başka yatırımların yapılması ihtiyacı da doğabilmektedir. Bu yatırımlar özel kişilere veya kamuya ait olabilmektedir. Bu haller “yatırım çakışması” olarak ifade edilmektedir. Yasa koyucu, bu konuda karar alma sürecini, idari sorumluluk esasları çerçevesinde açılacak davalara ve rücu süreçlerine bırakmamıştır. Madencilik faaliyeti ile kamu yararına yönelik diğer yatırımın, yer itibarıyla aynı alana ihtiyaç duyması halinde, hangi yatırıma öncelik verileceğine ilişkin özel veya üstün kamu yararını tayin ve karara bağlama usulü ve bunun sonuçlarına 3213 sayılı Maden Kanunu’nun 7’nci maddesinde kapsamlı şekilde yer vermiştir. Ayrıca, Maden Yönetmeliği’nin konuya ilişkin 121’inci maddesi çakışma sürecinde kamu yararı bakımından lehine karar verilen yatırımcının tazmin edeceği diğer yatırıma ait giderler gibi detayları da düzenlemektedir. Tüm bunlar, hukukumuzda, üstün kamu yararı alma usul ve esasları ile bunun hukuki neticelerinin düzenlendiği ender bir örnektir. Tebliğimizde; maden mevzuatı açısından yatırım çakışmalarının hangi durumlarda ortaya çıktığı, hangi hallerin yatırım çakışması olarak kabul edilebileceği, yatırım çakışması durumlarında karar alma yetkisi ve süreci, bu süreç içerisindeki aşamalar ve hazırlık işlemleri, alınacak kararın yatırımcılar arasında ve yatırımcılar ile idare arasında yarattığı hukuki durum ve sonuçlar ile yargısal denetim konularına değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Madencilik, Yatırım Çakışması, Üstün Kamu Yararı, İdari Usul, Yargısal Denetim

Üvey Çocukla Üvey Ana/baba Arasındaki İlişkinin Hukuken Değerlendirilmesi

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Nur Kılınç¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Çocuklar dünyaya geldikten sonra çeşitli sebeplerle, üvey ana-baba ile aile yaşamına devam etme durumunda kalabilirler. Esasen ailede üveylik ilişkisi geçmişten beri yaşamın içinde var olan ve aile kurumu devam ettiği sürece de varlığı devam edecek olan bir sosyal gerçekliktir. Tarafların bu ilişkiden doğan hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi ve özel hukuka yansıyan sonuçlarının değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada önce bu sosyal ilişkinin hukuken nitelendirilmesi gerekir. Nitekim taraflar arasında ne soybağı ne de velâyet ilişkisi kurulur. Türk hukukunda üvey çocuğa ilişkin doğrudan düzenlemelerin sayısı oldukça azdır (Türk Medeni Kanunu m. 306/III ve özellikle 388). Bu düzenlemelerde daha ziyade üvey çocuğun ergin olmadan önceki dönemde özen ve ilgiye ihtiyacı olduğu esastan hareket edilmiş ve ergin olmayan çocuğun üvey ana/babası tarafından evlat edinilmesi kolaylaştırılmıştır. Bir başka hükümde ise taraflar arasında oluşan sosyal yakınlık, ahlâk kuralları dikkate alınarak kesin evlenme engeli olarak düzenlenmiştir (m. 282/III). Bu tebliğde önce bu sosyal “yakınlığın” özel hukukta doğurduğu diğer sonuçlar belirlenmekte, ardından bu ilişkiden doğan yükümlülüğün ihlâli hâlinde, üvey çocuğun başvurabileceği hukuki yollar çocuk hakları dikkate alınarak tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üvey Çocuk, Üvey Ana/baba, Yakınlık, Çocuk Hakları

Uyuşmazlık Çözümünde Yeni Bir Alternatif: Çevrimiçi Tahkim

Dr. Öğretim Üyesi Bahar Küpe¹

¹Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Dünya genelini kapsayan, uzun süren ve ne zaman biteceği belli olmayan Covid-19'un her alanda olduğu gibi hukuk alanında da birçok olumsuz etkisi olmuştur. Bu olumsuz etkilerden biri yüz yüze ve fiziksel görüşme imkanlarının kısıtlanması nedeniyle klasik yargılama süreçlerinin işlevsiz kalmış olmasıdır. Bu bağlamda da, çevrimiçi yöntemler salgın döneminin parlayan yıldızı olarak önem kazanmaya başlamıştır. Çalışmamızda özellikle milletlerarası ticari uyuşmazlıklarda hayat kurtarıcı olabilecek ve pandemi sürecinin etkilerini en aza indirebilecek çevrimiçi tahkim ele alınmıştır. Bu kapsamda öncelikle çevrimiçi tahkim kavramının tanımlanması ve yol gösterici olması dolayısıyla çevrimiçi tahkim kurallarını düzenleyen uyuşmazlık çözüm platformları önem arz etmektedir. Zira Uluslararası Ticaret Odası (ICC), Dünya Fikri Mülkiyet Organizasyonu (WIPO) ve Amerika Tahkim birliği (AAA) gibi bazı uluslararası tahkim kurumları tarafından çevrimiçi tahkim uygulamasına geçilmiştir. Öte yandan ülkemizde ise yakın bir zamanda çevrimiçi yapılacak duruşmalara ait kural ve esaslar İstanbul Tahkim Merkezi (ISTAC) tarafından hazırlanmıştır. Çevrimiçi tahkim, yüz yüze yapılan klasik tahkim yolunun birçok avantajlarını karşılamakta ve klasik tahkime göre, daha az biçimsel, daha hızlı ve daha düşük maliyet ile uyuşmazlıkların çözülmesine yardımcı olmaktadır. Olumlu özellikleri olsa da çevrimiçi tahkim, doğuracağı usul hukuku sorunları nedeniyle olumsuz yönleriyle de tartışılması gereken bir uyuşmazlık çözüm yoludur. Çevrimiçi tahkime ilişkin olarak Türkiye'de ilk tartışma konusu olan nokta, elektronik ortamda imzalanan tahkim sözleşmelerinin, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununun tahkim sözleşmeleri için aradığı geçerlilik şartlarını sağlayıp sağlamadığı noktasındadır. Diğer taraftan çevrimiçi tahkim yargılaması süresince hakemlerin ve tarafların teknolojik bilgilerindeki eksikler nedeniyle bir takım teknik ve bunlara bağlı hukuki sorunların doğması da muhtemeldir. Salgın nedeniyle tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de bu teknik ve hukuki sorunlara çözüm arayışları hızla devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi Tahkim, Salgın, Istac

A New Alternative Dispute Resolution: Online Arbitration

Abstract

Covid-19, which covers the world, takes a long time and does not know when it will end, has had many negative effects in the field of law as in every field. One of these negative effects is that classical judicial processes have remained ineffective due to the restriction of face-to-face and physical interviews. In this context, online methods have started to gain importance as the shining star of the epidemic period. Our study will focus on online arbitration, which can be life-saving in international commercial disputes and minimize the effects of the pandemic process. In this context, first of all it is important to define the concept of online arbitration and dispute resolution platforms that regulate online arbitration directive rules. Because some international arbitration organizations such as the International Chamber of Commerce (ICC), the World Intellectual Property Organization (WIPO) and the American Arbitration Association (AAA) have introduced online arbitration. On the other hand, in our country, the rules and principles of the hearing to be held online have been prepared by the Istanbul Arbitration Center (ISTAC) in the near future. Online arbitration meets the many advantages of the traditional face-to-face arbitration method and helps to resolve disputes with less formal, faster and lower cost than traditional arbitration. Although it has positive features, online arbitration is a dispute resolution method that should also be discussed with its negative aspects due to the procedural law problems it will cause. The first discussion which relates to online arbitration is at the point of whether it carries the validity conditions or not according to Civil Procedure Act of numbered 6100 and International Arbitration Act of numbered 4686 in Turkey. Also it is possible that some technical and related legal problems may arise due to the deficiencies in the technological knowledge of the arbitrators and the parties during the online arbitration proceedings. The search for solutions to the technical and legal issues in Turkey together with the whole world because of the pandemic is continue rapidly.

Keywords: Online Arbitration, Pandemi, Istac

Uzman Arabuluculuk Uygulamasının Yaratacağı Usuli Sorunlar

Dr. Öğretim Üyesi Zeynep Bahadır¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

İş Mahkemeleri Kanunu'nun 3'üncü maddesi, Türk Ticaret Kanunu'nun 5/A maddesi ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 73/A maddesi hükümleri kapsamında hukuk sistemimize bazı uyuşmazlıklar bakımından dava şartı olarak arabulucuya başvuru zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca Adalet Bakanlığı tarafından, dava şartı olarak arabulucuya başvuru zorunluluğu olan bu uyuşmazlıklarda, uyuşmazlıklarının daha hızlı çözülmesine katkı sağlayacağı düşüncesiyle uzman arabuluculuk uygulamasına başlanmıştır. Bu kapsamda Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun 6'ncı maddesi çerçevesinde Arabuluculuk Dairesi Başkanlığı'nca uyuşmazlık türlerine göre iş hukuku, ticaret hukuku ve tüketici hukuku, arabuluculukta genel uzmanlık alanları olarak belirlenmiş; banka ve finans hukuku, sigorta hukuku, inşaat hukuku, sağlık hukuku, fikri ve sınai haklar hukuku, enerji hukuku ve spor hukukuna yönelik ise özel uzmanlık alanları oluşturulmuştur. Arabuluculukta uzmanlaşma ve arabulucunun ilgili alanda sertifika almış olma zorunluluğuyla birlikte arabulucunun önüne gelen uyuşmazlık bakımından hukuki vasıflandırma yapması artık bir zorunluluktur. Zira somut uyuşmazlıkta genel uzmanlık alanlarıyla özel uzmanlık alanlarının konuları içiçe geçmiş durumda olabilir. Bu ihtimalde, uzman arabuluculuk uygulamasının meydana getirebileceği birtakım usuli sorunlar vardır. Bu sorunlardan en önemlisi, arabulucunun, uyuşmazlığın kendi uzmanlık alanına değil, başka bir uzmanlık alanına girmesi sebebiyle başvuruyu reddetmesi ve görevden çekilmesidir. Böyle bir ihtimalde uzmanlık alanlarının kapsam ve sınırlarının belirlenmesi hususu, medeni usul hukukundaki mahkemelerin görev uyuşmazlıkları gibi bir sorunu meydana getirmektedir. Uzman arabuluculuk uygulamasının meydana getireceği sorunlara bir diğer örnek ise, zorunlu arabuluculuk uygulamasının hak arama özgürlüğünü ölçsüz bir şekilde sınırlandırma tehlikesi mevcutken, uzman arabuluculuk uygulaması ile hak arama özgürlüğünün daha da sınırlanması, adalete erişimin zorlaşması ve içerdiği karmaşık usuller nedeniyle hak aramadan yıldıran bir etkinin ortaya çıkmasıdır. Arabulucunun taraflara, sadece çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması halinde çözüm önerisinde bulunabilmesi kuralı gereği (HUAK m.15/7), uzman arabuluculuk kurumunun ve "uyuşmazlıklar karşısında taraflara daha süratli ve etkin çözüm önerileri sunabilme" beklentisinin yerindeliği de tartışmaya açıktır. Bu bildiride öncelikle, uzman arabuluculuk uygulaması kapsamında meydana gelebilecek usuli sorunlar tespit edilecek, daha sonra bu sorunlara çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arabuluculuk, Uzman Arabulucu, Uzman Arabuluculuk, Dava Şartı Arabuluculuk, Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu

Procedural Law Issues Stem From Specialization in Mediation

Abstract

Turkish legal system has the mandatory mediation mechanism as a procedural requirement in terms of some disputes within the scope of the provisions of Article 3 of the Labor Courts Law, Article 5/A of the Turkish Commercial Code and Article 73/A of the Law on Consumer Protection. In addition, the Ministry of Justice has started implementation of specialization in mediation in the disputes, which are obliged to apply to the mediator as a procedural requirement in order to contribute to the resolution of the disputes faster. In this context, the Department of Mediation has determined labor law, commercial law and consumer law as general areas of specialization in mediation; banking and finance law, insurance law, construction law, health law, intellectual and industrial property law, energy law and sports law have been established as particular areas of specialization. It is a necessity for the mediator to make legal qualification in terms of the given dispute in addition to the obligation of specialization in mediation and obligation of the mediator to have a certificate in the relevant field. Because, in a certain dispute, the topics of general specialization areas and particular areas of specialization may be intertwined. With this scenario, specialized mediation implementation may bring about procedural problems there. The most important of these problems is the rejection of the mediation application and refusal of the mediator because the dispute falls within another one's area of specialization, not one's own area of specialization. In this case, determining the scope and limits of the areas of specialization may create a conflict of subject-matter jurisdiction in the civil procedure law. In this paper, the procedural problems that may arise within the scope of specialization in mediation implementation will be determined, and substantial solutions will be presented to these problems.

Keywords: Mediation, Specialist Mediator, Specialization in Mediation, Mediation As a Procedural Requirement, Obligation to Appeal to a Mediator

Vakıf Üniversitelerinde Çalışan Akademisyenlerin Hukuki Statüsü

Dr. Öğretim Üyesi Orhan Ersun Civan¹

¹TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

Özet

Yükseköğretim Kurulunun verilerine göre ülkemizde faaliyette bulunan 74 vakıf üniversitesinde toplam 27.587 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği md.23/son uyarınca, “Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık (ve diğer özlük hakları) bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır”. Yukarıda yer verilen hüküm, tek başına vakıf üniversitelerinde çalışan akademisyenlerin hukuki statüsünü ortaya koymamaktadır. Bu durum ise gerek öğretilerde gerek yargı uygulamasında farklı yönde görüşlerin ve kararların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu kapsamda karşımıza özellikle idari hizmet sözleşmesi ve iş sözleşmesi görüşleri çıkmaktadır. Vakıf üniversiteleri ile akademisyenler arasında idari hizmet sözleşmesi kurulduğu kabul edilecek olursa, ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözüm yeri idari yargı olacaktır. Taraflar arasında iş sözleşmesi bağtlandığı kabul edildiği takdirde ise uyuşmazlıklar adli yargıda iş mahkemelerince çözüme kavuşturulacaktır. İki görüşü de harmanlayan başka bir görüşe göre ise ikili işlem teorisi devreye girmekte olup, vakıf üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerin göreve başlaması ya da görevden ayrılmaları idari işlem olarak kabul edilmekte ve uyuşmazlıkların idari yargıda görüleceği benimsenmektedir. Buna karşılık ücret ve çalışma koşulları konusunda ise İş Kanunu uygulama alanı kazanmakta ve uyuşmazlıkların çözüm yerinin İş Mahkemeleri olduğuna işaret edilmektedir. Değinilen görüşlerin yanı sıra iş sözleşmesi görüşü de farklı tartışmaları içermektedir. Vakıf üniversiteleriyle akademisyenler arasında iş sözleşmesi kurulduğunu kabul etsek dahi, bu sefer hangi tür iş sözleşmesi kurulduğu konusu ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle belirli süreli iş sözleşmesi mi yoksa belirsiz süreli iş sözleşmesi mi kurulmaktadır. İş sözleşmesinin türüne göre akademisyenlerin sahip olduğu haklar da farklılaşacaktır. Özetlemek gerekirse, idari hizmet sözleşmesi görüşü iş güvencesi sağlama konusunda avantajlıysa da, iş sözleşmesi görüşü rekabeti artırarak dolaylı olarak kalitenin yükselmesine katkı sunabilir. Bu çerçevede vakıf üniversiteleri ile akademisyenler arasındaki hukuki ilişkinin netleştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vakıf Üniversitesi, İş Sözleşmesi, İdari Hizmet Sözleşmesi, Akademisyen

Vergi Denetim Kurulu Danışma Komisyonu Kararlarının Vergi Hukuku Kaynaklarındaki Yeri

Dr. Eyyup İnce¹

¹Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı

Özet

Kişilerle devlet arasındaki vergi tahsilatına dair ilişkileri konu edinen Vergi Hukukunun temel amacı; bu ilişkide olması gereken genellik ilkesi, adalet ilkesi, kanunilik ilkesi gibi birçok vergileme ilkelerinin hukuk kaynaklarıyla ortaya konulmasıdır. Bu bağlamda, yetkili organlarca usulüne uygun olarak ortaya konulmuş yazılı metinler olan Anayasa, Kanun, Uluslararası Anlaşmalar, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararları, İçtihadı Birleştirme Kararları, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Cumhurbaşkanı Kararları, Yönetmelik ve Düzenlemeye İlişkin Tebliğler Vergi Hukukunun temel (asli) kaynaklarını oluştururken Açıklamaya İlişkin Tebliğler, Muktezalar (Özelgeler), Sirküler, Genelgeler ve Genel Yazılar, Yargı Kararları ile Bilimsel Görüşler (Doktrin) yardımcı (ikincil) kaynakları oluşturmaktadır. 31447 sayılı ve 07.04.2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Vergi Denetim Kurulu Danışma Komisyonu Yönetmeliğiyle; vergi inceleme görevlerinin yürütülmesinde uygulama birliğini sağlamak ve mevzuat hükümlerinin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkan tereddütlü hususları gidermek amacıyla Vergi Denetim Kurulu Başkanlığına görüş bildirmek üzere Danışma Komisyonu oluşturulması amaçlanmıştır. İlgili Yönetmeliğin 18. maddesine göre; Danışma Komisyonu tarafından verilen kararların Kurul Başkanı tarafından onaylanması halinde onaylanan bu kararlar söz konusu Kurul bünyesinde kurulan komisyonlar ve Vergi Müfettişlerini bağlayacak olup onaylanan kararlar doğrultusunda işlem tesis etmek zorundadırlar. Vergi incelemesine tabi mükellefleri doğrudan etkilememekle birlikte Kurul bünyesinde kurulan komisyonlar ve Vergi Müfettişlerini bağlaması nedeniyle mükelleflere ilişkin yapılacak işlemlerde Danışma Komisyonu kararları dolaylı olarak mükellefleri bağlayıcı nitelikte olacaktır. Anayasanın 124. maddesine göre; Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Vergi Denetim Kurulu Danışma Komisyonu Yönetmeliği Anayasanın ilgili maddesi bağlamında Vergi Hukukunun temel (asli) kaynağı olarak kabul edilmelidir. Bununla birlikte bu Yönetmeliğin 18. maddesindeki düzenleme uyarınca Vergi Denetim Kurulu Danışma Komisyonu Kararları da temel (asli) kaynaklar arasında değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Hukuku, Temel Kaynaklar, Vergi Denetim Kurulu, Danışma Komisyonu Kararları.

Makale ID= 222

ORCID NO: 0000-0002-3687-1858

Sözlü Sunum

Vergi Hukukunda Tanık Delili: Ceza Muhakemesi Kanununun Vergi Yargılamasında Uygulanabilirliği

Dr. Öğretim Üyesi Altan Rençber¹

¹Istanbul Üniversitesi

Özet

Vergi Usul Kanunu 3. maddesinde vergiyi doğuran olay ile ilişkisi tabii ve açık bulunan tanık ifadesinin vergi hukukunda bir ispatlama aracı olduğunu belirtmiştir. Vergi uygulaması da bu yönde ilerlemekte özellikle inceleme aşamasında vergi doğuran olay ile ilişkisi olan tanıklar dinlenmekte ve bu tanık beyanları inceleme raporları kapsamında dava dosyalarına da girmektedir. Ancak İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda "tanık" deliline ilişkin bir hüküm bulunmaması nedeniyle bu tanıkların mahkemede dinlenmesi vergi mahkemelerince kabul edilmemektedir. Tanık delilin Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenmiş olması ancak bu delile ilişkin ne Vergi Usul Kanunu'nda ne de İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda hiçbir düzenleme olmaması birçok hukuka aykırılığın doğmasına neden olabilmektedir. Bu makalede de tanık delili değerlendirildikten sonra temelde bu hukuka aykırılıkların neden ortaya çıktığı tespit edilecek; bu hukuka aykırılıkların giderilebilmesi için Ceza Muhakemesi Kanunu'nun vergi yargılamasında uygulanıp uygulanamayacağı, uygulanacak ise mevcut uygulamada neleri değiştireceği değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Hukuku, Vergi Yargılaması, Tanık, Ceza Muhakemesi Kanunu

Witness Statement in Tax Law: Applicability of the Criminal Procedure Law in Tax Procedure

Abstract

In Article 3 of the Tax Procedure Law, it stated that the testimony of the witness, whose relationship with the taxable event is natural and clear, is a means of proof in tax law. The tax practice is also progressing in this direction, especially during the examination phase, witnesses who are related to the tax incident are listened and these witness statements are also included in the case files within the scope of the examination reports. However, since there is no provision regarding "witness" evidence in the Administrative Trial Procedure Law, the hearing of these witnesses in the court is not accepted by the tax courts. The fact that the witness evidence is regulated in the Tax Procedure Law, but there is no regulation in either the Tax Procedure Law or the Administrative Judicial Procedure Law regarding this evidence may cause many unlawfulnesses. In this article, after evaluating the witness evidence, it will be determined why these illegality violations occurred; In order to eliminate these violations of the law, it will be evaluated whether the Criminal Procedure Code can be applied in tax proceedings and if so, what will it change in the current practice.

Keywords: Tax Law, Tax Trial, Witness, Criminal Procedure Law

**Vergi Kanunlarında Hazine ve Maliye Bakanlığına Verilen Usul ve Esasları
Belirleme Yetkisinin Sınırı**

Dr. Öğretim Üyesi Hamdi Deniz Ege Göktuna¹

¹Ozyeğin Üniversitesi

Özet

1982 Anayasasının 73. maddesinin 3 fıkrasında yer alan verginin yasallığı ilkesi ile her türlü mali yükümlülüğün ihdasında, bireylerin keyfi ve takdiri uygulamalara karşı korunması amaçlanmaktadır. İdare, ancak yasanın izin verdiği ve öngördüğü koşullar ve ölçü içinde mali yükümlülük yükleyebilir. Verginin yasallığı ilkesi yalnız verginin esaslı unsurlarının değil, vergiye ilişkin ödev ve usul ilişkilerinin de yasayla düzenlenmesini gerektirir. Her ne kadar yasallık ilkesi uyarınca vergi yasaları daha ayrıntılı hükümler taşıyalar da yasa koyucunun vergilendirme alanında her konuyu tüm ayrıntılarıyla düzenlemesi mümkün değildir. Vergi kanunları, verginin vergilendirmenin esaslı unsurlarını belirleyerek uygulamaya ve tekniğe ilişkin konularda yürütme organına düzenleyici işlem yapma yetkisi verebilir. Nitekim 1982 Anayasası'nın 73. maddesinin 4. Fıkrası ve 167. maddesinin 2. fıkrasında kanunla Cumhurbaşkanına verilebileceği ifade edilen yetkilerin yanında, yasaların belirlediği sınırları içerisinde yürütme, genel düzenleyici işlemlerde bulunabilir. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na vergi yasalarında verilen usul ve esas belirleme yetkisi, verginin esaslı unsurlarına temas etmedikçe, uygulamaya ve teknik ayrıntılara ilişkin olduğu ölçüde geçerli kabul edilmekle birlikte uygulamaya ilişkin bu yetkinin kimi zaman verginin esaslı unsurlarına etki edecek şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na kanunlarla verilen usul ve esasları belirleme yetkisinin yasallık ilkesine uygunluğu ve söz konusu yetkinin sınırı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Verginin Yasallığı, Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri,

Vergi Kanunlarının Geriye Yürümezliği İlkesi

Doç. Dr. Cenker Göker¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Vergilerin geriye yürümezliği ilkesi, yürürlüğe giren yeni bir kanunun geçmişte meydana gelen olaylara dayanılarak bugün vergilendirme yapılmasının mümkün olamamasını ifade eder. Doktrin ve Anayasa Mahkemesi gerçek geriye yürüme, gerçek olmayan geriye yürüme ayrımları yaparak geçmişe yürümenin sınırlarını hukuk devleti ilkesine dayanarak çizmeye çalışmaktadır. Hukuki güvenlik ilkesinin sonucu olarak, mükelleflerin geçmişte meydana gelen olaylar nedeniyle karşılaşacaklarını öngördükleri vergilendirme rejiminin dönem sona erdikten sonra değişmemesi esastır. 1982 Anayasası'nda ilkeyi düzenleyen açık bir hüküm bulunmamasıyla beraber Hukuk Devleti İlkesi'nin bir gereği olarak vergi kanunlarının geçmişe etkili olmaması gerekir. Vergi kanunlarının yürürlüğe girdiği tarihten sonraki olaylara öngörülebilirlik ilkesine aykırı olmamak üzere etkili olması da hukuk devletinin bir başka göstergesidir. Bu kapsamda devletin egemenliğinin bir göstergesi olan vergilendirme yetkisinin anayasada yer alan temel hak ve özgürlüklere aykırı olmaması gerekliliğinden hareketle geriye yürüyen bir vergi kanunu mükelleflerin hukuki güvenliklerini zedeler. Bu durum ekonomik ve siyasi istikrarın yanı sıra müteşebbislerin yatırım kararlarını da olumsuz etkiler. Vergi kanunlarının geriye yürümezliği ilkesine aykırılık nedeniyle Anayasa Mahkemesi'nin önüne gelen davalarda verdiği kararlardaki ölçü normu olan Hukuk Devleti ilkesi aynı zaman mükelleflerin mülkiyet haklarının da teminatıdır. Çalışmada vergi kanunlarının geçmişe neden etkili olmaması gerektiği temel hak ve özgürlükler bağlamında aktarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergilendirme Yetkisi, Hukuki Güvenlik İlkesi, Geriye Yürümezlik İlkesi

Makale ID= 12

ORCID NO: 0000-0002-6448-3377

Sözlü Sunum

Vergi Yargısında Birleştirme Kararları ve Yaşanan Hukuki Sorunlar

Mustafa Balcı¹

¹Samsun Bölge İdare Mahkemesi

Özet

Çalışmamızda; aynı maddi veya hukuki sebepten kaynaklanan veya biri hakkında verilecek kararın diğerini etkileyecek niteliğe sahip (sebep-sonuç ilişkisi bulunan) işlemlerin tek dava dilekçesine konu edilebilmesine ilişkin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun (İYUK) 5'inci maddesi düzenlemesinin hukuki belirlilik ve kanuni hâkim ilkeleri yönünden bir takım hukuki sakıncalarının bulunup bulunmadığı; Vergi yargısında Anayasa'nın 141'inci maddesi ve 2577 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine dayanak gösterilerek usul ekonomisi ve en az giderle yargılama yapılması ilkeleri kapsamında, davacısı ve sebebi (maddi veya hukuki) aynı olmakla beraber konusu farklı olan birden fazla işlem yönünden ayrı ayrı açılan davaların birleştirilerek yargılamaya devam edilmesi uygulamasının yasal mevzuata uygun olup olmadığı; ayrı ayrı açılan davaların birleştirme kararı ile tek dava dosyasında birleştirilerek, yapılan yargılama sonucunda tek vekâlet ücretine mi yoksa birleştirilen dava sayısı kadar vekâlet ücretine mi hükmedilmesi gerektiği; Tarifenin seri davalara ilişkin vekâlet ücreti uygulamasının idari yargı için uygulanabilir olup olmadığı ve şekli olarak tek bir işlem görüntüsünde olan işleme karşı, içeriği unsurlar itibarıyla ayrı ayrı idari işlem olarak kabul edilerek ayrı davalara konu yapıp yapılamayacağı sorularına cevap bulmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Vergi Yargısı- Birleştirme Kararları-Vekalet Ücreti

Makale ID= 109

ORCID NO: 0000-0003-1831-3999

Sözlü Sunum

Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı İlkesi Üzerine Bazı Düşünceler

Prof. Dr. İrfan Barlass¹

¹İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Vergi Ödevi kenar başlıklı 73. maddesinde yer alan Vergi Hukukuna egemen anayasal ilkelerden Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı İlkesi, sadece Vergi Hukukunun değil tüm hukuk disiplinlerinin ana meşguliyet konusu olan adalet kavramı üzerine bina edilmiştir. Bu nedenle söz konusu ilkeyi vergi adaleti ekseninde irdelemeye çalışmak yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda öncelikle ilkenin Anayasada maliye politikasının sosyal amacı olarak altı çizilen anlamı ve kapsamı üzerinde genel açıklamalar yaptıktan sonra yatay eşitlik dikey eşitlik kuramı üzerinden vergisel bağışlıkların vergi adaletini sağlama noktasında oynadıkları rol hakkında düşüncelerimizi paylaşacağız. Üzerinde duracağımız bir diğer konu da geçmişten bu güne gerek vergi idaresinin gerek mükelleflerin adeta ulaşılması gereken bir hedef olarak benimsedikleri görülen vergi mevzuatının sadeleştirilmesinin, Vergi Yükünün Dengeli ve Adaletli Dağılımı İlkesiyle çelişip çelişmeyeceği olacaktır. Çalışmamız içeriğinde son olarak Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı İlkesinin hayata geçmesinde yaşamsal bir öneme sahip olduğunu değerlendirdiğimiz matrahın kavranmasında Kaynak Kuramından Net Artış Kuramına geçiş hakkında bazı önerilerimize yer vereceğiz.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Yükünün Adaletli ve Dengeli Dağılımı, Vergisel Bağışlıklar, Kaynak Kuramı, Net Artış Kuramı

Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi Müessesesinin Anayasal Vergilendirme İlkelerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Enes İncel¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu Mükerrer 121. Maddesi'nin 2017 yılında yeniden düzenlenmesi ile birlikte vergisini zamanında ödeyen gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri beyanname üzerinde ödenmesi gereken vergiden %5 oranında bir indirimden faydalanabilir hale gelmiştir. 6824 sayılı Kanun ile getirilen “Vergiye Uyumlu Mükelleflere Vergi İndirimi” müessesesinden ticari, zirai veya mesleki faaliyette bulunan gelir vergisi mükellefleri ile finans ve bankacılık sektörleri hariç kurumlar vergisi mükellefleri yararlanabilmektedir. Hüküm, vergisini zamanında ödeme davranışı gösteren uyumlu mükelleflerin takdir ve teşvikine yönelik bir amaçla vergi sistemine dahil edilmiştir. Sık başvuru alan vergi aflarının vergisini düzenli beyan eden mükellef grupları üzerinde bıraktığı olumsuz etkiyi ortadan kaldırma ve vergiye gönüllü uyum düzeyinin yükselmesinde katkı sağlama hedefleri de barındıran müessese; mükelleflerin vergi farkındalıkları ve bilinçleri üzerinde de olumlu bir intiba doğuracak etkiye sahiptir. “Vergiye uyum” kavramı, mükellefin vergilemeye ilişkin yükümlülüklerini kendiliğinden, herhangi bir baskı veya zorlama olmaksızın yerine getirmesi ve yaptırım olmaksızın vergilerini zamanında ödemesini ifade etmektedir. Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indiriminden yararlanılabilmesi için birtakım unsurların yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Çalışmada öncelikli olarak müesseseye ilişkin unsurlar incelenecektir. Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi müessesesi genel olarak anayasal vergileme ilkeleri ile bağdaşmakta; yükümlüler için en uygun koşulların sağlanması hükmün genelinde gözetilmektedir. Buna rağmen hükümde, vergileme prensiplerinin belirlediği birtakım hususların göz ardı edilmesi tartışmalı durumlar ortaya çıkarmaktadır. Özellikle vergilemede adalet ve eşitlik ilkelerine yönelik olarak gerekçesiz ayrımlar yapılması vergileme ilkelerinin belirlediği prensiplere aykırıdır. Vergi düzenlemelerinin hedeflerine ulaşmasındaki başarısı veya başarısızlığı, bunların vergileme ilkelerine uygun olarak kurulmasına ve yürütülmesine bağlıdır. Vergileme ilkeleri dikkate alınmadan hazırlanan ve uygulanan vergi düzenlemelerinin beklenen fonksiyonları yerine getirme konusunda başarısız olması kaçınılmazdır. Buna bağlı olarak çalışmanın devamında müessesenin vergileme ilkeleri ile çatışan noktaları ele alınacaktır. Son olarak düzenleme vergiye gönüllü uyuma, vergi bilincine, vergi aflarına bakan yönleriyle değerlendirilecektir. Burada hükmün etkinliği/etkililiği de tartışılarak çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Uyumu, Vergi İndirimi, Vergileme İlkeleri, Vergi Bilinci.

Yargı Kararları Işığında İnşaat Hukukunda Arabuluculuk Uygulamaları

Dr. Öğretim Üyesi Adem Yelmen¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Arabuluculuk, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada uyuşmazlık yargıya intikal etmeden, uyuşmazlık içinde olan tarafların meselelerin çözümü için bir araya getirilmesi söz konusudur. Burada tarafların birbirlerini anlamaları amacıyla konuşturulmaları, müzakere ettirilmeleri ve nihai olarak kendi çözümlerini kendilerinin üretmeleri sağlanmaktadır. Bu süreç ise, taraflar arasında iletişimi ve irtibatı kuran, uzman, tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişi konumunda olan arabulucu tarafından yönetilmektedir. Ülkemizde arabuluculuk ile ilgili gelişmeler ve genişlemeler bütün hızıyla devam etmektedir. Başlangıçta ihtiyari olan arabuluculuk müessesesi, gün geçtikçe bazı hukuki uyuşmazlıklar bakımından, dava şartı haline gelmeye başlamıştır. Bu kapsamda iş hukuku, ticaret hukuku ve tüketici hukuku genel alanları ile uyuşmazlık mahkemeye taşınmadan önce dava şartı haline gelen arabuluculuk, yeni alt alanların katılımıyla giderek genişlemektedir. Bu alt alanlardan birisi de inşaat hukukudur. İnşaat hukukunda arabuluculuk uygulamalarının arabuluculuğa elverişli olup olmayacağı, alt başlıklarda ayrılması gerekip gerekmediği, tüketici hukuku arabuluculuğuna mı, ticaret hukuku arabuluculuğuna tâbi olacağı, yoksa her ikisi kapsamında da değerlendirilmesinin mümkün olmayacağı mı hususlarında ayrıntılı inceleme ve yargıya intikal etmiş olaylar bakımından değerlendirilme yapılması gerekmektedir. Zira yargıya intikal etmiş olaylarda, zaman zaman arabuluculuğa elverişli olmadığı, zaman zaman tüketici işlemi olmadığı, zaman zaman ticaret hukuku kapsamında da dava şartı arabuluculuğa tâbi olmayıp, asliye hukuk mahkemelerinde uyuşmazlıklarının görülmesi gerektiği, nihayet zaman zaman ise ticaret hukuku kapsamında değerlendirildiğine rastlanmaktadır. Bu noktada, inşaat hukukunun kendisine özgü ortaya çıkan çeşitli görünüm şekilleri ve taraflar arasındaki uyuşmazlığın konusuna göre çeşitli alt ayrımlarda bu meselelerin çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu tebliğ ile de söz konusu inceleme ve değerlendirmeler ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnşaat Hukuku, Arabuluculuk, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri, Dava Şartı

Mediation Practices in Construction Law in the Light of Judicial Decisions

Abstract

Mediation appears as one of the alternative dispute resolution methods. Here, before the dispute goes to the judiciary, it is the question of bringing the parties to the dispute together to solve the problems. Here, it is ensured that the parties are talked about, negotiated and finally produce their own solutions in order to understand each other. This process is managed by the mediator, who is an expert, impartial and independent third person, who establishes the communication and contact between the parties. Developments and enlargements regarding mediation in our country continue at full speed. Mediation, which was optional in the beginning, has gradually become a case condition in terms of some legal disputes. In this context, mediation, which has become a case condition before the dispute is brought to court, with the general areas of labor law, commercial law and consumer law, is gradually expanding with the participation of new sub-fields. One of these subfields is construction law. It is necessary to examine in detail whether the mediation practices in construction law are suitable for mediation, whether it should be separated in sub-headings, whether it will be subject to consumer law mediation, commercial law mediation, or whether it will not be possible to evaluate them within the scope of both. Because, in the cases that have been submitted to the judiciary, it is seen that it is not suitable for mediation from time to time, it is not a consumer transaction from time to time, the case condition is not subject to mediation in the scope of commercial law, and disputes should be heard in the courts of first instance, and finally it is sometimes considered within the scope of commercial law. At this point, these issues need to be resolved in various sub-distinctions according to the various forms of appearance specific to the construction law and the subject of the dispute between the parties. With this communiqué, the mentioned examinations and evaluations will be discussed.

Keywords: Construction Law, Mediation, Alternative Dispute Resolution Methods, Litigation Clause

Yargı Kararları Işığında Kişilik Hakkı Açısından Unutulma Hakkı

Arş. Gör. Elif Rumeysa Gürbüz¹

¹Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Kişisel veriler dijital ortamlarda bir kez paylaşılma kayıtlı altına alınmakta, kayıtlı altına alınan bu bilgiler bilişim alanındaki ilerlemenin de etkisiyle kimi zaman üçüncü kişiler tarafından bireyin rızası dışında kullanılmaktadır. Bireyin kişisel verileri tabiri yerindeyse ifşa olmaktadır. Bilişim alanındaki bu ilerlemenin bir sonucu olarak hatırlanmak kural, unutulmak istisnai hale gelmiştir. Unutulmanın bu kadar zorlaşması kişilerin bir zamanlar rızası ile paylaşmış olsa dahi gelecekte karşısına çıkmasını istemediği birtakım verilerinden kurtulmasını zorlaştırmaktadır. Son dönemlerde dijitalleşmenin hızla gelişmesinin beraberinde getirdiği sosyal, ekonomik ve siyasal alandaki pek çok değişimle özgürleştiğine inanılan birey, aslında çeşitli tehlikeler ile de karşı karşıya kalmaktadır. Gerek kişilerin bilinçsizce yaptıkları paylaşımlar gerekse her türlü bilginin dijital hafızaya kaydediliyor olması gibi sakıncalar unutulma hakkı kavramını da beraberinde getirmektedir. 1970'lerden sonra Fransa'da gelişmeye başlayan unutulma hakkına ilişkin ilk yasal düzenlemeler yine Fransa'da yapılmaya başlanmıştır. Ancak sistematik olarak ilk defa, Avrupa Komisyonu'nda 2012 yılının başlarında Viviane Reding tarafından yapılan açıklamalar ile unutulma hakkı konusunda ciddi çalışmalar yapılmaya başlanmış ve bu hakka yasal temel kazandırılmaya çalışılmıştır. Avrupa Birliği Adalet Divanı tarafından verilen Google Kararı unutulma hakkının kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi ve tanımının yapılması hususlarında bir dönüm noktası olmuştur. Bu karar ile unutulma hakkı ilk içtihatı kavuşmuş, kendisinden sonra verilecek kararlarda ve oluşturulacak mevzuatta bir model olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada öncelikle unutulma hakkı kavramı ve bu kavramın ortaya çıkışından bahsedilerek, genel olarak unutulma hakkının kişilik hakkı ile bağlantısı üzerinde durulacaktır. Türkiye'de unutulma hakkının bireylere sağlanması noktasındaki genel ve özel hükümler, konuya ilişkin Yargıtay kararları ve Anayasa Mahkemesi kararları ele alınacaktır. Daha sonra unutulma hakkına ilişkin farklı ülkelerdeki düzenlemelere ve yargı kararlarına değinilecektir. Bununla birlikte konuya ilişkin Avrupa Birliği düzenlemeleri, Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları da incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Unutulma Hakkı, Kişisel Veri, Kişilik Hakkı.

Yargıtay Kararları Işığında Eşyayı Kullanım Olanğından Yoksunluk Halinde Meydana Gelen Zarar

Arş. Gör. Burcu Zengin Özküçükparlak¹

¹Galatasaray Üniversitesi

Özet

Zarar, sorumluluk hukukunun temel unsurudur. Zararın bulunmadığı yerde tazminat sorumluluğunun doğması da mümkün değildir. Tazmin edilebilir bir zararın bulunup bulunmadığı, zarar kavramının nasıl tanımlandığı ile doğrudan ilişkilidir. Zarar, hakim görüşe göre kişinin malvarlığında veya şahısvarlığında meydana gelen eksilme olarak tanımlanmakla birlikte, doktrinde ileri sürülen teorilere göre tazmin edilebilir zararın çerçevesi değişmektedir. Malvarlığı zararını açıklamak üzere doktrinde ileri sürülen fark teorisi ve normatif zarar teorisinin, bu kavramı açıklamadaki farklı yaklaşımları çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Nitekim eşyayı kullanım olanağından yoksunluk halinde esasen bir zararın meydana gelip gelmeyeceği tartışmalı oluğı gibi bir zarar oluştugu kabul ediliyorsa bunun ne şekilde nitelendirilmesi gerektiğı de tartışmalıdır. Eşyaya gelen zararlar kural olarak kişilerin malvarlığı değerlerine dahildir. Bununla birlikte eşyayı kullanım olanağının, eşyanın malvarlıksal değerinden bağımsız bir anlamı olup olmadığı ve bu olanaktan yoksunluğun tazmin edilebilir bir zarar olup olmadığı hususunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Çalışmamızda zarar kavramı teoriler çerçevesinde açıklanarak, öğretilerdeki farklı görüşler ve Yargıtay kararları ışığında eşyayı kullanım olanağından yoksunluk halinde ne tür bir zarar oluşabileceğı, bu zararın hukuken nitelendirilmesi ve tazmininin hangi hükümlere göre talep edilebileceğı değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Zarar, Normatif Zarar, Fark Teorisi, Eşyayı Kullanım Olanğının Kaybı, Tazminat

Makale ID= 81

ORCID NO: 0000-0003-0081-9000

Sözlü Sunum

Yargıtay Kararları Işığında Evlilik Mallarından Doğan Uyuşmazlıklara Uygulanacak Hukuk

Arş. Gör. Dr. Esra Tekin¹

¹Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Yabancı unsurlu evliliklerin artması beraberinde birçok sorunu gündeme getirmiştir. Evlenme ile eşler arasında maddî ve manevî bir hayat ortaklığı kurulmaktadır. Eşlerin evlenmeden önce sahip oldukları ve evlilik birliği devam ettiği sürece edindikleri mallar üzerindeki mülkiyet, kullanma ve yararlanma haklarının sınırları, birbirlerine ve üçüncü kişilere karşı borçlarından sorumlulukları ve evlilik birliği sona erdiğinde bu malların paylaşılmasına ilişkin kurallar, bir başka ifadeyle mal rejimi kuralları ülkeler arası farklılıklar göstermektedir. 01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 'nun Aile Hukuku'nu düzenleyen 2. kitabının 4. bölümü "Eşler Arasında Mal Rejimi " başlığını taşımaktadır. Eşler arasındaki mal rejimi ilişkisi yabancı unsurlu bir hukukî ilişki mahiyetinde ise milletlerarası özel hukukun kapsamına girmektedir. Nitekim 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un "Evlilik malları" başlıklı 15. maddesi evlilik mallarından doğan uyuşmazlıklara uygulanacak hukukun tayinine ilişkindir. Çalışmamızda evlilik mallarına ilişkin vasıflandırma, atıf ve ön mesele gibi genel problemlere ilişkin açıklamalardan sonra Yargıtay'ın vermiş olduğu özellik arz eden kararlar çerçevesinde evlilik mallarına uygulanacak hukuk hususu açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Malları, Yabancı Unsur, Uygulanacak Hukuk

The Law Applicable to Disputes Arising From Marital Property in the Light of Jurisprudence of Turkish Court of Appeal

Abstract

The increase in marriages with foreign element has raised many problems. A material and spiritual life partnership is established between spouses with marriage. The limits of the property, use and utilization rights of the spouses on the properties they owned before marriage and as long as the marriage union continues, the responsibilities of their debts to each other and third parties and the rules regarding the distribution of these properties when the marriage union ends, in other words, the rules of the property regime differ between countries. The fourth chapter of the second book of the Turkish Civil Code numbered 4721, which regulates the Family Law, which entered into force on 01.01.2002, is titled "Property Regime Between Spouses". As a matter of fact, the 15th article titled "Marital properties" of the Turkish Act on Private International Law and International Civil Procedure numbered 5718 is related to the determination of the law to be applied to conflicts arising from marital property. In our study, after explanations about general problems such as qualification, renvoi and preliminary question related to marital properties, within the framework of jurisprudence of Turkish Court of Appeal, the law to be applied to marital property will be tried to be explained.

Keywords: Marital Property, Foreign Element, Applicable Law.

Yaşam Hakkı Özelinde Güncel Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İdarenin Sorumluluğu

Arş. Gör. Nihal Toker¹

¹19 Mayıs Üniversitesi

Özet

Yaşam hakkı var olmadan diğer hakların varlığı anlam ifade etmeyeceğinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi nezdinde ele alınan ilk haktır. Yaşam hakkının korunması bağlamında, taraf devletlere pozitif, negatif ve usuli yükümlülükler getirilmiş olup söz konusu bu yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde sorumluluk gündeme gelmektedir. Çalışma, yükümlülük-sorumluluk ekseninden hareketle, Türkiye'nin yaşam hakkı özelinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde davalı olduğu ve son 5 yılda karara bağlanmış davaların incelenmesi suretiyle yürütülmüştür. Son 5 yıldaki bu davalar incelendiğinde, negatif yükümlülükler, operasyonların planlanması ve uygulanması ve potansiyel ölüm riski taşıyan yaralama biçiminde önümüze çıkarken; pozitif yükümlülükler, sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesi, çevre ve şehircilik, intihara meyilli kişiler, mayın ve mühimmat patlamaları, kadına karşı şiddet, bireylerin birbirine karşı korunması ve pozitif yükümlülüğün alt başlığında ele alınan usuli yükümlülük olarak yeterli ve etkin soruşturma biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın konusu, hem ulusal hem uluslararası yazında birçok araştırmaya esas teşkil etse de bu çalışmada diğerlerinden farklı olarak, ilk olarak AİHM'in yaşam hakkında idarenin sorumluluğuna ilişkin benimsediği genel ilkelere; sonrasında ise güncel davalar özelinde bu ilkelerin nasıl uygulandığına yer verilmiştir. Yine, pek çok çalışmada kadına karşı şiddet müstakil olarak ele alınırken, bu çalışmada yaşam hakkı ve idarenin sorumluluğu dendiğinde gündeme gelebilecek konu başlıkları arasında sıralanmıştır. Çalışmanın önemi, ilkelerle pratiğin buluşturulmasından kaynaklanmakta ve Türkiye'nin tarafı olduğu davalara indirgenmesinden ötürü, literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Hakkı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Negatif Yükümlülük, Pozitif Yükümlülük, İdarenin Sorumluluğu

Responsibility of the Administration in Current Decisions of the European Court of Human Rights in the Special Case of the Right to Life

Abstract

Since the existence of other rights does not make sense without the right to life, it is the first right addressed in the European Convention on Human Rights. In the context of the protection of the right to life, positive, negative and procedural obligations have been imposed on the states parties, and if these obligations are not fulfilled, responsibility arises. The study obligations from the responsibility-axis motion, the defendant Turkey in particular the right to life as the European Human Rights Court, and was conducted by examining the case resolved last 5 years. When these cases in the last 5 years are examined, while negative liabilities come up in the form of planning and execution of operations and injury with a potential risk of death; Positive obligations appear in the form of adequate and effective investigation as a procedural obligation addressed under the subtitle of positive obligations, the fulfillment of health services, environment and urbanization, suicidal persons, mine and ammunition explosions, violence against women, protection of individuals against each other and positive obligation. Although the subject of the study constitutes the basis of many researches in both national and international literature, unlike the others, firstly the general principles adopted by the ECtHR regarding the responsibility of the administration about life; Afterwards, how these principles are applied in the current cases are discussed. Again, while violence against women is dealt with separately in many studies, in this study, it is listed among the topics that may come to the fore when the right to life and the responsibility of the administration are mentioned. The importance of the study stems from the combination of principles and practice and aims to contribute to the literature as it is reduced to the lawsuits to which Turkey is a party.

Keywords: Right to Life, European Court of Human Rights, Negative Liability, Positive Liability, Responsibility of the Administration

Yeni Çitlemeler: Pandemi Koşullarında Fikri Mülkiyet Kurumu

Arş. Gör. Şeyma Sağdıç¹

¹İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bu çalışmada mülkiyet kurumunun değişim seyri, güncel bir sorun aracılığıyla tartışılmaktadır. Mülkiyet kurumunun değişiminde ilk basamak, kapitalist üretim ilişkileri için gerekli koşulları oluşturan ve üreticilerin üretim araçları olan topraklarından ayrılması sürecine karşılık gelen çitleme hareketleridir. Mülkiyet kurumundaki bu değişim, özel mülkiyetin ortak mülkiyet aleyhine gelişmesidir. Buna uygun olarak fikri mülkiyet kurumu da özel mülkiyetin diğer mülkiyet biçimleri karşısındaki genişleme eğiliminin bir çıktısıdır. Fikri mülkiyet, kapitalist özel mülkiyetin ortaya çıkış koşullarındaki çitlemelerin yeni ve farklı bir biçimini oluşturmaktadır. Mülkiyet kurumunun fikri mülkiyet aracılığıyla genişlemesi, bilginin meta olarak piyasaya sunulmasıyla ilişkilidir. Bilginin sermayeleşmesi süreci olarak ifade edilebilecek bu gelişme, bilimsel bilginin toplumsallığı hesaba katılmaksızın özel mülkiyet alanına dahil edilmesidir. Bunun sonucu fikirsiz üretimde bulunan kişilerin ödüllendirildiği iddiasına karşılık ortak varlıklardan toplumun yararlanması son bulması, en iyi ihtimalle kısıtlanmasıdır. Toplumsal ortak varlık olarak değerlendirilmesi gereken bilimsel bilginin bu yeni çitleme süreciyle özel mülkiyete konu edilmesi, son olarak Covid-19 salgını ile birlikte aşı tartışmaları ile somutluk kazanmıştır. Özellikle dünya genelinde Covid-19 salgını sürecinde başlayan ve aşı patentleri üzerinde yoğunlaşan bu tartışmalar, fikri mülkiyete konu bilgi ve verilerin kamuya paylaşılması taleplerine karşı ulus ötesi hukuksal korumalarla bilginin sermayeleştirilmesi hakkındadır. Buna göre bir yandan aşılardaki patent haklarının pandemi dönemiyle sınırlı olmak kaydıyla kaldırılması ileri sürülürken diğer yandan bu talepler fikri mülkiyet haklarını ihlal ettiği gerekçesi ile reddedilmektedir. İhlalin gerekçesini ise Dünya Ticaret Örgütü'ne üye devletinde uygulanan ve küresel hukuka dönüşen TRIPS ve bağlı anlaşmalar oluşturmaktadır. Böylece fikri mülkiyet haklarıyla korunan toplumsal yarar, sağlığa erişimdeki toplumsal yararın önüne geçmektedir. Bu çalışma mülkiyet kurumunun temel tarihsel çatışmasını oluşturan ortak mülkiyet ile özel mülkiyet arasındaki gerilimin, kapitalist toplumların yeni çitleme hareketi olan fikri mülkiyet kurumu ile daha da derinleştiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fikri Mülkiyet, Ortak Mülkiyet, Çitleme, Pandemi, Trıps

Yığınların Etkisiyle İşlenen Suçlarda Bireyin Cezai Sorumluluğu

Dr. Öğretim Üyesi M. Emre Tulay¹

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Ceza hukuku sorumluluğu için aranan ön koşul, kanuni tipte tanımlanan fiilin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesidir. Fakat haksızlık unsurunun varlığı, cezalandırma için tek başına yeterli değildir. Failin cezalandırılması, ancak kusurluluk değerlendirmesiyle ortaya konabilir. Failin kınanabilirliğinin ölçütü olarak karşımıza çıkan kusur, cezanın varlığını ya da derecesini etkilemektedir. Nitekim somut olayda kusuru olmayan fail, tipik hareketin varlığına rağmen cezalandırılmayacak, kusuru az ise hakkında tesis edilen cezada indirim uygulanacaktır. Bu noktada, Türk Ceza Kanununda yer alan kusuru kaldıran ve azaltan nedenlerin, her somut olayda irdelenmesi şarttır. Kanunda açıkça karşılığını bulmamakla birlikte, sosyal hayatta yaşanması kaçınılmaz olan toplumsal olay ve tepkilerde, kanuni tipte tanımlanan eylem hukuka aykırı olarak işlenmişse, failin cezalandırılıp cezalandırılmayacağı, cezalandırılacaksa hakkında indirim uygulanıp uygulanmayacağı meselesi kusurluluk kapsamında ele alınmalıdır. Günlük hayatın türlü evrelerinde çok sık karşılaşılan ve bir yönüyle karanlık alanda kalan “yığınların etkisi”, fail, toplum ve hatta mağdur tarafından suç olarak değil, haklı bir tepki gibi algılanabilmektedir. Sportif etkinliklerdeki seyirci tezahüratları, toplumda infial doğuran şiddet ya da istismar vakaları gibi kolektif bir tepki ve davranışa yol açan hallerde failin cezai sorumluluğu, kusurluluk ve akabinde iştirak iradesi yönüyle tahlil edilmelidir. Bu hukuki analiz, ceza adaletinin tesisi, karanlık alan ile mücadele ve cezai normların birey ve toplum nezdinde doğru şekilde değerlendirilip içselleştirilmesi için elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Yığınların Etkisi, Karanlık Alan, Kusur, İştirak

Criminal Liability of the Individual in Crimes Committed Under the Influence of Masses

Abstract

The prerequisite for criminal liability is the unlawful performance of the act which defined in legal type. However, the existence of injustice is not sufficient alone for punishment. Punishment of the perpetrator can only be demonstrated by the assessment of culpability. Culpability affects the existence or degree of punishment. Thus the perpetrator who does not have any fault in the concrete case will not be punished despite the existence of the typical act. Again, in the concrete case, a reduction will be applied in the penalty for the perpetrator who has less fault. At this point, it is necessary to examine the causes which reduce or remove culpability (in the Turkish Penal Code) in every concrete case. In social events and reactions that are inevitable in social life, the issue of whether the perpetrator will be punished or not, if he or she will be punished, whether a reduction will be applied or not should be considered within the culpability (If the act defined in legal type was committed unlawfully). In one aspect, the “influence of the masses” remaining in the dark area can be perceived by the perpetrator, the society and even the victim as a rightful reaction, not a crime. In cases that lead to a collective reaction and behavior, such as spectator cheers in sporting events, violence or abuse that cause indignation in the society, the criminal liability of the perpetrator should be analyzed in terms of culpability and participation. This legal analysis is essential for the ensuring of criminal justice, the fight against the dark area, and the correct evaluation and internalization of criminal norms in the eyes of the individual and society.

Keywords: Influence of Masses, Dark Area, Culpability, Participation

Yıllık İşyeri Kira Bedelinin Pandemiden Önce Peşin Ödenmiş Olması Halinde Kiracının Uyarılma Talebi

Doç. Dr. Tuba Birinci Uzun¹

¹Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Bilindiği üzere ilk defa Çin'in Vuhan şehrinde ortaya çıkan Covid-19, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi ilan edilmiştir. Bir kıta hatta tüm dünya yüzeyi gibi çok geniş bir alana yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara pandemi denir. Salgın hastalık ise kısa zamanda çevredeki insan, hayvan veya bitkilerin büyük bir bölümüne bulaşan hastalıktır. Yetkililer tarafından Türkiye'de ilk vakanın 10 Mart 2020 tarihinde görüldüğü açıklanmıştır. Bu tarihten sonra hastalığın yayılımını engellemek amacıyla seri bir şekilde birçok tedbir alınmış, bu noktada birtakım kısıtlamalar gündeme gelmiştir. İçişleri Bakanlığı tarafından 81 İl Valiliğine 15 Mart 2020 tarihli ve Koronavirüs Tedbirleri Konulu Ek Genelge gönderilmiştir. Bu genelge ile tiyatro, sinema, gösteri merkezi, konser salonu, nişan/düğün salonu, çalgılı/müzikli lokanta/kafe, gazino, birahane, taverna, kahvehane, kiraathane, kafeterya, kır bahçesi, nargile salonu, nargile kafe, internet salonu, internet kafe, her türlü oyun salonları (atari, playstation vb.), her türlü kapalı çocuk oyun alanları (AVM ve lokanta içindekiler dâhil), çay bahçesi, dernek lokalleri, lunapark, yüzme havuzu, hamam, sauna, kaplıca, masaj salonu, SPA ve spor merkezlerinin faaliyetleri geçici süreyle durdurulmuştur. Bu genelge hem iş hukukundan doğan ilişkileri hem de kira sözleşmelerini etkilemiştir. Bu süreçte faaliyetlerinin durdurulması nedeniyle işyeri kira bedellerinin kiracılar tarafından ödenemeyeceğini öngören kanun koyucu tarafından 7226 sayılı kanunun geçici ikinci maddesi sevk edilmiştir. İlgili maddede "1/3/2020 tarihinden 30/6/2020 tarihine kadar işleyecek işyeri kira bedelinin ödenememesi kira sözleşmesinin feshi ve tahliye sebebi oluşturmaz" denmektedir. Her ne kadar bu düzenlemeyle işyeri kira sözleşmeleri bakımından kiraya verenin, kiracının temerrüdü nedeniyle sözleşmeyi feshetmesi ve kiracıyı kiralanandan tahliye etmesi üç ay süreyle engellenmiş olsa da faaliyetlerinin durdurulması sebebiyle kullanamadıkları işyerleri için kiracılar kira bedeli ödemek zorunda kalmıştır. Pandemi koşulları nedeniyle TBK md. 138 hükmü uyarınca işyeri kira sözleşmesinde kiracının uyarılma talep edebileceği kabul edilmektedir ancak yıllık işyeri kira bedelinin pandemiden önce ödenmesi halinde kiracının uyarılma talep edip edemeyeceği tartışmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İşyeri Kira Sözleşmesi, Aşırı İfa Güçlüğü, Uyarılma

Yönetim Kurulu Toplantısına Davet

Doç. Dr. Beşir Fatih Doğan¹

¹Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

TTK’de anonim şirket yönetim kurulu toplantısına davetin kim tarafından yapılacağı ve şekli hakkında bir düzenleme bulunmamaktadır. Bunun sebebi, çağrıya ilişkin şekil kurallarıyla toplantının yapılmasını güçleştirmemektir. Sadece TTK m. 392/7’ye göre, her yönetim kurulu üyesi, başkandan yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir. Bu hükmün yorumundan, yönetim kurulu başkanı tarafından yapılması gerektiği, doktrin ve Yargıtay tarafından kabul edilmektedir. Ayrıca başkanlık makamının ihdasından hareketle toplantıya davetin başkan tarafından yapılacağı sonucu çıkmaktadır. Yönetim kurulu başkanının davet yetkisini kullanma şekli, başkan yardımcısının toplantıya davet bakımından yetkisi ve TTK m. 392/7’nin uygulanması ile talebe rağmen başkanın kurulu toplantıya çağırması durumunda mahkeme müracaat imkânının bulunup bulunmadığı gibi hususlarda uygulamada problem yaşandığı görülmektedir. Meselâ başkanın bulunmadığı “her durumunda” başkan yardımcısı yönetim kurulunu toplantıya davet edebilecek midir? Başkanın görevini geçici olarak yapamıyor olması hâlinde, başkan yardımcısına davet yetkisinin verilmesi önemli sorunlara sebebiyet verebilir. Zira başkanın kısa süreli şehir dışına çıkması durumunda, onun bilgisi olmaksızın toplantı düzenlenebilir ve karar alınabilir. Bu hâlde başkanlık makamının fonksiyonun zayıflatılması söz konusu olur. Ayrıca uygulamada toplantıya davetin iç yönerge ile ne şekilde ve hangi kapsamda düzenlenebileceği de tartışılmaktadır. Yine TTK m. 392/7’ye göre yönetim kurulu üyesinin toplantı talep hakkını kullanmasında, talebin gerekçelendirilmesinin gerekip gerekmediği de bir diğer sorundur. Bu sebeple yönetim kurulunun toplantıya davetiyle ilgili olarak ortaya çıkabilecek muhtemel hukukî sorunlara ilişkin inceleme yapılması gerekmektedir. Özellikle başkanın yönetim kurulunu toplantıya çağırması üzerine yararlanılabilecek hukukî imkânlar ve toplantıya davetin kurumsal yönetim ilkelerine göre düzenlenmesi üzerinde durulmalıdır. Bildirimizde yukarıda ifade edilen problemlerin tartışılması ve bunlara çözüm üretilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Kurulu Toplantısı, Toplantıya Davet, Yönetim Kurulu Başkanı, Başkan Yardımcısı, Davet Şekli.

Yönetim Yetkisini Devreden Yönetim Kurulu Üyelerinin Türk Ticaret Kanunu 553/2 Hükmü Doğrultusunda Gözetim Yükümlülüğünün Kapsam ve Sınırlarının Mehaz İsviçre Hukuku Düzenlemesi ile Karşılaştırılmalı Olarak Değerlendirilmesi

Dr. Gözde Engin Günay¹

Özet

Türk Ticaret Kanunumuzun 553/2'nci fıkrasında; kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi ya da yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organ ya da kişilerin, bu görev veya yetkileri devrettiği kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi halinin dışında, bu kişilerin karar ve fiillerinden mesul olmayacakları açıkça düzenlenmiştir. Hükmün mehazı CO Art.754/2 ise; bir görevin yerine getirilmesini yasal (licite) bir şekilde başka bir organa devreden, bu organın neden olduğu zararlardan ancak bu organın seçiminde, talimat verilmesinde ve üst gözetiminde gereken özeni gösterdiğini ispat edemediği halde sorumlu olduğu şeklindedir. Mehaz İsviçre Hukuku'nda gözetim sorumluluğunun kapsamının çerçevesi çizilirken; hem doğru seçim hem de yönetim yetkilerinin devredildiği kişilerin faaliyetlerinin gözetilmesi ve talimat verilmesi hususları esas alınmıştır. Türk Hukuku bakımından konu yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri başlıklı TTK m.375/1(a,e) bentleri ile birlikte ele alındığında, yönetim yetkileri devredildiği zaman, devredenlerin devralanların seçiminde makul özeni göstermiş olması hususu onları sorumsuzlaştıracak mıdır sorusunu gündeme getirmiş ve konu doktrinde farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Tartışmalı olan mesele, devredilemez görev ve yetkiler düzleminde, yönetim kurulu üyelerinin, yönetim yetkisini devredip devretmemesinin TTK m.375/1/(a,e)'nin uygulama alanına etki edip etmeyeceğidir. Bu doğrultuda ilk olarak TTK m.553/2 hükmünün, yönetim yetkilerinin devri söz konusu olduğunda, makul derecede özen gösterme kıstasının gözetim sorumluluğunun yegane kıstası olup olmadığı, mehaz kanun ve Türk Ticaret Kanununun maddeye ilişkin gerekçesi ele alınarak tespit edilmeye çalışılacaktır. İkinci olarak sorumluluk hukuku ve kurumsal yönetim ilkelerinden olan hesap verilebilirlik açısından, yönetim yetkilerini devredenlerin gözetim sorumluluğunun kapsamına ve sınırına ilişkin kıstasların belirlenmesi meselesi, TTK m.553/2'nin ratio legis'i, TTK m.367,369 ve 375 birlikte değerlendirilerek, doktrin ve mehaz kanun ışığında ele alınarak konuya ilişkin değerlendirmelerimize yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gözetim Yükümlülüğü, Yönetim Yetkisinin Devri, Devredilemez Görev ve Yetkiler, Talimat Verilmesi, Üst Gözetim

Akdî Önalım Hakkında Önalım Olgusu Olarak Trampa Sözleşmesi

Dr. Öğretim Üyesi İsmail Atamulu¹

¹Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda satış ilişkisi doğuran haklar arasında akdî önalım hakkına da yer verilmektedir. Bu hakka dair düzenlemeleri ihtiva eden TBK. m. 240 hükmünde önalım olgusu (olayı) olarak satış sözleşmesinin yanında ekonomik bakımdan satışa eşdeğer her türlü işlemler de kabul edilmiştir. Ancak bu işlemlerin neler olacağına dair herhangi bir açıklamaya madde metninde yer verilmemiştir. Bunun yanında ilgili hükmün gerekçesinde, bir gayrimenkul yatırım ortaklığına ait hisselerin bütünüyle devri hâlinde bu işlemin; TBK. m. 241'in gerekçesinde ise taşınmazın tamamı üzerinde tesis edilen üst hakkının, önalım olgusu teşkil edeceği belirtilmiştir. Akdî önalım hakkı bakımından trampa sözleşmesinin önalım olgusu kapsamında değerlendirilmesi tartışmaya açıktır. Bunun yanında trampa sözleşmesinin ekonomik bakımdan satışa eşdeğer bir nitelik taşıdığı kabul edilirse, önalım hakkının kullanımında bedel hususunda sorunlarla karşılaşılması muhtemeldir. Özellikle trampa konusu taşınmazı önalım hakkı ile elde etmek isteyen hak sahibinin, bedel olarak ilgili taşınmazın rayiç değerini depo ettirerek hakkını kullanmasına müsaade edilmelidir. Bu sayede önalım hakkının kullanılmasını engellemek amacıyla trampa sözleşmesiyle devirlerin gerçekleştirildiği durumlarda, önalım hakkı sahibi korunmuş olur. Ayrıca akdî önalım hakkı için öngörülmüş olan ekonomik bakımdan satışa eşdeğer her türlü işlemin, TMK. m. 732 vd. hükümlerinde düzenlenmiş olan kanunî önalım hakkı bakımından da önalım olgusu olarak değerlendirilmesi isabetli olur.

Anahtar Kelimeler: Akdî Önalım Hakkı, Önalım Olgusu, Ekonomik Bakımdan Satışa Eşdeğer İşlemler, Trampa Sözleşmesi

Ceza Muhakemesi Hukukunda Re'sen Araştırma İlkesi

Arş. Gör. Fatma Coşkun¹

¹Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Çağdaş ceza muhakemesi hukukunun maddi gerçeğe ulaşma amacının bir gereği olan re'sen araştırma ilkesi, herhangi bir talebe bağlı olmaksızın re'sen delil araştırılmasını mümkün kılar. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, soruşturma evresinde re'sen araştırma ilkesinin somut normlarla ifade edildiği görülür. Ancak 1412 sayılı mülga CMUK'un aksine yürürlükteki kanunda, kovuşturma evresinde re'sen araştırma ilkesi açıkça düzenlenmemiştir. Bu bakımdan, kovuşturma evresinde yargılama makamının re'sen araştırma yetkisine sahip olup olmadığı kanun sistematığı göz önünde bulundurularak değerlendirilmeli, şayet yetkinin varlığı kabul edilecek olursa, bu evrede re'sen araştırma ilkesinin kapsamı ve sınırları açıkça belirlenmelidir. Bu tespit yapılırken; kovuşturma evresinde re'sen araştırma ilkesinin kabul edilmesinin, adil yargılanma hakkının çekirdeğinde yer alan iki temel ilkeyi, yani çelişme ilkesini ve silahların eşitliği ilkesini ihlal eden bir yönünün olup olmadığı ortaya konulmalıdır. Bu konuda, 5271 sayılı CMK döneminde, Anayasa Mahkemesi'nin verdiği kararlar da önem taşımaktadır. Tebliğde, son olarak, re'sen araştırma ilkesinin delil toplama ve delil değerlendirmeye ilişkisi inceleme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Re'sen Araştırma İlkesi, Çelişme İlkesi, Kovuşturma Evresinde Delil Toplama.

Principle of Ex Officio Investigation in Criminal Procedure Law

Abstract

Principle of ex officio investigation necessity of the of the purpose of reaching the material truth of modern criminal procedure law enables obtaining evidence without the need of a motion. Turkish Code of Criminal Procedure (Law Number 5271) explicitly mentions the principle of ex officio investigation during the investigation phase. But unlike the former Code of Criminal Procedure (Law Number 1412) standing Code of Criminal Procedure does not regulate the principle of ex officio investigation during prosecution phase explicitly. In this regard regarding the systematic of the Code it needs to be concluded whether judicial authority has the power to gathering of evidence on its own motion or not, and the extend and boundaries of the principle of ex officio investigation. While this conclusion is being made it needs to be presented whether the inclusion of ex officio investigation during the prosecution phase infringes “adversarial principle” and “the equality of arms principle” which are two core principles of right to a fair trial. The case law of Turkish Constitutional Court since the introduction of Code of Criminal Procedure (law number 5271) holds importance regarding this matter. In this paper the relation between the principle of ex officio investigation, gathering of evidence and evaluation of evidence will be examined.

Keywords: Principle of Ex Officio Investigation, Adversarial Principle, Gathering of Evidence During Prosecution Phase.

Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasına İlişkin Muhtelif Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğretim Üyesi Serdar Hızır¹

¹Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Özet

Likit petrol gazı (LPG) dolumu faaliyetinde bulunan işletmelerin, doldukları veya doldurttukları ve yetkili bayileri vasıtasıyla veya doğrudan tüketiciye intikal ettirdikleri tüpler, kullanılmak üzere bulundukları yerlerde patlamak, gaz kaçırmak veya yangın çıkarmak suretiyle, üçüncü kişilerde bedeni ve maddi zararlara neden olabilir. Belirtilen faaliyetlerin gerçekleştirilmesi esnasında meydana gelen zararlarda, ilgili işletmeleri işleten kişilerin kusursuz olarak sorumlu tutulmaları gerektiği, hukuken kabul edilmiştir. İşte anılan sorumluluk, Türk hukukunda tüp gaz zorunlu sorumluluk sigortası ile teminat altına alınmaktadır. Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortasının usul ve esasları, temel olarak 1991 yılında yürürlüğe giren Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları (TZSSGŞ) ile düzenlenmektedir. Bununla birlikte, konunun temel olarak TZSSGŞ’de hükme bağlanması, özellikle Anayasa’nın 13’ncü maddesi hükmü bağlamında söz konusu sigortanın yapılması zorunluluğunun yasal bir dayanağının bulunup bulunmadığı meselesinin aydınlatılmasını gerektirmektedir. Bunun dışında, anılan genel şartlarda düzenlenen kusursuz sorumluluk halinin de yasal bir dayanağının mevcut olup olmadığı irdelenmeye değerdir. Bu bağlamda çalışmada konu, tüketicinin korunmasına dair mevzuat hükümleri de dâhil olmak üzere, tarihsel süreçteki mevzuat hükümleri bağlamında ve 2021 yılında yürürlüğe giren 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu çerçevesinde ele alınacaktır. Keza, TTSGŞ’e öngörülen ve sigortacıya karşı ileri sürülecek tazminat taleplerine ilişkin zamanaşımı süresinin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile uyumlu olup olmadığı meselesi de kanaatimizce önem arz etmektedir. Nihayet, Yargıtay kararlarına da konu edilen önemli bir husus olarak, özellikle tüketiciler tarafından tüplere takılan eklentilerdeki hatalardan dolayı LPG kaynaklı patlamaların veya zehirlenmelerin meydana getirdiği zarardan doğan sorumluluğun yukarıda kısaca değinilen kusursuz sorumluluk kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği meselesi de hukuki yönden aydınlatılması gereken başlıklar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası, Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu, Kusursuz Sorumluluk

Makale ID= 225

ORCID NO: 0000-0003-3297-2683

Sözlü Sunum

Vergi Hukukunda Kanun Yolundan Vazgeçme

Araştırmacı Mehmet Fuat Yıldırım¹

¹Kocaeli Üniversitesi

Özet

Vergi hukukunda çeşitli gerekçelerle başvuru dışı çözüm mekanizmalarına 07.12.2019 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konan 7194 sayılı kanunla; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 379. maddesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle bir yenisi eklenmiştir. Bu ekleme Kanun Yolundan Vazgeçme müessesesidir. Niteliği itibari ile diğer yargı dışı yollardan ayrılan bu müessese; mükellefin istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurmadan vazgeçmesine mukabil idarece vergi ve/veya cezalarda, belli oranlarda indirim yapılması esasına dayanmaktadır. Nispeten yeni bir mekanizma olan kanun yolundan vazgeçme müessesesi idare ile mükellef arasında sadece yargılama aşamasından önce mümkün olan idari çözüm ihtimalini yargılama aşamasında da mümkün kılması bakımından nazar-ı dikkate şayandır. Bu çalışmada Kanun Yolundan Vazgeçme müessesesi usul ve esaslarıyla incelenecek ve oluşması muhtemel sorunlara dikkat çekilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanun Yolundan Vazgeçme, İdari Çözüm Yolları, Verginin Yasallığı İlkesi, Suç ve Cezaların Kanuniliği İlkesi

Makale ID= 78

ORCID NO: 0000- 0002-7717- 2439

Sözlü Sunum

Dijital Teknolojilerle İle Desteklenen Gözetim Toplumunda Özerklik ve Mahremiyet

Dr. Özlem Küçük¹

¹Kocaeli Üniversitesi

Özet

İnovasyon üstünlüğü stratejisi ABD için çok önemlidir. Keza gerek anavatanı korumak, gerekse ABD'de demokratik bir hükümet biçiminin genişlemesini temin etmek bu şekilde mümkündür. Aynı zamanda, ABD zenginliğinin çoğalmasını güvence altına almanın yegane yolu dünya barışının temin edilmesinden geçmektedir. Teknolojik inovasyon ve ileri düzey yapay zeka donanımları yeni gözetim sistemini oluşturmaktadır. Covid-19 salgını sürecinde dijital teknolojiler, vaka tanımlama, temas takibi, nüfus gözetimi, halkla iletişim ile yer değiştirme verileri temelinde halk sağlığına yardımcı olmak üzere kullanılmaya başlanmıştır. Nitekim virüse ya da hastalığa yakalananların hareket ve bulaştırma izlerini takip eden yetkili gözetim mekanizmaları oluşturulmuştur. Son yıllarda gözetim giderek ticarileşerek, ilk zamanlardaki disiplin ve denetim amaçlı devlet kontrolünde gerçekleşme halinden uzaklaşmıştır. Böylece yakın dönemde hızla artan dijital izleme girişimleri özel hayatın mahremiyeti ile ilgili endişeleri de artırmıştır. Zira insanların karantinaya ve sosyal mesafeye uyumunu izlemek üzere dronlar ve giyilebilir cihazlar (akıllı saatler, bileklikler, gözlükler...) kullanılmaktadır. Bu da insan hakları ve özel hayatın mahremiyeti ihlalleri hususunda endişeleri artırmıştır. Çin'de AliPay HealthCode uygulaması ile kişilerin eşzamanlı konumuna göre yüksek riskli olduğu düşünülen kullanıcılar için bazı işlemleri sınırlandırarak katı karantina önlemleri sağlanmıştır. Öte yandan sokağa çıkma yasakları ve hareket özgürlüğünü kısıtlayan uygulamalar başta ABD olmak üzere pek çok ülkede yoğun bir şekilde protesto edilmiştir. Dünya genelinde insan hakları ihlalleri ve ayrımcılık yaşanırken bilhassa dijital teknoloji ürünlerinin tüketimi artmış ve sanal bağımlılık gelişmiştir. Çinli şirketler ve ABD yönetimi arasında izinsiz veri toplama iddiası ile başlayan teknoloji milliyetçiliği ise henüz aşılıp görünmemektedir. Nitekim Covid-19 krizinin kalıcı bir mirası, gözetim teknolojilerinin kademeli gelişimi ve kişinin özerkliği ile özel hayatın mahremiyetinin belirsizliği olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Dijital Teknoloji, Dijital Rekabet, Mahremiyet, Özerklik

Autonomy and Privacy in the Surveillance Society Supported by Digital Technologies

Abstract

Innovation supremacy strategy is very important for the USA. Besides, innovation superiority makes possible both to protect the homeland and to ensure the expansion of a democratic form of government. At the same time, the only way to maintenance of economic prosperity of American people is through ensuring world peace. Digital technologies, which are becoming widespread during the pandemic, support public health, including public communication with case identification, contact tracking, population surveillance and evaluation of the response on the basis of mobilization data. However, the recent rapid increase in digital surveillance regime initiatives has also raised concerns about privacy. Because, drones and wearable devices (smart watches, wristbands, glasses ...) are used to monitor people's adaptation to quarantine and social distance. This has raised concerns about violations of civil liberty and privacy. AliPay Health Code application in China has ensured that strict quarantine measures are implemented by limiting certain transactions for users who are considered to be at high risk according to the detected contacts by concurrent location. On the other hand, lockdown and strict quarantine measures, heavily protested in many countries, especially in the USA. While the use of digital technology devices has increased among people who have been locked down, there has been security crisis about illegal data collection and escalation trade war between the US and China. Technology nationalism, which started with claims of unauthorized data collection between Chinese companies and the US administration, does not yet seem to be overcome. Indeed, a lasting legacy of the Covid-19 crisis will be the gradual development of surveillance technologies and the uncertainty of one's autonomy and privacy of private data.

Keywords: Innovation, Digital Technology, Digital Competition, Privacy, Autonomy